

STEINOMENNÝ FILM UVÁDÍ DO KIN TWENTIETH CENTURY FOX

JOHN GREEN

HVĚZDY
NÁM
NEPŘÁLY

YOLIN

STEINOMENNÝ FILM UVÁDÍ DO KIN TWENTIETH CENTURY FOX

JOHN GREEN

HVĚZDY
NÁM
NEPŘÁLY

YOLIN

John Green

Hvězdy nám nepřály

„Nejvtipnější smutný příběh“

Jemu je sedmnáct, jí šestnáct. Potkají se a zamilují se do sebe. Ona má rakovinu v posledním stadiu, on ze souboje s rakovinou vyšel s amputovanou nohou. Ti dva se výborně doplňují, a navíc je spojuje osobitý pohled na život i na chorobu, která je postihla... Jejich společná cesta trvá jen pár měsíců a jako každý velký milostný příběh končí smrtí. Přesto kniha není o smrti. Je o lásce. O tom, že hrdinové nemusejí být zblízka takoví, jak jsme si je představovali, že svět není továrna na splněná přání a že opravdová statečnost nemusí vždycky zachraňovat lidstvo. O tom, že i za pár měsíců se dá prožít malá věčnost. Originální a citlivá knížka je napsána s mimořádným smyslem pro humor a sarkasmus a díky autorovu vypravěčskému talentu má neuvěřitelně silné vyznění.

Přiliv stoupal a Fanfán Tulipán hleděl na oceán: „Spojovatel shledávač travič skrývatel odhalovač. Jen se podívej, jak stoupá a klesá a všechno bere s sebou.“ „Co je to?“ zeptala se Anna. „Voda,“ odpověděl Holanďan. „A taky čas.“ PETER VAN HOUTEN, Císařský neuh

POZNÁMKA AUTORA

Tohle není ani tak autorova poznámka, spíš jde o autorovo připomenutí úryvku vytištěného v úvodu: Tahle kniha je fikce. Vymyslel jsem si ji.

Ani románům, ani čtenářům neprospívají snahy uhodnout, jestli se v knize skrývají nějaká konkrétní fakta. Takové pokusy zpochybňují samotnou možnost, že smyšlené příběhy mohou být důležité, což je něco jako základní předpoklad našeho lidského druhu. Děkuji vám za spolupráci v této věci.

PRVNÍ KAPITOLA

Koncem zimy mého sedmnáctého roku matka usoudila, že mám depresi. Patrně proto, že jsem málokdy vycházela z domu, trávila spoustu času v posteli, četla pořád dokola stejnou knihu, málo jedla a velkou část volného času, kterého jsem měla spoustu, jsem trávila úvahami o smrti. Když člověk čte nějakou příručku, webovou stránku nebo něco podobného o rakovině, mezi jejími vedlejšími účinky je vždycky uvedena deprese. Jenže ve skutečnosti není deprese vedlejší účinek rakoviny. Deprese je vedlejší účinek umírání. (Rakovina je taky vedlejší účinek umírání. Vlastně jako skoro všechno.) Máma byla ale přesvědčená, že potřebuju léčit, a tak mě vzala k mému obvyklému doktoru Jimovi. Ten došel k názoru, že se doslova topím v ochromující a naprosto klinické depresi, a proto je potřeba upravit dávkování léků a přihlásit mě do podpůrné skupiny. Ta skupina fungovala jednou týdně a střídali se tam lidé, kterým bylo více či méně zle v důsledku nádoru. Proč se střídali? Vedlejší účinek umírání.

Ta podpůrná skupina byla pochopitelně zoufale deprimující. Scházela se v kamenných sklepních prostorách episkopálního kostela, který měl tvar kříže. Seděli jsme v kruhu přímo uprostřed toho kříže, tam, kde by se břevna křížila, kde by bylo Ježíšovo srdce. Všimla jsem si toho proto, že Patrik, který skupinu vedl a jemuž jedinému v místnosti bylo přes osmnáct, o tom srdci mluvil úplně při každém setkání – jak nás, mladé lidi bojující s rakovinou, si Ježíš vine přímo k svému nejsvětějšímu srdci a tak všelijak. A takhle to v tom Nejsvětějším srdci chodilo: šest, sedm, deset lidí přišlo (nebo je přivezli na vozíku), uzobli posmutnělé sušenky a nalili si limonádu, usedli do Kruhu důvěry a poslouchali, jak Patrik už asi po tisíci vypravuje svůj zoufale depresivní životní příběh – jak měl rakovinu varlat a myslel si, že umře, ale neumřel, a teď je tady – dospělý člověk ve sklepě kostela ve 137. nejhezčím městě Spojených států, rozvedený, závislý na videohráčích, v podstatě bez přátel; vydělává si na skromné živobytí tím, že využívá svou rakovinou 4 \$

minulost, pomalu se propracovává k akademickému titulu, který jeho pracovní vyhlídky nijak nezlepší, a stejně jako my čeká, až dopadne Damoklův meč a poskytne mu úlevu, jíž unikl tehdy před lety, kdy mu rakovina vzala obě varlata, ale ponechala mu to, co by jen ten nejvelkorysejší člověk mohl nazvat životem.

I VY MŮŽETE MÍT TAKOVÉ ŠTĚSTÍ!

Pak jsme se představili: Jméno. Věk. Diagnóza. A jak nám dneska je. Jsem Hazel, řekla jsem, když došla řada na mě. Je mi šestnáct. Původně štítná žláza, ale teď už mám důkladnou a etablovanou pobočnou kolonii i v plicích. A cítím se dobře. Když jsme se všichni vystřídali, Patrik se nás zeptal, jestli chce někdo ostatním něco říct. A pak se spustila kolektivní onanie podpory: všichni mluvili o tom, jak bojují a rvou se a vyhrávají, mluvili o zmenšování a testování. Abych Patrikovi nekřivdila, nechal nás mluvit i o umírání. Jenže většina neumírala. Většina se dožije dospělosti, stejně jako Patrik. (To taky znamenalo, že tam panovala velká soutěživost. Všichni chtěli zvítězit nejen nad rakovinou, ale i nad ostatními lidmi v místnosti. Je mi jasné, že to je iracionální, ale řekněme, že máte dvacetiprocentní šanci, že budete za pět let ještě žít. Pochopitelně si spočítáte, že to je jedna ku pěti. Tak se rozhlídnete kolem a řeknete si úplně jako zdravý člověk: Čtyři z těchto ubožáků přežiju.) Na skupině byla dobrá jediná věc, a to byl Izák, takový hubený kluk s dlouhým obličejem a rovnými světlými vlasy, co mu padaly přes oči.

A s těma očima měl právě problém. Měl neuvěřitelně vzácný typ rakoviny oka. Jedno mu vyoperovali, když byl ještě malý kluk, a nosil strašně tlusté brýle, za kterými obě jeho oči – to pravé i to skleněné – vypadaly nepřírozeně obrovské, jako kdyby neměl vůbec hlavu, jen jedno pravé a jedno umělé oko, a obě na vás zírají. Z toho mála, co o sobě Izák občas prozradil, jsem pochopila, že se nemoc vrátila a druhé oko že je ve smrtelném ohrožení. Izák a já jsme komunikovali především prostřednictvím povzdechů. Kdykoli někdo začal vykládat o protirakovinové dietě nebo o šňupání drcené žraločí ploutve nebo o něčem podobném, podíval se Izák na mě a malinko vzdychl. Já jsem místo odpovědi 5 \$

mikroskopicky zavrtěla hlavou a vydechla. Takhle tedy vypadala ta podpůrná skupina a po pár týdnech už mě začínala přivádět k šílenství. Zrovna tu středu, co jsem se seznámila s Augustem Watersem, jsem se hodně snažila se z toho vyvlíknout. Seděly jsme s mámou na gauči a koukaly na třetí část dvanáctihodinového maratonu opakování loňské Americké supermodelky. Jo, už jsem to viděla, ale to je fuk. Já: „Odmítám chodit na tu skupinu.“ Máma: „Jedním z příznaků deprese je nezájem o jakoukoliv činnost.“ Já: „Prosím, nech mě prostě koukat na Americkou supermodelku. To je taky činnost.“ Máma: „Televize je nečinnost.“ Já: „Ach jo. Mami, prosím tě.“ Máma: „Hazel, už jsi skoro dospělá. Nejsi už malé dítě. Potřebuješ přátele, potřebuješ se dostat z domu a žít svůj vlastní život.“ Já: „Jestli chceš, abych byla ‚skoro dospělá‘, tak mi poříd nějaký falešný doklad, abych mohla chodit do klubů, pít vodku a brát marjánku.“ Máma: „Tak především, marjánka se nebere.“ Já: „Vidíš, a to bych právě věděla, kdybys mi opatřila tu falešnou legitku.“ Máma: „Prostě na tu skupinu půjdeš.“ Já: „MAMÍÍÍÍÍÍ!“ Máma: „Hazel, ty si zasloužíš vlastní život.“ Na to už se nedalo nic říct, i když mi nebylo jasné, co má návštěva podpůrné skupiny s tím životem společného. Přesto jsem ale souhlasila, že půjdu – pod podmínkou, že mi máma nahraje první až pátý díl Supermodelky, o které přijdu. Chodila jsem do podpůrné skupiny ze stejných důvodů, z kterých jsem předtím dovolila zdravotním sestrám s pouhými osmnácti měsíci postgraduálu, aby mě otrávil chemikáliemi s exotickými názvy: chtěla jsem udělat rodičům radost. Jenom jedna věc je totiž horší než šinout si to v šestnácti do kytek s rakovinou, a to je mít 6 \$

dítě, které si to šine do kytek s rakovinou. Máma zastavila na obloukové příjezdové cestě před kostelem v 16.54. Abych ještě zabíla čas, předstírala jsem pár vteřin, že něco dělám s kyslíkovou lahví. „Mám ti ji vzít?“

„Ne, díky, to je dobrý,“ odmítla jsem. Válcová zelená bomba vážila jen pár kilo a měla jsem na ni vozíček, na kterém jsem ji za sebou mohla tahat. Dodávala mi dva litry kyslíku za minutu přes kanylu – to je taková průhledná trubička, která se za krkem rozděluje na dvě,

obtáčí se kolem uší a znova se spojuje u nosních dírek. Bez tohohle udělátka se neobejdu, protože moje plíce moc jako plíce nefungují. „Mám tě ráda,“ řekla máma, když jsem vystupovala. „Já tebe taky,“ odpověděla jsem.

Když jsem odcházela, ještě za mnou okýnkem zavolala: „Ať si najdeš kamarády!“

Nechtěla jsem jet výtahem, protože to v podpůrné skupině dělají jen beznadějně případy, takže jsem šlapala po schodech. Vzala jsem si koláček, nalila jsem si do kelímku limonádu a otočila jsem se. Koukal na mě kluk.

Byla jsem si prakticky jistá, že jsem ho ještě nikdy neviděla. Byl vysoký a štíhlý, ale svalnatý, a ta školní židle z modrého lisovaného plastu, na které seděl, pod ním vypadala malinká. Měl tmavohnědé vlasy, rovné a krátké. Vypadal stejně starý jako já, možná o rok starší. Rozvaloval se, kostrč až na samém kraji, jako by tou polohou chtěl dát světu najevo, co si o něm myslí. Jednu ruku měl napůl zastrčenou do kapsy černých džínů. Odvrátila jsem oči, protože jsem si najednou ostře uvědomovala záplavy svých nedostatků. Na sobě jsem měla džíny, které kdysi byly těsné, ale teď mi na různých podivných místech visely, a žluté tričko s obrázkem skupiny, která se mi už ani nelíbila. Nebo ty vlasy – byla jsem ostříhaná na mikádo a ani jsem se neobtěžovala s kartáčováním. A co hůř, měla jsem v důsledku léčby směšně tlustoučké tvářičky jako křeček. Vypadala jsem jako normální člověk s balonem místo hlavy. Nemluvě už o tom, že nohy jsem měla jako dva sloupy. Ale 7 \$

stejně – když jsem po něm střelila pohledem, pořád ještě ze mě nespustil oči.

Pochopila jsem, proč se tomu říká oční kontakt. Vstoupila jsem do kruhu a sedla jsem si vedle Izáka, dvě místa od toho kluka. Znova jsem po něm mrkla. Ještě pořád na mě koukal. No, já vám to tedy řeknu: byl strašně sexy. Když na vás takhle neúnavně kouká nezajímavý kluk, je to v nejlepším případě nepříjemné a v nejhorším urážlivé. Ale sexy kluk... hmmm. Vytáhla jsem mobil a přeplula jsem

ho tak, aby ukazoval čas: 16.59. Kruh se naplnil smolaři mezi dvanácti a osmnácti lety a Patrik začal modlitbou trpělivosti: Bože, dej mi trpělivost, abych snášel věci, které změnit nemohu, dej mi sílu, abych změnil věci, které změnit mohu, a dej mi moudrost, abych obojí od sebe odlišil. Ten kluk na mě pořád koukal. Měla jsem pocit, že se začnu červenat.

Nakonec jsem došla k názoru, že nejlepší strategie bude zírat taky. Koneckonců, kluci na to přece nemají monopol. Takže když Patrik už asi potisící líčil, že nemá koule atd., my dva jsme na sebe zírali – kdo s koho. Za chvíli se kluk usmál a konečně odvrátil modré oči. Když se na mě zase podíval, nadzvedla jsem obočí, jako že jsem vyhrála.

Pokrčil rameny. Patrik pokračoval a pak byl čas na představování. „Izáku, možná bys dnes mohl začít ty. Víím, že tě čeká těžká doba.“

„Jo,“ kývl Izák. „Jmenuju se Izák. Je mi sedmnáct. A jak to vypadá, za pár týdnů budu muset na operaci a pak už budu úplně slepý. To si nestěžuju, já víím, že spousta z nás je na tom hůř, ale přece jenom, nevidět je dost blbý. Ale moje holka mi pomáhá. A kamarádi jako Augustus.“ Kývl hlavou k tomu klukovi, takže už jsem věděla, jak se jmenuje. Podíval se na svoje ruce, které na klíně složil jednu do druhé. „Ale s tím nemůžete nic dělat.“ „Jsme s tebou,“ prohlásil rozhodně Patrik. „Řekněte mu to, přátelé.“ A my všichni jsme monotónně opakovali: „Jsme s tebou, Izáku.“

Další na řadě byl Michael. Bylo mu dvanáct a měl leukemii. 8 \$

Odjakživa měl leukemii. Cítil se dobře. (Nebo to aspoň tvrdil. Přijel výtahem.)

Lidě bylo šestnáct a byla dost hezká na to, aby si ten sexy kluk všímal spíš jí. Chodila sem pravidelně – byla už dlouho v remisi. Původně měla rakovinu slepého střeva; dřív jsem ani nevěděla, že něco takového existuje. Prohlásila – prohlašovala to skoro pokaždé, když jsem ji na skupině viděla, a mně to připadalo dost jako vytahování –, že se cítí silná. V nose mě zašimraly hadičky od

kyslíku. Pak bylo ještě pět dalších, než konečně došla řada na něj. Trochu se usmál. Hlas měl hluboký, zastřený a strašně sexy. „Jmenuju se Augustus Waters,“ řekl. „Je mi sedmnáct. Před rokem a půl jsem se trochu potkal s osteosarkomem, ale dneska jsem tady jenom proto, že mě o to Izák požádal.“ „A jak se cítíš?“ zeptal se Patrik. „Skvěle,“ usmál se Augustus koutkem úst. „Jsem na horský dráze, která jede jenom nahoru, kamaráde.“ Když došla řada na mě, řekla jsem: „Jmenuju se Hazel. Je mi šestnáct. Štítná žláza, metastázy v plicích. Je mi fajn.“ Hodina pokračovala jako vždycky: nastalo líčení bojů, vítězných bitev v předem prohraných válkách; lpělo se na nadějích; rodiny se zatracovaly i vynášely do nebes; ve vzácné shodě se prohlašovalo, že kamarádi to prostě nejsou schopní pochopit; došlo na slzy i na utěšování. Ani Augustus Waters, ani já jsme nepromluvili, dokud Patrik neřekl: „Auguste, nechtěl bys skupině říct něco o svých obavách?“

„O obavách?“

„Ano.“

„Bojím se zapomenutí,“ prohlásil bez zaváhání. „Bojím se ho jako ten příslovečný slepec, který má strach ze tmy.“ „Předbíháš,“ usmál se Izák. „Bylo to netaktní?“ zeptal se Augustus. „Já umím být dost slepý k pocitům druhých.“ Izák se smál, ale Patrik káravě zvedl prst a řekl: „Auguste, prosím. Vraťme se k tobě a tvým problémům. Říkal jsi, že máš strach ze zapomnění?“ „Ano,“ odpověděl Augustus. 9 \$

Vypadalo to, že s tímhle si Patrik neumí poradit. „Chce, ehm, chce k tomu někdo něco říct?“ Už tři roky jsem nebyla v normální škole. Dva moji nejlepší kamarádi byli máma a táta. Ten třetí byl spisovatel, který ani netušil, že existuju. Jsem dost stydlivá – rozhodně se nikde moc nehlásím. Tentokrát jsem se ale rozhodla něco říct. Tak napůl jsem zvedla ruku a Patrik mě okamžitě vyzval: „Hazel!“ Asi si myslel, že se „otevírám“ a stávám se „skutečným členem skupiny“. Podívala jsem se na Augusta Waterse a on se podíval na mě. Oči měl tak modré, že mi připadaly skoro průhledné. „Přijde doba,“ řekla jsem, „kdy budeme všichni mrtví. Všichni. Přijde doba, kdy už vůbec nebudou lidi, co by si pamatovali, že někdy někdo existoval nebo že

náš druh něco vykonal. Nezbude už nikdo, kdo by si mohl pamatovat Aristotela nebo Kleopatru, a už vůbec ne nás. Na všechno, co jsme dělali a psali a stavěli a mysleli a objevili, se zapomene, a z tohohle – “ mávla jsem doširoka rukou – „nezbude nic. Možná ta doba přijde brzo a možná až za miliony let, ale i jestli přežijeme zhroucení našeho slunce, nepřežijeme navždycky. Něco bylo předtím, než živý organismy získaly vědomí, a něco bude i potom. A jestli ti dělá starost zapomenutí lidského rodu, tak ti doporučuju, abys to ignoroval. Všichni ostatní to tak dělají.“ Tohle jsem se naučila od toho svého třetího nejlepšího kamaráda, o kterém jsem se už zmínila, od spisovatele Petera Van Houtena, záhadného autora knihy Císařský neduh. Jestli jsem měla nějakou bibli, byla to tahle knížka. Nikdy jsem nepoznala jiného člověka, který by za a) tak rozuměl tomu, jaké to je, umírat, a za b) přitom sám neumřel. Když jsem skončila, chvíli bylo ticho. Viděla jsem, jak se Augustus pořád víc usmívá – bylo to něco jiného než ten poloúsměv, když na mě koukal a snažil se vypadat sexy. Tohle byl upřímný úsměv, který byl na jeho obličej skoro moc velký. „Sakra,“ prohlásil tiše, „teda, ty fakt nejsi hloupá.“ Po celý zbytek skupiny už ani jeden z nás nic neřekl. Na konci jsme se všichni vzali za ruce a Patrik předříkával modlitbu. „Pane Ježíši Kriste, sešli jsme se tady ve tvém srdci, doslovně ve tvém srdci, jako lidé bojující s rakovinou. Ty a jen ty nás znáš tak, jak se známe 10 \$

my sami. V čase naší zkoušky nás ved' k životu a ke světlu. Modlíme se za Izákovy oči, za Michaelovu a Jamieho krev, za Augustovy kosti, za Hazeliny plíce, za Jamesův krk. Modlíme se, abys nás uzdravil a abychom pocítili tvou lásku a tvůj mír, který přesahuje všechno poznání. A v srdcích chováme vzpomínku na ty, které jsme znali a měli rádi a kteří odešli za tebou: na Marii a Kade a Josepha a Haley a Abigail a Angelinu a Taylora a Gabriela a...“ Byl to dlouhý seznam. Na světě je spousta mrtvých lidí. Patrik monotónně četl jména z papíru, protože jich bylo příliš mnoho na to, aby se je naučil zpaměti, a já jsem zavřela oči a snažila se o nábožné myšlenky, jenže většinou jsem si představovala, jak jednou na ten seznam přibude i moje jméno, až někde na konec, kdy už nikdo neposlouchá. Když Patrik skončil, společně jsme zopakovali tu

pitomou mantru – PROŽIJME DNEŠEK, JAK NEJLÉPE MŮŽEME – a pak byl konec. Augustus Waters se zvedl a došel ke mně. Chodil stejně nakřivo, jako se usmíval. Byl vysoký, ale zůstal stát kousek ode mě, abych si nemusela vyvrátit hlavu, když jsem se mu chtěla podívat do očí. „Jak se jmenuješ?“ zeptal se. „Hazel.“ „Myslím celým jménem.“ „Hazel Grace Lancasterová.“ Zrovna se chystal ještě něco říct, když Izák vstal a přistoupil k nám. „Moment,“ zvedl Augustus prst a obrátil se k Izákovi. „To bylo ještě horší, než jak jsi to líčil,“ prohlásil. „Já jsem ti říkal, že to je děs.“ „Tak proč sem chodíš?“ „Ani nevím. Možná to trochu pomáhá.“ Augustus se k němu naklonil a patrně myslel, že ho neslyším. „Chodí sem pravidelně?“ Co mu na to řekl Izák, jsem neslyšela, ale Augustovu odpověď ano. „To bych řekl,“ prohlásil. Vzal Izáka za obě ramena a pak od něj o půl kroku ucouvl. „Vyprávěj Hazel o tý klinice.“ Izák se opřel o stolec s občerstvením a podíval se na mě svým obrovským okem. „No, dneska ráno jsem byl na klinice a říkal jsem svému chirurgovi, že bych byl radši hluchý než slepý. A on na to: 11 \$

„Jenže ono to takhle nefunguje,“ a já: „Jo, já vím, že to tak nefunguje; jenom říkám, že bych byl radši hluchý než slepý, kdybych měl na vybranou, což nemám.“ A on na to: „No, aspoň jedna dobrá zpráva je, že hluchý nebudeš,“ a já: „Děkuju, že jste mi vysvětlil, že po rakovině oka neohluchnu. Mám hrozný štěstí, že takový intelektuální obr jako vy se uráčí mě operovat.“ „No, to je fakt miláček,“ řekla jsem. „Asi si taky zkusím pořídit nějakou tu rakovinu oka, abych se s ním seznámila.“ „No, jak je ctěná libost. Hele, já půjdu. Monika na mě čeká. Musím se na ni hodně dívat, dokud ještě můžu.“ „Zítra Povstalci?“ zeptal se Augustus. „To si piš.“ Izák se otočil a vyběhl schody po dvou. Augustus Waters se obrátil ke mně. „Doslovně,“ řekl. „Co doslovně?“ zeptala jsem se. „Jsme v Ježíšově srdci,“ vysvětlil. „Já myslel, že jsme v suterénu kostela, ale my jsme doslovně v Ježíšově srdci.“ „Někdo by měl Ježíšovi říct, že ukládat si do srdce děti s rakovinou je nebezpečný,“ podotkla jsem. „Já bych mu to řekl sám,“ pokrčil rameny Augustus, „jenže nemůžu. Když jsem doslovně v jeho srdci, tak by mě neslyšel.“ Zasmála jsem se. Zavrtěl hlavou a jen se na mě díval. „Co je?“ zeptala jsem se. „Nic,“ odpověděl. „Proč se na mě takhle koukáš?“ Augustus se pousmál.

„Protože jsi krásná. Já se rád koukám na krásný lidi a už před nějakou dobou jsem se rozhodl, že si nebudu odpírat prostý radosti života.“ Následovalo krátké rozpačité ticho. Pak Augustus pokračoval: „Zvlášť proto, jak jsi tak výstižně připomněla, že všechno jednou skončí v zapomnění a vůbec.“ Udělala jsem nějaký zvuk – něco mezi výdechem, povzdechem a zakašláním – a pak jsem řekla: „Já nejsem krá-“ „Vypadáš jako Natalie Portmanová. Jako Natalie Portmanová v tom filmu V jako vendeta.“ „To jsem neviděla,“ pokrčila jsem rameny. „Ne? Nádherná nakrátko ostříhaná holka nesnáší pravidla a zamiluje se do chlapa, ze kterého koukají jenom průšvihy. Prostě 12 \$

tvoje autobiografie, řekl bych já.“ Každou slabikou flirtoval. Upřímně řečeno, vzrušovalo mě to. Ani jsem netušila, že mě fakt může nějaký kluk vzrušit – myslím doopravdy, v reálném životě. Prošla kolem nás jedna mladší holka: „Jak je, Aliso?“ zeptal se. Usmála se a zamumlala: „Ahoj, Auguste.“ „Známe se z Memorial,“ vysvětlil. Memorial byla velká nemocnice se známým výzkumným pracovištěm. „Kam ty chodíš?“ „Do Dětské,“ řekla jsem. Znělo to ustrašeněji, než jsem čekala. Kývl. Vypadalo to, že rozhovor skončil. „Tak...“ řekla jsem a otočila jsem se ke schodům vedoucím ze Srdce Ježíšova. Naklonila jsem vozík na kolečka a vykročila jsem. Kulhal vedle mě. „Tak třeba zas někdy?“ řekla jsem. „Měla bys to vidět,“ prohlásil. „Myslím V jako vendeta.“ „Tak jo. Já se po tom podívám,“ kývla jsem. „Ne. Já jsem myslel se mnou. U mě doma. Teď,“ řekl. Zastavila jsem tě. „Vůbec tě neznám, Auguste Watersi,“ prohlásila jsem. „Co když jsi masový vrah?“ Kývl. „Na tom něco je, Hazel Grace.“ Prošel kolem mě. Zelené tričko s límečkem se mu napínalo přes široká ramena, držel se rovně, jen trochu napadal na pravou stranu. Šel ale rychle a jistě, i když měl protézu, jak jsem předpokládala. Osteosarkom člověku občas sebere některou končetinu, na ochutnání. Když je spokojený, sežere ho pak celého. Šla jsem za ním nahoru, ale nestačila jsem mu. Musela jsem pomalu – schody se mým plícím vůbec nelíbily. Vyšli jsme ze Srdce Ježíšova na parkoviště. Jarní vzduch by byl dokonalý, být jen o malinko teplejší, a odpolední slunce až bolelo, jak bylo božské. Máma tam ještě nestála, což bylo nezvyklé, protože na mě obvykle už čekala.

Rozhlédla jsem se a uviděla vysokou, krásně stavěnou brunetku, jak se u zdi opírá o Izáka a skoro agresivně ho líbá. Byli tak blízko, že jsem slyšela i zvuky, které vydávala jejich ústa. Slyšela jsem taky, jak on říká „vždycky“ a ona odpovídá „vždycky“. Augustus stál vedle mě a pološeptem podotkl: „Oni se rádi 13 \$

předvádějí.“ „Co to mají s tím ‚vždycky‘?“ zeptala jsem se, zatímco mlaskavé zvuky sílily. „To je takový jejich heslo. Jako že se vždycky budou milovat a tak. Střízlivým odhadem si za poslední rok poslali tak asi čtyři miliony esemesek se slovem vždycky.“ Přijela další dvě auta a odvezla Michaela a Alisu. Už jsme tu zbyli jen Augustus a já, a samozřejmě Izák s Monikou, kteří se dál chovali, jako by se neopírali o svatostánek. Položil jí přes košili ruku na prso a začal ho hníst, dlaň se nehýbala, ale prsty jezdily kolem. Říkala jsem si, jestli je to příjemné. Nevypadalo to tak, ale rozhodla jsem se to Izákovi prominout vzhledem k tomu, že už brzo bude slepý. Smysly je třeba sytit, dokud ještě mohou hladovět, nebo tak nějak se to říká. „Představ si, naposled jet do nemocnice,“ řekla jsem tiše. „Vědět, že to je naposled, co řídíš auto.“ Augustus se na mě nepodíval a odpověděl: „Kazíš atmosféru, Hazel Grace. Já se tady snažím pozorovat mladou lásku v celé její mnohotvárné neohrabanosti.“ „Podle mě ji to prso musí bolet,“ podotkla jsem. „Jo, těžko říct, jestli se ji pokouší vzrušit, nebo jí to prso vyšetřuje,“ kývl Augustus. Pak sáhl do kapsy a k mému ohromení vytáhl balíček cigaret. Otevřel ho a strčil si jednu do pusy. „To myslíš vážně?“ zeptala jsem se. „Myslíš, že tohle je cool? Panebože, zrovna jsi to úplně všechno zkazil.“ „Co úplně všechno?“ zeptal se a obrátil se ke mně. Nezapálená cigareta mu visela ze rtů. Neusmíval se. „No to všechno, když kluk, co není nepřitažlivý ani neinteligentní a ani jinak zjevně nepřijatelný, na mě kouká a dělá vtipy o nesprávném užití doslovnosti a přirovnává mě k herečkám a zve mě k sobě domů na film. Jenže ve všem je samozřejmě nějaká hamarcie, a ta tvoje je, že i když jsi MĚL RAKOVINU, tak sakra cpeš prachy nějaký firmě, aby sis pořídil DALŠÍ RAKOVINU. Proboha. Můžeš mi věřit, že nemoct dýchat je DĚS. Zklamal jsi mě. Totálně.“ „Hamarcie?“ opakoval. Cigaretu měl stále v puse, takže se mu napnula čelist. A bohužel to byla fantastická čelist. 14 \$

„Osudná vada,“ vysvětlila jsem a otočila jsem se k němu zády. Vykročila jsem k obrubníku a Augusta Waterse jsem tam nechala stát. V té chvíli se na rohu objevilo auto. Máma. Nejspíš čekala, až se skamarádím nebo tak něco. Cítila jsem zvláštní směs vzteku a zklamání. Vlastně jsem ani nevěděla, co to je za pocit, jen jsem věděla, že je strašně silný, a měla jsem chuť Augustu Watersovi jednu vrazit a taky vyměnit svoje plíce za nějaké, které by fungovaly. Stála jsem na samém kraji chodníku, bombu s kyslíkem vedle sebe jako kouli na řetězu. Když bylo auto skoro u mě, cítila jsem, jak mě někdo popadl za ruku. Vyškubla jsem se mu, ale otočila jsem se. „Nezabijou tě, když si nezapálíš,“ řekl, právě když máma zastavila. „A já jsem si ještě nikdy žádnou nezapálil. Je to metafora, chápeš? Strčíš si zabijáka do pusy, ale nedovolíš mu zabíjet.“ „Metafora,“ opakovala jsem pochybovačně. Auto čekalo. „Metafora,“ kývl. „Děláš věci proto, že mají metaforické rezonance...“ přemýšlela jsem nahlas. „No jo.“ Usmál se. Tím velkým, pitomým, opravdovým úsměvem. „Já jsem hodně na metafory, Hazel Grace.“ Otočila jsem se k autu. Zaklepala jsem na okénko. Sjelo dolů. „Jedu s Augustem Watersem na film,“ řekla jsem. „Prosím tě, nahraj mi ještě dalších pár dílů Supermodelky.“ 15 \$

DRUHÁ KAPITOLA

Augustus Waters řídil příšerně. Ať se rozjížděl nebo zastavoval, vždycky to hrozně ŠKUBLO. Pokaždé, když šlápl na brzdu, hodilo mě to do pásu jeho toyoty SUV, a když šlápl na plyn, málem mi to zlomilo vaz. Byla bych asi nervózní – koneckonců, seděla jsem v autě s cizím klukem, jela jsem k němu domů a dost nepříjemně jsem si uvědomovala, že moje potíže s plícemi by mi dost zkomplikovaly odrážení nevítaných pokusů u důvěrnosti –, jenže on řídil tak neuvěřitelně špatně, že jsem nedokázala myslet na nic jiného. Asi kilometr nebo dva jsme napjatě mlčeli. Pak Augustus řekl: „Třikrát jsem neudělal řidičák.“ „Ale nepovídej.“ Zasmál se a kývl. „To víš, v protéze nemáš cit, a řídit levou jsem se nikdy nenaučil. Doktoři tvrdili, že většina lidí po amputaci řídí bez problémů, jenže... já zkrátka ne. Když jsem šel počtvrté na testy, vypadalo to asi nějak takhle.“ Půl kilometru před námi se rozsvítila červená. Augustus dupl

na brzdu, takže jsem zase skončila v trojúhelníkovém objetí bezpečnostních pásů. „Promiň. Já se fakt snažím šlapat na to jemně, přísahám. Prostě když ta zkouška skončila, byl jsem přesvědčený, že jsem to zas neudělal, ale instruktor povídá: „Jezdíte sice nepříjemně, ale technicky nebezpečné to není.““ „Tak s tím bych si dovolila nesouhlasit,“ prohlásila jsem. „Spíš bych měla podezření na úlitbu rakovině.“ Úlitba rakovině jsou různé drobnosti, které nemocné děti dostávají a ty zdravé ne: podepsané fotky od sportovních hvězd, přimhouřené oči nad neodevzanými úkoly, nezasloužené řidičáky a tak podobně. „No jo,“ kývl. Rozsvítla se zelená. Připravila jsem se na nejhorší. Augustus dupl na plyn. „Taky se dělají auta s ručním řízením, když někdo nemá nohy,“ podotkla jsem. „Jo,“ řekl. „Možná jednou.“ Povzdechl si tak, až mě napadlo, že si není docela jistý, jestli nějaké „jednou“ bude. Věděla jsem, že 16 \$

osteosarkom má vysokou pravděpodobnost vyléčení, ale i tak. Je hodně způsobů jak zjistit, jakou má někdo pravděpodobnost přežití, a nemuset se přitom přímo zeptat. Já jsem použila ten klasický: „Studuješ?“ Obvykle člověka rodiče ze školy vezmou, když si myslí, že to s ním jde do kopru. „Jo,“ kývl, „na North Central. Ale jsem o rok níž, než bych měl, takže v druháku. Co ty?“ Napadlo mě zalhat. Koneckonců, o mrtvolu nikdo nestojí. Nakonec jsem ale řekla: „Ne, rodiče mě vzali ze školy před třemi lety.“ „Před třemi lety?“ zeptal se ohromeně. Vyložila jsem Augustovi stručný příběh svého zázraku. Když mi bylo třináct, našli mi rakovinu štítné žlázy ve čtvrtém stadiu. (Neřekla jsem mu, že ta diagnóza přišla tři měsíce po tom, co jsem dostala svou první menstruaci. Něco jako: Blahopřejeme! Jsi ženská. A teď umři.) Řekli nám, že to je neléčitelné. Udělali mi operaci, která se jmenovala úplné odstranění štítné žlázy – bylo to asi tak příjemné, jak to zní. Po ní ozařování. Potom zkusili chemoterapii na ty nádory v plicích. Nádory se zmenšily a pak zase začaly růst. To mi bylo čtrnáct. Nato se mi plíce začaly plnit vodou. Vypadala jsem jako chodící mrtvola. Nohy a ruce jsem měla jako balony; kůže mi praskala; rty jsem měla soustavně modré. Dostávala jsem lék, po kterém člověk není tak totálně vyděšený z toho, že nemůže dýchat; spousta mi ho podávali kapačkou a tak asi devět dalších léků k

tomu. Ale přesto je to kapku nepříjemné, když se topíte, zvláště když to trvá několik měsíců. Nakonec jsem skončila na jipce se zápalom plic, a máma klečela vedle postele a ptala se: „Jsi připravená, miláčku?“ a já jsem jí řekla, že ano, a táta mě držel za ruku a opakoval mi, že mě má hrozně rád, a hlas se mu nelámá, protože už byl zlomený, a já jsem mu pořád říkala, že ho mám taky ráda, a plíce zoufale lapaly po vzduchu a cloumaly se mnou, tahaly mě z postele, abych jim našla nějakou pozici, kde by dostaly trochu vzduchu, a mně bylo trapně, že tak vyvádějí, byla jsem znechucená, že to prostě nevzdají, a máma mi pořád říkala, že je to v pořádku, že to bude v pořádku, že já budu v pořádku, a táta se tak moc snažil nebrečet, že když se mu to nepovedlo, a to bylo často, vypadalo to 17 \$

jako zemětřesení. Vzpomínám si, jak jsem strašně nechtěla být při vědomí. Všichni už mysleli, že je se mnou konec, jenže pak se mojí onkoložce Marii povedlo dostat z plic trochu tekutiny a krátce nato zabrala antibiotika, co mi dali na zápal plic. Probrala jsem se a za chvíli jsem byla v jedné z těch klinických studií, tak proslulých v Rakovinové republice beznadějných případů. Lék se jmenoval phalanxifor a jeho molekula se měla navázat na rakovinové buňky a bránit jim v růstu. U sedmdesáti procent lidí to nefungovalo, ale u mě ano. Nádory se zmenšily. A zůstaly tak. Ať žije phalanxifor! Už osmnáct měsíců se nádory skoro nezvětšily. Takže jsem teď měla plíce, které sice jako plíce fungovaly mizerně, ale s pomocí toho kyslíku, co mi foukal do nosu, a denní dávky phalanxiforu by teoreticky mohly fungovat pořád pryč. Bylo mi jasné, že ten zázrak mi jen koupil trochu času navíc – zatím jsem neměla tušení, kolik. Když jsem to vykládala Augustu Watersovi, trochu jsem si zázračnost toho zázraku přikrášlila a vylíčila jsem mu to v nejrůžovějších barvách. „Takže teď se budeš muset vrátit do školy, co?“ řekl. „No jo, jenže já nemůžu. Už jsem udělala maturitu. Teď studuju dálkově na MCC.“ MCC byla naše zdejší vysoká. „Aha, vysokoškolačka! Tak proto ty jsi tak vzdělaná!“ Zašklebil se na mě. Z legrace jsem ho šťouchla do paže a ucítila jsem úžasné, napjaté svaly. Se skřípěním kol zahnul do čtvrti, kde domy měly kolem zahrad vysoké omítnuté zdi. Jeho dům byl první vlevo. Patrový, v

koloniálním stylu. Trhaně jsme zastavili přede dveřmi. Šla jsem za ním dovnitř. V hale visela dřevěná tabulka, na které byl vyrytý ozdobný nápis Domov je tam, kde je srdce. Ukázalo se, že celý dům je plný takových průpovědek. Dobré přátele je těžké najít a nejde na ně zapomenout, stálo na obrázku nad věšákem. Pravá láska se rodí z těžkých časů, tvrdil vyšívaný polštářek v obýváku se starožitným nábytkem. Augustus si všiml, že si je čtu. „Naši tomu říkají Povzbuzení,“ vysvětlil. „Jsou tady všude.“ 18 \$

Rodiče ho oslovovali Gus. Právě připravovali v kuchyni enchillady (nad sporákem visela skleněná vitráž s nápisem Rodinu máš navždycky). Maminka plnila kuřetem tortilly, které pak jeho táta stáčel a skládal do skleněného pekáčku. Můj příchod je zřejmě nepřekvapil, ale to bylo logické: to, že jsem si vedle Augusta připadala výjimečná, ještě neznamenal, že výjimečná skutečně jsem. Možná si domů vodí každý večer jinou holku, pouští jí filmy a osahává ji. „Tohle je Hazel Grace,“ představil mě. „Jen Hazel,“ opravila jsem ho. „Těší mě, Hazel,“ řekl Gusův táta. Byl vysoký – skoro tak jako Gus – a hubený, jak lidé v rodičovském věku obvykle nebývají. „Mě taky,“ řekla jsem. „Tak co ta Izákova podpurná skupina?“ „Bylo to šílený,“ ušklíbl se Gus. „Ty taky nad vším ohrnuješ nos. Co ty, Hazel, ty tam chodíš ráda?“ zeptala se jeho máma. Chvilku jsem přemýšlela, jestli odpovědět tak, aby to potěšilo Augusta, nebo jeho rodiče. „Většina těch lidí tam je fajn,“ řekla jsem nakonec. „Přesně to jsme zjistili v Memorial, když se tam Gus léčil,“ pokýval hlavou jeho otec. „Všichni byli hrozně laskaví. A silní. V nejtemnějších dobách Pán posílá člověku do života nejlepší lidi.“ „Honem, dejte mi polštářek a bavlnku. Z toho bude Povzbuzení,“ prohlásil Augustus. Jeho táta se zatvářil trochu našťavaně, ale pak ho Gus objal kolem ramen a prohlásil: „To byl vtip, tati. Mně se ta Povzbuzení docela líbí. Fakt. Jenže jako teenager to samozřejmě nemůžu připustit.“ Otec zvedl oči k nebi. „Doufám, že zůstaneš na večerí?“ zeptala se mě Gusova máma. Byla malá, tmavovlasá a neurčitě připomínala myšku. „No, možná...“ řekla jsem. „Musím být do deseti doma. A taky, ehm, nejím maso...“ „To není problém. Uděláme pár vegetariánských,“ prohlásila. „Zvířata jsou moc roztomilá?“ zeptal se Gus. „Chci mít na svědomí co nejmíň mrtvých,“

vysvětlila jsem. Gus otevřel pusou, že něco řekne, ale pak se zarazil.
19 \$

Jeho maminka odpověděla místo něj. „Mně se ten přístup moc líbí.“ Chvilku mi vykládali, že ty enchillady jsou proslulé watersovské enchillady, které si nikdo nemůže nechat ujít, a že Gus taky musí být doma v deset a že oni podvědomě nedůvěřují rodinám, které svým dětem povolují večerku jindy, a jestli studuju – „už na vysoké,“ vložil se do toho Gus – a že počasí je na březzen úplně neuvěřitelné a že na jaře člověku všechno připadá jako nové, a ani jednou se nezeptali na můj kyslík a diagnózu, což bylo výjimečné a skvělé, a pak Augustus řekl: „My si s Hazel pustíme V jako vendeta. Chci jí ukázat její filmovou dvojnici Natalii Portmanovou ze začátku tisíciletí.“ „Obývací máte k dispozici,“ prohlásil vesele Gusův táta. „My asi radši budeme koukat dole.“ Táta se zasmál. „Zkusit se to musí, vid’? V obývací.“ „Ale já chci ukázat Hazel Grace suterén,“ namítl Gus. „Jen Hazel,“ opravila jsem ho. „Dobře, tak ukaž Jen Hazel suterén, a pak se vraťte nahoru a pusťte si to v obývací.“ Gus se nafoukl, postavil se na zdravou nohu, švihl boky a vykopl protézu dopředu: „No tak jo,“ zavrčel. Šla jsem za ním po schodech s kobercem do veliké suterénní místnosti zařízené jako normální pokoj. Přibližně ve výšce mých očí se kolem dokola táhla polička a na ní jedna vedle druhé stály různé basketbalové památky: desítky trofejí se zlatými plastovými chlapičky, kteří vyskakovali na neviditelný koš, driblovali nebo se rozmachovali k hodu. Taky tu byla spousta podepsaných tenisek a míčů. „Hrál jsem basket,“ vysvětlil. „Tos musel být dost dobrý,“ řekla jsem uznale. „Nebyl jsem špatný, ale ty míče a boty jsou všechno úlitby rakovině.“ Došel k televizi, kde leželo něco jako pyramida DVD a videoher. Sehnul se a vytáhl V jako vendeta. „Byl jsem takový ten typický kluk zažraný do basketu. Pořád jsem vykládal, že dneska už nikdo neumí střílet ze středních vzdáleností jako dřív a že já to všem natru. A pak jsem jednou trénoval trestný hody – stál jsem ve školní 20 \$

tělocvičně na šestkový čáře a házel na koš, jeden míč za druhým. A najednou jsem vůbec nechápal, proč se tam vlastně trefuju kulatým předmětem do prstencového předmětu. Připadalo mi to jako ta

nejpitomější věc, co se dá na světě dělat. Začal jsem si představovat malé děti, jak strkají dřevěný váleček do kulatého otvoru a jak to dělají měsíce a měsíce, než na to přijdou, a že basketbal je vlastně úplně totéž, jen trochu fyzicky náročnější. Ale stejně jsem tam hrozně dlouho stál a házel na koš. Trefil jsem se osmdesátkrát za sebou, což byl můj osobní rekord, ale čím dýl jsem to dělal, tím víc jsem si připadal jako dvouletý batole. A pak jsem z nějakého důvodu začal přemýšlet o překážkářích. Není ti nic?“ Sedla jsem si na roh jeho neustlané postele. Ne že bych snad chtěla něco naznačovat; ale když musím dlouho stát, tak se unavím. Stála jsem v obýváku, potom ty schody a tady jsem pak zase stála, což na mě bylo docela hodně, a nechtěla jsem omdlít nebo tak něco. Pokud šlo o omdlívání, byla jsem křehká jako viktoriánská dáma. „Nic mi není,“ uklidnila jsem ho. „Poslouchám. O překážkářích?“ „Jo, o překážkářích. Představoval jsem si, jak běhají ty svoje závody, jak skáčou přes náhodný objekty, který jim někdo nastavěl do cesty, a přemýšlel jsem, jestli si taky někdy neříkají – bez těch překážek by to šlo rychlejc.“ „To bylo ještě předtím, než ti našli rakovinu?“ „No, tak nějak v té době,“ kývl. „Shodou okolností ten den, kdy jsem házel ty existenciálně závažný trestný hody, byl taky poslední, kdy jsem ještě měl dvě nohy. Od chvíle, co rozhodli o amputaci, do operace uplynul jen jeden víkend. Taková moje osobní malá ochutnávka toho, co teď prožívá Izák.“ Přikývla jsem. Augustus Waters se mi líbil. Hodně, hodně, hodně se mi líbil. Líbilo se mi, že i když vyprávěl o sobě, skončil nakonec u někoho jiného. Líbil se mi jeho hlas. Líbilo se mi, že trénoval existenciálně závažné trestné hody. Líbilo se mi, že byl docentem fakulty trošku pokřivených úsměvů a na vedlejší úvazek profesorem katedry hlasu, při kterém mi moje kůže připadala trochu víc jako kůže. A líbilo se mi, že má vlastně dvě jména. Vždycky jsem měla ráda lidi, co mají dvě jména, protože pak se člověk musí rozhodnout, jak jim bude říkat: Gus, nebo Augustus? Já jsem byla vždycky jen 21 \$

Hazel, nedvojznačná Hazel. „Máš sourozence?“ zeptala jsem se. „Co? Proč?“ zeptal se trochu roztržitě. „No, že jsi vyprávěl o tom, jak si hrají malé děti.“ „Aha, ne, nemám. Mám synovce, od svých nevlastních sester. Ale ty jsou starší. Těm už je – TATI, KOLIK JE

JULII A MARTĚ?“ „Osmadvacet!“ „Těm už je osmadvacet. Bydlí v Chicagu. Obě si vzaly hrozně úspěšný právníky. Nebo hrozně úspěšný byznysmeny. Ani sám nevím. Ty máš sourozence?“ Zavrtěla jsem hlavou, že ne. „Tak mi řekni něco o sobě,“ pobídl mě a v bezpečné vzdálenosti si sedl vedle mě. „Už jsem ti to povídala. Našli mi rakovinu, když –“ „Ne, nemyslím o rakovině. Myslím o sobě. Koníčky, záliby, vášně, divné fetiše a tak.“ „Aha.“ „Neříkej mi, že patříš k těm lidem, co se ztotožní se svou nemocí. Znáám spoustu takových. Je to deprimující. Rakovina je přece specialista na růst, ne? Na ovládání lidí. Ale ty jsi ji doufám nenechala vyhrát předčasně.“ Uvědomila jsem si, že možná ano. Přemýšlela jsem o tom, jak Augustu Watersovi vylíčit samu sebe, které náklonnosti si přisoudit, a v tichu, které následovalo, jsem si uvědomila, že vlastně nejsem moc zajímavá. „Já jsem celkem obyčejná.“ „Tak tohle neberu. Vzpomeň si na něco, co máš ráda. To první, co tě napadne.“ „Ehm. Asi čtení.“ „Co čteš?“ „No, všechno. Od příšerný červený knihovny přes nabubřelý romány až po poezii.“ „Píšeš taky poezii?“ „Ne. Nepíšu.“ „No tak vidíš!“ skoro zařval Augustus. „Hazel Grace, ty jsi nejspíš jediný teenager v Americe, který radši poezii čte než píše. To je hodně výmluvné. Nejspíš jsi taky četla spoustu klasických knih s velkým K, co?“ 22 \$

„Jo, vlastně jo.“ „Kterou máš nejradši?“ „No...“ zaváhala jsem. Moje zdaleka nejoblíbenější kniha je Císařský neduh, ale o tom lidem vykládám nerada. Občas si člověk přečte nějakou knížku a pocítí až fanatickou potřebu přesvědčit úplně každého, aby si ji přečetl také, protože se mu zdá, že je to jediný způsob, jak náš roztříštěný svět uvést zase do pořádku. A pak jsou knihy jako Císařský neduh, o kterých lidem vykládat nemůžete, knihy tak jedinečné a zvláštní a vaše, že když o své lásce k nim promluvíte, máte dojem, že je zrazujete. Ne že by ta knížka byla nějak výjimečně dobrá; šlo spíš o to, že její autor, Peter Van Houten, jako by mi rozuměl tak zvláštním způsobem, jaký bych vůbec nepovažovala za možný. Císařský neduh byla moje kniha, stejně jako moje tělo bylo moje tělo a moje myšlenky byly moje myšlenky. I tak jsem ale Augustovi řekla: „Moje nejmilejší knížka je asi Císařský neduh.“ „Jsou v tom zombíci?“ zeptal se. „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. „Klonovaní vojáci?“ „Taky ne.“

Usmál se. „Přečtu si tu děsnou knížku s nudným názvem, ve které nejsou klonovaní vojáci,“ slíbil. Okamžitě jsem litovala, že jsem mu o ní řekla. Augustus se otočil k hromadě knih, které měl pod nočním stolem. Vytáhl brožovanou knížku a pero. Napsal něco na titulní stránku a řekl: „Za to po tobě chci jen to, aby sis přečetla tuhle skvělou a napínavou knížku – je to podle mojí oblíbené počítačové hry.“ Podal mi ji – jmenovala se Cena úsvitu. Zasmála jsem se a vzala si ji. Když jsme si tu knížku předávali, nějak se nám zapletly prsty, a pak mě najednou držel za ruku. „Studená,“ řekl a přitiskl prst na moje bledé zápěstí. „Ani ne tak studená, ale málo okysličená,“ vysvětlila jsem. „To se mi líbí, když na mě mluvíš takhle odborně,“ řekl. Vstal, zvedl mě s sebou a nepustil mou ruku, dokud jsme nedošli ke schodům. 23 \$

Koukali jsme na film a mezi námi byl dost velký kus pohovky. Udělala jsem tu středoškolsky trapnou věc, že jsem se opřela rukou asi na půl cesty mezi námi, aby věděl, že mi nebude vadit, když mě za ni vezme, ale neudělal to. Když film běžel asi hodinu, přišli Augustovi rodiče a naservírovali nám enchillady. Jedli jsme je na pohovce a byly vážně skvělé. Ten film byl o člověku v masce, co hrdinsky umře pro Natalii Portmanovou, která je pěkná potvora a strašně sexy a její obličej se rozhodně nepodobá tomu mému, oteklému po steroidech. Když běžely titulky, zeptal se Gus: „Dost dobrý, ne?“ „Dost dobrý,“ souhlasila jsem, i když to nebyla pravda. Byl to film pro kluky. Já nevím, proč kluci čekají, že se nám budou jejich filmy líbit. My taky nepředpokládáme, že se jim budou líbit ty holčičí. „Budu muset domů. Ráno mám přednášku.“ Chvíli jsem seděla na pohovce, než Augustus najde klíče. Jeho máma si sedla vedle mě a řekla: „Tohle se mi obzvlášť líbí. Tobě taky?“ Uvědomila jsem si, že jsem koukala přibližně nad televizi, kde viselo další Povzbuzení – obrázek anděla s nápisem: Bez bolesti by člověk nepoznal radost. (Tohle je stará vesta v oboru úvah o utrpení, a je tak pitomá a neohrabaná, že by se o tom dalo mluvit nejmíň sto let, ale řeknu jenom jedno – existence brokolice rozhodně nijak neovlivňuje chuť čokolády.) „Ano,“ kývla jsem. „Moc hezká myšlenka.“ Jeli jsme Augustovým autem domů – já jsem řídila, Augustus seděl vedle mě. Pustil mi pár písniček od svojí oblíbené

skupiny Hectic Glow, a byly docela dobré, ale protože jsem je neznala, nepřipadaly mi až tak dobré jako jemu. Každou chvíli jsem sjela pohledem na jeho nohu, nebo spíš na místo, kde byla, a uvažovala jsem o tom, jak asi vypadá ta protéza. Snažila jsem se, aby mi na tom nezáleželo, ale trochu přece jen záleželo. Jemu nejspíš taky trochu vadil můj kyslík. Nemoc odpuzuje. Zjistila jsem to už dávno, a Augustus nejspíš taky. Když jsem zastavila před naším domem, vypnul rádio. Vzduch jako by zhoustl. Nejspíš uvažoval o tom, jestli mě má políbit, a já jsem určitě myslela na to, jaké by to bylo. A jestli to vlastně chci. Ne 24 \$

že bych se ještě nikdy s nikým nelíbala, ale to bylo už dávno. Před zázrakem. Vypnula jsem motor a podívala jsem se na něj. Vážně byl krásný. O klucích se tohle slovo nemá používat, ale u něj to jinak nešlo. „Hazel Grace,“ řekl, a moje jméno vyslovené jeho hlasem znělo úplně jinak, nově. „Bylo mi potěšením se s tebou seznámit.“ „Potěšení na mé straně, pane Watersi,“ odpověděla jsem já. Styděla jsem se na něj podívat. Pronikavému pohledu tyrkysově modrých očí jsem se nemohla rovnat. „Můžu tě zas někdy vidět?“ zeptal se. Říkal to nervózně, a to bylo milé. Usmála jsem se. „Jasně.“ „Zítra?“ zeptal se. „Trpělivost, Kobylko,“ zasmála jsem se. „Netlač na pilu.“ „No vždyť říkám zítra,“ prohlásil. „Já tě chci znova vidět dneska. Ale jsem ochotný čekat celou noc a větší část zítřka.“ Obrátila jsem oči v sloup. „Já to myslím vážně,“ trval na svém. „Ani mě neznáš,“ řekla jsem. Vzala jsem do ruky knížku. „Co kdybych ti zavolala, až tohle dočtu?“ „Nemáš ani moje telefonní číslo.“ „Mám silné podezření, že jsi mi ho do té knížky napsal.“ Zase se tak zeširoka, pitomě usmál. „A pak že se neznáme.“ 25 \$

TŘETÍ KAPITOLA

Ten večer jsem zůstala vzhůru hodně dlouho a četla jsem Cenu úsvitu. (A zrovna prozradím pointu: Cenou úsvitu je krev.) Císařský neduh to nebyl, ale ten hlavní hrdina, štábní seržant Max Mayhem, se mi docela líbil i přesto, že zabil, jestli to dobře počítám, 118 lidí na 284 stránkách. Takže druhý den, ve čtvrtek, jsem ráno vstala pozdě. Máma mě nikdy nebudí, protože nemocný člověk má v popisu práce

hodně spát. Trochu mě proto zmátlo, když jsem se prudce probudila tím, že mi položila ruku na rameno. „Už je skoro deset,“ řekla. „Spánek bojuje s rakovinou,“ namítla jsem. „Dlouho jsem četla.“ „To tedy musí být knížka,“ podotkla, klekla si k posteli a odšroubovala mě od velikého hranatého koncentrátoru kyslíku, kterému jsem říkala Filip, protože mi prostě připadal jako Filip. Máma mi připnula přenosnou bombu a pak mi připomněla, že mám přednášku. „To máš od toho kluka?“ zeptala se najednou. „Tím ,to‘ myslíš herpes?“ „Nech si ty vtipy,“ řekla máma. „Tu knížku, Hazel. Myslím tu knížku.“ „Jo, tu knížku mi dal on.“ „Líbí se ti, to je vidět,“ řekla s pozdviženým obočím, jako by tenhle poznatek vyžadoval nějaký čistě mateřský instinkt. Pokrčila jsem rameny. „Já ti říkala, že podpurná skupina ti prospěje.“ „Ty jsi celou dobu čekala venku?“ „Ano. Vzala jsem si s sebou nějaké papírování. No nic, je načase vstávat, mladá dámo.“ „Mami. Spánek. Bojuje. S rakovinou.“ „Já vím, miláčku, ale máš tu přednášku. A kromě toho, dneska je...“ Máma to říkala zřetelně rozjařeným tónem. „Čtvrtek.“ „Tys na to vážně zapomněla?“ „Možná?“ „Je čtvrtek devětadvacátého března!“ To už v podstatě křičela a na 26 \$

tváří měla úplně slabomyslný úsměv. „Ty jsi nějak nadšená, že víš, co je za den!“ odpověděla jsem jí stejným způsobem. „Hazel! Máš třiatřicáté půlnarozeniny!“ „Aháááá...“ Máma byla vyhlášená odbornice na maximalizaci oslav. JE DEN STROMŮ! POJĎTE OBJÍMAT STROMY A JÍST KOLÁČ! KOLUMBUS PŘINESL INDIÁNŮM PLANÉ NEŠTOVICE; TO BY STÁLO ZA TO PŘIPOMENOUT SI PIKNIKEM! A tak podobně. „No, tak to si teda asi přeju všechno nejlepší k třiatřicátým půlnarozeninám.“ „Co bys ráda v takový výjimečný den dělala?“ „Až se vrátím ze školy, tak bych třeba mohla zlomit světový rekord v počtu dílů Nejlepšího kuchaře sledovaných najednou.“ Máma sáhla do poličky nad mou postelí a vylovila Modráčka, modrého plyšového medvěda, kterého jsem měla přibližně od té doby, co mi byl rok – zkrátka když bylo ještě společensky přijatelné pojmenovat kamarády podle jejich barvy. „A nechceš jít třeba do kina s Kaitlin nebo s Mattem nebo s někým?“ To byli moji kamarádi. A nebyl to špatný nápad. „Jasně,“ kývla jsem. „Pošlu Kaitlin esemesku, jestli se nechce po škole třeba

podívat po obchodech nebo tak něco.“ Máma se usmála a přitiskla si k sobě medvěda. „To se ještě dělá, courat po nákupním centru?“ „Já si dost zakládám na tom, že nevím, co se dělá nebo nedělá,“ odpověděla jsem. Poslala jsem esemesku Kaitlin, osprchovala jsem se, oblékla a máma mě odvezla do školy. Přednáška byla z americké literatury, o Fredericku Douglassovi, a posluchárna byla skoro prázdná. Bylo neuvěřitelně těžké zůstat vzhůru. Přednáška trvala devadesát minut a asi v polovině té doby mi Kaitlin odpověděla: Senza. Gratuluju k pulnarozkam. Castleton v 15.32? Kaitlin má tak našlapaný společenský život, že ho musí plánovat 27 \$

na minuty. Odpověděla jsem: To zní dobře. Budu u restauraci. Máma mě rovnou ze školy odvezla do knihkupectví u obchodního centra, tam jsem si koupila Půlnoční úsvit a Rekviem za Mayhema, první dvě pokračování Ceny úsvitu, a pak jsem už po svých došla do velké části s restauracemi a koupila jsem si light colu. Bylo 15.21. Četla jsem si a přitom jsem občas pozorovala děti, které si hrály v dětském koutku vybaveném jako pirátská loď. Byl tam takový tunel a dvě děti jím prolézaly pořád a pořád dokola. Nezdálo se, že by je to unavovalo. Při tom pohledu jsem si vzpomněla na Augusta Waterse a jeho existenciálně závažné trestné hody. Máma tam seděla taky, sama, v koutě, kde myslela, že ji nevidím, jedla sendvič a v čemsi listovala. Nejspíš to bylo něco lékařského, to papírování bylo nekonečné. Přesně v 15.32 jsem uviděla Kaitlin u čínské restaurace. Všimla si mě, hned jak jsem zvedla ruku, zablýskala na mě bílými, čerstvě vyrovnanými zuby a zamířila ke mně. Na sobě měla dokonale padnoucí antracitový kabát ke kolenům a tmavé brýle, které jí zakrývaly půlku obličeje. Zvedla je do vlasů, sklonila se ke mně a objala mě. „Miláčku, jak se máš?“ řekla s neurčitě britským přízvukem. Lidem to obvykle nepřipadalo divné, ani jim to nevadilo. Kaitlin prostě shodou okolností byla elegantní pětadvacetiletá mladá dáma z anglické lepší společnosti, která se kdovíjak ocitla v těle šestnáctileté dívky z Indianapolisu. Všichni to tak brali. „Dobře. A ty?“ „Já ti už ani nevím. Je to lightka?“ Kývla jsem a podala jsem jí kelímek. Ustrkla brčkem. „Škoda že už nechodíš k nám do školy. Několik kluků se tam vylouplo tak, že jsou doslova k sežrání.“ „Fakt? Kdo třeba?“ zeptala jsem se. Jmenovala pět kluků, se kterými jsme

prošly základkou a nižší střední, ale už jsem si nedokázala ani jednoho vybavit. „Já teď nějakou dobu chodím s Derekem Wellingtonem,“ pokračovala, „ale myslím, že nám to nevydrží. On se chová jako 28 \$

malý kluk. Ale to by o mně stačilo. Co nového v Hazelvesmíru?“ „Celkem nic.“ „Zdraví drží?“ „Pořád stejně,“ odpověděla jsem. „Phalanxifor!“ prohlásila nadšeně a s úsměvem. „Takže můžeš žít věčně, je to tak?“ „No, věčně nejspíš ne,“ pokrčila jsem rameny. „No, ale v podstatě. Co je ještě nového?“ Měla jsem chuť jí říct, že taky mám kluka, nebo aspoň že jsem s jedním koukala na film; určitě by ji ohromilo, že někdo tak neupravený, neohrabaný a hendikepovaný jako já může třeba jen nakrátko získat náklonnost nějakého kluka. Ale celkem jsem se neměla moc čím chlubit, tak jsem jen pokrčila rameny. „Co je proboha tohle?“ ukázala Kaitlin na knížku. „To je sci-fi. Docela se mi to začalo líbit. Je to celá série.“ „Ty mě děsíš. Jdeme nakupovat?“ Šly jsme do jednoho obchodu s botami. Kaitlin pořád vybírala boty bez podpatku a s otevřenou špičkou, nosila mi je a říkala: „Ty by tobě slušely,“ což mi připomnělo, že Kaitlin nikdy nenosí boty s otevřenou špičkou, protože se jí vůbec nelíbí, jaké má nohy – druhý prst prý má moc dlouhý, jako kdyby takový prst byl okno do duše nebo co. Takže když jsem jí ukázala sandály, které by jí sedly k barvě pleti, jen se ušklíbla a řekla: „No jo, ale –“ přičemž to ale znamenalo ale to by všichni viděli, jak odporné mám prsty. Tak jsem řekla: „Kaitlin, ty jsi jediný člověk, co znám, který trpí dysmorfií zaměřenou na prsty u nohou.“ A ona: „Co to je?“ „No, to když se člověk podívá do zrcadla a vidí tam něco jiného, než jak to doopravdy vypadá.“ „Aha. Aha,“ řekla. „Líbí se ti tyhle?“ Držela v ruce docela hezké, ale nijak zvláštní balerínky, a když jsem kývla, našla svoje číslo a zkusila si je. Chodila v nich uličkou a pozorovala svoje nohy v nízkých nakloněných zrcadlech. Pak vzala do ruky páskové sandály jako pro prostitutku a řekla: „Dá se v tomhle vůbec chodit? Já bych asi umřela...“ Pak se zarazila a podívala se na mě omluvně, jako by to byl zločin, zmínit se před umírajícím o smrti. „Měla by sis je 29 \$

zkusit,“ zkoušela tu neobratnost zamluvit. „To bych radši umřela,“ ujistila jsem ji. Nakonec jsem si vybrala jedny žabky, jen abych si něco koupila, a pak jsem si sedla na sedátko proti regálům a sledovala jsem Kaitlin, jak se mezi nimi proplétá. Nakupovala s takovým zaujetím, jaké člověk obvykle vídá jen u profesionálních šachistů. Měla jsem chuť vytáhnout Půlnoční úsvit a chvíli si číst, ale věděla jsem, že by to bylo ode mě hrubé, takže jsem prostě jen sledovala Kaitlin. Občas na svých obchůzkách zatočila ke mně, v ruce svírala nějakou kořist se zavřenou špičkou a zeptala se: „Co tyhle?“ a já jsem se snažila pronést k těm botám nějakou inteligentní poznámku. Nakonec si koupila tři páry, já jsem zaplatila svoje žabky a vyšly jsme ven. Kaitlin se zeptala: „A teď do Antropologie?“ „Já už bych asi radši šla domů,“ řekla jsem. „Jsem trochu unavená.“ „Jasně, samozřejmě,“ kývla Kaitlin. „Měly bychom se vidět častěji, miláčku.“ Položila mi ruce na ramena, políbila mě na obě tváře a odešla. Ladně se přitom houpala v štíhlých bocích. Já jsem ale nešla domů. Řekla jsem mámě, aby mě vyzvedla v šest, a i když jsem tušila, že je buď někde tady v obchodním centru, nebo na parkovišti, chtěla jsem mít příští dvě hodiny pro sebe. Mám mámu ráda, ale z toho, že je pořád někde poblíž, jsem kapku nervózní. A Kaitlin mám taky ráda. Fakt mám. Jenže už tři roky jsem se nevyskytovala ve škole mezi svými vrstevníky a zjistila jsem, že jsme se nepřekonatelně vzdálili. Myslím, že moji kamarádi ze školy mi opravdu chtěli pomoci projít tou rakovinou, upřímně chtěli, jenže pak zjistili, že to nejde. A především, projít nebylo kam. Vymluvila jsem se tedy na bolest a únavu, jako už tolikrát za ty roky, když jsem se sešla s Kaitlin nebo s jinými kamarády. Pravda byla ta, že to bolelo pořád. Vždycky to bolí, když člověk nemůže dýchat, když musí neustále připomínat svým plícím, ať se chovají jako plíce, když se nutí přijmout fakt, že s tím neustálým pobolíváním, škrábáním a pícháním málo okysličeného těla se opravdu nedá nic dělat. Takže jsem vlastně nelhala. Jen jsem si vybírala mezi pravdami. Našla jsem si lavičku mezi Irskými dárky, Královstvím plnicích 30 \$

per a outletem s kšiltovkami – sem na nákupech určitě nemohla zabloudit ani Kaitlin – a začala jsem číst Půlnoční úsvit. Poměr mrtvol k větám tady byl tak jedna ku jedné a já jsem knížku hltala

bez jediného vzhlednutí. Štábní seržant Max Mayhem se mi líbil, i když technicky vzato nebyl žádná velká osobnost – líbilo se mi, že se kolem něj pořád něco děje. Pořád se vyskytovali další padouši, které mohl zabít, a další správňáci, které mohl zachraňovat. Nové války začínaly, dřív než stačily vítězně skončit ty staré. Takovouhle knížku jsem nečetla od té doby, co jsem byla malá holka, a bylo to příjemné, žít zase v nekonečné fikci. Dvacet stran před koncem to s Mayhemem začalo vypadat dost bledě, protože ho sedmnáctkrát střelili, když se pokoušel zachránit rukojmí (blond Američanku) před Nepřítelem. Ale já, čtenářka, jsem si nezoufala. Válečná vřava bude pokračovat i bez něj. Mohou přijít – a přijdou – další díly, v nichž hlavními hvězdami budou jeho spojenci: specialista Manny Loco, vojín Jasper Jacks a ostatní. Zrovna jsem dočítala, když je mně přišla taková malá holčička s copánky a se sponkami ve vlasech a zeptala se: „Co to máš v nose?“ „Ehm, to se jmenuje kanyla. Z těch trubiček dostávám kyslík, pomáhají mi dýchat.“ Přiběhla její matka a napomenula ji: „Jackie!“ Já jsem ale řekla: „Ne, mně to nevadí,“ protože mi to opravdu nevadilo. Pak se Jackie zeptala: „A mně by to taky pomohlo dýchat?“ „To nevím. Chceš to zkusit?“ Sundala jsem kanylu a nechala jsem ji, aby si ji zastrčila do nosu. „To šimrá,“ prohlásila. „Jo, já vím.“ „Myslím, že dýchám líp,“ hlásila. „Jo?“ „Jo.“ „Já bych ti tu kanylu ráda dala,“ řekla jsem, „jenže já ji potřebuju, víš?“ Už teď jsem začínala pociťovat, že ji nemám. Soustředila jsem se na dýchání a Jackie mi kanylu vrátila. Rychle jsem si ji otřela rukávem, zavěsila si trubičky za uši a vrátila jsem si špuntíky do nosu. „Dík, že jsi mi ji půjčila,“ řekla Jackie. „Nemáš zač.“ 31 \$

„Jackie,“ ozvala se znovu její matka, a tentokrát jsem tu holčičku nechala jít. Vrátila jsem se ke knize, kde Max Mayhem litoval, že může za svou zemi položit jen jeden život, ale pořád jsem myslela na tu malou holku a na to, jak moc se mi líbila. S Kaitlin byl ještě další problém – už nikdy si s ní nebudu moct povídat úplně přirozeně. Všechny pokusy předstírat normální společenské styky mě deprimovaly, protože bylo naprosto jasné, že až do konce mého života každý, s kým budu mluvit, ze mě bude nervózní a rozpačitý, snad až na takové malé děti jako Jackie, které z toho nemají rozum. A krom toho jsem byla opravdu ráda sama. Byla jsem ráda sama s

chudákem štábním seržantem Maxem Mayhemem, který – no, řekněme si to upřímně, těch sedmnáct kulek přece nemůže přežít, no ne? (Prozradím pointu: Přežil.) 32 \$

ČTVRTÁ KAPITOLA

Ten večer jsem si šla lehnout trochu dřív. Převlíkla jsem se do chlapeckých trenýrek a trička a vlezla jsem do postele, která byla velikánská, plná polštářů a vůbec to bylo jedno z mých oblíbených míst na světě. A pak jsem začala asi pomilionté číst Císařský neduh. Je to o holce jménem Anna (která ten příběh vypráví) a její jednooké mámě, která je profesionální zahradnice a je blázen do tulipánů. Žijí normální život nižší střední třídy v malém kalifornském městečku, dokud Anna nedostane vzácný typ leukemie. Ale není to kniha o rakovině, protože knihy o rakovině jsou příšerné. Skoro v každé ten, co rakovinu dostane, nakonec založí nadaci pro boj s rakovinou. A jak se pustí do charity, tak pochopí, že lidstvo je v zásadě dobré, a sám si připadá milovaný *milovaná a oceněný* oceněná, protože po sobě zanechá dědictví, které pomůže světu v boji s rakovinou. Ale v CN se Anna rozhodne, že když člověk s rakovinou založí nadaci pro boj s rakovinou, je to trochu sebestředné, a tak se rozhodne založit Anninu nadaci pro lidi s rakovinou, kteří chtějí vyléčit choleru. Krom toho Anna o všem mluví opravdu otevřeně a upřímně, jak to nedělá nikdo jiný. V celé knize o sobě mluví jako o vedlejším účinku, což je naprostá pravda. Děti s rakovinou jsou v podstatě jen vedlejší účinky nesmlouvavého procesu mutací, který umožnil mnohotvárnost života na zemi. V průběhu knížky je jí hůř a hůř, léčba a nemoc spolu soupeří o to, kdo ji stihne zabít dřív, a její máma se zamiluje do holandského obchodníka s tulipány, kterému Anna říká Fanfán Tulipán. Fanfán Tulipán má spoustu peněz a dost výstřední představy o tom, jak léčit rakovinu, ale Anna si myslí, že je to možná podvodník a možná není ani Holanďan, a zrovna když se ten možná Holanďan a její matka mají brát a Anna má začít bláznivou léčbu, která se skládá ze šťávy z mladé pšenice a nízkých dávek arzeniku, tak ta věta končí uprostřed Já vím, že to je hrozně literární nápad a taky je to jeden z důvodů, proč mám tu knížku tak ráda, jenže přece jen je docela příjemné, 33 \$

když kniha nějak skončí. A když skončit nemůže, tak má aspoň pokračovat donekonečna jako dobrodružství seržanta Mayhema a jeho čety. Já vím, že knížka takhle končí proto, že Anna umřela nebo jí bylo už tak zle, že nemohla psát dál, a že ta věc s půlkou věty má naznačit, jak život doopravdy končí, nebo tak něco, jenže v příběhu byly i jiné postavy než Anna a nepřijde mi fér, že se nedozvím, co se s nimi stalo. Napsala jsem Peteru Van Houtenovi přes jeho nakladatele snad deset dopisů a v každém jsem se ptala na něco, co se stalo, když příběh skončil: jestli byl Fanfán Tulipán podvodník, jestli si ho Annina máma vzala, co se stalo s Anniným pitomým křečkem (kterého její máma nesnášela), jestli její kamarádi odmaturovali – prostě tyhle věci. Nikdy ale na žádný dopis neodpověděl. CN byla jediná knížka, kterou Peter Van Houten kdy vydal. Nikdo o něm zřejmě nevěděl nic víc, než že se – poté co knížka vyšla – přestěhoval ze Spojených států do Holandska a žije jako uzavřený samotář. Představovala jsem si, že pracuje na pokračování, které se odehrává v Holandsku – možná se tam Annina máma a Fanfán Tulipán přestěhovali a pokoušejí se začít nový život. Jenže od vydání CN už uplynulo deset let a Van Houten nepublikoval ani blog. A já nemůžu čekat věčně. Když jsem to ten večer znova četla, pořád mi myšlenky utíkaly k Augustu Watersovi a k tomu, že možná zrovna čte stejná slova. Přemýšlela jsem, jestli se mu to bude líbit, nebo jestli prohlásí, že je to namyšlená snobárna. Pak jsem si vzpomněla na svůj slib, že mu zavolám, až dočtu Cenu úsvitu, a tak jsem našla na první straně jeho telefonní číslo a napsala jsem mu esemesku: Recenze Ceny usvitu: moc mrtvol, malo pridavnych jmen. Co CN? Za minutu odpověděl: Jestli si dobre vzpomínam, slabila jsi, ze ZAVOLAS, ne napises. Tak jsem mu zavolala. 34 \$

„Hazel Grace,“ řekl, když to vzal. „Tak jsi to četl?“ „No, ještě ne celé. Má to šest set padesát jedna stránek a já jsem na to měl jen čtyřadvacet hodin.“ „Jak jsi daleko?“ „Čtyři sta padesát tři.“ „A?“ „Nebudu soudit, dřív než to dočtu. Jen řeknu, že je mi teď trochu trapně, že jsem ti dal číst Cenu úsvitu.“ „Nemusí. Už čtu Rekviem za Mayhema.“ „Jo, vynikající díl. No, nic. Co ten Tulipán? Je to podvodník, nebo ne? Vůbec se mi nelíbí.“ „Neprozradím.“ „Jestli

není džentlmen každým coulem, tak mu vyškrábu oči.“ „Takže tě to chytlo?“ „Zatím nesoudím. Kdy se uvidíme?“ „Rozhodně ne dřív, než dočteš Císařský neduh.“ Líbilo se mi chovat se upejpavě. „Tak to bych asi měl radši zavěsit a číst, ne?“ „To bys měl,“ souhlasila jsem a linka ohluchla bez jediného dalšího slova. Flirtování bylo pro mě novinka, a užívala jsem si ho (mir osv1). Druhý den ráno jsem na MCC měla Americkou poezii dvacátého století. Taková stará paní přednášela devadesát minut o Sylvii Plathové, aniž citovala jediné slovo Sylvie Plathové. Když jsem z přednášky vyšla, máma seděla před budovou v autě. „To jsi tu čekala celou dobu?“ zeptala jsem se, když vyběhla, aby mi pomohla naložit bombu a vozík. „Ne, vyzvedla jsem věci v čistírně a byla jsem na poště.“ „A pak?“ „Mám co číst,“ pokrčila rameny. „A mně budeš povídat něco o tom, že mám mít vlastní život,“ prohlásila jsem a usmála jsem se. Pokusila se mi úsměv oplatit, příliš jistý ale nebyl. Po chvíli jsem se zeptala: „Nechceš jít do kina?“ „Proč ne. Chceš vidět něco konkrétního?“ 35 \$

„Ne. Víš co, uděláme to tak, že tam prostě pojedeme a půjdeme na to, co začíná nejdřív.“ Zavřela za mnou dveře a nasedla za volant. Dojely jsme do castletonského multikina a šly jsme na 3D film o mluvících křečcích. Nakonec to byla docela legrace. Když jsme vyšly z kina, měla jsem v telefonu čtyři esemesky od Augusta. Rekni mi, ze v mem vytisku chybi poslednich dvacet stran. Hazel Grace, vid, ze jsem tu knizku nedocetl do konce. PROBOHA, TAK VZALI SE, NEBO NE. CO TO MA BYT, PROBOHA Anna asi umrela a tim to konci, co? KRUTY. Zavolej mi, az budeš moct. Doufam, ze se nic nedeje. Když jsme dojely domů, vyšla jsem na zahradu, sedla jsem si na zrezavělou kovovou lavičku a zavolala jsem mu. Den byl zatažený, typický pro Indianu: je to počasí, které na člověka padá jako těžká deka. Největší věc na naší malé zahrádce byla moje stará dětská houpačka, která vypadala dost promáčené a uboze. Augustus to vzal při třetím zazvonění. „Hazel Grace,“ řekl. „Vítej do světa sladkých muk po přečtení Císařského –“ Zarazila jsem se, protože jsem na druhém konci slyšela zoufalé vzlykání. „Stalo se ti něco?“ zeptala jsem se. „Mně nic,“ odpověděl. „Ale je tady Izák a zřejmě se sype.“ Další kvílení. Bylo to jako smrtelné vytí nějakého

zraněného zvířete. Gus oslovil Izáka: „Chlape. Chlape, poslouchej mě. Podpurná skupina Hazel by ti pomohla, nebo spíš ne? Izáku. Soustřed'. Se. Na. Mě.“ Za chvíli se Gus vrátil k telefonu. „Můžeš přijet ke mně, řekněme tak za dvacet minut?“ „Jasně,“ řekla jsem a zavěsila. Kdybych mohla jet přímo, bylo by to od nás k Augustovu domu jen pět minut. Přímou se ale jet nedá, protože mezi námi leží Holiday 36 \$

Park. A i když je to z dopravního hlediska komplikace, mám Holiday Park ráda. Vždycky jsem měla. Už jako malá jsem se s tátou brodila v Bílé řece a vždycky přišla ta úžasná chvíle, kdy mě vyhodil do vzduchu, prostě mě zahodil, a já jsem při letu natahovala ruce a on taky natahoval ruce, ale už bylo jasné, že se naše ruce nepotkají a nikdo mě nezachytí, a to nás oba vyděsilo, ale tím nejhezčím způsobem vyděsilo, a já jsem hlava nehlava cákla do vody, ale nic se mi nestalo, a když jsem se vynořila, nadechla a proud mě donesl zpátky k tátovi, prosila jsem: Ještě, tati, ještě. Zastavila jsem před domem vedle malé černé toyoty – předpokládala jsem, že to je Izákovo auto. S vozíčkem a bombou jsem došla ke dveřím a zaklepala. Otevřel Gusův táta. „Á, Jen Hazel,“ řekl. „Vítej.“ „Augustus říkal, že můžu přijet, nevadí?“ „Samozřejmě že ne. Jsou s Izákem v suterénu.“ V té chvíli se zdola ozvalo zakvílení. „To je Izák,“ vysvětlil Gusův táta a pomalu zavrtěl hlavou. „Cindy se musela jít projet. Ty zvuky...“ Nedořekl. „No nic, myslím, že tě potřebují dole. Mám ti odnést tu, ehm, bombu?“ „Ne, to je dobrý. Ale díky, pane Watersi.“ „Marku,“ opravil mě. Trochu jsem se bála jít dolů. Poslouchat lidi, jak vyjí zoufalstvím, není zrovna moje oblíbená zábava. Ale šla jsem. „Hazel Grace,“ řekl Augustus, když uslyšel na schodech moje kroky. „Izáku, jde sem Hazel z podpurné skupiny. Hazel, pro pořádek upozorňuju – Izák právě prochází psychotickou epizodou.“ Augustus a Izák seděli na podlaze v herních křeslech ve tvaru roztaženého L a upřeně koukali na obrovitou televizi. Obrazovka byla rozdělená na dvě poloviny, vlevo Izákův pohled, vpravo Augustův. Byli na nich vojáci bojující v rozbombardovaném městě. Poznala jsem v něm jedno místo z Ceny úsvitu. Na první pohled to nevypadalo nijak neobvykle – jen dva kluci osvětlení velikou obrazovkou, kteří předstírají, že zabíjejí lidi. Teprve když jsem došla až k nim, uviděla

jsem Izákův obličej. Po rudých tvářích mu stékal soustavný proud slz a obličej připomínal 37 \$

napjatou masku bolesti. Upíral oči na obrazovku, na mě se vůbec nepodíval, a přitom kvílel. A celou tu dobu bušil do ovladače. „Jak je, Hazel?“ zeptal se Augustus. „Jo, fajn,“ odpověděla jsem. „Izáku?“ Žádná odpověď. Ani nejmenší náznak, že si je vůbec vědom mé existence. Jen ty slzy, které mu stékaly po tvářích na černé tričko. Augustus na okamžik odtrhl pohled od obrazovky. „Sluší ti to,“ řekl. Oblékla jsem si šaty těsně pod kolena, které už jsem měla hrozně dlouho. „Holky si myslí, že šaty můžou nosit jenom ke společenským příležitostem. Jenže mně se líbí žena, která si řekne něco jako jdu za klukem, který se právě nervově hrouť, a ani s jeho zrakem to není žádná sláva, takže krucinál, já si kvůli němu vezmu šaty.“ „Jenže Izák se na mě ani nepodívá,“ namítla jsem. „Asi je moc zamilovaný do Moniky.“ Reakcí na to byl zoufalý vzlyk. „Tohle je trochu citlivé téma,“ vysvětlil Augustus. „Izáku, já nevím, jak ty, ale já mám takový neurčitý pocit, že nás obkličují.“ Pak zase pokračoval ke mně. „Izák a Monika už nejsou na pořadu dne, ale nechce o tom mluvit. Chce jenom brečet a hrát Povstalce 2: Cenu úsvitu.“ „No, proč ne,“ podotkla jsem. „Izáku, ta naše pozice se mi líbí čím dál míň. Jestli souhlasíš, utíkej k té elektrárně, já tě kreju.“ Izák se rozběhl k tuctové budově, Augustus utíkal za ním a v krátkých dávkách kolem sebe pátil ze samopalu. „Ale stejně,“ pokračoval Augustus zase ke mně, „neuškodí, když na něj budeš mluvit. Pokud mu můžeš dát nějakou moudrou ženskou radu.“ „Náhodou, já si myslím, že ta jeho reakce je nejspíš celkem přiměřená,“ řekla jsem právě ve chvíli, kdy Izák dávkou zabil protivníka, který vystrčil hlavu za spáleným vrakem nákladáku. Augustus kývl na obrazovku. „Bolest se dožaduje procítění,“ řekl – byl to citát z Císařského neduhu. „Víš jistě, že za náma nikdo není?“ zeptal se Izáka. Vzápětí jim nad hlavou zasvištěly světlice. „Krucci, Izáku,“ prohlásil Augustus, „já tě nechci kritizovat ve chvíli velké slabosti, ale ty jsi dopustil, aby nás obklíčili, a teď teroristům 38 \$

nic nestojí v cestě ke škole.“ Izákova postava kličkovala úzkou uličkou mezi kulkami. „Můžete přeběhnout přes most a vrátit se z

druhé strany,“ navrhla jsem – tuhle taktiku jsem znala z Ceny úsvitu. Augustus si smutně povzdechl. „Most je bohužel v rukou vzbouřenců následkem pochybné strategie, kterou vymyslel můj opuštěný parták.“ „Já?“ ohradil se Izák zadýchaně. „Já?! To ty jsi vymyslel, že se máme schovat v tý pitomý elektrárně!“ Gus se na okamžik odvrátil od obrazovky a věnoval Izákovi svůj křivý úsměv. „Já to věděl, že umíš mluvit, kámo,“ prohlásil. „A teď jdeme zachraňovat neexistující školáky.“ Společně běželi uličkou, stříleli a schovávali se ve správných okamžicích, dokud nedoběhli k přízemní jednotřídce. Schovali se za zdi naproti a odstřelovali nepřátele jednoho po druhém. „Proč se chtějí dostat do té školy?“ zeptala jsem se. „Chtějí ty děti jako rukojmí,“ vysvětlil Augustus. Hrbil se nad ovladačem, mlátil do tlačítek, svaly měl napjaté, žíly mu vystupovaly. Izák se nakláněl k obrazovce a ovladač mu tančil v hubených prstech. „Do nich do nich do nich,“ opakoval Augustus. Vynořovali se další a další teroristi a oni kosili jednu vlnu na druhou. Stříleli neuvěřitelně přesně – ani to jinak nešlo, když se nechtěli trefit do školy. „Granát! Granát!“ vykřikl Augustus, když něco přeletělo přes obrazovku, odrazilo se to před školou a zakutálelo se ke dveřím. Vzápětí Izák zklamaně pustil ovladač. „Když nemůžou vzít rukojmí, tak je zabijou a svedou to na nás!“ „Krej mě!“ vykřikl Augustus, vyskočil z úkrytu a hnál se ke škole. Izák rychle nahmátl ovladač a začal pálit, zatímco na Augusta se sypal déšť kulek. Jednou a pak podruhé ho zasáhli, ale pořád běžel. Zařval: „MAXE MAYHEMA NEZABIJETE!“ a poslední smrští tlačítkových kombinací se vrhl na granát, který pod ním vybuchl. Jeho tělo se rozlétlo jako gejzír a obrazovka zrudla. Chraplavý hlas oznámil: „MISE NESPLNĚNA.“ Ale zdálo se, že Augustus si myslí něco jiného. Usmál se na své ostatky na obrazovce, vytáhl cigaretu a strčil si ji mezi zuby. „Ty děti jsem zachránil,“ prohlásil. 39 \$

„Dočasně,“ připomněla jsem. „Každá záchrana je dočasná,“ odsekl Augustus. „Dal jsem jim minutu. Možná zrovna ta minuta jim dá hodinu a ta hodina jim možná dá rok. Nikdo jim nedá věčnost, ale můj život jim dal minutu. A to je taky něco.“ „No dobře, dobře,“ řekla jsem. „Mluvíme o pixelech, ne?“ Pokrčil rameny, jako by věřil, že ta hra je skutečná. Izák už zase kvílel. Augustus se k němu otočil. „Dáme si tuhle misi ještě jednou, desátníku?“ Izák zavrtěl hlavou, že

ne. Nahnul se přes Augusta, aby viděl na mě, a přiškrčeně ze sebe vyrazil: „Nechtěla to udělat potom.“ „Nechtěla se rozejít se slepým,“ pochopila jsem. Kývl a ty jeho slzy nebyly ani tak slzy, spíš připomínaly neúnavný metronom – vytrvalé, nekonečné. „Říkala, že to nezvládne,“ vysvětloval mi. „Já už brzo přijdu o zrak a ona to nezvládne.“ Uvažovala jsem o slovu zvládnout a o spoustě nesnesitelných věcí, které se zvládnout musejí. „To je mi líto,“ řekla jsem. Utřel si mokrou tvář rukávem. Za brýlemi měl oči tak veliké, že všechno ostatní, co ve tváři bylo, jako by se vytratilo; jako by na mě hleděly jen ty obrovské oči bez těla, jako by se vznášely ve vzduchu jen ty obrovské oči – jedno pravé, jedno skleněné. „To neberu,“ řekl. „Totálně to neberu.“ „Upřímně řečeno,“ namítla jsem, „podle mě ona to opravdu nezvládne. Ty taky ne. Jenže rozdíl je v tom, že ona to nemusí zvládnout, ale ty jo.“ „Dnes jsem jí pořád říkal ‚vždycky‘, víš? ‚Vždycky vždycky vždycky‘. A ona to pokaždý zamluvila a nikdy to neřekla taky. Jako by už byla pryč. ‚Vždycky‘ byl slib. Jak může člověk porušit slib?“ „Lidi občas něco slíbí, ale neuvědomí si, co to slibují,“ pokrčila jsem rameny. Izák po mně střílel pohledem. „No jasně. Jenže přes to všechno sliby dodrží. To je láska. Láska je přes to všechno dodržet slib. Ty nevěříš na pravou lásku?“ Neodpověděla jsem. Na tohle jsem odpověď neznala. Ale napadlo mě, že jestli pravá láska opravdu existuje, tak tohle je její dost 40 \$

výstižná definice. „No, já na pravou lásku věřím,“ pokračoval Izák. „A miluju ji. A ona mi to slíbila. Slíbila mi vždycky.“ Vstal a udělal krok ke mně. Zvedla jsem se, protože jsem myslela, že potřebuje obejmout nebo tak něco, ale on se pak otočil na podpatku, jako by si nedokázal vzpomenout, proč vůbec vstával, a potom jsme s Augustem oba viděli, jak mu ve tváři začíná být znát vztek. „Izáku,“ řekl Gus. „Co je?“ „Vypadáš trochu... Promiň ten dvojsmysl, ale máš takové znepokojivé oči.“ Izák náhle začal ze všech sil kopat do své hrací židle, až udělala kotrmelec ke Gusově posteli. „A jedem,“ prohlásil Augustus. Izák k židli došel a znova ji nakopl. „Jo,“ povzbuzoval ho Augustus. „Nandej jí to. Rozkopej tu židli.“ Izák kopal znovu a znovu, dokud nevyletěla na Gusovu postel, a pak popadl polštář a začal jím mlátit do zdi mezi postelí a policičkou s trofejemi. Augustus se na mě podíval, cigaretu ještě v puse, a

pousmál se. „Pořád musím myslet na tu knížku.“ „Já vím.“ „On nikde nedopověděl, co se stalo s těmi ostatními postavami?“ „Ne,“ odpověděla jsem. Izák pořád ještě mlátil do zdi polštářem. „Přestěhoval se do Amsterodamu, takže mě napadlo, že možná píše pokračování o Fanfánu Tulipánovi, ale nevydal nic. Nedává rozhovory. Zřejmě není ani online. Napsala jsem mu pár dopisů a ptala jsem se, co se s kým stalo, ale neodpověděl mi. Takže... No jo.“ Přestala jsem mluvit, protože se mi zdálo, že mě Augustus neposlouchá. Mžoural po Izákovi. „Vydrž,“ požádal mě polohlasem. Došel k Izákovi a popadl ho za ramena. „Kámo, polštáře se nerozbijou. Zkus něco, co se rozbije.“ Izák sáhl do police nad postelí po jedné basketbalové trofeji a zvedl ji nad hlavu, jako by čekal na povolení. „Jo,“ pobídl ho Augustus. „Jo!“ Trofej třískla o zem, plastová ruka basketbalisty se ulomila i s míčem. Izák na trofej dupl. „Jo!“ povzbuzoval ho Gus. „Do ní!“ Pak se obrátil zase zpátky ke mně. „Pořád jsem hledal způsob, jak 41 \$

tátovi říct, že basket v podstatě nenávidím, a asi jsem ho našel.“ Trofeje létaly jedna za druhou a Izák po nich dupal a řval. Já s Augustem jsme stáli kousek stranou a sledovali to šílení. Koberec byl plný zmrzačených těl plastových basketbalistů; tady míč v ruce bez těla, tamhle vyskakující nohy bez trupu. Izák na trofeje útočil znova a znova, skákal po nich oběma nohama, ječel, lapal po dechu, celý zpocený, až se nakonec zhroutil na jejich zubožené pozůstatky. Augustus k němu přistoupil a zeptal se: „Je ti líp?“ „Ne,“ odpověděl Izák a hrud' se mu přitom prudce vzdouvala. „Bolest už je taková,“ pokrčil rameny Augustus a pak se otočil zpátky ke mně. „Dožaduje se procítění.“ 42 \$

PÁTÁ KAPITOLA

Pak jsem s Augustem týden nemluvila. Ten „večer rozbitých trofejí“ jsem mu volala já, takže tradice teď vyžadovala, aby se ozval on. Ale neudělal to. Tedy ne že bych celý den mačkala telefon ve zpocené dlani, na sobě svoje nejlepší žluté šaty, zírala na displej a trpělivě čekala, jestli můj džentlmen tomu označení dostojí. Žila jsem dál svůj život: jedno odpoledne jsem šla s Kaitlin a jejím docela hezkým (i

když, upřímně řečeno, na Augusta neměl) klukem na kafe, každý den jsem polykala doporučenou dávku phalanxiforu, tři dopoledne v tom týdnu jsem byla na přednášce na MCC a každý večer jsem zasedala s mámou a tátou k večeři. V neděli večer jsme měli pizzu s brokolicí a zelenými paprikami. Seděli jsme v kuchyni kolem malého kulatého stolu, když se můj mobil rozezpíval. Vzít jsem to nemohla; v naší domácnosti platí přísný zákaz telefonovat při večeři. Takže jsem něco málo snědla a poslouchala, jak si naši povídají o zemětřesení, ke kterému zrovna došlo na Papui-Nové Guineji. Oni se totiž seznámili, když byli s Mírovými sbory na Papui-Nové Guineji, a kdykoli se tam něco stalo, dokonce i něco hrozného, připadalo jim, jako by zničehonic nebyli mohutní usedlí tvorové, ale opět se z nich stali mladí, soběstační, idealističtí a ošlehaní lidé, kterými kdysi bývali. Zaujalo je to tak, že se na mě ani nepodívali a nevšimli si, že jím rychleji, než jsem kdy jedla, že stěhuju sousta z talíře do pusy tak rychle a tak prudce, až mi začal docházet dech, což ve mně samozřejmě vyvolalo obavy, že se moje plíce už zase začínají topit ve zvětšujícím se jezeře tekutiny. Zahнала jsem tu myšlenku, jak nejlíp jsem uměla. Za dva týdny jsem měla naplánovanou PET, pozitronovou tomografii. Jestli se něco děje, brzo se to dozvím. A ničemu nepomůžu, když si budu do té doby dělat starosti. A přesto jsem si je dělala. Líbilo se mi být člověk. Chtěla jsem v tom pokračovat. Starost je další vedlejší účinek umírání. Nakonec jsem dojedla a zeptala jsem se: „Můžu jít?“ Skoro ani nepřerušili konverzaci o slabostech a výhodách guinejské infrastruktury. Z kabelky, která ležela na kuchyňské lince, jsem 43 \$

vylovila mobil a zkontrolovala nepřijaté hovory. Augustus Waters. Vyšla jsem zadními dveřmi do šera. Zahlédla jsem houpačku a napadlo mě, že bych si na ni mohla sednout a houpat se, až s ním budu mluvit. Ale pak mi to přišlo zbytečně daleko vzhledem k tomu, že mě unavilo i jíst. Místo toho jsem si lehla do trávy hned u kraje terasy, podívala jsem se nahoru na Orion, jediné souhvězdí, které jsem poznala, a zavolala jsem mu. „Hazel Grace,“ řekl. „Ahoj. Jak se máš?“ „Skvěle. Chtěl jsem ti celou tu dobu zavolat, ale pak jsem si řekl, že počkám, až budu schopný zformulovat nějaký souvislý názor in re Císařský neduh.“ (Řekl in re. Vážně to řekl. On je neuvěřitelný.)

„A co?“ zeptala jsem se. „Je to jako... Když jsem to četl, měl jsem pořád pocit, jako, jako...“ „Jako?“ popíchl jsem ho. „Jako bych dostal dárek?“ řekl tázavě. „Jako kdybys mi dala něco důležitýho.“ „Aha,“ podotkla jsem tiše. „Zní to hloupě, já vím. Promiň.“ „Ne,“ řekla jsem. „Ne. Neomlouvej se.“ „Ale nemá to konec.“ „No jo.“ „Jsou to muka. Je mi jasný, proč to tak je, jako že umřela nebo tak.“ „Hm, taky jsem si to tak vyložila.“ „No dobře, proč ne, jenomže mezi autorem a čtenářem existuje nepsaná dohoda a mně se zdá, že když někdo takhle knížku nedokončí, tak tu dohodu porušuje.“ „Já nevím.“ Měla jsem potřebu Petera Van Houtena hájit. „Mně se ta knížka líbí zčásti právě pro tohle. Zobrazuje smrt pravdivě. Člověk umře uprostřed života, uprostřed věty. Ale přitom – já bych fakt strašně chtěla vědět, co se stalo s ostatními. Na to jsem se ho ptala v těch dopisech. Jenže on mi nikdy neodpověděl.“ „Hm. Říkala jsi, že se straní lidí?“ 44 \$

„Jo.“ „A že se nedá vystopovat?“ „Správně...“ „Zkrátka je naprosto nedostupný,“ dodal Augustus. „Bohužel,“ odpověděla jsem. „Vážený pane Watersi,“ začal. „Píši vám, abych vám poděkoval za elektronickou korespondenci, již jsem obdržel prostřednictvím slečny Vliegenthartové dne šestého tohoto měsíce ze Spojených států amerických, pokud v tomto světě triumfálně digitalizované soudobosti dosud existuje něco jako geografie.“ „Auguste, co to proboha je?“ „Má asistentku,“ vysvětlil Augustus. „Lidewij Vliegenthartovou. Našel jsem ji. Poslal jsem jí e-mail. Ona mu ho předala. Odpověděl přes její e-mailový účet.“ „No dobře, dobře. Čti dál.“ „Svou odpověď píši inkoustem na papír v hrdé tradici našich předků a slečna Vliegenthartová ji pak převede do série nul a jedniček, které poputují onou všudypřítomnou sítí, jež v poslední době spoutala náš rod; omlouvám se tedy za jakékoli chyby či omyly, které v důsledku toho mohou vzniknout. Vzhledem k oněm zábavním bakchanáliím, které jsou dnes k dispozici mladým mužům a ženám vaší generace, jsem vděčen každému, kdo si vyhradí hodiny potřebné k přečtení mé malé knihy. Ale obzvláště jsem zavázán vám, drahý pane, za laskavá slova o mém Císařském neduhu a za to, že jste si našel čas, abyste mi sdělil, a teď vás přímo cituji, že pro vás ta kniha ‚hodně znamenala‘. Tato poznámka mě však přivedla k

úvahám: Co přesně jste měl na mysli slovem ‚znamenala‘? Vzhledem k tomu, jak je náš zápas v konečných důsledcích zbytečný, má vůbec nějakou hodnotu onen prchavý záblesk významu, který nám poskytuje umění? Nebo to jediné, co má význam, je strávit tento čas tak příjemně, jak je jen možné? Čemu by se vlastně příběh měl snažit podobat, Auguste? Poplašnému zvonění? Troubení do bitvy? Infuzi s morfiem? Samozřejmě, jako každý výsledek ve vesmíru, i tyto otázky nás nakonec nevyhnutelně nutí dotazovat se, co to vlastně znamená, být člověkem, a zda – mám-li si vypůjčit větu od dnešních ustrašených 45 \$

šestnáctiletých, jež vy sám nepochybně zatracujete – to všechno má vůbec cenu. Obávám se, že nemá, příteli, a že z dalších setkání s tím, co jsem napsal, by se vám dostalo jen chabého povzbuzení. Abych ale odpověděl na vaši otázku: Ne, nenapsal jsem nic dalšího, ani to neudělám. Nemám pocit, že kdybych nadále sdílel své myšlenky s čtenáři, prospělo by to jim nebo mně. Ještě jednou vám děkuji za váš velkorysý e-mail. S veškerou úctou Peter van Houten (prostřednictvím Lidewij Vliegthartové)“ „Týjo,“ řekla jsem. „Nevymyslel sis to?“ „Hazel Grace, mohl bych já se svými skromnými intelektuálními schopnostmi vymyslet dopis od Petera Van Houtena obsahující takové výrazy jako triumfálně digitalizovaná soudobost?“ „To asi ne,“ připustila jsem. „Můžeš... Mohl bys mi dát tu e-mailovou adresu?“ „Jasně,“ odpověděl Augustus, jako by to nebyl ten nejlepší dárek na světě. Následující dvě hodiny jsem strávila tím, že jsem psala dopis Peteru Van Houtenovi. Přišlo mi, že s každou další opravou je horší a horší, ale nemohla jsem si pomoci. Pan Peter Van Houten (prostřednictvím Lidewij Vliegthartové) Vážený pane Van Houtene, jmenuji se Hazel Lancasterová. Můj kamarád Augustus Waters, který četl Císařský neduh na mé doporučení, právě dostal e-mail z téhle adresy. Snad vám nevadí, že ho dal číst i mně. Pane Van Houtene, z e-mailu, který jste poslal Augustovi, jsem vyrozuměla, že nehodláte napsat žádnou další knihu. Svým způsobem mě to zklamalo, ale také se mi ulevilo: nebudu si muset 46 \$

dělat starosti, zda i vaše příští kniha bude tak neuvěřitelně dokonalá jako ta původní. Už tři roky žiju s rakovinou ve 4. stadiu a mohu vám říct, že v Císařském neduhu jste všechno popsal úplně přesně. Nebo přinejmenším jste přesně popsal mě. Vaše kniha mi umí sdělit, co cítím, ještě dřív, než to pocítím doopravdy, a četla jsem ji mnohokrát znova a znova. Ráda bych ale věděla, zda byste byl ochoten odpovědět na několik otázek o věcech, které se staly, poté co kniha skončila. Chápu, že román končí proto, že Anna zemře nebo je už tak nemocná, že nemůže psát dál, ale opravdu bych ráda věděla, co se stalo s Anninou maminkou – jestli si vzala Fanfána Tulipána, jestli měla někdy ještě další dítě, jestli zůstala bydlet na W. Temple 917 \$

atd. A Fanfán Tulipán – je to podvodník, nebo je má opravdu rád? Co bude dál s Anninými kamarády – hlavně s Clarou a Jakem? Zůstanou spolu? A konečně – uvědomuju si, že tohle je ta hluboká a významná otázka, o které jste doufal, že vám ji čtenáři položí – co se stane s křečkem Sisyfem? Tyhle otázky mě pronásledují už roky – a nevím, kolik mi ještě zbývá času na to, abych se dozvěděla odpovědi. Víím, že to nejsou závažné literární otázky a že vaše kniha je závažných literárních otázek plná, ale ráda bych to věděla. A samozřejmě, pokud byste se někdy rozhodl napsat něco dalšího, i kdybyste to nechtěl vydat, strašně ráda bych to četla. Upřímně řečeno, četla bych i váš nákupní seznam. S velkým obdivem Hazel Grace Lancasterová (16 let) Když jsem to poslala, zavolala jsem zase Augustovi a dlouho do noci jsme si povídali o Císařském neduhu, a já jsem mu přečetla báseň od Emily Dickinsonové, ze které Van Houten vzal ten název, a on prohlásil, že mám hezký hlas na přednášení a nedělám zbytečně moc velké pauzy na koncích veršů. Pak mi řekl, že šestá kniha série Ceny úsvitu, která se jmenuje Souhlas krve, začíná taky citátem z básně. Chvilku mu trvalo, než knihu našel, ale nakonec mi citát 47 \$

přečetl. „Snad je tvůj život v troskách. Poslední / dobrý polibek? To už je řada let.“ „To není špatný,“ prohlásila jsem. „Trošku moc nadnesený. Max Mayhem by nejspíš řekl, že to je ‚sračka pro ženský‘.“ „Jo, a skřípal by přitom zuby. On v těch knihách skřípe zuby každou chvíli. Jestli všechny ty boje přežije, tak bude

potřebovat dobrého zubaře.“ Po chvilce se Gus zeptal: „Kdy tys zažila poslední dobrý polibek?“ Uvažovala jsem o tom. Moje polibky – všechny ještě před diagnózou – byly spíš nepříjemné a uslintané, a hlavně mi vždycky připadalo, že jsme děti, co si hrají na dospělé. „To už je řada let,“ řekla jsem. „A ty?“ „Já jsem zažil pár dobrých polibků se svojí bývalou holkou, Carolinou Mathersovou.“ „Před řadou let?“ „Ten poslední ani ne před rokem.“ „Co se stalo?“ „Při té puse?“ „Ne, myslím mezi tebou a Carolinou.“ „Aha.“ Po vteřince dodal. „Carolina už netrpí člověčenstvím.“ „Aha,“ pochopila jsem. „No jo,“ řekl. „To je mi líto.“ Samozřejmě jsem znala spoustu lidí, co jsou už mrtví. Ale nikdy jsem s nikým takovým nechodila. Upřímně řečeno, ani jsem si to neuměla představit. „Ty za to nemůžeš, Hazel Grace. Všichni jsme jen vedlejší účinky, ne?“ „Vilejší na nákladní lodi vědomí,“ citovala jsem z CN. „No jo,“ prohlásil. „Už musím jít spát. Je skoro jedna.“ „Dobry,“ řekla jsem. „Dobry,“ řekl on. Zasmála jsem se a zopakovala: „Dobry.“ A potom telefon zmlknul, ale spojení se nepřerušilo. Trochu mi to připadalo, jako by byl vedle mě, ale takhle to bylo skoro lepší, jako by nebyl ani v mém pokoji, ani ve svém, jako bychom byli spolu v nějakém neurčitým třetím prostoru, kam se nedá dostat jinak než telefonem. 48 \$

Uplynula celá věčnost, než řekl: „Dobry.“ A potom dodal: „Možná že ‚dobry‘ bude naše ‚vždycky‘.“ „Dobry,“ řekla jsem. Nakonec zavěsil první Augustus. Peter Van Houten odpověděl na Augustův e-mail čtyři hodiny po tom, co ho Gus odeslal. Ale uplynuly dva dny a Peter Van Houten mi ještě neodpověděl. Augustus mě ujišťoval, že je to tím, že můj e-mail byl lepší a vyžadoval promyšlenější reakci, že Van Houten sepisuje odpovědi na moje otázky a že skvělá próza si žádá čas. Stejně mi to ale dělalo starost. Ve středu, během Základního kurzu americké literatury, mi přišla esemeska od Augusta. Izak po operaci. Dopadla dobře. Je oficiálně BPR. BPR znamenalo „bez příznaků rakoviny“. O pár vteřin později přišla další zpráva. Jenom je slepy. Smula. Odpoledne se máma uvolila půjčit mi auto, abych mohla dojet do Memorial navštívit Izáka. Našla jsem jeho pokoj v pátém patře a zaklepala jsem, i když dveře byly otevřené. Nějaká žena zevnitř řekla: „Dále.“ Byla to sestra, která dělala něco s obvazy na Izakových očích. „Ahoj, Izáku,“ pozdravila jsem. A on řekl: „Mon?“

„Ne, ne, promiň. Já jsem, ehm, Hazel. Ehm, podpůrná skupina Hazel? Hazel z večera rozbitých trofejí?“ „Aha,“ řekl. „Lidi mě pořád chlácholí, že se mi zlepší ostatní smysly, aby to vyrovnaly, ale zřejmě to ještě nestihly. Ahoj, Podpůrná skupino Hazel. Pojď sem, abych prozkoumal rukama tvou tvář a nahlédl hloub, než mohou nahlédnout vidící.“ „Vtipkuje,“ vysvětlila sestra. „Ano,“ odpověděla jsem. „To jsem pochopila.“ 49 \$

Udělala jsem pár kroků k posteli. Přitáhla jsem si židli a vzala jsem ho za ruku. „Ahoj.“ „Ahoj,“ odpověděl. Pak bylo nějakou dobu ticho. „Jak je ti?“ zeptala jsem se. „Jde to,“ odpověděl. „Já nevím.“ „Co nevíš?“ nechápala jsem. Koukala jsem na jeho ruce, protože jsem se nechtěla dívat na jeho obličej pod obvazy. Izák si kousal nehty a na krajíčku některých kůžiček jsem zahlédla krev. „Ani mě nepřišla navštívit,“ řekl. „Byli jsme spolu čtrnáct měsíců. Čtrnáct měsíců je dost dlouhá doba. Panebože, to bolí.“ Pustil mou ruku a sáhl po pumpě na bolest, kterou si člověk sám může zmáčknout a přidat si dávku narkotik. Sestra dokončila výměnu obvazů a odstoupila. „Je to teprve první den, Izáku,“ prohlásila blahosklonně. „Musíš tomu dopřát čas, aby se to zahojilo. A čtrnáct měsíců není z širšího hlediska tak moc. Jsi teprve na začátku, kamaráde. Však uvidíš.“ Sestra odešla. „Už je pryč?“ Kývla jsem, pak jsem si uvědomila, že to nevidí. „Jo.“ „Tak já uvidím, jo? Fakt? Vážně to řekla?“ „Vlastnosti Dobré ošetřovatelky. Začni,“ vybídla jsem ho. „Zaprvé: Nevtipkuje o tvém postižení,“ začal Izák. „Zadruhé: Nabere ti krev napoprvé.“ „Jo, tak to je opravdu důležitý,“ souhlasil Izák. „Copak mám na ruce terč na šipky? Zatřetí: Nechová se k tobě jako k miminu.“ „Jakpak se máme, milánku?“ zavrkala jsem. „Teď tě trošku píchnu. Malinko to štípne.“ „Nedělá se ti špatně, šluníšto? Nebudeš blinkat?“ šišlal Izák. Po vteřině dodal: „Většina z nich je docela dobrá. Já prostě jenom chci pryč.“ „Myslíš jako z nemocnice?“ „To taky.“ Stiskl rty; viděla jsem, jak ho to bolí. „Upřímně řečeno, myslím mnohem víc na Moniku než na to oko. Není to šílený? Je to šílený.“ „Trochu jo,“ připustila jsem. „Ale já věřím na opravdovou lásku, víš? Nevěřím, že všichni mají nárok mít oči, nebýt nemocní a tak, ale každý by měl mít opravdovou 50 \$

lásku a ta by měla trvat aspoň tak dlouho jako jeho život.“ „Jo,“ řekla jsem. „Jen si občas přeju, aby se tohle všechno nestalo. Ta věc s rakovinou.“ Mluvil čím dál pomaleji. Lék zabíral. „Je mi to líto,“ řekla jsem. „Gus tady taky byl. Byl tady, když jsem se vzbudil. Nešel do školy. On...“ Natočil hlavu trochu ke straně. „Je to lepší,“ dodal tiše. „Ta bolest?“ zeptala jsem se. Maličko kývl. „To je dobře,“ řekla jsem, a protože jsem potvora, dodala jsem ještě: „Říkal jsi něco o Gusovi...“ Ale už spal. Sešla jsem dolů, do malého obchůdku bez oken, kde se prodávaly dárky. Za pokladnou tam seděla ošuntělá dobrovolnice. Zeptala jsem se jí, které květiny nejvíc voní. „Všechny voní stejně,“ odpověděla. „Postříkují je superparfémem.“ „Vážně?“ „Jo. Skoro je tím polévají.“ Otevřela jsem chladicí box po její levici, očichala růže a pak jsem se naklonila nad karafiáty. Byla to stejná vůně, hodně silná. Karafiáty byly levnější, tak jsem vzala tučet žlutých. Stály čtrnáct dolarů. Vrátila jsem se do pokoje; byla tam jeho maminka a držela ho za ruku. Byla mladá a moc hezká. „Vy jste kamarádka?“ zeptala se. Přišlo mi to jako hodně široká a nezodpověditelná otázka. „No, jo,“ řekla jsem. „Jsem z podpůrné skupiny. Tohle je pro něj.“ Vzala je ode mě a položila si je do klína. „Znáte Moniku?“ Zavrtěla jsem hlavou, že ne. „Ale on teď spí,“ upozornila mě. „Já vím. Předtím jsem s ním chvíli mluvila, když mu měnili obvazy nebo tak něco.“ „Strašně nerada jsem ho tady nechávala samotného, ale musela jsem vyzvednout Grahama ze školy,“ vysvětlila. „Zvládl to,“ řekla jsem. Kývla. „Měla bych ho nechat spát.“ Znova kývla. Odešla jsem. 51 \$

Druhý den ráno jsem se vzbudila brzo a hned jsem se podívala do e-mailu. lidewij.vliegenthart@gmail.com konečně odpověděla. Vážená slečno Lancasterová, obávám se, že vaše důvěra bude zklamána – ale tak už to s důvěrou chodívá. Nemohu zodpovědět vaše otázky, přinejmenším ne písemně, protože kdybych takové odpovědi napsal, bylo by to vlastně pokračování Císařského neduhu, které byste mohla publikovat nebo jinak šířit v oné síti, která nahradila mozek naší generace. Je tu telefon, ale mohla byste si náš rozhovor nahrát. Samozřejmě, ne že bych vám nedůvěřoval, ale nedůvěřuji vám. Bohužel, milá Hazel, tyto otázky nemohu zodpovědět jinak než osobně, a vy jste tam, kdežto já tady. Přesto musím přiznat, že

neočekávaná korespondence, kterou jsem obdržel prostřednictvím slečny Vliegenthartové, mě potěšila. Je úžasné vědět, že jsem udělal něco, co je vám užitečné – i když kniha mi připadá tak vzdálená, jako by ji napsal někdo docela jiný. (Autor té knihy byl tak hubený, tak slabý, tak relativně optimistický!) Kdybyste se ovšem ocitla v Amsterdamu, navštivte mě prosím kdykoli. Obvykle bývám doma. Dokonce vás nechám nahlédnout i do svých nákupních seznamů. Srdečně váš Peter Van Houten (prostřednictvím Lidewij Vliegenthartové) „COŽE?“ zařvala jsem nahlas. „TO SNAD NENÍ MOŽNÝ!“ Přiběhla máma. „Co se stalo?“ „Nic,“ ujistila jsem ji. Máma byla přesto nervózní; klekla si k Filipovi a zkontrolovala, jestli správně koncentruje kyslík. Představila jsem si, jak sedím ve sluncem zalité kavárně s Peterem Van Houtenem, on se opírá lokty o stůl, naklání se ke mně a vypráví mi tiše, aby to nikdo jiný neslyšel, 52 \$

co se stalo s postavami, na které jsem léta myslela. Napsal, že mi to nemůže sdělit jinak než osobně a pak mě pozval do Amsterdamu. Vyložila jsem to mámě a pak jsem řekla: „Já tam musím jet.“ „Hazel, já tě mám moc ráda, a víš, že bych pro tebe udělala všechno, ale nemáme – nemáme peníze na cestu do zahraničí, a dostat tam všechny tvoje přístroje by bylo – miláčku, to prostě –“ „Já vím,“ přerušila jsem ji. Uvědomila jsem si, že byla hloupost o tom uvažovat. „Nelámej si tím hlavu.“ Ale lámala si ji. „Tobě na tom hodně záleží, vid’?“ Sedla si vedle mě a položila mi ruku na koleno. „Byla by to senzace, být jediná kromě něj, kdo ví, co se stane.“ „To by byla,“ pokývala. „Promluvím o tom s tátou.“ „Ne, nedělej to,“ zarazila jsem ji. „Vážně, neutrácejte za to. Já něco vymyslím.“ Došlo mi, že důvod, proč rodiče nemají peníze, jsem já. Rodinné úspory jsem vysála doplatky za phalanxifor, a máma nemůže pracovat, protože na plný úvazek opečovává mě. Nechtěla jsem je dostat do ještě větších dluhů. Řekla jsem mámě, že chci zavolat Augustovi, abych ji dostala pryč z pokoje, protože jsem se nemohla dívat na ten její smutný obličej „nemůžu splnit své dceři její největší přání“. V augustowatersovském stylu jsem ho pozdravila tím, že jsem mu ten dopis přečetla. „Týjo,“ prohlásil. „To je něco, ne?“ řekla jsem. „Jak se dostanu do Amsterdamu?“ „Máš Přání?“ To narážel na Džina v

láhvi, nadaci, která plnila nemocným dětem jedno přání. „Ne,“ odpověděla jsem. „Já jsem to svoje využila už před zázrakem.“ „A co sis přála?“ Hlasitě jsem povzdechla. „Bylo mi tehdy třináct,“ připomněla jsem. „Snad ne Disney?“ Neřekla jsem nic. „Nejela jsi doufám do Disney Worldu?“ Pořád jsem nic neřekla. 53 \$

„Hazel GRACE!“ rozkřikl se. „To mi neříkej, že jsi svoje jedno poslední přání využila k tomu, abys jela s rodiči do Disney Worldu!“ „A do Epcot centra,“ dodala jsem polohlasem. „Proboha,“ prohlásil Augustus. „To snad není možný, že jsem se zakoukal do holky, co má takhle konvenční přání!“ „Bylo mi třináct,“ opakovala jsem, ale v duchu jsem si samozřejmě říkala jenom zakoukal zakoukal zakoukal zakoukal zakoukal. Polichotilo mi to, ale hned jsem změnila téma. „Nemáš ty vlastně být ve škole nebo tak něco?“ „Ulejuvám se, abych mohl být s Izákem, ale ten teď spí, tak sedím v atriu a dělám geometrii.“ „Jak je mu?“ „Já nevím, jestli ještě pořád není připravený přiznat si rozsah svého postižení, nebo jestli mu vážně víc záleží na tom, že dostal kopačky od Moniky, ale nechce mluvit o ničem jiném.“ „Já vím,“ potvrdila jsem. „Jak dlouho bude v nemocnici?“ „Pár dní. Pak bude nějakou dobu v rehabilitáku, ale spát bude myslím doma.“ „Je to děs.“ „Vidím jeho mámu. Musím jít.“ „Dobře.“ „Dobře,“ řekl. Slyšela jsem v tom jeho křivý úsměv. V sobotu jsme s rodiči jeli na farmářský trh do Broad Ripple. Svítlo slunce, což je v dubnu v Indianě vzácností, a všichni měli krátké rukávy, i když teplota tomu neodpovídala. My jsme tady u nás přehnaně optimističtí, pokud jde o léto. Seděly jsme s mámou na lavičce proti stánku výrobce kozích mýdel, muže v montérkách, který úplně každému, kdo prošel kolem, musel znova a znova vysvětlovat, že ano, jsou to jeho kozy, a ne, kozí mýdlo není cítit po kozách. Zazvonil mi telefon. „Kdo je to?“ chtěla máma vědět, dřív než jsem se stihla podívat. „Nevím,“ řekla jsem. Ale byl to Gus. „Jsi teď zrovna doma?“ zeptal se. „Ehm, nejsem.“ 54 \$

„To byl chyták. Odpověď jsem znal, protože u tebe doma jsem teď zrovna já.“ „Aha. Hm, no, už jsme skoro na cestě.“ „Skvěle. Tak zatím.“ Když jsme dojeli domů, Augustus Waters seděl na schodech. V ruce držel kytku oranžových, sotva porozkvetlých tulipánů a na

sobě měl flísku a pod ní dres Indiana Pacers, což bylo oblečení, které mi k němu vůbec nesesedlo, ačkoli mu docela slušelo. Zvedl se, podal mi kytky a zeptal se: „Máš chuť jet na piknik?“ Kývla jsem a vzala jsem si kytici. Táta vystoupil a podal Gusovi ruku. „Je to dres Rika Smithe?“ zeptal se. „To je.“ „Páni, toho jsem miloval,“ prohlásil táta a okamžitě se zabrali do basketbalového hovoru, do kterého jsem se nedokázala a ani nechtěla zapojit, takže jsem si odnesla tulipány dovnitř. „Mám ti je dát do vázy?“ zeptala se máma, když jsem vešla. Usmívala se přitom od ucha k uchu. „Ne, to je dobrý,“ odmítla jsem. Kdybychom je daly do vázy v obýváku, tak by to byly kytky všech, a já jsem chtěla, aby byly jenom moje. Šla jsem do svého pokoje, ale nepřevlékla jsem se. Učesala jsem se, vyčistila jsem si zuby, použila jsem trošku lesku na rty a kapičku parfému. Pořád jsem přitom koukala na ty kytky. Byly oranžové, skoro příliš agresivně oranžové na to, aby byly hezké. Neměla jsem vázu ani nic takového, tak jsem vytáhla kartáček na zuby ze skleničky, naplnila jsem ji do poloviny vodou a nechala jsem tulipány v koupelně. Když jsem se vracela do svého pokoje, slyšela jsem dole hovor, takže jsem si sedla na kraj postele a poslouchala otevřenými dveřmi. Táta: „Takže vy jste se seznámili v podpůrné skupině.“ Augustus: „Ano. Máte moc hezký dům. Ty obrazy se mi líbí.“ Máma: „Díky, Auguste.“ Táta: „Vy máte taky zkušenost s rakovinou?“ Augustus: „Mám. Tady tohle jsem si nenechal uříznout jen z 55 \$

čirého potěšení, i když jako trik na ztrátu váhy je to skvělé. Nohy jsou těžké.“ Táta: „A jak jste na tom se zdravím teď?“ Augustus: „Čtrnáct měsíců BPR.“ Máma: „To je skvělé. Ty možnosti léčby, jaké dnes jsou – úžasné.“ Augustus: „Já vím. Mám štěstí.“ Táta: „Musíte chápat, že Hazel je pořád nemocná, Auguste, a po zbytek života bude. Ona vám bude chtít stačit, ale její plíce –“ V té chvíli jsem vstoupila a umlčela ho. „Tak kam pojedete?“ zeptala se máma. Augustus vstal, došel k ní a zašeptal jí odpověď do ucha. Pak si položil prst na rty. „Ale pssst,“ řekl, „je to tajemství!“ Máma se usmála. „Máš mobil?“ zeptala se mě. Ukázala jsem jí ho na důkaz, že mám, naklonila jsem kyslíkovou bombu na kolečka a vykročila. Augustus mě rychle dohonil a nabídl mi rámě; zavěsila jsem se do něj. Prsty jsem obemkla jeho biceps. Bohužel trval na tom, že řídit

bude sám, aby to bylo skutečně překvapení. Jak jsme poskakovali k neznámému cíli, podotkla jsem: „Mámu sis úplně omotal kolem prstu.“ „A tvůj táta je Smithův fanoušek, což taky pomohlo. Myslíš, že jsem se jim líbil?“ „Jasně že jo. Ale záleží na tom? Jsou to jenom rodiče.“ „Jsou to tvoji rodiče,“ opravil mě a podíval se na mě. „A já mám rád, když mě mají lidi rádi. Není to bláznivý?“ „No, mně nemusíš pokaždé otevírat dveře a zasypávat mě komplimenty, aby ses mi líbil.“ Dupl na brzdu a já jsem vyletěla dopředu tak prudce, že se mi chvilku divně a těžko dýchalo. Vzpomněla jsem si na PET vyšetření. Nemá cenu si dělat starosti. Starostmi ničemu nepomůžeš. Ale stejně jsem si je dělala. Prudce jsme vyrazili od stopky a zahnuli doleva, na místo nevhodně nazvané Krásná vyhlídka (jo, je tam vyhlídka na golfové hřiště, ale že by byla krásná...) Jediné, o čem jsem věděla, že leží tímhle směrem, byl hřbitov. Augustus sáhl vedle sebe, otevřel balíček cigaret a jednu vytáhl. „Vyhazuješ je někdy?“ zeptala jsem se. 56 \$

„Jedna z výhod toho, když člověk nekouří, je, že krabička cigaret vydrží celou věčnost,“ řekl. „Tuhle už mám skoro rok. Některé mají trochu ulámané filtry.“ Zatočil cigaretou v prstech a pak si ji strčil do pusy „No, tak jo,“ řekl. „Tak jo. Jmenuj nějaké věci, co v Indianapolisu nikdy neuvidíš.“ „Hubené dospělé,“ odpověděla jsem. Zasmál se. „Dobry. Pokračuj.“ „Hmm... Pláže. Rodinné restaurace. Topografii.“ „To všechno jsou skvělé příklady věcí, který postrádáme. A taky kultura.“ „Ano, s kulturou to není slavný,“ kývla jsem a konečně jsem přišla na to, kam mě veze. „Jedeme do muzea?“ „Svým způsobem.“ „Tak do toho parku nebo co to je?“ Gus vypadal trochu zklamaně. „Jo, jedeme do toho parku nebo co to je,“ potvrdil. „Ty jsi na to přišla, vid’?“ „Na co jsem přišla?“ „Ale nic.“ Za muzeem byl park, kde pár umělců vytvořilo takové obrovské sochy. Slyšela jsem o něm, ale nikdy jsem tam nebyla. Projeli jsme kolem muzea a zaparkovali hned vedle basketbalového hřiště, které bylo plné červených a modrých oblouků, zřejmě drah skákajících míčů. Sešli jsme z kopce, nebo aspoň z toho, čemu se tady v Indianě kopec říká, do údolíčka. Děti tam lezly po obrovité umělé kostře. Každá kost byla vysoká tak do pasu a stehenní kost byla vyšší než já. Vypadalo to, jako když dítě namaluje kostru vystupující ze země.

Bolelo mě rameno. Bála jsem se, že se rakovina rozšířila z plic ještě dál. Představovala jsem si, jak nádor metastázuje do mých vlastních kostí, jak do nich vrtá díry, jak se tam rozlézá jako hladký zákeřný úhoř. „Funky Bones,“ ukázal Augustus. „Autor Joep Van Liershout.“ „To zní holandsky.“ „Taky to je Holanďan,“ kývl Gus. „Stejně jako Rik Smits. A tulipány.“ Gus se zastavil uprostřed mýtiny, kde jsme měli kostru přímo před 57 \$

sebou. Shodil batoh nejdřív z jednoho a potom z druhého ramene. Rozepnul ho, vytáhl oranžovou deku, pomerančový džus a pár sendvičů s okrájenými kůrkami, zabalených v plastové fólii. „Co tolik oranžové?“ zeptala jsem se; pořád ještě jsem si nechtěla připustit, že by to mohlo nějak mířit do Amsterdamu. „Holandská národní barva přece, ne? Nepamatuješ na Viléma Oranžského a tak?“ „Toho jsme ve škole neměli,“ pokrčila jsem s úsměvem rameny a snažila se potlačit rozčilení. „Sendvič?“ nabídl mi. „Já budu hádat, jo?“ „S holandským sýrem a rajčaty. Jenže ta jsou z Mexika.“ „Ty nikdy nic neuděláš pořádně, Auguste. Nemohl jsi koupit aspoň oranžová rajčata?“ Oba jsme se zasmáli a jedli jsme pak sendviče mlčky. Nemohla jsem se ho na to dost dobře zeptat, a tak jsem tam seděla uprostřed toho všeho holandského, nesvá a s nadějí. Kus před námi si pár dětí udělalo z kostry prolézačku. Poskakovaly z jedné kosti na druhou a užívaly si dokonalého, nezkaleného slunce, které je v našem městě tak vzácné. „Na téhle soše miluju dvě věci,“ podotkl Augustus. Nezapálenou cigaretu držel v prstech a cvrnkal do ní, jako by z ní chtěl oklepat popel. Pak ji vrátil do úst. „Jednak jsou ty kosti tak akorát daleko od sebe, takže když je člověk dítě, nemůže odolat tomu, aby skákal z jedné na druhou. Třeba prostě musí skočit z hrudního koše na lebku. A z toho vyplývá druhá věc, ta socha v podstatě nutí děti hrát si na kostech. Symbolické významy něčeho takového jsou nekonečné, Hazel Grace.“ „Ty máš fakt hodně rád symboly, vid’?“ řekla jsem v naději, že tím vrátím hovor k té spoustě holandských věcí kolem nás. „Ano, symboly. Patrně si říkáš, proč vlastně jíš sendvič se špatným sýrem, proč piješ pomerančový džus a proč já mám na sobě dres Holanďana, co vynikal ve sportu, kterého já mám plné zuby.“ „Napadlo mě to,“ přiznala jsem. „Hazel

Grace, jako tolik dětí před tebou – a to nemá být kritika – jsi svoje Přání utratila ve spěchu, aniž jsi myslela na následky. 58 \$

Hleděla jsi do tváře zubatý s kosou a strachu, že umřeš, dřív než si stačíš své přání vybrat. A tak sis rychle zvolila první přání, který tě napadlo, a jako mnoho jiných před tebou ses nechala zlákat chladnými a umělými rozkošemi zábavního parku.“ „Já jsem si to ohromně užila. Setkala jsem se s Goofym a s Min-“ „Já tady přednáším monolog, Hazel Grace! Napsal jsem si to a naučil se nazpaměť, a když mě budeš přerušovat, tak to zvorám!“ zarazil mě Augustus. „Buď tak hodná, jez sendvič a poslouchej.“ (Sendvič byl tak suchý, že se nedal jíst, ale přesto jsem se usmála a kousla si.) „Tak kde jsem to byl?“ „Umělé rozkoše.“ Vrátil cigaretu do balíčku. „Jo, chladné a umělé rozkoše zábavního parku. Jenže opravdovými hrdiny Továrny na přání jsou mladí muži a ženy, kteří čekají tak, jako Vladimír a Estragon čekají na Godota a jako křesťanské dívky čekají na manželství. Tito mladí hrdinové stoicky a bez stížností vyčkávají, až se objeví to jejich skutečné, pravé Přání. Je sice možné, že se nedočkají, ale aspoň můžou odpočívat v hrobě s blahým vědomím, že svou malou troškou přispěli k zachování výjimečnosti Přání jakožto myšlenky. Ale také je možné, že Přání přijde; třeba si uvědomí, že jejich jediným skutečným přáním je navštívit úžasného Petera Van Houtena v jeho amsterodamském exilu, a pak jsou opravdu rádi, že si své Přání schovali.“ Augustus se odmlčel na dost dlouho, abych pochopila, že monolog skončil. „Ale já jsem si ho neschovala,“ namítla jsem. „Aha.“ A pak, po pauze, která byla zřejmě nacvičená, dodal: „Ale já jsem si schoval to svoje.“ „Vážně?“ Překvapilo mě, že Augustus vůbec Přání má, když chodí do školy a je už přes rok v remisi. Aby Džin někomu nabídl přání, musel na tom ten dotyčný být už fakt špatně. „Dostal jsem ho výměnou za tu nohu,“ vysvětlil. Sluníčko mu svítilo přímo do tváře a musel mžourat, aby na mě viděl; přitom nakrčil nos a strašně mu to slušelo. „Tedy, ne že bych ti hodlal svoje přání přenechat, to zas pr. Ale taky bych rád poznal Petera Van Houtena, a bylo by nelogický jet za ním bez holky, díky který jsem tu knížku objevil.“ 59 \$

„Jasně, to by bylo.“ „Takže jsem mluvil s Džiny a oni s tím bezvýhradně souhlasí. Říkali, že začátkem května je v Amsterdamu krásně. Navrhují odlet třetího května, návrat sedmého.“ „Auguste, vážně?“ Natáhl ruku a pohládl mě po tváři. Myslela jsem, že mě políbí, a trochu jsem ztuhla napětím; asi si toho všiml, protože ruku zase odtáhl. „Auguste,“ začala jsem. „To vážně nemusíš dělat.“ „Jasně že musím,“ řekl. „Našel jsem svoje Přání.“ „Ty jsi absolutně skvělý.“ „Vsadím se, že tohle říkáš všem klukům, co ti financují zahraniční cesty,“ odpověděl. 60 \$

ŠESTÁ KAPITOLA

Když jsem přijela domů, máma skládala moje vyprané prádlo a koukala přitom na televizi. Řekla jsem jí, že ty tulipány a ten holandský sochař, to všechno bylo proto, že mě Augustus vezme do Amsterdamu. „To je příliš,“ zavrtěla hlavou. „To nemůžeme přijmout od prakticky cizího člověka.“ „Ale on není cizí. On je můj druhý nejlepší kamarád.“ „Po Kaitlin?“ „Po tobě,“ řekla jsem. Byla to pravda, ale řekla jsem to hlavně proto, že jsem chtěla letět do Amsterdamu. „Zeptám se doktorky Marie,“ řekla po chvíli. Doktorka Maria prohlásila, že nemůžu do Amsterdamu letět bez doprovodu dospělého, který dobře zná můj případ, což víceméně znamenalo buď mámu, nebo doktorku samotnou. (Táta znal mou rakovinu asi tak jako já – neurčitě a neúplně, jako lidé obvykle rozumějí elektrickému vedení a přílivu a odlivu v moři. Máma ale o diferencovaném karcinomu štítné žlázy u dospívajících věděla víc než většina onkologů.) „Tak pojeděš,“ pokrčila jsem rameny. „Džinové to zaplatí.“ „Ale co tvůj táta?“ namítla. „Budeme mu scházet. Nebylo by to vůči němu fér a volno v práci si vzít nemůže.“ „To si děláš legraci? Myslíš, že táta nebude rád, když bude mít pár dní pokoj, bude moct koukat v televizi na pořady, ve kterých nejsou žádný nadějný modelky, objednávat si každý den pizzu a jíst ji z papíru, aby nemusel mýt nádobí?“ Máma se zasmála a konečně to vypadalo, že se začíná těšit. Vytáhla telefon a začala sestavovat seznam úkolů: Bude muset zavolat Gusovým rodičům a promluvit s Džiny o tom, co potřebuju po zdravotní stránce a jestli už mají zamluvený hotel a který průvodce je nejlepší, a rozhodně bychom se

měly předem připravit, když budeme mít jen tři dny času, a tak dál. Rozbolela mě z toho hlava, tak jsem do sebe hodila dva advily a šla jsem si lehnout. Nakonec jsem ale neusnula, ležela jsem v posteli a přehrávala 61 \$

jsem si v hlavě celý ten piknik s Augustem. Pořád se mi vracela ta chvílka, kdy se mě dotkl a já jsem ztuhla. Ta něžná důvěrnost mi nějak připadala nevhodná. Napadlo mě, že to možná bylo tím, jak přehnaně naplánovaná celá ta věc byla. Augustus byl úžasný, ale při tom pikniku to prostě všechno přeháněl; třeba ty sendviče, které byly sice symbolické, ale chutnaly strašně, nebo ten monolog, který se naučil nazpaměť, a zabránil tak opravdovému rozhovoru. Všechno to bylo Romantické, ale ne romantické. Popravdě řečeno jsem ale celou tu dobu nechtěla, aby mě políbil, aspoň ne tak, jak člověk má tyhle věci chtít. Byl moc hezký. Přitahoval mě. Myslela jsem na něj tak, abych si vypůjčila výraz ze středoškolského slangu. Ale když došlo na skutečný dotek – nebylo to ono. Pak jsem si uvědomila, že mám obavu, že se s ním budu muset líbat a možná i víc, když se budu chtít dostat do Amsterdamu, a to byla myšlenka, jakou bych vůbec neměla mít, protože bych za a) vůbec neměla pochybovat o tom, jestli ho chci políbit, a za b) líbat se s někým jen proto, aby zaplatil cestu do Amsterdamu, až příliš připomíná prostituci, a i když se sama nepovažuji za žádného světce, nikdy mě nenapadlo, že se hned prvním sexuálním zážitkem budu prodávat. Na druhou stranu se mě ale nepokusil políbit, jenom se dotkl mojí tváře, což ani nemá se sexem nic společného. Nechtěl mě tím vzrušovat, ale určitě to udělal s rozmyslem, protože Augustus Waters neměl ve zvyku improvizovat. Tak co se mi to vlastně snažil naznačit? A proč jsem to nechtěla přijmout? Po nějaké době jsem si uvědomila, že tu naši schůzku rozebírám asi jako Kaitlin, a tak jsem jí poslala textovku se žádostí o radu. Okamžitě zavolala. „Mám problém s klukem,“ začala jsem. „SKVĚLE!“ zajásala Kaitlin. Všechno jsem jí to vypravovala i s tím rozpačitým pohlazením po tváři, vynechala jsem pouze Augustovo jméno a Amsterdam. „A určitě je hezký?“ zeptala se, když jsem skončila. „Určitě.“ „Sportovní typ?“ 62 \$

„Jo, hrával basket za North Central.“ „Týjo. Jak ses s ním seznámila?“ „V tý příšerný podpurný skupině.“ „Aha,“ řekla Kaitlin zamyšleně. „Jen tak pro zajímavost, kolik nohou ten kluk má?“ „Přibližně jedna celá čtyři,“ musela jsem se usmát. Basketbalisté byli v Indianě populární, a i když Kaitlin na North Central nechodila, znala kdekoho. „Augustus Waters,“ konstatovala. „No, ehm, řekněme.“ „No páni. Viděla jsem ho na pár mejdanech. Tedy toho bych brala všema deseti. Jasně že ne teď, když vím, že máš o něj zájem ty. Ale propánaboha, tohohle jednonohýho koně bych s chutí hnala až na druhý konec ohrady.“ „Kaitlin,“ řekla jsem. „Promiň. Myslíš, že bys musela být nahoře?“ „Kaitlin.“ „O čem jsme to mluvily – jo, ty a Augustus Waters. Třeba. Nejsi lesba?“ „Myslím, že ne. On... on se mi líbí, to zas jo.“ „Nemá ošklivý ruce? Jsou lidi, co jsou jinak krásní, ale ruce mají ošklivé.“ „Ne, ruce má úžasný.“ „Hmm,“ broukla. „Hmm,“ broukla jsem já. Po chvíli Kaitlin pokračovala: „Pamatuješ na Dereka? Minulý týden se se mnou rozešel, protože došel k názoru, že se k sobě v podstatě vůbec nehodíme a že když budeme pokračovat, oba to odneseme. Říkal tomu preventivní kopačky. Tak třeba máš předtuchu, že se k sobě vlastně vůbec nehodíte, a předcházíš předcházení.“ „Hmm,“ opakovala jsem. „Jen tak uvažuju nahlas.“ „To s Derekem je mi líto.“ „Ale mě to moc nevzalo, miláčku. Vzpamatovat se z něj mě stálo jeden sáček pepermintek v čokoládě a asi čtyřicet minut.“ 63 \$

Zasmála jsem se. „No, tak dík, Kaitlin.“ „A kdyby sis to rozmyslela a fakt si s ním něco začala, chci to slyšet do všech chlípných podrobností.“ „To víš, že jo,“ slíbila jsem. Kaitlin pak udělala do telefonu líbací zvuk, já jsem řekla „Ahoj“ a ona zavěsila. Když jsem mluvila s Kaitlin, uvědomila jsem si, že nemám PŘEDtuchu, že mu ublížím. Spíš DODATEČNÉ tušení. Vytáhla jsem laptop a našla jsem si Carolinu Mathersovou. Bylo neuvěřitelné, jak podobné jsme si byly: obličej kulatý od steroidů, stejný nos, víceméně stejná postava. Ale oči měla tmavě hnědé (já mám zelené) a pleť mnohem tmavší, jako italskou. Tisíce lidí – doslova tisíce – jí napsaly kondolence. Byl to nekonečný seznam lidí, kterým chyběla – tak dlouhý, že mi trvalo hodinu proklikat se těmi vzkazy na zdi je mi líto, že jsi mrtvá a modlím se za tebe. Umřela před rokem na nádor na mozkou.

Proklikala jsem se taky k pár jejím fotkám. Na několika těch starších byl Augustus – například s palcem vzhůru ukazoval nerovnou jizvu na její oholené hlavě; nebo ruku v ruce na hřišti nemocnice Memorial, zády obrácení k fotoaparátu, líbali se a Carolina přitom držela fotoaparát, takže bylo vidět jen jejich nosy a zavřené oči. Nejnovější fotky byly ty, na kterých byla ještě zdravá; na zeď je vložili kamarádi po její smrti. Byla krásná, měla ženské křivky, široké boky, dlouhé, rovné černé vlasy, které jí padaly do tváře. Jako zdravé jsme si vůbec nebyly podobné. Ale jako nemocné bychom mohly být sestry. Není divu, že na mě Augustus Waters tehdy poprvé tak zíral. Pořád jsem se vracela k příspěvku, který jedna její kamarádka vložila na zeď před čtvrtkem, v době, kdy byla Carolina už devět měsíců mrtvá. Všem nám strašně chybíš, a ne a ne to skončit. Je to, jako bychom ve tvé bitvě byli zranění všichni, Carolino. Moc se mi stýská. Mám tě ráda. Po nějaké době mě máma s tátou volali k večeři. Vypnula jsem počítač a vstala, ale ta zpráva na zdi mi nešla z hlavy. Nevím proč, ale byla jsem z ní nervózní a neměla jsem hlad. Myslela jsem pořád na to rameno, které mě bolelo, a ani ta hlava 64 \$

ještě nepřestala, ale to mohlo být jen tím, že jsem zrovna četla o holce, co umřela na nádor na mozku. Pořád jsem si říkala, že ty věci musím od sebe oddělovat; že se mám snažit být teď a tady, u kulatého stolu (který byl asi moc velký pro tři lidi a určitě moc velký pro dva), s burgerem plným rozvařené brokolice a černých fazolí, jež by ani všechen kečup na světě nedokázal dostatečně zvlhčit. Napomínala jsem samu sebe, že když si budu představovat metastázu v rameni nebo v mozku, nijak to neovlivní neviditelnou skutečnost v mém těle, a tudíž takové myšlenky jsou jen vyplývané chvíle života složeného z konečného množství chvil. Dokonce jsem se snažila říkat si, že mám prožít dnešek, jak nejlíp můžu. Strašně dlouho jsem nemohla přijít na to, proč mi dělá takové starosti něco, co někdo cizí napsal na zeď jinému cizímu (a dnes mrtvému) člověku, a proč si kvůli tomu myslím, že mám nádor v mozku (ano, hlava mě bolela, ale za ty roky jsem se naučila, že bolest je tupý a velmi neurčitý diagnostický nástroj). Dneska žádné zemětřesení na Papui Nové Guineji neproběhlo, a tak byli rodiče až přehnaně

zaměření na mě. Nepovedlo se mi tedy utajit tu náhlou záplavu obav. „Nestalo se nic?“ zeptala se máma při jídle. „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. Ukousla jsem si. Polkla jsem. Pokusila jsem se říct něco, co by asi tak řekl normální člověk, jehož mozek se netopí v panice. „Je v těch burgerech brokolice?“ „Trochu,“ odpověděl táta. „Tak jsem slyšel, že se asi dostaneš do Amsterdamu. Dobrý, co?“ „Jo,“ řekla jsem. Snažila jsem se nemyslet na slovo zranění, což byl jen jiný způsob, jak na něj myslet. „Hazel,“ řekla máma. „Kde teď zrovna jsi?“ „Jenom jsem se zamyslela.“ „Je zamilovaná,“ usmál se táta. „Nejsem žádný zajíc a nejsem zamilovaná do Augusta Waterse ani do nikoho jiného,“ prohlásila jsem až příliš rozčileně. Zranění. Jako by Carolina Mathersová byla bomba, a když vybuchla, všem kolem ní se zaryly pod kůži střepiny. Táta se zeptal, jestli pracuju na něčem do školy. „Mám hrozně složitý úkol z algebry,“ řekla jsem mu. „Tak složitý, že laikovi to 65 \$

nedokážu vysvětlit.“ „A co tvůj kamarád Izák?“ „Slepý.“ „Dneska se chováš hodně jako teenager,“ podotkla máma. Zdálo se, že jí to vadí. „To jsi přece chtěla, ne? Abych se chovala jako teenager.“ „No takhle jako teenager zrovna ne. Ale samozřejmě že já i táta jsme rádi, že už začínáš být dospělá, že poznáváš nové lidi, že chodíš na rande. Nechodím na rande,“ odsekla jsem. „Nechci chodit s nikým na žádné rande. Je to hrozná představa a strašná ztráta času a –“ „Co se stalo, holčičko?“ skočila mi máma do řeči. „Já jsem jako... jako... Jsem jako granát, mami. Jsem granát a jednou vybuchnu a ráda bych, aby bylo co nejmíň obětí, chápeš?“ Táta naklonil hlavu trochu ke straně a zatvářil se jako pokárané štěně. „Jsem granát,“ opakovala jsem. „Chci se vyhýbat lidem a číst knížky a přemýšlet a být s váma, protože vám už ublížím tak jako tak, s tím nemůžu nic dělat, vy jste v tom až po uši. Tak mě nechte, jo? Nemám depresi. Nepotřebuju chodit víc mezi lidi. A nemůžu být normální teenager, protože jsem granát.“ „Hazel,“ začal táta, ale nebyl schopen pokračovat. Táta docela dost brečel. „Půjdu k sobě a budu si chvíli číst, jo? Nic mi není. Fakt mi nic není, jen si chci číst.“ Pokusila jsem se pustit se do jednoho románu, který jsem dostala za úkol, ale stěny v našem domě jsou tenké jako papír, takže jsem nemohla přeslechnout, jak si naši polohlasem povídají. Táta říkal: „To mě ničí“

a máma: „Tak přesně tohle ona teď nepotřebuje slyšet“ a táta: „Promiň, ale –“ a máma: „Ty nejsi vděčný, že...?“ a on: „Proboha, samozřejmě že jsem vděčný.“ Pokoušela jsem se začít, ale stejně jsem je pořád slyšela. Zapnula jsem počítač, že si pustím muziku, a za doprovodu Hectic Glow, oblíbené kapely Augusta Waterse, jsem se vrátila ke stránkám připomínajícím památku Caroliny Mathersové. Četla jsem si o tom, jak hrdinsky bojovala, jak všem chybí, jak je teď v lepším světě, jak 66 \$

bude žít věčně v jejich vzpomínkách a všichni, kdo ji znali, jsou jejím odchodem zdrcení. Možná bych měla Carolinu Mathersovou nenávidět, protože chodila s Augustem, ale přišlo mi, že není moc co nenávidět – byla především profesionální nemocná, stejně jako já, což mě naplňovalo obavami, že až umřu, taky o mně budou ostatní říkat jenom to, jak hrdinsky jsem bojovala, jako bych v životě neudělala nic jiného, než že jsem dostala rakovinu. Nakonec jsem si začala číst i poznámky Caroliny Mathersové – většinu z nich samozřejmě psali její rodiče, protože měla patrně ten typ nádoru, při kterém člověk už není sám sebou mnohem dříve, než umře. Takže tam bylo například: Carolina má pořád poruchy chování. Hodně bojuje s frustrací a vztekem kvůli tomu, že nemůže mluvit (samozřejmě že i my jsme z toho nešťastní, jenže my máme jiné, společensky přijatelnější způsoby, jak se se vztekem vypořádat). Augustus jí v poslední době začal říkat Sopka, což se dost shoduje s názorem lékařů. Pro nikoho z nás to není jednoduché, ale člověk si nachází humor všude, kde může. Doufáme, že ve čtvrtek ji pustí domů. Dáme vám vědět... Nemusím snad ani dodávat, že ji ve čtvrtek nepustili. Samozřejmě že jsem ztuhla, když se mě dotkl. Být s ním nevyhnutelně znamenalo ublížit mu. A tohle jsem cítila, když mě pohládl: měla jsem dojem, že na něm páchám násilný čin, protože přesně tak to bylo. Rozhodla jsem se poslat mu esemesku, protože jsem se chtěla vyhnout dlouhému rozhovoru na to téma. Ahoj, dobry, nevím, jestli to pochopíš, ale nemuzu se s tebou libat ani nic. Možná o to ani nestojíš, ale ja nemuzu. Když si to zkusím představit, vidím jen to, co bych ti způsobila. Možná ti to nedává smysl. Proste promin. Za pár minut odpověděl: 67 \$

Dobry. Odepsala jsem: Dobry. On napsal: Hele, prestan se mnou flirtovat. Odpověděla jsem jen: Dobry. Vzápětí mi telefon zabzučel znova. To byl vtip, Hazel Grace. Ja to chapu. (Ale oba vime, ze dobry je dvojsmyslne slovo. Dobry primo PUKA smyslnosti.) Byla jsem ve velkém pokušení znova napsat Dobrý, jenže pak jsem si ho představila na svém pohřbu a to mi pomohlo odpovědět normálně. Promin. Pokusila jsem se jít spát se sluchátky na uších, ale po chvíli přišli naši, máma vzala z police Modráška a přitiskla ho k sobě, táta si sedl na židli k mému stolu a bez slz řekl: „Ty nejsi granát, pro nás ne. Samozřejmě že jsme smutní, když si představíme, že umřeš, Hazel, ale nejsi granát. Pro nás ne. Jsi úžasná. Ty to nemůžeš chápat, miláčku, protože jsi nikdy neměla dítě, z kterého vyrostla báječná mladá čtenářka s doplňkovou vášní pro příšerné reality show, ale dáváš nám spoustu radostí mnohem víc, než kolik smutku cítíme nad tvou nemocí.“ „No jo,“ řekla jsem. „Vážně,“ pokračoval táta. „Přece bych ti nekecal. Kdybys nám za 68 \$

to nestála, vyhodíme tě na ulici.“ „Nejsme sentimentální,“ dodala s naprosto vážnou tváří máma. „Nechali bychom tě u sirotčince s lístkem připíchnutým na pyžamu.“ Zasmála jsem se. „Nemusíš chodit do podpůrné skupiny,“ dodala máma. „Nemusíš nic. Jen chodit do školy.“ Podala mi medvěda. „Myslím, že Modrášek může klidně spát na polici,“ namítla jsem. „Když dovolíš, je mi už víc než třiatřicet půlroků.“ „Nech si ho dneska u sebe.“ „Mami!“ „Je mu smutno.“ „Proboha, mami!“ Ale vzala jsem si toho hloupého Modráčka a trošku jsem se s ním nuchňala, když jsem usínala. Ještě pořád jsem kolem něj měla omotanou ruku, když jsem se těsně po čtvrté ráno vzbudila apokalyptickou bolestí, která se šířila z nějakého neviditelného centra v mé hlavě. 69 \$

SEDMÁ KAPITOLA

Zaječela jsem, abych vzbudila rodiče, a ti přiběhli, ale nemohli udělat nic pro to, aby mi uvnitř hlavy nevybuchovaly supernovy, nemohli ztláčit ty nekonečné nitrolebeční ohňostroje, takže jsem byla přesvědčená, že to tentokrát už opravdu a definitivně zabalím, a říkala jsem si – stejně jako jsem si to říkala předtím –, že až bude

bolest moc zlá, tělo prostě vypne, a že jsem při vědomí jen dočasně. Ale jako obvykle, nestalo se to. Zůstala jsem ležet na břehu, vlny mě zalévaly a já se nemohla utopit. Táta řídil a cestou telefonoval s nemocnicí, a já jsem ležela na zadním sedadle s hlavou na mámině klíně. Nemohla jsem dělat vůbec nic; když jsem křičela, bylo to ještě horší. Vlastně úplně všechny podněty to zhoršovaly. Jediné řešení bylo rozmontovat svět, aby byl zase černý, tichý a neobydlený, vrátit se do té chvíle před velkým třeskem, na začátek, kdy bylo Slovo, a žít v tom prázdném nestvořeném prostoru sama se Slovem. Lidé v souvislosti s pacienty s rakovinou obvykle mluví o odvaze, a já to nepopírám. Do mě bodali a šťouchali a cpali jedy už roky, a přesto jsem tu káru táhla dál. Ale nemyslete si – v tu chvíli bych byla ráda, opravdu ráda umřela. Vzbudila jsem se na jipce. Že jsem na jipce, to jsem poznala podle toho, že jsem nebyla na pokoji jediná a že všude něco pípalo, a protože tu nebyli naši. V dětské nemocnici nedovolují příbuzným zůstat s vámi celý den, kvůli riziku infekce. Na chodbě se ozývalo kvílení. Někomu umřelo dítě. Byla jsem sama. Stiskla jsem červené přivolávací tlačítko. Za pár vteřin se objevila sestra. „Ahoj,“ řekla jsem. „Ahoj, Hazel. Já jsem Alison, tvoje ošetřovatelka.“ „Ahoj, moje ošetřovatelko Alison.“ To stačilo, abych si už zase připadala unavená. Vzbudila jsem se ale trošku, když přišli naši, brečeli a opakovaně mě líbali na tváře, a já jsem k nim natáhla ruce a pokusila jsem se stisknout, ale když 70 \$

jsem to udělala, všechno mě bolelo. Máma s tátou mi řekli, že nemám nádor na mozku, ale že za tu bolest mohlo špatné okysličení, a to zase způsobil fakt, že jsem měla plíce zalité tekutinou, litrem a půl (!!!), kterou mi úspěšně z hrudi odčerpali, proto taky mě možná trošinku pobolívá na boku, kde, vidíš to? , vede z mé hrudi hadička do plastového měchýře napůl naplněného tekutinou barvy připomínající ze všeho nejvíc tátovo oblíbené světlé pivo. Máma říkala, že mě z nemocnice pustí, opravdu, určitě, jen si to budu muset nechat čas od času odsát a budu muset zase mít BiPAP, to je takový přístroj, který se používá v noci, vhání vzduch do mých nemožných plic a zase ho vyhání. Ale taky říkali, že hned tu první noc v nemocnici mi udělali celotělní PET a že výsledky jsou dobré! Nádory nerostou a žádné nové se neudělaly. Ta bolest v rameni byla

z nedostatku kyslíku. Z toho, že srdce se muselo moc namáhat. „Doktorka Maria říkala dneska ráno, že to vidí optimisticky,“ prohlásil táta. Doktorku Marii jsem měla ráda – nesnažila se lakovat věci narůžovo, takže to byla dobrá zpráva. „Je to jen nepříjemnost, Hazel,“ přesvědčovala mě máma. „Nepříjemnost, s kterou dokážeme žít.“ Kývla jsem, a pak je moje ošetřovatelka Alison zdvořile vyprovodila. Zeptala se, jestli chci cucat led, a když jsem kývla, sedla si na postel a lžičkou mi trochu vložila do pusy. „Prospala jsi dva dny,“ řekla přitom. „Počkat, o co jsi přišla... Jednu celebritu přistihli zfetovanou. Politici se pohádali. Jiná celebrita si vzala bikiny a ukázalo se, že nemá tak docela dokonalé tělo. Jeden tým vyhrál sportovní zápas, ale jiný zase prohrál.“ Usmála jsem se. „Nemůžeš nám takhle utíkat, Hazel. O moc přicházíš.“ „Ještě?“ Ukázala jsem hlavou na bílý polystyrenový kelímek, který držela v ruce. „Neměla bych,“ řekla, „ale jsem rebelka.“ Vložila mi do úst další lžičku drceného ledu. Poděkovala jsem jí. Chválabohu za dobré ošetřovatelky „Unavená?“ zeptala se. Kývla jsem. „Tak chvíli spi,“ pobídla mě. „Pokusím se ti uhájit aspoň dvě hodiny, než někdo přijde kontrolovat životní funkce a tak podobně.“ Znova jsem poděkovala. V nemocnici člověk hodně děkuje. Pokusila jsem se nějak pohodlněji

71 \$

se uvelebit. „Nezeptáš se na svého kluka?“ dotázala se ještě Alison. „Žádného nemám,“ namítla jsem. „No, v čekárně sedí jeden, který se odsud skoro nehnul od té doby, co jsi tady.“ „Neviděl mě takhle, že ne?“ „Ne. Sem smí jen rodina.“ Kývla jsem a usnula vodnatým spánkem. Trvalo mi šest dní, než jsem se dostala domů, šest nední zírání na strop, koukání na televizi, spánku, bolesti a odpočítávání neutíkajícího času. Neviděla jsem Augusta ani nikoho jiného, jen svoje rodiče. Vlasy jsem měla jako vrabčí hnízdo; chodila jsem šouravě jako pacient s demencí. Každý den mi ale bylo trochu líp; po každém vyspání se probudil člověk, který se mi trochu víc podobal. Spánek bojuje s rakovinou, říká můj ošetřující lékař, doktor Jim, už asi potisící, když se jednou ráno nakláněl nad moje lůžko s hejnem mediků v patách. „Tak to jsem teda stroj na boj s rakovinou,“ prohlásila jsem. „To jsi, Hazel. Odpočívej a snad už tě brzo budeme moct pustit domů.“ V úterý mi řekli, že mě pustí ve středu. Ve středu

mi dva medicci za minimálního dozoru vytáhli kanylu z hrudníku, což byl pocit, jako by mě bodali obráceně, a obecně vzato mi to neudělalo zrovna dobře, takže doktoři rozhodli, že tam musím zůstat do čtvrtka. Už jsem si začínala myslet, že na mě zkoušejí nějaký existenciální experiment s trvale oddalovaným uspokojením, ale v pátek ráno se objevila doktorka Maria, chvíli kolem mě čenichala a pak prohlásila, že můžu domů. Máma otevřela svou velikou kabelku a ukázalo se, že moje šaty na cestu domů měla celou dobu u sebe. Přišla sestra a vytáhla mi kapačku. Připadala jsem si volná, i když jsem s sebou musela tahat kyslíkovou bombu. Šla jsem do koupelny, poprvé po týdnu jsem se osprchovala, oblékla jsem se, a když jsem vylezla, byla jsem tak unavená, že jsem si musela lehnout a popadnout dech. Máma se 72 \$

zeptala: „Chceš vidět Augusta?“ „Asi jo,“ řekla jsem po chvíli, zvedla jsem se a došourala jsem se k plastové židli, která stála u zdi. Kyslíkovou bombu jsem zastrčila pod ni. Měla jsem toho dost. Pár minut nato přišel táta s Augustem. Gus měl rozčuchané vlasy, padaly mu do čela. Když mě viděl, rozzářil se nefalšovaným Pitomým úsměvem Augusta Waterse a já jsem mu to nemohla neoplatit. Sedl si do modrého koženkového polohovacího křesla vedle mé židle. Naklonil se ke mně a vypadalo to, že ten úsměv prostě nedokáže potlačit. Táta s mámou nás nechali samotné, což mě uvedlo do rozpaků. Hodně jsem se snažila podívat se mu do očí, i když má ten typ očí, do kterých se dívá hodně těžko. „Chyběla jsi mi,“ řekl Augustus. „Dík, že ses nesnažil mě vidět, když jsem vypadala příšerně,“ odpověděla jsem a znělo to ustrašeněji, než by se mi bylo líbilo. „Upřímně řečeno, ještě pořád vypadáš dost děsně.“ Zasmála jsem se. „Taky jsi mi chyběl. Jen jsem nechtěla, abys viděl... tohle všechno. Chtěla jsem... no... To je jedno. Člověk vždycky nedostane, co chce.“ „Vážně?“ řekl. „A já jsem si vždycky myslel, že svět je továrna na splněný přání.“ „No, jak to vypadá, není to tak.“ Byl tak krásný. Vzal mě za ruku, ale já jsem zavrtěla hlavou. „Ne,“ řekla jsem. „Jestli spolu budeme, tak to musí být... Ne takhle.“ „Tak jo,“ řekl. „Mimochodem, ohledně těch splněných přání mám jednu špatnou a jednu dobrou zprávu.“ „Jakou?“ zeptala jsem se. „Ta špatná zpráva je, že zjevně nemůžeme jet do Amsterdamu, dokud

ti nebude líp. Ale až budeš dost v pořádku, tak Džinové použijí ta svoje proslulá kouzla.“ „To je ta dobrá zpráva?“ „Ne, ta přišla, když jsi spala. Peter Van Houten se s námi podělil o další ukázkou svého brilantního uvažování.“ Znovu sáhl po mé ruce, ale tentokrát proto, aby do ní vložil poskládaný dopisní papír s hlavičkou Peter Van Houten, emeritní spisovatel. 73 \$

Přečetla jsem ho až doma, usazená ve své veliké a prázdné posteli, kde nebylo nebezpečí, že mě přijde vyrušovat nějaký doktor nebo sestra. Chvíli mi trvalo, než jsem přelouskala Van Houtenovo rozevláté písmo. Vážený pane Watersi, obdržel jsem od Vás elektronickou poštu datovanou 14. dubna a shakespearovská složitost vaší tragédie na mne velmi zapůsobila. V tomto příběhu má každý z vás svou nezpochybnitelnou hamarcii: ona, že je tak nemocná, a Vy, že jste na tom tak dobře. Kdyby ona byla zdravější nebo Vy nemocnější, nebyly by vám hvězdy tak nepříznivě nakloněny; hvězdy však mívají ve zvyku být nepřejícné a Shakespeare se nikdy nemýlil víc, než když v Juliu Caesarovi nechal Cassia říct: „Ta chyba, Brute, není ve hvězdách, je pouze v nás.“ To se snadno řekne, jste-li římským patricijem (nebo Shakespearem!), nicméně v našich hvězdách se najde chyb víc než dost. Když už tak mluvíme o nedostacích starého dobrého Willa, to, co jste mi napsal o Hazel, mi připomnělo Bardův padesátý pátý sonet, který samozřejmě začíná: „Přetrvá mramory, přetrvá zlaté věže / a hrobky vladařů tento můj mocný rým; *zatímco z kamene děvka čas písmo smaže*, můj verš zde bude dál plápolat – a vy s ním.“ (Odbočka od tématu, ale – čas je skutečně děvka. Položí každého.) Je to hezká, ale zrádná báseň: Opravdu si pamatujeme působivé Shakespearovy verše, ale co víme o osobě, kterou opěvají? Nic. Jsme si prakticky jistí, že to byl muž; všechno ostatní můžeme jen hádat. Shakespeare nám sdělil velice málo o člověku, jehož pochoval do tohoto lingvistického sarkofágu. (Příznačné také je, že když hovoříme o literatuře, činíme tak v přítomném čase. Při hovoru o mrtvých tak laskaví nejsme.) Ty, které ztratíme, nemůžeme učinit nesmrtelnými, když o nich píšeme. Jazyk pohřbívá, ale nekřísí z mrtvých. (Přiznávám – nejsem první, kdo k tomuto poznání došel, viz Macleishova báseň „Přetrvá mramory, přetrvá zlaté věže“, jež

obsahuje tento hrdinský verš: „Řeknu, že zemřeš a nikdo nevzpomene.“) 74 \$

Odbočuji, ale podstata věci je tato: Mrtvé lze vidět jen strašlivým nemrkajícím okem paměti. Živí si naštěstí zachovávají schopnost překvapovat a zklamávat. Vaše Hazel je živá, Watersi, a Vy nesmíte násilně měnit rozhodnutí jiných, zvláště když jde o rozhodnutí dosažené po zralé úvaze. Přeje si ušetřit Vás bolesti a Vy byste jí to měl dovolit. Možná že Vám logika slečny Hazel nepřipadá přesvědčivá, ale já už se vleču tímto slzavým údolím déle než Vy a z mého pohledu ona blázen není. Upřímně Váš Peter Van Houten Psal to on. Opravdu to psal on. Olízla jsem si prst, pošukala na papír a inkoust se trošičku rozmazal, takže jsem věděla, že je to skutečně pravé. „Mami?“ řekla jsem. Nevyslovila jsem to nahlas, ale ani jsem nemusela. Ona pořád čekala. Strčila hlavu do dveří. „Potřebuješ něco, holčičko?“ „Můžeme zavolat doktorce Marii a zeptat se, jestli by mě cesta do zahraničí zabila?“ 75 \$

OSMÁ KAPITOLA

O dva dni později jsme měli velkou schůzku rakovinového týmu. Občas se kolem velkého stolu sešla parta doktorů a sociálních pracovníků a fyzioterapeutů a všech, koho se to ještě týkalo, aby probrali mou situaci. (Ne situaci s Augustem Watersem nebo s Amsterodamem. Situaci s rakovinou.) Schůzku vedla doktorka Maria. Když jsem přišla, objala mě. Ona vůbec lidi hodně objímala. Bylo mi trochu líp. Přes noc jsem spala s BiPAPem a to mi tak ulevilo, že mi moje plíce připadaly skoro normální. Na druhou stranu, už jsem si vlastně nepamatovala, jak se chovají normální plíce. Všichni, kdo tam přišli, hodně nápadně vypínali pagery a tak podobně, aby dali najevo, že ta schůzka je jen pro mě, a pak doktorka Maria začala: „Dobrá zpráva je, že phalanxifor i nadále brzdí růst nádorů, ale pořád ještě máme vážné problémy s hromaděním tekutiny v plicích. Otázka tedy zní: Jak budeme postupovat?“ Pak se podívala na mě, jako by čekala odpověď. Řekla jsem: „Já myslím, že tady nejsem zrovna nejkvalifikovanější k tomu, abych na tu otázku odpověděla.“ Usmála se. „To máš pravdu.“

Čekala jsem odpověď spíš od doktora Simmonse. Pane doktore?“ To byl taky onkolog. „Z případů jiných pacientů víme, že nádory si obvykle najdou nějaký jiný způsob, jak mohou růst, navzdory phalanxiforu. Kdyby to tak ale bylo v tomhle případě, viděli bychom na scanech, že se nádory zvětšují, což se nestalo. To znamená, že k tomuhle ještě nedošlo.“ Ještě, pomyslela jsem si. Doktor Simmons poklepal prstem na stůl. „Obecný názor zní, že phalanxifor patrně zhoršuje edém, ale kdybychom ho vysadili, mělo by to mnohem horší následky.“ Doktorka Maria dodala: „My vlastně neznáme dlouhodobé účinky phalanxiforu. Jen málo lidí ho užívá tak dlouho jako ty.“ „Takže nebudeme dělat nic?“ 76 \$

„Budeme pokračovat v léčbě jako doposud,“ řekla doktorka Maria, „ale musíme udělat něco, aby se edém dál nezvětšoval.“ Kdoví proč se mi dělalo špatně, jako bych měla začít zvracet. „Ta rakovina nezmizí, Hazel. Ale už jsem viděla lidi, kteří s takovou velikostí nádoru žili velice dlouho.“ (Nezeptala jsem se, co to znamená „velice dlouho“. Tuhle chybu jsem už jednou udělala.) „Já vím, že teď, těsně po návratu z nemocnice, ti to tak nepřipadá, ale ta tekutina je aspoň prozatím zvládnutelná.“ „A nešlo by udělat transplantaci plic nebo tak?“ zeptala jsem se. Doktorka Maria stiskla rty, až skoro zmizely. „Obávám se, Hazel, že ty bys nebyla právě silná kandidátka na transplantaci.“ Nevysvětlila proč, ale bylo mi to jasné: nemělo cenu plýtvat použitelnými plícemi na beznadějný případ. Kývla jsem a pokoušela jsem se nebrat si tu poznámku moc k srdci. Táta se trochu rozbřečel. Nedívala jsem se na něj, ale protože všichni v místnosti mlčeli, byly jeho škytavé vzlyky to jediné, co bylo slyšet. Bylo mi strašně líto, že mu ubližuju. Většinu času jsem na to dokázala nemyslet, ale bylo mi jasné jedno: I když jsou moji rodiče možná rádi, že jsem ještě s nimi, pořád jsem alfa a omega jejich trápení. Těsně před Zázrakem jsem ležela na jipce a vypadalo to, že umřu, a máma mi pořád říkala, že je v pořádku to vzdát, že to můžu vzdát, a já jsem se to pokoušela udělat, ale moje plíce stále lapaly po vzduchu, a máma vzlykala tátovi na prsou něco, co bych byla radši neslyšela, a doufám, že máma nikdy nezjistí, že jsem to slyšela. Řekla: „Už nebudu máma.“ Dost mě to vzalo. Během celé schůzky rakovinového týmu jsem na to musela myslet. Nemohla

jsem to dostat z hlavy – jakým tónem to říkala, jako už by nikdy neměla být šťastná, což je nejspíš pravda. Zkrátka, nakonec jsme se dohodli, že necháme všechno tak, jak to je, jen s častějším odsáváním tekutiny. Na konci jsem se zeptala, jestli můžu cestovat do Amsterdamu, a doktor Simmons se zasmál, doslova se zasmál, ale pak doktorka Maria prohlásila: „Proč ne?“ Simmons pochybovačně opakoval: „Proč ne?“ a doktorka Maria 77 \$

pokračovala: „Ano, nevidím důvod proč ne. V letadle koneckonců kyslík mají.“ A Simmons se zeptal: „A projde BiPAP celnicí?“ A doktorka Maria kývla: „Ano, nebo zařídíme, aby tam na ni čekal jiný.“ „Poslat pacientku – a navíc jeden z neúspěšnějších případů užívání phalanxiforu – osm hodin letu daleko od jediných lékařů, co znají její případ? To si koledujeme o katastrofu.“ „Určitá rizika to zvýší, to je pravda,“ uznala doktorka Maria. „Ale je to její život.“ Jenže to nebyla pravda. Cestou domů se moji rodiče shodli, že do žádného Amsterdamu nepoletím, dokud se doktoři neshodnou, že to je z lékařského hlediska bezpečné. Augustus zavolal ten večer po večeři. Byla jsem už v posteli – to byla teď doba, kdy jsem si chodila lehnout – opřená o spoustu polštářů s laptopem v klíně, a taky s Modráskem. Vzala jsem to a řekla: „Špatné zprávy.“ Zeptal se: „Ale sakra. Co je?“ „Nemůžu jet do Amsterdamu. Jednomu z mých doktorů se to nelíbí.“ Chvilku mlčel. „Proboha, já to měl zaplatit sám,“ prohlásil potom. „Rovnou od Funky Bones jsem tě měl odvézt do Amsterdamu.“ „No jo, jenže v tom případě by se mi to podkysličením stalo v Amsterdamu, nejspíš bych to nepřežila a moje tělo by dopravili domů v nákladovém prostoru letadla,“ připomněla jsem. „No jo. Jenže ještě předtím by tě to moje velký romantický gesto dojalo tak, že bys mi určitě dala.“ Smála jsem se tak moc, že jsem cítila, kde mám v hrudníku tu kanylu. „Směješ se, protože to je pravda.“ Znova jsem se rozesmála. „Je to pravda, vid’?“ „Nejspíš ne,“ řekla jsem a po chvíli jsem dodala: „I když jeden nikdy neví.“ Nešťastně zakvílel. „Umřu jako panic!“ „Ty jsi panic?“ zeptala jsem se překvapeně. 78 \$

„Hazel Grace, máš tužku a papír?“ zeptal se. Potvrdila jsem, že mám. „Tak dobře, teď namaluj kolečko.“ Udělala jsem to. „A ještě

jedno menší kolečko uvnitř toho kolečka.“ Udělala jsem to také. „To větší kolečko, to jsou panici. A to menší, to jsou sedmnáctiletí kluci s jednou nohou.“ Znova jsem se zasmála a řekla jsem mu, že když se většina něčích společenských styků odehrává v dětské nemocnici, tak to taky moc nepodporuje promiskuitu, a pak jsme mluvili o té úžasně chytré poznámce Petera Van Houtena s časem a děvkou, a i když já jsem byla v posteli a on ve svém suterénu, bylo to, jako bychom zase byli v tom nevytvořeném třetím prostoru, což bylo místo, které jsem s ním moc ráda navštěvovala. Pak jsem zavěsila a do mého pokoje přišli naši, každý si ke mně z jedné strany vlezli na postel, i když na to byla moc malá, a koukali jsme se na Americkou supermodelku v mrňavé televizi, kterou jsem měla v pokoji. Vypadla Selene, holka, co mi byla dost nesympatická, a z nějakého důvodu mě to hodně potěšilo. Pak mi máma zapnula na BiPAP a uložila mě, táta mi dal pusu na čelo a poškrábal mě přitom strništěm, a já jsem zavřela oči. BiPAP mi v podstatě sebral kontrolu nad dýcháním, což mě dost štválo, ale skvělé na něm bylo, že dělal při dýchání různé zvuky – hučel při nádechu a vrčel, když jsem vydechovala. Pořád se mi zdálo, jako by to byl drak, který dýchá stejně se mnou, jako bych měla ochočeného draka, který leží stočený vedle mě a záleží mu na mně tolik, že vyrovnává svůj dech s mým. Myslela jsem na to, když jsem usínala. Druhý den ráno jsem se vzbudila pozdě. Dívala jsem se v posteli na televizi, koukla se na počítači do pošty a po nějaké době jsem začala sepsat e-mail Peteru Van Houtenovi, že nemůžu přijet do Amsterodamu, ale že přísahám na život své matky, že o těch postavách nikdy nikomu nic neprozradím, že to ani nechci prozradit, protože jsem hrozně sobecká, a ať mi aspoň řekne, jestli byl Fanfán Tulipán slušný člověk a jestli si ho Annina máma vzala a co se stalo s křečkem Sisyfem. Ale neposlala jsem to. Dokonce i mně to připadalo moc trapné. 79 \$

Kolem třetí, kdy jsem odhadla, že by už Augustus mohl být ze školy doma, jsem šla ven na zahradu a zavolala jsem mu. Jak telefon vyzváněl, sedla jsem si na trávník, který byl přerostlý a samá pampeliška. Vzadu pořád ještě stála houpačka a z mělkého příkopu, který jsem vyhloubila, jak jsem se odrážela, vyrůstal plevel. Vzpomněla jsem si, jak táta přinesl rozloženou houpačku z

hračkářství a pak ji se sousedem sestavovali. Když byla hotová, táta trval na tom, že ji nejdřív sám vyzkouší, a málem ji celou zase rozbil. Obloha byla šedivá a nízké mraky plné deště, ale zatím nepršelo. Když se ozvala Augustova schránka, zavěsila jsem a položila jsem telefon vedle sebe na zem. Pořád jsem koukala na tu houpačku a myslela na to, že všechny ty nemocné dny, co mi ještě zbývají, bych vyměnila za pár zdravých. Snažila jsem se samu sebe přesvědčit, že by to mohlo být horší, že svět není továrna na splněná přání, že žiju s rakovinou, neumírám na ni, že nesmím dovolit, aby mě zabila dřív, než mě zabije, a pak jsem začala opakovat pořád dokola blbost blbost blbost, říkala jsem to tak dlouho, až to slovo úplně ztratilo význam. Říkala jsem to ještě, když mi zavolal zpátky. „Ahoj,“ řekla jsem. „Hazel Grace.“ „Ahoj,“ řekla jsem znova. „Ty brečíš, Hazel Grace?“ „Tak něco.“ „Proč?“ „Protože – protože chci jet do Amsterdamu, a protože chci, aby mi řekl, co se stalo potom, když ta knížka skončila, a taky nechci žít ten život, co žiju, a z těch mraků mám depresi, a koukám tady na starou houpačku, co mi postavil táta, když jsem byla malá.“ „Tak tu slzavou houpačku musím okamžitě vidět,“ prohlásil. „Jsem tam za dvacet minut.“ Zůstala jsem na zahradě; máma mě vždycky strašně ustaraně opečovávala, když jsem brečela, protože jsem nebrečela tak často, a určitě by o tom chtěla mluvit a rozebírat, jestli by nebylo dobře upravit dávky léků, a jen jsem si ten rozhovor představila, chtělo se mi zvracet. 80 \$

Ne že bych měla nějakou ostrou, naprosto jasnou vzpomínku na zdravého otce, jak houpe zdravé dítě, a to dítě volá výš, výš, výš, nebo na nějaký takový metaforicky zatížený okamžik. Houpačka tam prostě jen opuštěně stála, dvě sedačky nehybně a smutně visely ze zašedlého trámu a silueta těch sedaček vypadala jako dětská kresba úsměvu. Zaslechla jsem, jak se za mnou otevřely posuvné skleněné dveře. Otočila jsem se. Byl to Augustus, na sobě měl khaki kalhoty a kostkovanou košili s krátkým rukávem. Otřela jsem si obličej rukávem a usmála jsem se. „Ahoj,“ řekla jsem. Chvilku mu trvalo, než si sedl do trávy vedle mě, a bolestně se ušklíbl, když nepříliš elegantně přistál na zadku. „Ahoj,“ řekl konečně. Podívala jsem se na něj. Hleděl přese mě do zahrady. Vzal mě kolem ramen a řekl: „Tak už to chápu. To je ale hodně osamělá houpačka.“ Opřela jsem

si hlavu o jeho rameno. „Dík, že jsi přijel.“ „Už sis uvědomila, že když se budeš snažit držet si ode mě odstup, nijak to nezmenší moji náklonnost k tobě?“ „No, asi jo,“ připustila jsem. „Všechny pokusy zachraňovat mě před sebou jsou odsouzené k neúspěchu.“ „Ale proč? Proč o mě vůbec stojíš? Neprožil jsi toho už dost?“ zeptala jsem se, protože jsem si vzpomněla na Carolinu Mathersovou. Gus neodpověděl. Jen mě k sobě víc přitiskl a silnými prsty sevřel mou levou paži. „Musíme něco udělat s tou zatracenou houpačkou,“ prohlásil. „Říkám ti, že to je devadesát procent problému.“ Když jsem se vzpamatovala, šli jsme dovnitř a sedli jsme si na gauč s laptopem napůl na jeho (falešném) a napůl na mém koleni. „Pálí,“ postěžovala jsem si na spodek laptopu. „Fakt?“ Usmál se. Pak našel stránku, kde si lidi vyměňují zadarmo nepotřebné věci, a společně jsme sepsali inzerát. „Nadpis?“ zeptal se. „Zahradní houpačka hledá domov,“ navrhla jsem. „Zoufale osamělá zahradní houpačka hledá láskyplný domov,“ 81 \$

doplnil mě. „Mírně pedofilní zahradní houpačka hledá dětské zadky,“ napadlo mě. Zasmál se: „Tak pro tohle.“ „Cože?“ „No pro tohle o tebe stojím. Uvědomuješ si vůbec, jaká to je vzácnost, narazit na krásnou holku, která umí správně použít přídavné jméno od slova pedofil? Ty jsi tak moc ty, že ti ani nedochází, jak jsi výjimečná.“ Zhluboka jsem se nadechla nosem. Na světě nikdy nebylo dost vzduchu, ale v té chvíli byl jeho nedostatek obzvlášť zřejmý. Napsali jsme inzerát společně a jeden druhého jsme opravovali. Nakonec jsme se shodli na tomhle: Zoufale osamělá zahradní houpačka hledá láskyplný domov. Jedna zahradní houpačka, opotřebovaná, ale v zásadě v pořádku, hledá nový domov. Vytvořte si se svým dítětem nebo dětmi vzpomínky, aby se jednou podíval nebo podívala do zahrady a pocítil nebo pocítila stejný sentimentální smutek jako dnes odpoledne já. Všechno je křehké a pomíjivé, drahý čtenáři, ale s touto houpačkou se vaše dítě / děti šetrně a bezpečně naučí znát, že ve světě jsi jednou dole, jednou nahoře, a také zvládnou tu nejdůležitější lekci – že ať se člověk odráží, jak chce, ať se dostane sebevých, kolem dokola to nejde. Houpačka momentálně sídlí na rohu Třiaosmdesáté a Spring Mill. Pak jsme chvíli koukali na televizi, ale nenašla jsem tam nic, na co bych měla chuť se dívat, a tak jsem

vzala z nočního stolku Císařský neduh a donesla ho do obýváku. Augustus mi četl a máma, která chystala večeři, poslouchala se mnou. Matčino skleněné oko se obrátilo dovnitř, četl, a já jsem se zamilovala, jako když člověk usíná: pomalu a pak najednou docela. Když jsem o hodinu později otevřela e-mail, zjistila jsem, že houpačka má spoustu nápadníků. Nakonec jsem vybrala člověka jménem Daniel Alvarez, který přiložil fotku svých tří dětí, jak hrají počítačové hry, a připsal: Potřebuju je dostat na vzduch. Poslala jsem 82 \$

mu e-mail, že si pro houpačku může přijet, kdy se mu to bude hodit. Augustus se mě zeptal, jestli s ním chci jet na podpůrnou skupinu, ale já jsem byla po tom rušném dni boje s rakovinou tak unavená, že jsem odmítla. Seděli jsme na gauči a on se začal zvedat, že půjde, ale pak padl zpátky a dal mi pusu na tvář. „Auguste!“ pokárala jsem ho. „Ta byla jen kamarádká,“ hájil se. Znova se zvedl, tentokrát doopravdy, potom udělal dva kroky směrem k mámě a řekl: „Bylo mi potěšením jako vždycky,“ Máma rozevřela náruč a objala ho a on jí dal pusu na tvář. Pak se otočil na mě: „Vidíš?“ Šla jsem si lehnout hned po večeři a BiPAP přehlušil všechno, co se dělo kolem mého pokoje. Houpačku už jsem nikdy neviděla. Spala jsem dlouho, deset hodin. Buď to bylo tím, jak jsem se pomalu zotavovala, nebo proto, že spánek bojuje s rakovinou, nebo proto, že jsem teenager, který nemusí ráno vstávat v určenou hodinu. Ještě jsem nebyla dost silná, abych mohla zase začít chodit na přednášky. Když se mi konečně chtělo vstát, sundala jsem si z nosu masku od BiPAPu, nasadila kanylu s kyslíkem, zapnula bombu a pak jsem vytáhla laptop zpod postele, kam jsem ho včera zastrčila. Měla jsem tam e-mail od Lidewij Vliegenthartové: Milá Hazel, ozvali se mi Džinové, že nás společně s Augustem a se svou matkou přijedete navštívit, počínaje 4. květnem t. r. To už je za týden! Peter i já z toho máme velikou radost a nemůžeme se dočkat, až se s Vámi seznámíme. Váš hotel Filosoof je jen jednu ulici od Peterova domu. Možná bychom vám měli dát den na zotavení z pásmové nemoci, co myslíte? Pokud se vám to tedy hodí, budeme vás čekat na kávu v Peterově domě 5. května, řekněme v deset hodin, a on vám zodpoví vaše otázky ohledně knihy. A potom bychom se možná mohli zajít podívat do

muzea nebo do domu Anne Frankové? Se srdečným pozdravem 83 \$

Lidewij Vliegenthartová asistentka Petera van Houtena, autora Císařského neduhu „Mami!“ vykřikla jsem. Neodpověděla. „MAMI!“ křikla jsem hlasitěji. Zase nic. Tak ještě hlasitěji: „MAMI!!“ Vběhla dovnitř, zabalená do opraného růžového ručníku. Kapala z ní voda a vypadala zděšeně. „Co je? Co se stalo?“ „Nic. Promiň, nevěděla jsem, že jsi ve sprše.“ „Ve vaně,“ opravila mě. „Jen jsem...“ Zavřela oči. „Jen jsem se chtěla pár minut vykoupat. Promiň. Co se děje?“ „Mohla bys zavolat Džinům a říct jim, že ten výlet se nekoná? Zrovna jsem dostala e-mail od asistentky Petera van Houtena. Myslí si, že přijedeme.“ Stiskla rty a podívala se jinam. „Co je?“ „Nemám ti to říkat, dokud táta nepřijde domů.“ „Co?“ zeptala jsem se znovu. „Výlet platí,“ odpověděla konečně. „Včera večer nám volala doktorka Maria a dost přesvědčivě nám vysvětlila, že bys měla žít svůj –“ „MAMI, JÁ TĚ MILUJU!“ vykřikla jsem a ona přišla k posteli a nechala se obejmout. Augustovi jsem poslala esemesku, protože jsem věděla, že je ve škole: Jeste mas cas 3. kvetna?:-) Okamžitě odpověděl: Vsechno OK Waters Jestli dokážu zůstat ještě týden naživu, budu znát všechna ta nenapsaná tajemství Anniny matky a Fanfána Tulipána. Podívala jsem se do výstřihu na svou hrud'. „Koukejte makat,“ napomenula jsem šepem plíce. 84 \$

85 \$

DEVÁTÁ KAPITOLA

Den před odletem do Amsterdamu jsem zase šla do podpůrné skupiny, poprvé od té doby, co jsem se seznámila s Augustem. V Doslovném srdci Ježíšově se trochu obměnilo složení. Dorazila jsem dost brzo na to, aby mě neochvějně silná Lida, ta, co přežila rakovinu slepého střeva, mohla seznámit s tím, co se mezitím stalo. Opírala jsem se o konferenční stůl a jedla kupované čokoládové sušenky. Dvanáctiletý Michael s leukemií zemřel. Bojoval statečně, řekla mi Lida, jako by existoval i jiný způsob jak bojovat. Všichni ostatní tu ještě jsou. Ken je po ozařování BPR. Lucas má recidivu – to říkala se smutným úsměvem, jako by konstatovala, že alkoholik

znova začal pít. Ke stolku přišla hezká buclatá dívka, pozdravila Lidu a mně se představila jako Susan. Nevěděla jsem, co jí je, ale měla jizvu od nosu přes rty až na tvář. Pokusila se ji zamaskovat make-upem, ale povedlo se jí spíš na ni upozornit. Stála jsem už moc dlouho a docházel mi dech, řekla jsem tedy: „Jdu si sednout.“ V tu chvíli se otevřely dveře výtahu a vystoupil Izák a jeho maminka. Izák měl tmavé brýle, jednou rukou se opíral o matku, v druhé držel hůl. „Podpurná skupina Hazel, ne Monika,“ řekla jsem, když došel dost blízko, a on se usmál a řekl: „Ahoj, Hazel. Jak se máš?“ „Dobře. Od té doby, co jsi slepý, je ze mě fakt kočka.“ „To věřím,“ kývl. Jeho maminka ho odvedla k židli, dala mu pusku na temeno hlavy a odšourala se zpátky k výtahu. Zaťapal kolem sebe a pak si sedl. „Tak jak se vede?“ „Jde to. Hlavně jsem rád, že jsem doma. Gus říkal, že jsi byla na jipce?“ „Jo,“ přiznala jsem. „Otrava,“ podotkl. „Už je mi mnohem líp. A zítra letím s Gusem do Amsterdamu.“ „Já vím. O tvém životě vím skoro všechno. Gus totiž nemluví. Skoro. O ničem. Jiném.“ Usmála jsem se. Patrik si odkašlal a řekl: „Můžeme se posadit?“ 86 \$

Zachytil můj pohled a řekl: „Hazel! Hrozně rád tě vidím.“ Všichni si sedli, Patrik zase začal vypravovat o svých ztracených koulích a já jsem se vrátila k obvyklé rutině: Povzdechy jsem komunikovala s Izákem, litovala jsem všechny v místnosti a taky všechny kolem, vypínala jsem konverzaci a soustřeďovala se na svůj krátký dech a na věčnou tupou bolest. Svět se jako obvykle točil, aniž jsem se na tom plně podílela, a probralo mě teprve, když někdo vyslovil moje jméno. Byla to silná Lida. Lida v remisi. Světlovlasá, zdravá, odolná Lida, která závodně plavala za tým své školy. Lida, které chybělo jen slepé střevo. Lida vyslovila moje jméno a řekla: „Hazel si strašně vážím, opravdu moc. Obdivuju ji, jak bojuje, že každé ráno vstane a bez stížností jde do války. Je neuvěřitelně silná. Mnohem silnější než já. Přála bych si mít její sílu.“ „Hazel?“ pobídl mě Patrik. „Jaký máš pocit, když to slyšíš?“ Pokrčila jsem rameny a podívala na Lidu. „Já bych klidně vyměnila svoji sílu za tvoji remisi.“ Vyčítala jsem si to, jen co jsem to vyslovila. „Ale tak to Lida nemyslela,“ vložil se do toho Patrik. „Myslím, že...“ Ale už jsem ho neposlouchala. Po modlitbě za živé a nekonečné litanii mrtvých (na konci přibylo Michaelovo jméno)

jsme se vzali za ruce a řekli: „Prožijme dnešek, jak nejlépe můžeme.“ Lida se ke mně okamžitě vrhla, začala se omlouvat a vysvětlovat, a já jsem mávla rukou a řekla: „Ne, ne, to je dobrý,“ aby toho nechala. Pak jsem řekla Izákovi: „Chceš mě doprovodit nahoru?“ Zavěsil se do mě a já jsem s ním šla k výtahu, vděčná za to, že mám záminku nechodit po schodech. Dostali jsme se už skoro až k výtahu, když jsem si všimla, že jeho máma stojí v rohu Doslovného srdce. „Tady jsem,“ řekla Izákovi a on se pustil mě a zavěsil se do ní. Pak se mě zeptal. „Nechceš zajet k nám?“ „Ráda,“ souhlasila jsem. Bylo mi ho líto. I když jsem nesnášela soucit, který měli lidé se mnou, nemohla jsem si pomoci: vůči němu jsem ho cítila zase já. Izák bydlel v malém domě v Meridian Hills, který vypadal jako 87 \$

venkovská farma a stál hned vedle nóbl soukromé školy. Sedli jsme si v obývací místnosti, jeho máma šla do kuchyně vařit večeři. Izák se zeptal, jestli si chci zahrát hru. „Jasně,“ řekla jsem. Požádal o dálkové ovládání. Dala jsem mu ho a on zapnul televizi a počítač, který byl na ni napojený. Obrazovka zůstala černá, ale po pár vteřinách z ní promluvil hluboký hlas. „Zrada,“ řekl ten hlas. „Jeden hráč, nebo dva?“ „Dva,“ odpověděl Izák. „Pauza.“ Otočil se ke mně. „Tuhle hru hraju s Gusem pořád, jenže mě z něj může trefit, protože on je úplný sebevrah. Pořád zachraňuje civilisty a tak, i když kvůli tomu prohrájem.“ „To on jo,“ potvrdila jsem, protože jsem si vzpomněla na Večer rozbitých trofejí. „Pokračuj,“ řekl Izák počítači. „Hráči jedna, identifikuj se.“ „Tohle je sexy hlas hráče číslo jedna,“ prohlásil Izák. „Hráči dvě, identifikuj se.“ „Hráč dvě budu asi já,“ řekla jsem. Štábní seržant Max Mayhem a vojín Jasper Jacks se probudí v tmavé prázdné místnosti přibližně třikrát tři metry velké. Izák ukázal na televizi, jako by mi chtěl naznačit, že mám něco říct. „Ehm... je tam vypínač?“ zeptala jsem se. Ne. „Jsou tam dveře?“ Vojín Jacks najde dveře. Jsou zamčené. Vložil se do toho Izák. „Nahoře na dveřích leží klíč.“ Ano, leží. „Mayhem otevře dveře.“ Stále je úplná tma. „Tasit nůž,“ řekl Izák. „Tasit nůž,“ dodala jsem. Malý kluk – nejspíš Izákův bratr, vyběhl z kuchyně. Byl to tak desetiletý hubeňour; chvíli poskakoval po pokoji jako na pérkách a pak docela úspěšně napodobil Izákův hlas: „Zabiju se!“ Seržant Mayhem si přiloží nůž na

krk. Víš jistě, že chceš – „Ne,“ odpověděl Izák. „Pauza. Grahame, nech toho, nebo ti 88 \$

nakopu zadek.“ Graham se nadšeně zachechtal a zmizel v předsíni. Jako Mayhem a Jacks jsme Izák a já tápali vpřed jeskyní, až jsme narazili na chlapa a toho jsme zapíchlí, ale nejdřív jsme ho donutili prozradit, že jsme v ukrajinském jeskynním vězení, víc než kilometr a půl pod zemí. Cestou nás vedly zvukové efekty – burácení podzemní řeky a hlasy hovořící ukrajinsky nebo špatnou angličtinou, ale vidět nebylo nic. Hráli jsme asi hodinu, když se ozvaly výkřiky zoufalého vězně: Bože, pomoz mi! Bože, pomoz mi. „Pauza,“ řekl Izák. „V tomhle místě Gus vždycky trvá na tom, že musíme toho vězně najít, i když to znamená, že pak nemáme šanci vyhrát, a přitom jediný způsob, jak toho člověka opravdu osvobodit, je vyhrát.“ „No jo, on ty videohry bere moc vážně,“ řekla jsem. „Je až moc zamilovaný do metafor.“ „Máš ho ráda?“ zeptal se Izák. „Jasně že ho mám ráda. Je skvělý.“ „Ale nechceš s ním chodit?“ Pokrčila jsem rameny. „Ono je to složité.“ „Já vím, o co ti jde. Nechceš mu dát něco, co by nezvládl. Nechceš, aby ti udělal to, co Monika mně,“ řekl. „Tak nějak,“ připustila jsem. Ale nebylo to tak. Pravda byla ta, že jsem mu nechtěla provést to, co Izák Monice. „Na druhou stranu,“ řekla jsem, „to, co tys udělal Monice, taky nebylo moc hezké.“ „Co jsem já jí udělal?“ bránil se. „No, že jsi oslepl a tak.“ „Za to ale nemůžu,“ namítl Izák. „Já netvrdím, že za to můžeš. Já jen říkám, že to nebylo hezké.“ 89 \$

DESÁTÁ KAPITOLA

Mohly jsme sbalit jen jeden kufr. Já jsem nemohla nést žádný a máma trvala na tom, že ona nemůže táhnout dva, tak jsme se musely obě nějak nacpat do starého černého kufru, který naši asi před milionem let dostali jako svatební dar, do kufru, který měl strávit většinu života v exotických končinách, ale nakonec většinou cestoval jen do Daytonu, kde měla pobočku firma Morris Property Inc., kam táta často jezdil. Hádala jsem se s mámou, že bych měla dostat o něco víc než půlku prostoru v kufru, protože beze mě a mé rakoviny bychom do žádného Amsterodamu neletěly. Máma zas namítala, že

ona je proti mně dvojnásobná, a proto potřebuje na cudné zahalení víc látky, takže by měla mít nárok na dvě třetiny kufru. Nakonec jsme prohrály obě. No jo, no. Letadlo letělo až v poledne, ale máma mě vzbudila v půl šesté, rozsvítila a volala: „AMSTERODAM!“ Potom vytrvale pobíhala po domě a ujišťovala se, že jsme sbalily mezinárodní adaptéry do zásuvek, asi čtyřikrát zkontrolovala, že máme dostatečné množství kyslíkových lahví a že jsou všechny plné, a tak dál. Já jsem jenom vylezla z postele, natáhla jsem na sebe cestovní oblečení (džíny, růžové tílko a černý svetr pro případ, že by bylo v letadle chladno). V šest patnáct jsme měly auto naložené a máma pak trvala na tom, že se musíme nasnídat s tátou, i když já mám morální výhrady vůči tomu, abych jedla před svítáním – nejsem ruský mužik z devatenáctého století, který se posilňuje na celodenní dřinu v polích. Přesto jsem se ale pokusila sníst trochu vajec. Máma s tátou si dávali domácí verzi muffinů s vajíčkem, které měli rádi. „Proč jsou vlastně snídaňový jídla snídaňový?“ zeptala jsem se. „Proč třeba nesnídáme kari?“ „Hazel, jez.“ „Ale proč?“ zeptala jsem se. „Vážně. Jak se to stalo, že míchaný vajíčka se jedí jenom k snídani? Takovou slaninu si můžeš dát do sendviče kdykoliv a nikdo se nebude divit. Ale když do něj dáš vajíčka, tak to je hned snídaňový sendvič.“ 90 \$

Táta odpověděl s plnou pusou: „Až se vrátíš, tak si dáme snídani k večeři, platí?“ „Já nechci snídani k večeři,“ odsekla jsem a složila příbor na skoro plný talíř. „Já chci k večeři míchaný vajíčka bez té směšný představy, že jídlo, ve kterém jsou míchaný vajíčka, je prostě snídaně, i když se jí k večeři.“ „V tomhle světě si budeš muset bitvy vybírat, Hazel,“ pokrčila rameny máma. „Ale pokud hodláš bojovat zrovna za tohle, budeme stát za tebou.“ „Pěkný kus za tebou,“ dodal táta a máma se zasmála. Věděla jsem, že to je hloupost, ale stejně mi bylo těch míchaných vajíček trochu líto. Když dojedli, táta umyl nádobí a doprovodil mě k autu. Začal brečet a líbal mě na tvář mokrým, zarostlým obličejem. Přitiskl nos na moji lícní kost a zašeptal: „Mám tě moc rád a jsem na tebe strašně pyšný.“ (Na co pyšný? napadlo mě.) „Díky, tati.“ „Za pár dní se zase uvidíme, ano, holčičko? Mám tě hrozně rád.“ „Já tě mám taky ráda, tati,“ usmála jsem se. „A jsou to jen tři dny.“ Když jsme couvaly k vratům,

pořád jsem mu mávala. Mával taky a brečel. Napadlo mě, že si nejspíš myslí, že už mě nikdy neuvidí; nejspíš si to myslel i každé ráno, když odcházel do práce, což muselo být hrozné. Jely jsme s mámou k Augustovi. Když jsme dorazily, chtěla máma, abych zůstala v autě a odpočívala, ale já jsem s ní stejně šla ke dveřím. Když jsme se blížili k domu, slyšela jsem uvnitř někoho brečet. Nejdřív jsem si myslela, že to není Gus, protože se to vůbec nepodobalo jeho hluboké dunivé řeči, ale pak jsem uslyšela hlas, který byl určitě jeho, i když nějak zkreslený, jak říká: „PROTOŽE JE TO MŮJ ŽIVOT, MAMI. PATŘÍ MNĚ.“ Máma mě objala kolem ramen, obrátila mě a rychle mě vedla zpátky k autu. „Co se stalo, mami?“ ptala jsem se, ale ona odpověděla: „Nemůžeme poslouchat za dveřmi, Hazel.“ Vrátily jsme se do auta a já jsem poslala Augustovi esemesku, že jsme venku a ať přijde, až bude připravený. 91 \$

Chvíli jsme koukaly na dům. Na domech je divné to, že skoro vždycky vypadají, jako kdyby se uvnitř nic nedělo, i když se tam odehrává většina našich životů. Napadlo mě, jestli tohle není svým způsobem účel architektury. „No,“ podotkla máma po chvíli, „asi jsme tady dost brzo.“ „Že bych byla nemusela vstávat v půl šesté?“ rýpla jsem si. Máma sáhla do držáku mezi námi, vzala kelímek s kávou a napila se. Můj telefon zabzučel. Esemeska od Augusta. Ja se NEMUZU rozhodnout, co si vzít na sebe. Libím se ti vic v tricku, nebo v kosili? Odpověděla jsem: V kosili. O třicet vteřin později se dveře otevřely, z nich s úsměvem vyšel Augustus a táhl za sebou kufr na kolečkách. Měl na sobě nažehlenou blankytně modrou košili zastrčenou do džínů. V puse měl camelku. Máma vystoupila a pozdravila ho. Vytáhl na chvíli cigaretu z pusy a řekl tím sebejistým hlasem, na který jsem si zvykla: „Je mi potěšením jako vždycky, madam.“ Pozorovala jsem je ve zpětném zrcátku, než máma zvedla víko kufru. Vzápětí Augustus otevřel dveře za mnou a pustil se do složitého procesu nasedání na zadní sedadlo auta s jednou nohou. „Nechceš dopředu?“ zeptala jsem se. „Rozhodně ne,“ odpověděl. „A ahoj, Hazel Grace.“ „Ahoj,“ řekla jsem. „Tak co, dobrý?“ „Dobry,“ odpověděl. „Dobry,“ řekla jsem taky. Máma nasedla a zabouchla dveře. „Příští zastávka Amsterdam,“ ohlásila. Což ale nebyla tak úplně pravda. Příští zastávka bylo letištní parkoviště, odtamtud nás

autobus odvezl na terminál a pak nás otevřený elektromobil dopravil k bezpečnostní kontrole. Bezpečák na 92 \$

začátku fronty na nás pořvával, že v taškách nesmíme mít výbušniny, střelné zbraně ani žádnou tekutinu nad sto mililitrů, a já jsem řekla Augustovi: „Postřeh: Stát ve frontě je určitá forma útlaku.“ „To máš pravdu,“ odpověděl. Místo abych se nechala prohledávat ručně, rozhodla jsem se projít bezpečnostním rámem bez vozíčku, bez bomby, dokonce i bez těch plastových trubiček v nose. Bylo to po několika měsících poprvé, co jsem udělala pár kroků bez kyslíku, a byl to úžasný pocit, jít takhle bez bomby, překročit Rubikon; mlčení přístroje znamenalo, že jsem aspoň na krátkou chvíli nemetalizovaný tvor. Cítila jsem fyzickou sebevládu, kterou nemůžu dost dobře popsat, jen snad jednou vzpomínkou: Když jsem byla malá, měla jsem hodně těžký batoh, který jsem s sebou všude nosila, a tahala jsem v něm všechny svoje knížky. Když jsem s tím batohem chodila dost dlouho a pak jsem ho sundala, připadalo mi, že se vznáším. Asi po deseti sekundách jsem měla pocit, že se moje plíce zavírají jako kytka za soumraku. Sedla jsem si na šedou lavičku hned za tím přístrojem a snažila se popadnout dech. Chraplavě jsem se rozkašlala a bylo mi hodně mizerně, dokud jsem zase neměla kanylu na místě. I tak to bolelo. Bolest tu byla pořád, vtahovala mě do sebe, dožadovala se procítění. Když něco v okolním světě najednou vyžadovalo můj komentář nebo pozornost, vždycky se mi zdálo, že se probouzím z bolesti. Máma se na mě ustaraně podívala. Zrovna něco říkala. Co to bylo? Pak jsem si vzpomněla. Ptala se, co se děje. „Nic,“ odpověděla jsem. „Amsterdam!“ skoro vykřikla. Usmála jsem se. „Amsterdam,“ odpověděla jsem. Podala mi ruku a zvedla mě. K bráně jsme dorazili hodinu předtím, než se mělo začít nastupovat. „Paní Lancasterová, vaše dochvilnost je imponující,“ prohlásil Augustus a posadil se vedle mě. Čekárna u brány byla většinou prázdná. „To bude tím, že technicky vzato nemám moc práce,“ vysvětlila máma. „Ty máš spoustu práce,“ namítla jsem, i když mě napadlo, že ta 93 \$

mámina práce jsem hlavně já. Kromě toho měla taky na práci být vdaná za mého tátu – on si totiž moc neumí poradit s takovými

věcmi, jako jsou třeba banky a vaření, nebo jak zavolat instalatéry, a vůbec vším jiným, než je práce u Morris Property Inc., ale hlavní její náplň jsem byla já. Její hlavní důvod k životu a můj hlavní důvod k životu byly nepříjemně propletené. Jak se sedadla kolem nás začala plnit, Augustus řekl: „Jdu si dát ještě před odletem hamburger. Můžu vám něco donést?“ „Ne,“ řekla jsem, „ale oceňuju, že nepodléháš společenským snídaňovým konvencím.“ Zmateně naklonil hlavu ke straně. „Hazel se rozhodla bojovat proti diskriminaci míchaných vajíček,“ vysvětlila máma. „Je to trapné, jak všichni na cestě životem slepě přijímáme fakt, že míchaná vejíčka jsou neoddělitelně spojená s ránem.“ „O tomhle si musíme víc promluvit,“ řekl Augustus, „ale mám hrozný hlad. Hned jsem zpátky.“ Když se Augustus neukázal po dvaceti minutách, zeptala jsem se mámy, jestli nemyslí, že se něco stalo. Zvedla hlavu od svého příšerného časopisu a prohlásila, že šel nejspíš jenom na záchod nebo něco takového. Přišla nějaká paní z pozemního personálu a přeplula mi kyslík z mojí bomby na jinou, od letecké společnosti. Bylo mi trapné, že přede mnou klečí, tak jsem mezitím napsala esemesku Augustovi. Neodpověděl. Mámu to zřejmě z míry nevyvádělo, ale já jsem si představovala, co všechno se Augustovi mohlo stát a jak by nám to zkazilo cestu (zatčení, zranění, duševní zhroucení), a měla jsem pocit, jako by se mi v prsou svíralo něco, co nemělo s rakovinou nic společného. A zrovna když ta dáma za pultíkem ohlásila, že začíná přednostní nástup pro lidi, kteří na to potřebují trochu víc času, a všichni, kdo tam seděli, se otočili přímo ke mně, uviděla jsem Augusta, jak k nám spěšně kulhá se sáčkem od McDonalda v jedné ruce a batohem přehozeným přes rameno. „Kde jsi byl?“ zeptala jsem se. „Byla tam příšerná fronta, promiň,“ řekl a nabídl mi ruku. Zvedla 94 \$

jsem se s jeho pomocí a společně jsme vykročili k přednostnímu nástupu. Cítila jsem, že po nás všichni koukají, přemýšlejí, co nám asi je a jestli je to smrtelné a jaká je moje máma hrdinka. Tohle bylo na celé rakovině občas to nejhorší: fyzické projevy nemoci člověka oddělují od ostatních. Byli jsme nezvratně odlišní a nikdy to nebylo zjevnější, než když jsme my tři vešli do prázdného letadla, letuška nás pozdravila soucitným kývnutím a vedla nás k našim sedadlům daleko v zadní části letadla. Seděla jsem na prostředním ze tří

sedadel, Augustus u okénka a máma do uličky. Máma mě trochu utlačovala, takže jsem si samozřejmě poposedla k Augustovi. Naše místa byla hned za křídlem. Gus otevřel sáček a vytáhl burger. „Víš, ale k těm vajíčkům,“ řekl, „dalo by se říct, že to zesnídanění dodává míchaným vajíčkům jistou posvátnost, nemyslíš? Slaninu nebo čedar si můžeš dát, kde chceš a v čem chceš, od snídaňových sendvičů přes tacos po grilovaný sýr, ale míchaná vajíčka – ta jsou výjimečná.“ „Nesmysl,“ odsekla jsem. Letadlo se už začínalo plnit lidmi. Nechtělo se mi na ně koukat, takže jsem se dívala jinam, a dívat se jinam znamenalo dívat se na Augusta. „Já říkám jenom tohle: Je možné, že míchaná vajíčka jsou diskriminovaná, ale zároveň jsou výjimečná. Mají své místo a svůj čas, stejně jako bohoslužby.“ „To se tedy hrozně pleteš,“ odsekla jsem. „Podléháš těm křížkovaným moudrům, co tvoji rodiče vyšívají do polštářů. Ty mi tady tvrdíš, že vzácná a křehká věc je krásná prostě proto, že je vzácná a křehká. Ale to je lež a ty to víš.“ „Tebe není jednoduchý utěšit,“ podotkl Augustus. „Snadné utěšování není žádné utěšování,“ řekla jsem. „Ty jsi taky byl kdysi vzácný a křehký. Taky si na to vzpomínáš.“ Chvilku mlčel. Pak prohlásil: „Ty mi tedy umíš zavřít pusku, Hazel Grace.“ „Je to pro mě čest a taky je to moje zodpovědnost,“ odpověděla jsem. Než jsem odvrátila oči, řekl: „Hele, omlouvám se, že jsem předtím zmizel. Ta fronta u McDonalda nebyla tak hrozná. Jenom jsem – 95 \$“

nechtěl jsem tam sedět, aby na nás všichni zírali.“ „Hlavně na mě,“ opravila jsem ho. Na Gusovi by na první pohled nikdo nepoznal, že mu něco je, ale já jsem svou nemoc nosila všem na očích, což byl taky hlavní důvod, že jsem se držela spíš doma. „Augustu Watersovi, známému šarmérovi, je trapné sedět vedle holky s kyslíkovou bombou.“ „Trapné ne,“ opravil mě. „Jen mě lidi občas strašně štvou. A já dneska nechci být naštvaný.“ Za chvíli hrábl do kapsy a vytáhl balíček cigaret. Za pár vteřin přiběhla světlovlasá letuška a řekla: „Pane, v tomhle letadle nemůžete kouřit. V letadle vůbec.“ „Já nekouřím,“ vysvětlil a cigareta mu přitom poskakovala mezi rty. „Ale –“ „To je metafora,“ vysvětlovala jsem. „Strčí si zabijáka do pusy, ale nedovolí mu zabít.“ Letušku to vyvedlo z míry jen na chvíli. „No, tak tahle metafora je při dnešním letu zakázaná,“ řekla. Gus kývl a vrátil cigaretu do balíčku. Konečně jsme dorolovali na startovní dráhu a pilot vyzval palubní personál, aby se připravil na vzlet. Pak se dva obrovské motory s řevem probraly k životu a letadlo začalo nabírat rychlost. „Takovýhle je to pocit, když člověk jede s tebou v autě,“ řekla jsem a on se usmál, ale zuby měl pořád pevně zaťaté. Zeptala jsem se: „Dobrá?“ Letadlo nabíralo rychlost a Gus najednou zmáčkl područku a vytřeštil oči. Položila jsem svou ruku na jeho a zeptala jsem se znovu: „Dobrá?“ Neřekl nic, jen na mě vytřeštěným očima zíral, a já jsem se zeptala: „Bojíš se létat?“ „To ti řeknu za chvíli,“ odpověděl. Špice letadla se zvedla a byli jsme ve vzduchu. Gus se díval z okénka, sledoval, jak se planeta pod námi zmenšuje, a já jsem cítila, jak se jeho ruka pod tou mojí uvolnila. Podíval se na mě a pak zase z okna. „My letíme!“ ohlásil. „Ty jsi ještě nikdy neletěl?“ Zavrtěl hlavou. „KOUKNI!“ napůl vykřikl a ukázal z okna. „Jo,“ kývla jsem. „Jo, vidím. Vypadá to, že jsme v letadle.“ 96 \$

„TAKHLE NEVYPADALO NIKDY NIC V CELÝ HISTORII LIDSTVA!“ prohlásil. Jeho nadšení bylo úžasné. Nemohla jsem odolat – naklonila jsem se k němu a dala jsem mu pusy na tvář. „Jenom připomínám, že jsem tady,“ řekla máma. „Sedím vedle tebe. Tvoje matka. Co tě držela za ruku, když jsi dělala první batolecí krůčky.“ „To byla jenom přátelská pusa,“ hájila jsem se. Otočila jsem se a políbila jsem ji na tvář. „Mně tak moc přátelská nepřipadala,“ prohodil

Gus právě tak nahlas, abych ho slyšela. Když se z Augusta, milovníka metafor a velkých romantických gest, vyloupl překvapený, nadšený a nevinný Gus, byl neodolatelný. První let byl krátký, jen do Detroitu. Když jsme vystoupili, čekalo tam elektrické autíčko a dovezlo nás k bráně, kde se nastupovalo na let do Amsterdamu. To druhé letadlo mělo v opěradle každého sedadla televizi, a když jsme vystoupali nad mraky, vybrali jsme si s Augustem romantickou komedii, na kterou budeme koukat, a pustili jsme si ji najednou. Ale i když jsme tlačítko START zmáčkli přesně stejně, jeho film začal pár vteřin dřív než ten můj, takže kdykoli se tam stalo něco směšného, zasmál se přesně ve chvíli, kdy jsem já uslyšela první slova toho vtipu. Máma vymyslela, že posledních několik hodin letu prospíme, takže až v osm ráno přistaneme, budeme připravení vyrazit do města a vysát život do morku kostí nebo tak něco. Když skončil film, vzali jsme si tedy všichni prášky pro spaní. Máma usnula za chvíli, ale já a Augustus jsme byli vzhůru a ještě chvíli jsme koukali z okna. Byl jasný den, a i když samotné zapadající slunce vidět nebylo, viděli jsme, jak na to reaguje nebe. „To je nádhera,“ podotkla jsem víceméně sama k sobě. „Vycházející slunce příliš jasné v jejích prohrávajících očích,“ řekl; to byl citát z Císařského neduhu. „Ale teď nevychází,“ namítna jsem. „Někde ano,“ pokrčil rameny, a po chvíli dodal: „Poznámka: Bylo by to úžasný, letět superrychlým letadlem, který by mohlo 97 \$

nějakou dobu následovat kolem světa východ slunce.“ „Taky bych žila dýl.“ Úkosem se na mě podíval. „Myslím kvůli relativitě nebo tak.“ Stále se tvářil zmateně. „Když se rychle pohybujeme, stárneme pomaleji, než když stojíme na místě. Takže teď nám zrovna čas utíká pomaleji než lidem na zemi.“ „Ty vysokoškolačky,“ prohlásil. „Jsou hrozně chytrý.“ Obrátila jsem oči v sloup. Štouchl svým (opravdovým) kolenem do mého a já jsem mu to oplatila. „Chce se ti spát?“ zeptala jsem se ho. „Vůbec ne,“ odpověděl. „Hm,“ kývla jsem, „mně taky ne.“ Prášky pro spaní a na uklidnění na mě nepůsobily jako na normální lidi. „Chceš si pustit další film?“ zeptal se. „Je tam jeden s Natalíí Portmanovou z té doby, co vypadala jako ty.“ „Chci koukat na něco, co jsi ještě neviděl.“ Nakonec jsme si vybrali film nazvaný 300, válečný příběh o asi třech stovkách Spartánů, kteří

chrání Spartu před útokem asi tak miliardy Peršanů. Augustův film začal zase dřív než můj a já jsem ho slyšela vykřikovat: „Sakra!“ a „Je po něm!“ pokaždé, když někoho zabili obzvlášť frajerským způsobem. Opřela jsem se o područku, položila jsem si mu hlavu na rameno, abych viděla na jeho obrazovku a abychom na ten film opravdu mohli koukat spolu. Film 300 obsahoval rozsáhlou sbírku polonahých, naolejovaných, svalnatých mladíků, takže bylo na co koukat, ale většinou to byly jen šermovačky, které nikam nevedly. Mrtvoly Spartánů i Peršanů se hromadily a mně nebylo moc jasné, proč jsou Peršani tak hrozní a Spartani tak úžasní. „Soudobost,“ abych citovala CN, „se specializuje na boje toho druhu, v nichž nikdo neztrácí nic cenného, snad až na život.“ A úplně stejné to bylo i při tomhle souboji titánů. Na konci filmu jsou skoro všichni mrtví a pak tam je taková šílená věc, kdy Spartani začnou skládat mrtvoly na sebe a dělají z nich hradbu. Z mrtvol se stane obrovská barikáda, která blokuje Peršanům cestu ke Spartě. To už mi připadalo jako zbytečný krvák, tak jsem se na chvíli přestala dívat a zeptala jsem se Augusta: „Kolik myslíš, že těch mrtvol je?“ Odbyl mě mávnutím ruky: „ Pšt. Pšt. Teď je to fantastický.“ 98 \$

Když Peršani zaútočili, museli přelézat stěnu smrti, a Spartani na ně svrchu útočili z hory mrtvol, a jak vojáci padali, tak se ten kopec mučedníků pořád zvětšoval a bylo čím dál těžší na něj vylézt, a všichni se oháněli meči a stříleli z luků, a po hoře smrti se valily řeky krve, a tak dál. Zvedla jsem hlavu z Augustova ramene, abych si od toho krváku odpočinula, a dívala jsem se na něj, jak se dívá na film. Zase měl ten svůj pitomý úsměv. Zamžourala jsem na vlastní obrazovku – pořád ještě se tam zvětšovala hora perských i spartských mrtvých. Když Peršani konečně Spartany přemohli, znovu jsem se podívala na Augusta. I když ti dobří prohráli, vypadalo to, že Augustus se raduje. Znova jsem se k němu přitulila, ale zavřela jsem oči a nechala jsem je tak, než bitva skončila. Když běžely titulky, sundal si sluchátka a řekl: „Promiň, mě hrozně chytla vznešenost té oběti. Co jsi říkala?“ „Kolik myslíš, že bylo mrtvých?“ zeptala jsem se. „Myslíš, kolik fiktivních lidí umřelo v tom fiktivním filmu? Ještě málo,“ zavtipkoval. „Ne, já to myslím jinak. Kolik podle tebe vůbec kdy umřelo lidí?“ „Tak odpověď na tuhle otázku náhodou

znám," řekl. „Živých je v současnosti sedm miliard a mrtvých asi devadesát osm miliard.“ „Aha.“ Myslela jsem si, že když teď lidí na zemi tak prudce přibývá, je víc živých než všech mrtvých dohromady. „To je asi čtrnáct mrtvých na každého živého," pokračoval. Titulky ještě běžely. Nejspíš dost dlouho trvalo vyjmenovat všechny ty mrtvol. „Před pár lety jsem se o to trochu zajímal," pokračoval Augustus. „Napadlo mě totiž, jestli je možný, aby si na každého někdo pamatoval. Třeba kdyby se to zorganizovalo a každému živému se přidělil určitý počet mrtvol, bylo by dost živých na to, aby si na všechny mrtvé pamatovali?" „A bylo by?" „Jasně, každý dokáže vyjmenovat čtrnáct mrtvých lidí, jenže jako plačky jsme hrozně dezorganizovaní, takže spousta lidí si pamatuje Shakespeara, ale nikdo toho člověka, o kterém psal sonet padesát pět." „To je fakt," kývla jsem. 99 \$

Minutku jsme mlčeli a pak se Gus zeptal: „Chceš si číst nebo něco?" Řekla jsem, že ano. Četla jsem zrovna na seminář z poezie takovou dlouhou báseň od Allena Ginsberga nazvanou Kvílení a Gus si znovu vzal Císařský neduh. Po chvíli se zeptal: „Stojí to za něco?" „Ta báseň?" zeptala jsem se. „Jo." „Hmm, je výtečná. Berou v ní ještě víc drog než já. A co Neduh?" „Pořád skvělý," kývl. „Čti mi." „Víš, tohle se zrovna nedá číst nahlas, když sedíš vedle vlastní spící matky. Je tam anální styk a Andělský prach a tak," namítla jsem. „Vida, dvě moje oblíbené zábavy," řekl. „Tak mi přečti něco jiného." „Já tady nic jiného nemám." „Škoda. Mám vysloveně náladu na poezii. Neumíš něco nazpaměť?" „„Pojď, vyjdeme si tedy spolu ven," začala jsem nervózně, „když večer leží pod oblohou rozprostřen / jak chorý při narkóze na stole."“ „Pomaleji," zarazil mě. Byla jsem na rozpacích, jako když jsem mu prvně řekla o Císařském neduhu. „Tak jo. Dobře. „Poloprázdnými ulicemi *půjdeme kouty šepotajícími* neklidných nocí v hodinových hotelech, kde nespíš draze v *nevábných ústřicových restauracích s pilinami na podlaze*: ulicemi, jež se vlekou jako nudná hádka, *která tě zrádně láká k ohromující otázce... Ne, neptej se mě na ni. Pojď, jdeme na pozvání.*“ „Miluju tě," řekl tiše. „Auguste," řekla jsem já. „Miluju," opakoval. Díval se na mě a já jsem viděla, jak se mu svařily koutky očí. „Miluju tě a nehodlám si odpírat prostý potěšení říkat pravdu. Miluju tě a vím, že

láska je jenom výkřik do prázdna a že nevyhnutelně přijde zapomnění, že jsme všichni odsouzení k záhubě a nastane den, kdy se všechno naše snažení obrátí v prach, a vím, že slunce pohltí jedinou zemi, kterou kdy budeme mít, a miluju 100 \$

tě.“ „Auguste,“ opakovala jsem znova, protože jsem nevěděla, co jiného bych řekla. Měla jsem pocit, že se ve mně všechno zvedá, jako bych se topila ve zvláště bolestné radosti, ale nedokázala jsem to vyslovit také. Nedokázala jsem odpovědět nic. Jen jsem se na něj dívala a nechala jsem ho, aby se díval na mě, až kývl, stiskl rty a opřel si hlavu o okénko. 101 \$

JEDENÁCTÁ KAPITOLA

Nejspíš usnul. Já jsem nakonec usnula také a vzbudila jsem se, když se vysunul podvozek. V puse jsem měla příšernou pachut' a snažila jsem se ji moc neotevírat, abych neotrávila vzduch v letadle. \$

Podívala jsme se na Augusta, který koukal z okna, a jak jsme klesali nízkou vrstvou mraků, natáhla jsem krk, abych pod námi zahlédla Holandsko. Připadalo mi, že souš je utopená v oceánu – malé zelené obdélníčky, na všech stranách obklopené kanály. Nakonec jsme souběžně s jedním kanálem i přistávali, jako by tu byly dvě dráhy, jedna pro letadla a jedna pro vodní ptactvo. Vyzvedli jsme si zavazadla a prošli celnicí. Nasedli jsme do taxíku, který řídil takový obtloustlý plešatý chlapík – mluvil perfektně anglicky – málem líp než já. „Hotel Filosoof?“ řekla jsem. A on: „Jste Američani?“ „Ano,“ odpověděla máma. „Jsme z Indiany.“ „Indiana,“ opakoval. „To je tam, co indiánům sebrali půdu, ale jméno nechali, ne?“ „Tak nějak,“ odpověděla máma. Taxikář se zařadil do proudu aut a zamířili jsme k dálnici se spoustou modrých tabulí, na kterých se vyskytovaly dvojité samohlásky: Oosthuizen, Haarlem. Kolem dálnice se kilometry a kilometry táhla volná rovina, občas přerušená nějakým tím mohutným administrativním centrem. Jinými slovy, Holandsko vypadalo jako Indianapolis, jen s menšími auty. „Tohle je Amsterdam?“ zeptala jsem se taxikáře. „Ano a ne,“ odpověděl. „Amsterdam je jako letokruhy stromu. Čím blíže jste k centru, tím je

starší.“ Stalo se to najednou: Sjeli jsme z dálnice a najednou tam byly ty řady domečků naklánějících se ke kanálu, jak jsem si je představovala, všudypřítomná kola a kavárny chlubící se VELKOU KUŘÁRNOU. Jeli jsme přes kanál a z mostu jsem viděla desítky hausbótů přivázaných u břehu. Vůbec se to nepodobalo Americe. Vypadalo to jako starý obraz, ale skutečný – v tom ranním světle bylo všechno až bolestně idylické – a já jsem si říkala, jak úžasné a 102 \$

zvláštní by bylo žít na místě, kde skoro všechno postavili lidé dnes už mrtví. „Jsou ty domy hodně staré?“ zeptala se máma. „Mnoho domů kolem kanálů pochází ze Zlatého věku, ze sedmnáctého století,“ odpověděl taxikář. „Naše město má bohatou historii, i když mnoho turistů z něj chce vidět jenom čtvrť červených luceren.“ Odmlčel se. „Někteří turisté si myslí, že Amsterdam je město hříchu, ale ve skutečnosti je to město svobody. A spousta lidí vidí ve svobodě hřích.“ Všechny pokoje hotelu Filosoof byly pojmenované po filozofech: máma a já jsme bydlely v přízemí v Kierkegaardovi; Augustus byl v prvním patře v Heideggerovi. Náš pokoj byl malý, manželská postel přimáčknutá ke stěně a u ní BiPAP, koncentrátor kyslíku a tucet plnicích kyslíkových lahví u paty postele. Kromě tohoto vybavení tu stálo zaprášené křeslo z gobelínové látky s prověšeným sedadlem, psací stůl a nad postelí polička se sebranými spisy S?rena Kierkegaarda. Na stole jsme našli košík plný dárků od Džinů: dřeváky, oranžové holandské tričko, čokoládové bonbony a další dobrůtky. Filosoof stál přímo u Vondelparku, nejslavnějšího parku v Amsterdamu. Máma se chtěla jít projít, ale já jsem byla strašně unavená, takže uvedla do chodu BiPAP a nasadila mi jeho náústek. Strašně nerada jsem přes tu věc mluvila, ale řekla jsem: „Klidně jdi do parku a já ti zavolám, až se vzbudím.“ „Tak dobře,“ řekla, „pěkně se vyspi, miláčku.“ Když jsem se ale o pár hodin později vzbudila, seděla na prastaré židli v rohu a četla si v průvodci. „Dobřejtro,“ řekla jsem. „Spíš pozdě odpoledne,“ odpověděla a s povzdechem se zvedla. Došla k posteli, uložila do vozíčku kyslíkovou láhev a připojila ji na kanylu. Já jsem si zatím sundala náústek BiPAPu a strčila si do nosu koncovku kanyly. Máma nastavila láhev na dva a půl litru za minutu – vydrží šest hodin, než

bude potřebovat vyměnit – a pak jsem vstala. „Jak ti je?“ zeptala se.
103 \$

„Dobře,“ řekla jsem. „Skvěle. Jaký byl Vondelpark?“ „Nešla jsem tam,“ řekla. „Ale přečetla jsem si o něm v průvodci.“ „Mami, nemusela jsi tady zůstat,“ namítla jsem. Pokrčila rameny. „Já vím. Chtěla jsem. Ráda se dívám, když spíš.“ „Řekl šmírák.“ Zasmála se, ale stejně jsem měla výčitky svědomí. „Já ale chci, aby ses tady bavila, víš?“ „No dobře. Večer se budu bavit, ano? Večer bude bláznivá matka řídit a ty s Augustem půjdeš na večeři.“ „Bez tebe?“ zeptala jsem se. „Ano, beze mě. Máte rezervaci v restauraci jménem Oranje,“ řekla. „Zařídila to asistentka pana Van Houtena. Je to ve čtvrti Jordaan. Podle průvodce to bude pěkně luxusní. Hned tady za rohem staví tramvaj. Augustus ví, jak se tam jede. Můžete jít venku, koukat, jak kolem plují čluny. Bude to hezké. Romantika.“ „Mami.“ „Snad jsem tak moc neřekla,“ ohradila se. „Měla by ses obléknout. Třeba ty šaty na ramínka?“ V podstatě to byla neuvěřitelně šílená situace: Matka posílá svou šestnáctiletou dceru samotnou na večeři se sedmnáctiletým klukem v cizím městě proslulém svou svobodomyslností. Jenže i tohle byl vedlejší účinek umírání: nemohla jsem utíkat, tancovat ani jíst potraviny s vysokým obsahem dusíku, ale v městě svobody jsem patřila k nejsvobodnějším obyvatelům. Opravdu jsem si ty šaty vzala – rozevláté šaty ke kolenům s modrým vzorem – s legínami a balerínkami, protože se mi líbilo, když jsem byla o hodně menší než on. Zašla jsem do směšně malé koupelničky a bojovala jsem chvíli s vlasy spláclými spánkem, až vypadaly dostatečně jako účes, který nosila Natalie Portmanová kolem roku 2005. V šest večer (doma bylo poledne) někdo zaklepal. „Ano?“ řekla jsem přes dveře. V hotelu Filosoof neměli špehýrky. „Dobrý,“ odpověděl Augustus. Slyšela jsem, že má v puse cigaretu. Podívala jsem se na sebe. V těchhle šatech jsem ukazovala víc hrudníku a klíčních kostí, než Augustus kdy viděl. Nebylo to neslušné, to ne, ale byla jsem zvyklá se víc zahalovat. (Moje matka v tomhle ohledu razila heslo, se kterým jsem souhlasila: „Lancasterové
104 \$

neukazují holý pupík.“) Otevřela jsem. Augustus měl na sobě černý oblek s úzkými klopami, perfektně ušitý, pod ním modrou společenskou košili a úzkou černou kravatu. Z koutku vážných úst mu visela cigareta. „Hazel Grace,“ řekl, „vypadáš nádherně.“ „Já...“ řekla jsem. Pořád jsem čekala, že vzduch procházející kolem hlasivek přinese i zbytek věty, ale nestalo se nic. Pak jsem konečně řekla: „Připadám si neoblečená.“ „Á, už je to tu zase,“ usmál se na mě z výšky. „Auguste,“ řekla za mnou moje máma, „ohromně vám to sluší.“ „Děkuji, madam,“ řekl. Nabídl mi rámě. Zavěsila jsem se a ohlídl se po mámě. „Nashle v jedenáct,“ řekla. Čekali jsme s Augustem na tramvaj číslo jedna na rušné ulici plné aut. Řekla jsem: „Předpokládám, že tenhle oblek nosíš na pohřby.“ „Budeš se divit, ale ne,“ řekl. „Ten není zdaleka tak pěkný.“ Přijela modrobílá tramvaj a Augustus podal naše jízdenky řidiči. Ten nám vysvětlil, že jimi musíme zamávat na takový kruhový senzor. Když jsme procházeli plnou tramvají, vstal starý pán, abychom se mohli posadit vedle sebe, a já jsem se ho snažila přesvědčit, že má zůstat sedět, ale on pořád naléhavě ukazoval k volnému sedadlu. Jeli jsme tři zastávky a já jsem se nakláněla přes Guse, abychom oba viděli ven z okna. Augustus ukázal na stromy a zeptal se: „Vidíš to?“ Viděla jsem. Všude kolem kanálů rostly jilmy a z nich létala semínka. Vůbec ale nevypadala jako semínka. Vypadala spíš jako miniaturní růžové plátky zbavené barvy. Ty bledé okvětní plátky vířily ve větru jako hejna ptáků – byly jich tisíce, jako jarní sněhová bouře. Starý pán, který nám přenechal své sedadlo, si všiml, nač se díváme, a anglicky podotkl: „Amsterodamský jarní sníh. Iepen vyhazují konfety na oslavu jara.“ Přestoupili jsme na jinou tramvaj a po čtyřech dalších zastávkách jsme se dostali do ulice rozdělené krásným kanálem; na hladině se vlnily odrazy starého mostu a malebných domků kolem kanálu. 105 \$

Oranje byla jen pár kroků od zastávky. Restaurace stála na jedné straně ulice, venkovní sezení na té druhé, na betonové plošině těsně u kraje kanálu. Hostesce u vchodu se rozsvítily oči, když jsme k ní s Augustem zamířili. „Pán a paní Watersovi?“ „No... jo,“ řekla jsem. „Váš stůl,“ ukázala přes ulici na úzký stolek jen pár centimetrů od kanálu. „To šampaňské je dárek od nás.“ Gus a já jsme se na sebe s

úsměvem podívali. Když jsme přešli ulici, Augustus mi odtáhl od stolu židli a pomohl mi ji zase přistrčit. Na stole byl bílý ubrus a na něm skutečně stály dvě flétny šampaňského. Vzduch byl trochu chladný, ale sluneční paprsky to skvěle vyrovnávaly; po jedné straně jezdili cyklisté – dobře oblečení muži a ženy vracející se z práce domů, neuvěřitelně přitažlivé blond dívky vezoucí se bokem na nosičích kol svých kamarádů, malé děti bez přileb poskakující v plastových cyklosedačkách za svými rodiči. A na druhé straně zaplavovaly kanál miliony těch stromových konfetek. U cihlových břehů kotvily malé loďky, napůl plné dešťové vody, a některé se málem potápěly. O kus dál jsem viděla hausbóty plující na pontonech a prostředkem kanálu se k nám šinul otevřený člun s plochým dnem, vybavený zahradními židlemi a přenosným přehrávačem. Augustus uchoпил flétnu šampaňského a zvedl ji. Vzala jsem tu svou, i když jsem ještě nikdy alkohol nepila, leda když jsem ucucla tátovi pivo. „Dobry,“ řekl. „Dobry,“ řekla jsem já a ťukli jsme si. Trochu jsem upila. Drobounké bublinky se mi rozplývaly v ústech a postupovaly na sever, do mozku. Bylo to sladké. Bylo to štiplavé. Bylo to skvělé. „To je vážně dobrý,“ řekla jsem. „Šampaňské jsem nikdy nepila.“ Objevil se důkladně stavěný mladý číšník se světlými vlnitými vlasy. Byl snad ještě vyšší než Augustus. „Víte,“ zeptal se kouzelným přízvukem, „co řekl Dom Pérignon, když vynalezl šampaňské?“ „Ne,“ řekla jsem. „Zavolal na ostatní mnichy: ‚Pojďte sem rychle, ochutnávám hvězdy.‘ Vítejte v Amsterdamu. Přejete si jídelní lístek, nebo necháte raději výběr na šéfkuchaři?“ 106 \$

Podívali jsme se s Augustem na sebe. „Nechat si poradit, to zní dobře, ale Hazel je vegetariánka.“ O tom jsem se před ním zmínila jen jednou jedenkrát, ten den, co jsme se seznámili. „To není problém,“ ujistil nás číšník. „Skvěle. A můžeme dostat ještě trochu tohohle?“ zeptal se Gus a myslel tím šampaňské. „Samozřejmě,“ řekl číšník. „Dnes jsme zavřeli do láhví všechny hvězdy vesmíru, moji mladí přátelé. Pche, konfety,“ řekl a zlehka mi z holého ramene smetl semínko. „Takhle hrozné to už léta nebylo. Jsou všude. Je to hrůza.“ Číšník zmizel. Dívali jsme se, jak konfety padají z nebe, jak je vánek honí po zemi a smetá do kanálu. „Člověku se nechce věřit, že tohle může někomu připadat hrozné,“ podotkl po chvíli Augustus.

„Lidi si asi vždycky na krásu zvyknou.“ „Já jsem si na tebe ještě nezvykl,“ odpověděl s úsměvem. Cítila jsem, že se červenám. „Díky, že jsi se mnou jela do Amsterdamu.“ „Díky, že jsi mi dovolil přivlastnit si tvoje přání,“ řekla jsem. „Díky, že sis vzala tyhle fantastické šaty.“ Zavrtěla jsem hlavou a snažila jsem se na něj neusmát. Nechtěla jsem být granát. Na druhou stranu, ví přece, co dělá, ne? Je to i jeho volba. „Ty, jak vlastně ta báseň končí?“ zeptal se. „Jaká?“ „Ta, cos mi recitovala v letadle.“ „Aha, ‚Prufrock‘? Končí: ‚Když otálíme v mořských komnatách, *najády hnědými a červenými chaluhami věncí nás*, ale my utoneme, až nás vzbudí lidský hlas.‘“ Augustus vytáhl cigaretu a zaklepal filtrem o stůl. „Pitomé lidské hlasy vždycky všechno zkazí.“ Přišel číšník s dalšími sklenkami šampaňského a jídlem, kterému říkal „belgický bílý chřest v levandulovém nálevu“. „Já jsem šampaňské taky ještě nikdy nepil,“ řekl Gus, když číšník odešel. „Kdyby tě to náhodou zajímalo. Ani jsem nejedl bílý chřest.“ To už jsem žvýkala první sousto. „Je to úžasný,“ ujistila jsem ho. Nabral si sousto, polkl. „Panebože. Kdyby chřest chutnal pořád takhle, tak ze mě taky bude vegetarián.“ Dole po kanálu se k nám 107 \$

blížilo pár lidí v lakovaném dřevěném člunu. Jedna z nich, žena s kudrnatými světlými vlasy, se napila piva, pak pozvedla sklenici směrem k nám a něco zavolala. „My neumíme holandský!“ odpověděl podobně Gus. Někdo jiný na nás zavolal překlad: „Krásný pár je krásný.“ Jídlo bylo tak skvělé, že s každým dalším chodem se z naší konverzace stával spíš zlomkový chvalozpěv na jeho lahodnost: „Chci, aby se z tohoto rizota s červenou karotkou stal člověk, protože to bych ho mohl unést do Las Vegas a oženit se s ním.“ – „Hráškový sorbete, jak neočekávaně jsi báječný.“ Mrzelo mě, že jsem na začátku neměla větší hlad. Po zelených česnekových gnocchi s červenými hořčičnými lístky číšník řekl: „A teď dezert. A nejdřív další hvězdy?“ Zavrtěla jsem hlavou. Dvě sklenice mi stačily. Alkohol sice nebyl výjimkou z mé vysoké tolerance vůči lékům proti bolesti a na uklidnění; bylo mi příjemně teplo, ale opilá jsem nebyla. Jen jsem to nechtěla přehnat. Takovéhle večery jsou vzácné a já jsem si ho chtěla pamatovat. „Hmmm,“ řekla jsem, když číšník odešel. Augustus se nakřivo usmál a zadíval se po proudu kanálu; já

jsem se dívala proti proudu. Bylo pořád na co se koukat, a tak nám mlčení nepřipadalo trapné, ale chtěla jsem, aby všechno bylo dokonalé. Ono to sice bylo dokonalé, jenže já jsem měla pocit, jako by se mi někdo pokusil zinscenovat takový Amsterdam, o jakém jsem snila, takže bylo těžké zapomenout, že tahle večeře, stejně jako celý výlet, je jen úlitba rakovině. Chtěla jsem si prostě povídat a bezstarostně vtipkovat, jako bychom seděli doma na pohovce, ale pořád bylo pod vším cítit určité napětí. „Tohle není oblek na pohřby,“ řekl po chvíli Gus. „Když jsem se prvně dozvěděl, že jsem nemocný – řekli mi, že mám tak pětaosmdesátiprocentní šanci na vyléčení. Já vím, že to je skvělá pravděpodobnost, ale pořád jsem si říkal, že to je jako ruská ruleta. Věděl jsem, že mě čeká šest měsíců pekla a že přijdu o nohu, a nakonec to možná stejně nepomůže, chápeš?“ „Já vím,“ přikývla jsem, ačkoli to nebyla pravda – nevěděla jsem to. Já jsem od samého začátku byla nevléčitelný případ; všechna 108 \$

moje léčba měla za cíl prodloužit mi život, ne vyléčit rakovinu. Phalanxifor do jejího vývoje vnesl určité pochyby, ale byla jsem na tom jinak než Augustus: Moje poslední kapitola byla napsaná od chvíle, kdy mě diagnostikovali. Gus, jako většina těch, kdo přežili rakovinu, žil s nejistotou. „No jo,“ kývl. „Takže jsem se prostě rozhodl, že chci být připravený. Koupili jsme hrob na Crown Hill – jednou jsem se tam s tátou šel podívat a vybrali jsme místo. A naplánoval jsem si celý pohřeb a tak, a těsně před operací jsem požádal rodiče, jestli si můžu koupit oblek, opravdu pěkný oblek, pro případ, že by to nedopadlo. Ale nikdy jsem neměl příležitost si ho vzít. Až dneska.“ „Takže to jsou tvoje šaty do rakve.“ „Správně. Ty nemáš šaty do rakve?“ „Mám,“ kývla jsem. „Koupila jsem si je na večírek k patnáctinám. Ale na rande v nich nechodím.“ Rozzářily se mu oči. „My jsme na rande?“ zeptal se. Sklopila jsem rozpačitě pohled. „Netlač na pilu.“ Oba jsme už byli hrozně nacpaní, ale moučník – báječné bohaté cremeaux obložené marakujou – byl příliš dobrý, než abychom si aspoň neuždělili, a tak jsme chvíli seděli nad dezertem a snažili se vytrávit. Slunce bylo jako batole tvrdošíjně odmítající jít spát: už bylo po půl deváté, a pořád světlo. Zničehonic se Augustus zeptal: „Věříš v posmrtný život?“ „Myslím, že navždycky je nesprávný koncept,“ odpověděla jsem. „Ty jsi nesprávný koncept,“

zasmál se. „Já vím. Proto taky půjdu z kola ven.“ „To není k smíchu,“ řekl a podíval se na ulici. Kolem projely dvě dívky na kole, jedna seděla bokem na zadním blatníku. „Ale jdi,“ řekla jsem. „To byl vtip.“ „Představa, že půjdeš z kola ven, mi vůbec vtipná nepřipadá,“ řekl. „Ale vážně – co ten posmrtný život?“ „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou, a pak jsem se opravila: „No, možná ne tak úplně kategoricky. Co ty?“ „Ano,“ prohlásil sebejistě. „Ano, rozhodně. Ne nějaké nebe, kde se jezdí na bílých jednorožcích, hraje na harfy a žije v oblačných 109 \$

zámkách. Ale ano. Věřím v Něco s velkým N. Odjakživa.“ „Vážně?“ zeptala jsem se. Překvapilo mě to. Víru v nebe jsem, upřímně řečeno, vždycky spojovala s jistou, řekněme, intelektuální nedostatečností. Ale Gus nebyl hloupý. „Jo,“ řekl tiše. „Věřím v tu větu z Císařského neduhu. ‚Vycházející slunce příliš jasné v jejích prohrávajících očích.‘ To je podle mě Bůh, to vycházející slunce, a světlo je příliš jasné a její oči prohrávají, ale neprohrály. Nevěřím tomu, že se vrátíme na svět strašit nebo utěšovat živý, ale myslím, že něco se z nás stane.“ „Ale bojíš se zapomenutí.“ „To jo, pozemského zapomenutí se bojím. Ale – já sice nechci papouškovat, co říkají naši, ale věřím, že lidi mají duše, a věřím v zachování těch duší. Strach ze zapomnění, to je něco jiného, to je strach, že nebudu moct nic dát výměnou za svůj život. Když v životě nesloužíš vyššímu dobru, tak bys měl aspoň umřít ve službě vyššímu dobru, ne? A já se bojím, že ani můj život, ani smrt nebudou nic znamenat.“ Jen jsem zavrtěla hlavou. „Co je?“ zeptal se. „Ty jsi posedlý představou umřít pro něco nebo za sebou nechat nějakou hrdinskou stopu nebo tak. Je to prostě divný.“ „Každý chce vést výjimečný život.“ „Každý ne,“ odsekla jsem – nedokázala jsem zakrýt podráždění. „Blázníš?“ „Já jenom, že...“ začala jsem, ale nebyla jsem schopná tu větu dokončit. „Jenom,“ zopakovala jsem. Mezi námi se míhal plamínek svíčky. „Je od tebe dost sprostý říct, že za něco stojí jen takový život, který se žije pro něco nebo kdy se umře pro něco. To je od tebe fakt sprostý, říct tohle mně.“ Kdovíproč jsem si připadala jako malé dítě, a tak jsem si nabrala sousto moučnicku, aby se zdálo, že mi na tom zas tak moc nezáleží. „Promiň,“ řekl. „Tak jsem to nemyslel. Uvažoval jsem jenom o sobě.“ „Jo, to jo,“ odsekla jsem. Byla jsem už příliš nacpaná, nemohla jsem dojít. Bála jsem se, že bych mohla

zvracet, protože jsem po jídle často zvracela. (Ne bulimie, jen rakovina.) Postrčila jsem zbytek 110 \$

moučníku ke Gusovi, ale ten zavrtěl hlavou. „Promiň,“ řekl a vzal mě přes stůl za ruku. Nechala jsem mu ji. „Ale mohlo by to být horší.“ „Například?“ popíchla jsem ho. „No, třeba nad záchodem u nás máme kaligraficky vyvedený nápis: ‚Denně se koupej v útěše slova Božího.‘ Mohlo by to být mnohem horší, Hazel.“ „To zní nehygienicky,“ podotkla jsem. „Mohlo by to být horší.“ „Ty bys mohl být horší.“ Usmála jsem se. Opravdu jsem se mu líbila. Možná jsem byla sobecká a samolibá, ale jak jsem si to v té chvíli v Oranjee uvědomila, byl mi ještě milejší. Když se objevil číšník, aby odnesl moučník, řekl: „Vaši večeři zaplatil pan Peter Van Houten.“ Augustus se usmál. „Ten Peter Van Houten se mi líbí.“ Šli jsme podél kanálu; stmívalo se, kousek od Oranjee jsme se zastavili u parkové lavičky obklopené starými zrezavělými koly, zamčenými ke stojanům a k sobě navzájem. Sedli jsme si vedle sebe, tváří ke kanálu, a on mě objal kolem ramen. Viděla jsem záři stoupající ze čtvrti červených luceren. Ale i když to byla čtvrť červených luceren, světlo, které odtamtud vycházelo, bylo přízračně nazelenalé. Představovala jsem si tisíce turistů, jak se opijí a zkouří a pak se potácejí úzkými uličkami. „Já pořád nemůžu věřit tomu, že nám to zítra řekne,“ podotkla jsem. „Peter Van Houten nám řekne proslulý nenapsaný konec nejlepší knihy v dějinách.“ „A navíc nám zaplatil večeři,“ připomněl Augustus. „Pořád si představuju, že nás nejdřív prohledá, jestli u sebe nemáme nějaký nahrávací zařízení, než nám to poví. A pak si sedne mezi nás na pohovku u sebe v obýváku a bude nám šeptat, jestli si Annina máma vzala Fanfána Tulipána.“ „A nezapomeň na křečka Sisyfa,“ dodal Augustus. „Správně, to taky, jaký osud potkal křečka Sisyfa.“ Předklonila jsem se, abych viděla na kanál. Ve všech kanálech bylo tolik světlých jilmových plátek, že to bylo absurdní. „Pokračování výhradně pro 111 \$

nás,“ dodala jsem. „Co tipuješ?“ zeptal se. „Já vážně nevím. Už jsem to celý probrala tam a zpátky snad tisíckrát. A kdykoli to čtu, myslím si něco jiného, chápeš?“ Kývl. „Ty máš nějakou teorii?“ „Jo. Nemyslím si, že Fanfán Tulipán je podvodník, ale taky nejspíš není

tak bohatý, jak jim namlouvá. A myslím, že až Anna umře, tak její máma s ním odjede do Holandska a bude se snažit začít nový život, ale nedokáže to, protože ji to pořád potáhne tam, kde žila její dcera.“ Neuvědomila jsem si, že o té knize tak moc přemýšlí, že Císařský neduh pro Guse tolik znamená, nezávisle na tom, co pro něj znamenám já. Voda tiše pleskala o kamenné zdi kanálu pod námi; kolem projel hlouček kamarádů na kolech a pokřikovali po sobě rychlou, hrdelní holandštinou. Maličké loďky, ne o moc delší než já, napůl utopené v kanálu; pach vody, která příliš dlouho příliš nehybně stála; jeho paže, která mě tiskla: jeho skutečná noha vedle mé skutečné nohy od boků až ke kotníkům. Trochu jsem se o něj opřela. Sykl. „Promiň, udělala jsem ti něco?“ Vydechl „Ne, nic,“ ale bylo zjevné, že ho něco bolí. „Promiň,“ řekla jsem znova. „Mám kostnatý rameno.“ „To je dobrý,“ řekl. „Je to docela příjemný.“ Seděli jsme tam dlouho. Nakonec pustil moje rameno a opřel se o opěradlo lavičky. Většinou jsme jen koukali do kanálu. Hodně jsem myslela na to, jak uvedli v život tohle místo, ačkoli by správně mělo být pod vodou, a že pro doktorku Marii jsem já něco jako Amsterdam, napůl utopená anomálie, a to mě přivedlo k myšlence na smrt. „Můžu se tě zeptat na Carolinu Mathersovou?“ „A ty říkáš, že neexistuje posmrtný život,“ odpověděl, aniž se na mě podíval. „Ale jo, jasně. Co chceš vědět?“ Chtěla jsem vědět, jestli by mu nevadilo, kdybych umřela. Chtěla jsem nebýt granát, nebýt zlovolná síla v životě lidí, které mám ráda. „Jenom, no, co se stalo.“ Povzdechl; vydechoval tak dlouho, že mně, s mými mizernými plícemi, to připadalo jako vychloubání. Strčil si do pusy další 112 \$

cigaretu. „Víš asi, že neexistuje žádné místo, kde by si lidi míň hráli, než je hřiště v nemocnici,“ začal. Kývla jsem. „No, když mi vzali tu nohu a tak, ležel jsem pár týdnů v Memorial. Byl jsem nahoře v pátém patře a měl jsem výhled na to hřiště, který samozřejmě bylo pořád úplně opuštěný. Metaforická rezonance prázdného hřiště v areálu nemocnice mnou doslova cloumala. Ale pak na to hřiště začala chodit holka, úplně sama, každý den, a houpala se sama na houpačce – vypadalo to jako z filmu. Tak jsem jednu z těch příjemnějších sester požádal, aby mi o ní něco zjistila, a sestra ji za mnou přivedla na návštěvu. To byla Carolina. Použil jsem svůj

neskonalý šarm, abych ji získal.“ Odmlčel se, rozhodla jsem se tedy něco říct. „Takový šarmér zase nejsi,“ podotkla jsem. Nevěřičně se ušklíbl. „Jsi prostě jenom hrozně sexy,“ vysvětlila jsem. Odbyl to smíchem. „S mrtvými je ten problém,“ začal, pak se zarazil. „S mrtvými je ten problém, že když si je neromantizuješ, působíš jako parchant, ale pravda je... složitá, no. Znáš přece takový ty řeči o stoických a odhodlaných obětech rakoviny, co hrdinsky bojují s nemocí a až do samého konce se usmívají a nikdy si nestěžují a tak dál?“ „No jasně,“ kývla jsem. „Laskavý a velkorysý duše, jejichž každý dech NÁS VŠECHNY INSPIRUJE. Jsou tak silní! Tolik je obdivujeme!“ „No jo, jenže ve skutečnosti, samozřejmě s výjimkou nás dvou, lidi s rakovinou nemají vyšší statistickou pravděpodobnost, že budou skvělí nebo soucitní nebo vytrvalí nebo co já vím. Carolina byla pořád náladová a nešťastná, ale mně se to líbilo. Líbil se mi ten pocit, že si vybrala mě jako jediného člověka na světě, kterýho nebude nenávidět, a tak jsme trávili spolu spoustu času tím, že jsme prostě zuřili na všechny a na všechno. Na sestry a na ostatní děti a na svoje rodiny a vůbec. Ale nevím, jestli za to mohla ona, nebo její nádor. Totiž jedna ze sester mi řekla, že takový nádor, jaký měla Carolina, má mezi lékaři přezdívku Nádor blbec, protože člověka změní v netvora. Takže holka, který chybí pětina mozku a který se zrovna vrátil Nádor blbec, nebyla zrovna, řekněme, ztělesněním stoický bojovnice s rakovinou. Byla... no, když to mám říct na rovinu, byla 113 \$

to mrcha. Ale to člověk nemůže říkat nahlas, protože měla ten nádor a taky, no, je mrtvá. A měla ostatně dost důvodů být nepříjemná.“ To jsem chápala. „Pamatuješ na tu část Císařského neduhu, kde Anna jde přes travnatý hřiště na tělocvik nebo tak a upadne a leží tváří dolů na trávě a v tu chvíli pochopí, že rakovina se vrátila a že zasáhla nervový systém, nemůže vstát a obličej má jen pár centimetrů od fotbalového trávníku, a tak tam prostě jen leží a zblízka kouká na trávu, všímá si, jak se od ní odráží světlo... Nepamatuju si to už přesně, ale je tam něco o tom, že Anna v tu chvíli dojde k whitmanovskému objevu, že definice lidství je schopnost žasnout nad majestátem stvoření nebo tak něco. Víš, co myslím?“ „Vím, co myslíš,“ potvrdila jsem. „Takže potom, když mi

rvali útroby chemoterapií, jsem se kdovíproč rozhodl pociťovat naději. Ne konkrétně naději na přežití, spíš jako Anna v té knize, pocit vzrušení a vděčnosti nad tím, že vůbec jsem schopný žasnout nad světem. Ale Carolině bylo den ze dne hůř. Po nějaké době ji pustili domů a byly chvíle, kdy jsem myslel, že spolu můžeme, co já vím, normálně chodit nebo tak, ale nešlo to, protože ona neměla vůbec filtr mezi mozkem a řečí, což bylo nepříjemný a občas to ubližovalo. Ale dát kopačky holce s nádorem na mozku, to prostě nejde. A její rodiče mě měli rádi, a taky měla mladšího bratra a ten byl moc fajn. Copak jsem se s ní mohl rozejít? Umírala. Trvalo to strašně dlouho. Trvalo to skoro rok, a já jsem ten rok strávil s holkou, která se třeba zničehonic rozchechtala, začala ukazovat na mou protézu a říkala mi Pahejle.“ „Ne,“ řekla jsem. „Jo. Ale za to mohl ten nádor. Užíral jí mozek, víš? Nebo to možná nebyl ten nádor. To se už nikdy nedozvím, protože to od sebe nešlo oddělit, ji a nádor. Ale jak jí bylo hůř a hůř, opakovala pořád stejný historky a smála se vlastním poznámkám, i když ten den už stejnou věc říkala stokrát. Třeba celý týden dělala pořád dokola stejný vtip: ‚Gus má pěkný nohy. Teda chci říct nohu.‘ A pak se začala chechtat jako šílená.“ „Gusi,“ řekla jsem. „To je...“ Nevěděla jsem, co říct. Nedíval se 114 \$

na mě a mně přišlo urážlivé dívat se na něj. Cítila jsem, jak se předklonil. Vytáhl cigaretu z pusy a začal ji převalovat mezi palcem a ukazovákem, pak ji zase vrátil mezi rty. „No,“ dodal pak, „když to vezmeš kolem a kolem, já fakt mám pěknou nohu.“ „To je mi líto,“ řekla jsem. „To je mi hrozně líto.“ „To nic, Hazel Grace. Ale jen aby bylo jasno, když jsem na té podpůrné skupině měl dojem, že vidím ducha Caroliny Mathersové, nebyl jsem úplně šťastný. Zíral jsem, ale netoužil jsem, jestli chápeš, jak to myslím.“ Vytáhl z kapsy krabičku a cigaretu do ní vrátil. „Je mi to líto,“ opakovala jsem. „Mně taky,“ řekl. „Tohle ti nechci nikdy udělat,“ řekla jsem. „Ale mně by to nevadilo, Hazel Grace. Byla by pro mě čest nechat si od tebe zlomit srdce.“ 115 \$

DVANÁCTÁ KAPITOLA

Vzbudila jsem se ve čtyři ráno holandského času, úplně čilá. Všechny pokusy znova usnout selhaly, a tak jsem tam jen ležela. BiPAP pumpoval vzduch dovnitř a zase ven a já jsem si užívala ty dračí zvuky, ale přála jsem si, abych mohla dýchat podle svého. Znova jsem si četla Císařský neduh až do té doby, než se máma kolem šesté vzbudila a otočila se ke mně. Otřela se hlavou o moje rameno, což byl takový divný pocit, trochu augustovský. Do pokoje nám přinesli snídani a já jsem ke svému nadšení zjistila, že obsahuje krájené uzeniny i další smrtelné hříchy proti americké představě o snídani. Šaty, které jsem si plánovala vzít na schůzku s Peterem Van Houtenem, jsem měla včera při večeři v Oranje, takže když jsem se osprchovala a přinutila své vlasy, aby si aspoň trošku lehly, strávila jsem snad půl hodiny tím, že jsem s mámou probírala klady a zápory různých kombinací oblečení. Nakonec jsem se rozhodla obléknout se co nejvíc jako Anna v CN: conversky a tmavé džíny, jaké vždycky nosila, a světle modré tričko. Na tričku byl sítotiskem přenesený slavný surrealistický obraz Reného Magritta, na kterém nakreslil dýmku a pod ni pak psacím písmem připsal *Ceci n'est pas une pipe* („Tohle není dýmka“). „Já tomu tričku prostě nerozumím,“ řekla máma. „Peter Van Houten tomu rozumět bude, uvidíš. V Císařském neduhu je tak asi sedm tisíc narážek na Magritta.“ „Ale vždyť je to dýmka.“ „Ne, není,“ odpověděla jsem. „Je to kresba dýmky. Chápeš? Zobrazení čehokoli je z podstaty věci abstraktní. Je to hrozně chytrý.“ „Kdy jsi tak moc vyrostla, že chápeš věci, které nechápe tvoje staříčká matka?“ zeptala se máma. „Připadá mi to jako včera, když jsem vysvětlovala sedmileté Hazel, proč je nebe modré. Tenkrát sis myslela, že jsem génius.“ „A proč je nebe modré?“ zeptala jsem se. „Proto,“ odpověděla. Zasmála jsem se. 116 \$

Jak se blížila desátá, byla jsem nervóznější a nervóznější: nervózní ze setkání s Augustem, nervózní ze setkání s Peterem Van Houtenem, nervózní, že to, co jsem si vzala na sebe, nebyla dobrá volba, nervózní, že nenajdeme ten správný dům, protože všechny domy v Amsterdamu vypadají stejně; nervózní, že zabloudíme a nikdy se už nedokážeme vrátit do Filosoofu; nervózní nervózní nervózní. Máma se na mě pořád pokoušela mluvit, ale já jsem ji nebyla schopná poslouchat. Už jsem ji chtěla požádat, aby zašla

nahoru a ujistila se, že Augustus je vzhůru, když zaklepal. Otevřela jsem dveře. Podíval se na moje tričko a usmál se. „Legrační.“ „Nech si to! Moje prsa nejsou u nikoho legrační!“ „Já jsem tady taky,“ ozvala se za mnou máma. Ale Augustus se začervenel; vyvedla jsem ho z míry natolik, že jsem se konečně dokázala na něj podívat. „Vážně nechceš jít taky?“ zeptala jsem se mámy. „Já dneska půjdu do Rijksmusea a do Vondelparku,“ řekla. „A navíc, promiň, ale já tu knížku prostě nechápu. Poděkuj jemu a Lidewij i za mě, ano?“ „Tak jo,“ slíbila jsem. Objala jsem mámu a ona mi dala pusku těsně nad ucho. Bílý řadový domek Petera Van Houtena byl opravdu jen za rohem od našeho hotelu, na Vondelstraat, průčelím obrácený k parku. Číslo 158. Augustus mi nabídl rámě, druhou rukou popadl vozík s kyslíkem a společně jsme vystoupali po třech schodech k modře a černě lakovaným dveřím. Bušilo mi srdce. Jen jedny zavřené dveře mě dělily od odpovědí, o kterých jsem snila od chvíle, co jsem si poprvé přečetla tu poslední nedokončenou stránku. Uvnitř jsem slyšela nějaké dunění basů, kterým se chvěl celý dům. Napadlo mě, jestli Peter Van Houten nemá dítě, co miluje rap. Vzala jsem do ruky klepátko v podobě lví hlavy a opatrně jsem zaklepala. Dunění pokračovalo. „Možná přes tu muziku neslyší,“ napadlo Augusta. Uchopil lví hlavu sám a zaklepal mnohem hlasitěji. Hudba zmlkla a nahradily ji šouravé kroky. Odsunula se zástrčka. Pak další. Dveře se se skřípnutím otevřely. Do slunečního světla 117 \$

zamžoural mužík s pivním břichem, prořídými vlasy, povislými tvářemi a týdenním strništěm. Měl na sobě světlemodré pyžamo jako ze starých filmů. Obličej a břicho měl tak kulaté a paže tak hubené, že vypadal jako kulička z plastelíny, do které někdo zapíchl čtyři klacíky. „Pan Van Houten?“ zeptal se Augustus a přitom mu trochu přeskočil hlas. Dveře se zabouchly. Za nimi jsem slyšela koktavý, hvízdavý hlas zahulákat: „LIIII-DUUU-VIIICH!“ (Až do té chvíle jsem vyslovovala jméno jeho asistentky „lidividž“.) Přes dveře bylo všechno slyšet. „Už jsou tady, Petře?“ zeptal se ženský hlas. „Jsou tady – Lidewij, za dveřmi stojí dvě adolescentní zjevení.“ „Zjevení?“ zeptala se s příjemným, holandským zpěvavým přízvukem. Van Houten ze sebe překotně vychrlil: „Přízraky fantomy strašidla vidiny přeludy návštěvníci duchové zjevení, Lidewij. Jak může někdo, kdo

se snaží získat akademický titul z americké literatury, vykazovat tak katastrofální neznalost angličtiny?“ „Petře, to nejsou žádná duchové. To je Augustus a Hazel, ti mladí fanoušci, se kterými sis dopisoval.“ „To jsou – cože? To – já myslel, že jsou v Americe?“ „Ano, ale pozval jsi je sem, vzpomínáš?“ „Víš, proč jsem odjel z Ameriky, Lidewij? Abych už nikdy nemusel potkat žádného Američana.“ „Ale ty jsi Američan.“ „Bohužel to je nevyléčitelné. Ale pokud jde o tyhle Američany, musíš jim říct, ať okamžitě odejdou, že došlo k omylu, že to Van Houtenovo pozvání byl jen řečnický obrat, že jsem to nemyslel vážně, že takové nabídky se musejí vykládat jenom symbolicky.“ Měla jsem pocit, že začnu zvracet. Podívala jsem se na Augusta, který pozorně naslouchal hlasům za dveřmi, a viděla jsem, jak se zklamaně nahrbil. „To neudělám, Petře,“ odpověděla Lidewij. „Ty je musíš přijmout. Prostě musíš. Musíš se s nimi setkat. Musíš vidět, jaký vliv má tvoje dílo.“ „Lidewij, ty jsi mě vědomě oklamala a zařídila jsi to za mými 118 \$

zády?“ Následovalo dlouhé ticho a konečně se dveře znova otevřely. Díval se chvíli v pravidelném rytmu z Augusta na mě a naopak; pořád přitom mžoural. „Kdo z vás je Augustus Waters?“ zeptal se. Augustus váhavě zvedl ruku. Van Houten kývl a zeptal se: „Už je s tou kočkou ruka v rukávě?“ To bylo poprvé a naposledy, co jsem Augusta viděla, jak není mocen slova. „Já,“ začal, „ehm, já, Hazel, ehm. No.“ „Vypadá to, že ten mladík je opožděný ve vývoji,“ podotkl Peter Van Houten k Lidewij. „Petře!“ napomenula ho. „No,“ prohlásil Peter Van Houten a podal mi ruku, „tak nebo tak, je mi potěšením seznámit se s dvěma ontologicky tak nepravděpodobnými tvory.“ Stiskla jsem jeho oteklou dlaň a on pak podal ruku i Augustovi. Uvažovala jsem, co asi znamená slovo ontologicky. Ale ať to bylo cokoli, líbilo se mi to. Augustus a já jsme spolu patřili do stejného Klubu nepravděpodobných tvorů: my a ptakopyskové. Samozřejmě, doufala jsem, že Peter Van Houten bude duševně zdravý, ale svět není továrna na splněná přání. Důležité bylo, že dveře byly otevřené a já jsem vcházela, abych se dozvěděla, co se stalo po konci Císařského neduhu. To stačilo. Šli jsme za ním a Lidewij dovnitř, minuli jsme veliký dubový jídelní stůl jen se dvěma židlemi a ocitli jsme se v přízračně sterilním obýváku. Působilo to jako muzeum,

jenže na prázdných bílých zdech nevisely žádné obrazy. Pokoj vypadal neobydlený až na jednu pohovku a jedno křeslo, oboje z kovu a černé kůže. Pak jsem si všimla za pohovkou dvou černých pytlů na odpadky, plných a zavázaných. „Smetí?“ zeptala jsem se tichounce Augusta – myslela jsem, že to nikdo jiný neuslyší. „Dopisy od fanoušků,“ odpověděl Van Houten, když si sedal do křesla. „Za osmnáct let. Nemůžu to otevřít. Děsí mě to. Vaše vzkazy byly vůbec první, na které jsem odpověděl, a podívejte, jak to dopadlo. Existence reálných čtenářů mi upřímně řečeno připadá naprosto nechutná.“ To vysvětlovalo, proč mi neodpověděl na žádný dopis: nečetl je. 119 \$

Nechápala jsem, proč si je tedy všechny nechává, tím spíš v jinak prázdném obývacím pokoji. Van Houten zvedl nohy v trepkách na podnožku a zkřížil je. Ukázal na pohovku. Sedli jsme si s Augustem vedle sebe, ale ne příliš blízko. „Máte chuť na snídani?“ zeptala se Lidewij. Chtěla jsem říct, že jsme už jedli, když mě přerušil Peter: „Na snídani je strašně brzo, Lidewij.“ „Ale oni jsou z Ameriky, Petře. Jejich tělo má už dávno po poledni.“ „Tak to je na snídani moc pozdě,“ prohlásil. „Ale když to tělo má po poledni a tak, měli bychom si dát koktejl. Pijete skotskou?“ zeptal se mě. „Jestli – ne, ne, díky,“ odpověděla jsem. „Auguste Watersi?“ pokývl Van Houten směrem ke Gusovi. „Ehm, ne.“ „Tak jen já, Lidewij. Skotskou s vodou, prosím.“ Potom se Peter znova podíval na Guse a zeptal se: „Víte, jak tady připravujeme skotskou s vodou?“ „Ne, pane,“ odpověděl Gus. „Nalijeme skotskou do sklenice, pak si v mysli vybavíme vodu a tu opravdovou skotskou smícháme s abstraktní myšlenkou vody.“ Lidewij podotkla: „Možná by to nejdřív chtělo něco k snídani, Petře.“ Podíval se na nás a hlasitě zašeptal: „Ona si myslí, že mám problém s alkoholem.“ „A taky si myslím, že vyšlo slunce,“ odsekla Lidewij. Přesto se obrátila k baru, který v obýváku stál, vzala láhev skotské, nalila půl sklenice a donesla mu ji. Peter Van Houten se napil a pak se narovnal. „Takhle dobré pití si zaslouží jen ten nejlepší postoj,“ prohlásil. Uvědomila jsem si, jak sama sedím, a taky jsem se trochu napřímila. Upravila jsem si kanylu. Táta mi vždycky říkal, že lidi může člověk nejlépe posoudit podle toho, jak jednají s číšníky a sekretářkami. Podle tohotohle hlediska byl Peter Van Houten

vypatlanec nejvypatlanější. „Takže vám se líbila moje kniha,“ oslovil Augusta po dalším doušku. 120 \$

„Ano,“ odpověděla jsem místo něj. „A my – tedy vlastně Augustus použil svoje Přání, abychom se s vámi mohli sejít a dozvědět se, co se stalo po konci Císařského neduhu.“ Van Houten neřekl nic, jen se dlouze napil. Augustus po chvilce dodal: „Ta vaše kniha nás vlastně dala dohromady.“ „Ale ona vás dohromady nedala,“ podotkl Van Houten, aniž se na mě podíval. „Tak skoro dohromady,“ pochopila jsem. Ted' se obrátil na mě. „Takhle jste se oblékla schválně?“ „Jako Anna?“ zeptala jsem se. Jen na mě upřeně zíral. „Dá se říct,“ připustila jsem. Dlouze se napil, pak se ušklíbl. „Já nemám problém s alkoholem,“ prohlásil. „Já mám k alkoholu stejný vztah jako Churchill. Můžu vtipkovat a řídit Anglii a vůbec dělat, na co si vzpomenu. Jen nemůžu nepít.“ Podíval se na Lidewij a kývl na svou sklenici. Vzala ji od něj a zase zamířila k baru. „Jen myšlenku vody, Lidewij,“ připomněl. „Jo, jasný,“ řekla s téměř americkým přízvukem. Objevila se druhá sklenice. Van Houten se opět s úctou narovnal. Shodil trepky. Měl opravdu ošklivé nohy. Vysloveně mi kazil celou představu o geniálním autorovi. Ale znal odpovědi. „Ehm, tedy,“ začala jsem, „především vám chceme poděkovat za včerejší večeři a –“ „My jsme jim včera platili večeři?“ zeptal se Van Houten Lidewij. „Ano, v Oranje.“ „Aha. Ale věřte mi, že nemáte co děkovat mně, ale spíš Lidewij, která je hodně vynalézavá, když jde o utrácení mých peněz.“ „Bylo nám potěšením,“ řekla Lidewij. „No, v každém případě děkujeme,“ prohlásil Augustus a znělo to už podrážděně. „Tak, jsem tady,“ řekl Van Houten po chvíli. „Na co se chcete ptát?“ „No,“ začal Augustus. „A písemně působil tak inteligentně,“ podotkl Van Houten k 121 \$

Lidewij ohledně Augusta. „Možná si ta jeho rakovina už vybudovala zákopy i v mozku.“ „Petře!“ zhrozila se Lidewij. I já jsem se zhrozila, ale na druhé straně bylo něco příjemného na člověku tak příšerném, že s námi nezacházel jako s porcelánem. „Opravdu máme pár otázek,“ řekla jsem. „Mluvila jsem o nich v e-mailu, co jsem vám psala. Nevím, jestli se na ně pamatujete.“ „Nepamatuju.“ „Trochu ho zrazuje paměť,“ vysvětlila Lidewij. „Kdyby jen ona,“ odsekl Van

Houten. „Takže ty naše otázky,“ opakovala jsem. „Používá královské My,“ podotkl Peter ke všem a k nikomu. Znova se napil. Nevěděla jsem sice, jak chutná skotská, ale pokud se to aspoň trochu podobalo šampaňskému, nebylo mi jasné, jak může pít tak moc, tak rychle a tak brzo dopoledne. „Znáte Zenonův paradox o Achillovi a želvě?“ zeptal se mě. „Chceme se zeptat na to, co se s postavami stalo, když knížka skončila, zvláště na Anninu –“ „Vy chybně předpokládáte, že potřebuju slyšet vaši otázku, abych na ni mohl odpovědět. Znáte filozofa Zenona?“ Neurčitě jsem zavrtěla hlavou. „Škoda. Zenon byl předsokratovský filozof, který tvrdil, že objevil čtyřicet paradoxů v Parmenidově světovém názoru – Parmenida určitě znáte, ne?“ Kývla jsem, i když jsem ho neznala. „Díkybohu,“ řekl. „Zenon se profesionálně specializoval na odhalování Parmenidových nepřesností a zjednodušení, což nebylo nic těžkého, protože Parmenides se spolehlivě mýlil vždycky a všude. Byl užitečný přesně tak, jako je užitečné mít známého, který si na dostizích vždycky spolehlivě vybere špatného koně. Ale Zenonův nejvýznamnější – moment, víte něco o švédském hip-hopu?“ Nebylo mi jasné, jestli si Peter Van Houten dělá legraci. Za nějakou chvíli za mě odpověděl Augustus: „Málo.“ „No dobře, ale snad znáte klíčové album Afasiho a Filthyho Fläcken.“ „Neznáme,“ odpověděla jsem za oba. „Lidewij, okamžitě jim pusť Bomfalleralla.“ Lidewij došla k přehrávači, chvíli otáčela knoflíkem a pak něco zmáčkla. Ze všech 122 \$

stran se rozeřvala rapová píseň. Přišlo mi to jako úplně normální rap, až na to, že text byl švédsky. Když skončila, Van Houten se na nás významně podíval, oči otevřené tak doširoka, jak to šlo. „No?“ zeptal se. „No?“ Řekla jsem: „Je mi líto, pane, ale my neumíme švédsky.“ „No jasně že neumíte. Já taky ne. Kdo sakra umí švédsky? Důležité nejsou ty nesmysly, které hlasy říkají, ale co ty hlasy cítí. Určitě víte, že existují jen dvě emoce, láska a strach, a Afasi a Filthy mezi nimi přecházejí s takovou obratností, jakou člověk v hip-hopové muzice prostě mimo Švédsko nenajde. Mám vám to pustit ještě jednou?“ „To má být vtip?“ zeptal se Gus. „Prosím?“ „Je tohle nějaká performance?“ Podíval se po Lidewij: „Hraje to?“ „Bohužel ne,“ potřásla Lidewij hlavou. „On není vždycky – tohle je nezvykle –“ „Ale zavři pus, Lidewij. Rudolf Otto řekl, že když člověk nepoznal

numinozitu, když nerozumově nepoznal mystérium tremendum, pak pro něj jeho dílo není. A já vám říkám, mladí přátelé, že jestli neslyšíte, jak se Afasi a Filthy statečně vypořádávají se strachem, moje dílo není pro vás.“ Znovu opakuju: Byla to úplně normální rapová písnička, jen ve švédštině. „Ehm,“ zkusila jsem to znova. „Tak ten Císařský neduh. Annina maminka se ke konci knížky chystá –“ Van Houten mě přerušil a při řeči poklepal na skleničku dokud ji Lidewij nedolila. „Takže Zenon se nejvíc proslavil svým paradoxem o Achillovi a želvě. Představte si, že Achilles má závodit se želvou. Ne, představte si, že vy máte závodit se želvou. Želva má deset metrů náskok. Za ten čas, co vám trvá uběhnout těch deset metrů, se želva posunula řekněme o jeden. A za ten čas, než vy překonáte tuhle vzdálenost, želva se zase posune, a tak do nekonečna. Jste rychlejší než želva, ale nikdy ji nedoběhnete; můžete jen zmenšovat její náskok. Samozřejmě že ve skutečnosti jen proběhnete kolem želvy a o těchtohle mechanismech nebudete vůbec uvažovat, ale otázka, jak to uděláte, se ukazuje velice složitá, a nikdo ji neuměl zodpovědět až do 123 \$

chvíle, než nám Cantor dokázal, že některá nekonečna jsou větší než jiná nekonečna.“ „Hm,“ řekla jsem. „Předpokládám, že tím jsem vaši otázku zodpověděl,“ prohlásil sebejistě a pak se důkladně napil. „Ani ne,“ zavrtěla jsem hlavou. „Zajímalo nás, jestli po konci Císařského neduhu –“ „Já s tím nechutným románem nechci mít vůbec nic společného,“ zarazil mě Van Houten. „Ne,“ řekla jsem. „Prosím?“ „To prostě neberu,“ vysvětlila jsem. „Chápu, že ten příběh končí uprostřed vyprávění proto, že Anna umře nebo je moc nemocná, než aby mohla vyprávět dál, ale vy jste slíbil, že nám povíte, co se se všemi stalo, a proto jsme tady, a my, já potřebuju, abyste mi to řekl.“ Van Houten povzdechl. Po dalším loku prohlásil: „No tak dobře. Čí příběh vás zajímá?“ „Anniny maminky, Fanfána Tulipána, křečka Sisyfa – vlastně všech.“ Van Houten zavřel oči, nafoukl tváře a vydechl, pak se podíval nahoru, na dřevěné trámy křižující strop. „Křeček,“ řekl po chvíli. „Křečka si vzala Christina.“ To byla jedna Annina kamarádka z doby před nemocí. To dávalo smysl. Christina si s křečkem v několika scénách hrála. „Vzala si ho Christina, žil ještě dva roky a umřel poklidně v křeččím spánku.“

Takhle se mi to líbilo víc. „Skvěle,“ řekla jsem. „Skvěle. A Fanfán Tulipán? Je to podvodník? Vezmou se s Anninou maminkou?“ Van Houten pořád ještě zíral nahoru na trámy. Napil se. Sklenice byla už zase skoro prázdná. „Lidewij. Já to nedokážu. Nemůžu. Nemůžu.“ Sklonil hlavu a podíval se na mě. „S Fanfánem Tulipánem se nestane nic. Není to podvodník ani nepodvodník; je to Bůh. Je to jasná a nedvojznačná metaforická podoba Boha, a ptát se, co se s námi stane, je intelektuálně asi na takové úrovni jako ptát se, co se stane s osamocenýma očima na plakátu doktora T. J. Eckleburga v Gatsbym. Jestli se s Anninou matkou vzali? Mluvíme o románu, dítě, ne o nějakém historickém příběhu.“ 124 \$

„To je pravda, ale musel jste přece mít předem rozmyšlené, co se s nimi stane, myslím jako s postavami. Nezávisle na jejich metaforickém významu a tak.“ „Jsou fiktivní,“ řekl a znova poklepal na sklenici. „Nestane se s nimi nic.“ „Slíbil jste, že mi to řeknete,“ naléhala jsem. Připomínala jsem sama sobě, že se nesmím nechat odradit. Potřebovala jsem udržet jeho těkající pozornost u svých otázek. „Snad, ale to jsem se tehdy ještě mylně domníval, že nejste schopná cestovat přes Atlantik. Snažil jsem se vám... řekněme vás utěšit, i když teď už vím, že jsem se o to neměl pokoušet. Ale abych byl úplně upřímný, ta dětinská představa, že autor románu nějak výjimečně chápe jeho postavy... – to je směšné. Ten román vznikl z čmáranic na papíře, moje milá. Postavy, které ho obývají, nemají mimo ty čmáranice žádný život. Co se s nimi stane? Všechny přestanou existovat ve chvíli, kdy román končí.“ „Ne,“ řekla jsem. S námahou jsem se zvedla z pohovky. „Ne, já to chápu, ale není přece možné nepředstavovat si nějak jejich budoucnost. A na to představování jste nejkvalifikovanější člověk vy. Něco se s Anninou mámou stalo. Buď se vdala, nebo ne. Buď se odstěhovala do Holandska s Fanfánem Tulipánem, nebo ne. Buď měla další děti, nebo ne. Já potřebuju vědět, co se s ní stalo.“ Van Houten stiskl rty. „Lituji, že nemůžu vyhovět vašim dětinským rozmarům, ale odmítám vás litovat tak, jak jste na to zvyklá.“ „O vaši lítost nestojím,“ odsekla jsem. „Jako všechny nemocné děti tvrdíte, že nestojíte o lítost,“ podotkl nevzrušeně, „ale sama vaše existence je na ní závislá.“ „Petře,“ začala varovně Lidewij, ale on pokračoval, rozvalený na

křesle, a v opilý ústech kulatil slova čím dál víc. „Nemocné děti jsou nevyhnutelně zabrzděné ve vývoji: jsou odsouzené dožít svůj život jako děti v tom věku, kdy se přišlo na jejich diagnózu, jako děti, které věří, že existuje život, i když román skončí. A nám dospělým je to líto, a tak platíme vaši léčbu, vaše kyslíkové bomby. Dáváme vám jídlo a vodu, ačkoli není pravděpodobné, že byste žili dost dlouho –“

125 \$

„PETŘE!“ rozkřikla se Lidewij. „Jste vedlejší účinek,“ pokračoval Van Houten, „evolučního procesu, kterému na jednotlivých životech pramálo záleží. Jste nepovedený experiment mutace.“ „DÁVÁM VÝPOVĚĎ!“ křikla Lidewij a v očích měla slzy. Ale já jsem se nezlobila. Snažil se říct pravdu tak, aby to co nejvíc bolelo, ale já jsem ji samozřejmě dávno znala. Celé roky jsem zírala na různé stropy, od svého pokoje po jednotku intenzivní péče, a už strašně dávno jsem se naučila, jak nejbolestivěji si lze představovat vlastní nemoc. Přistoupila jsem k němu. „Tak poslouchejte, vy vypatlanče,“ řekla jsem. „O mojí nemoci mi nemůžete říct nic, co bych už sama nevěděla. Potřebuju od vás slyšet jednu jedinou věc a pak už o mně v životě neuslyšíte: CO SE STALO S ANNINOU MÁMOU?“ Zvedl povislé tváře směrem ke mně a pokrčil rameny. „Co se s ní stane, to vám můžu říct asi tak jako to, co se stane s Proustovým Vypravěčem nebo se sestrou Holdena Caulfielda nebo s Huckleberrym Finnem, když uteče mezi indiány.“ „KRAVINA! To jsou všechno kecy. Prostě mi to řekněte! Něco si vymyslete!“ „Ne, a nenadávejte mi tady, buďte tak hodná. To se na dámu nesluší.“ Pořád ještě jsem vlastně nebyla našťvaná, jen hrozně soustředěná na to, abych dostala to, co mi slíbil. Něco se ve mně vzbouřilo; sklonila jsem se a uhodila jsem do oteklé ruky, která držela sklenici skotské. To, co v ní zbylo, vystříklo na jeho rozsáhlou tvář, sklenice se mu odrazila od nosu a pak se otáčela ve vzduchu jako baletka. Přistála na prastaré dřevěné podlaze a hlučně se roztříštila. „Lidewij,“ řekl Van Houten klidně, „dám si martini, buď tak hodná. Ale jenom náznak vermutu.“ „Dala jsem výpověď,“ odpověděla po chvílce Lidewij. „Nevykládej nesmysly.“ Nevěděla jsem, co mám dělat. Chovat se slušně nezabralo. Chovat se hrubě taky ne. Potřebovala jsem odpověď.

Podnikla jsem celou tu dlouhou cestu, sebrala jsem Augustovi jeho Přání. Potřebovala jsem to vědět. 126 \$

„Uvažovala jste vůbec někdy o tom,“ řekl a už mu přestávalo být rozumět, „proč vám tak moc záleží na těch hloupých otázkách?“ „SLÍBIL JSTE TO!“ rozkřikla jsem se a slyšela jsem přitom Izákovo bezmocné kvílení, které jako by sem doléhalo z Večera rozbitých trofejí. Van Houten neodpověděl. Pořád ještě jsem nad ním stála a čekala, že mi něco řekne, když jsem ucítila na paži Augustovu ruku. Odtáhl mě ke dveřím a já jsem ho následovala. Van Houten si zatím hlučně stěžoval Lidewij na nevděk dnešních teenagerů a na smrt společenské zdvořilosti, a Lidewij na něj poněkud hystericky ječela něco kulometnou holandštinou. „Musíte omluvit mou bývalou asistentku,“ podotkl Van Houten. „Holandština je víc krčnící onemocnění než jazyk.“ Augustus mě vyvedl z pokoje a pak z hlavních dveří ven, do jarního dopoledne, mezi padající jilmové konfety. Ráda bych řekla, že jsme utekli, ale pro mě nic takového nepřicházelo v úvahu. Sešli jsme ze schodů, Augustus mi nesl vozík, a pak jsme vykročili zpátky k Filosoofu po nerovném chodníku se vzorem z obdélníkových cihel. Poprvé od té události s houpačkou jsem se rozbředla. „No tak,“ řekl a dotkl se mého pasu. „No tak. To nic.“ Kývla jsem a otřela jsem si obličej hřbetem ruky. „Je to blbec.“ Znova jsem kývla. „Já ti napíšu epilog,“ řekl Gus – to mě rozplakalo ještě víc. „Fakt, určitě,“ sliboval. „A lepší, než co by dokázal napsat ten ožrala. Ten má mozek jako ementál. Ani si nepamatuje, že tu knihu napsal. Já dokážu vymyslet desetkrát lepší příběh než on. Bude tam krev a odvaha a oběti. Kříženec mezi Císařským neduhem a Cenou úsvitu. Bude se ti to líbit.“ Pořád jsem kývala a předstírala úsměv. Pak mě objal, silnými pažemi si mě přitáhl na svalnatou hrud, a já jsem mu trochu promáčela tričko, ale pak jsem se vzpamatovala tak, že jsem byla schopná mluvit. „Vyhodila jsem tvoje Přání na toho idiota,“ řekla jsem do jeho hrudi. „Hazel Grace. Ne. Je pravda, že jsi použila moje jediné Přání, ale nevyhodila jsi ho na něj. Použila jsi ho pro nás.“ 127 \$

Slyšela jsem, jak za námi utíkají vysoké podpatky. Otočila jsem se. Byla to Lidewij. Z očí jí tekla řasenka, tvářila se zhnuseně a utíkala

za námi. „Nepůjdeme do Anne Frank Huis?“ zeptala se Lidewij. „Já s tou obludou nikam nejdu,“ odpověděl Augustus. „Jeho jsem nezvala,“ vysvětlila Lidewij. Augustus mě pořád ochranně objímal, ruku položenou na mé tváři. „Myslím, že by to nebylo –“ začal, ale já jsem ho přerušila. „Pojď, půjdeme.“ Pořád ještě jsem chtěla slyšet od Van Houtena odpovědi. Ale to nebylo to jediné, co jsem chtěla. Ještě pořád mi zbývaly dva dny v Amsterdamu s Augustem Watersem. Nedovolím, aby nám je takový ubožák zkazil. Lidewij jezdila rachotivým fiátkem, jehož motor zněl jako rozčilená čtyřletá holčička. Projížděli jsme ulicemi Amsterdamu a ona se opakovaně a květnatě omlouvala. „Je mi to hrozně líto. Není pro to omluva. On je hodně nemocný,“ vysvětlovala. „Myslela jsem, že mu pomůže, když se s vámi sejde, když uvidí, jak jeho dílo může ovlivnit skutečné životy... Moc mě to mrzí. Je to strašně trapné.“ Ani já, ani Augustus jsme neříkali nic. Já jsem seděla na zadním sedadle za ním. Prostrčila jsem ruku mezi dvířky auta a sedadlem a pokusila se nahmátnout jeho ruku, ale nenašla jsem ji. Lidewij pokračovala: „Dělala jsem tu práci, protože jsem přesvědčená, že je génius, a taky proto, že skvěle platí, ale stal se z něj netvor.“ „Na té knize tedy asi slušně zbohatl, co?“ zeptala jsem se po chvíli. „Ale ne, ne, ne, on je z těch Van Houtenů,“ vysvětlovala. „V sedmnáctém století jeho předkové přišli na to, jak míchat kakao do vody. Někteří Van Houtenové se kdysi přestěhovali do Spojených států, z té větve je Peter, ale po tom románu se vrátil do Holandska. Dělá své rodině jen ostudu.“ Motor zaječel. Lidewij přeřadila a vyhoupli jsme se na most přes kanál. „To okolnosti,“ řekla. „Okolnosti v něm vyvolaly tu krutost. On není zlý. Ale dnes, myslela jsem, že – když říkal všechny ty hrozné věci, nevěřila jsem vlastním uším. Je mi to líto. Opravdu moc líto.“ 128 \$

Museli jsme zaparkovat ve vedlejší ulici, než ve které stál dům Anne Frankové. Když se Lidewij postavila do fronty na lístky, sedla jsem si, opřela se zády o malý strom a dívala se na zakotvené hausbóty na kanálu Prinsengracht. Augustus stál nade mnou, lenivě popojížděl dokola mým kyslíkovým vozíkem a díval se, jak se kola otáčejí. Chtěla jsem, aby si sedl vedle mě, ale věděla jsem, že pro něj je usedání těžší a ještě horší že pak je vstát. „Dobrá?“ zeptal se a

podíval se na mě dolů. Pokrčila jsem rameny a natáhla ruku po jeho lýtku. Bylo to to umělé, ale sevřela jsem ho. Podíval se na mě. „Chtěla jsem...“ začala jsem říkat. „Já vím,“ kývl. „Já vím. Svět zjevně není továrna na splněná přání.“ Tomu jsem se musela usmát. Lidewij se vrátila s lístky, ale tenké rty měla starostlivě stisknuté. „Není tam výťah,“ hlásila. „Moc se omlouvám.“ „To je dobrý,“ řekla jsem. „Ale je tam hodně schodů,“ vysvětlovala. „Velmi strmých schodů.“ „To je dobrý,“ opakovala jsem. Augustus chtěl něco říct, ale nenechala jsem ho. „Je to dobrý. Zvládnou to.“ Začali jsme v místnosti, kde se promítalo video o Židech v Holandsku, o nacistické invazi a o rodině Frankových. Pak jsme šli do patra, do domu nad kanálem, kde bývala firma Otto Franka. Schody šly pomalu jak Augustovi, tak mně, ale já jsem si připadala silná. Brzo už jsem se dívala na proslulý regál, za nímž se skrývala Anne Franková, její rodina a čtyři jiní lidé. Regál byl napůl otevřený a za ním byly další, ještě strmější schody, široké jen pro jednu osobu. Všude kolem byli další návštěvníci a já jsem je nechtěla zdržovat, ale Lidewij řekla: „Prosím všechny o trpělivost, díky,“ a já jsem vykročila do schodů. Lidewij za mnou nesla vozík, Gus šel za ní. Bylo tam čtrnáct schodů. Pořád jsem myslela na všechny ty lidi za mnou – většinou to byli dospělí a mluvili mnoha různými jazyky – a připadala jsem si trapně, nebo jinak, připadala jsem si jako duch, který straší i uklidňuje zároveň, ale nakonec jsem se dostala nahoru, ocitla jsem se v přízračně prázdné místnosti a opřela jsem se o zeď. Můj mozek říkal plícím to je dobrý to je dobrý uklidněte se to je 129 \$

dobry a plíce říkaly mozku panebože, my umíráme. Dokonce jsem ani neviděla Augusta přijít nahoru, ale zastavil se přede mnou, otřel si čelo hřbetem ruky, jako že uff, a řekl: „Jsi hvězda.“ Po pár minutách opírání o zeď jsem dokázala dojít do vedlejší místnosti, kterou Anne sdílela se zubařem Fritzem Pfefferem. Byla maličká a bez nábytku. Člověk by vůbec nepoznal, že tu někdo bydlel, nebýt toho, že tam pořád ještě byly obrázky z novin a časopisů, které Anna nalepila na zeď. Další schodiště vedlo do místnosti, kde bydlela rodina Van Pelsových. Tyhle schody byly ještě strmější a bylo jich osmnáct – v podstatě to byl jen lepší žebřík. Došla jsem k nim, podívala jsem se nahoru a usoudila, že to nezvládnou, ale věděla

jsem také, že jinam než nahoru se jít nedá. „Pojď, vrátíme se,“ navrhl Gus za mnou. „To zvládnou,“ odpověděla jsem tiše. Je to hloupé, ale pořád jsem měla pocit, že jsem jí to dlužná, Anně Frankové myslím – protože ona je mrtvá a já ne, protože ona zůstala zticha a rolety nechávala zatažené a dělala všechno tak, jak měla, a přesto umřela, a tak já bych měla vylézt po těch schodech a vidět zbytek toho světa, v němž žila, než přišlo gestapo. Začala jsem stoupat po schodech, lezla jsem po nich jako malé dítě, nejdřív pomalu, abych vydržela s dechem, ale pak rychleji, protože jsem věděla, že stejně už nemůžu dýchat, a chtěla jsem se dostat nahoru, dřív než se složím. Zorné pole mi po okrajích černalo a zužovalo se a já jsem se škrábala nahoru, osmnáct příšerně příkrých schodů. Konečně jsem se dostala na konec. Neviděla jsem prakticky vůbec nic a zvedal se mi žaludek, svaly v pažích a nohou křičely po kyslíku. Svezla jsem se po zdi na zem a vlhce se rozkašlala. Nade mnou na zdi visela skleněná vitrína. Dívala jsem se skrz ni na strop a snažila se neomdlít. Seděla jsem tam a Lidewij si dřepala vedle mě. Řekla: „Už jsi nahoře, víc už jich není,“ a já jsem kývla. Neurčitě jsem vnímala kolem sebe dospělé, jak se po mně ustaraně dívají, slyšela jsem Lidewij, jak tiše mluví nejdřív jedním jazykem, pak dalším a pak ještě jiným s různými návštěvníky, a zahlédla Augusta, jak stojí nade mnou a hladí mě po vlasech, přes pěšinku. 130 \$

Trvalo to hodně dlouho, ale nakonec mi Lidewij a Augustus pomohli vstát a já jsem viděla, co je to v té skleněné vitríně: Značky tužkou na tapetě, měřící výšku všech dětí, které tady v zadním traktu žily, centimetr po centimetru až do chvíle, kdy už dál růst nemohly. Tím jsme opustili místnosti, kde Frankovi žili, ale ne celé muzeum: v úzké chodbě visely obrázky všech šesti obyvatel zadního traktu a informace o tom, kdy, kde a jak zemřeli. „Jediný z celé rodiny, kdo přežil válku,“ ukázala nám Lidewij obrázek Annina otce Otta. Mluvila tiše, jako bychom byli v kostele. „Ale on vlastně nepřežil válku,“ namítl Augustus. „Přežil genocidu.“ „To je pravda,“ kývla Lidewij. „neumím si představit, jak člověk může žít dál, když ztratí celou rodinu. Neumím si to představit.“ Když jsem si četla o všech těch sedmi, kteří zemřeli, myslela jsem na Otto Franka, který už nebyl otcem, kterému místo manželky a dvou dcer zbyl jen deník. Na konci

chodby ležela veliká kniha, větší než slovník, obsahující seznam 130 000 mrtvých z Holandska, kteří zahynuli během holocaustu. (Tabulka na zdi informovala, že ze všech deportovaných holandských Židů jich přežilo jen 5000. 5000 \$

Ottů Franků.) Kniha byla otevřená na stránce se jménem Anne Frankové, ale co mě dostalo, že hned pod jejím jménem byli čtyři Aronové Frankové. Čtyři. Čtyři Aronové Frankové bez muzeí, bez pamětních desek, čtyři Aronové Frankové, které nikdo neoplakává. V duchu jsem se rozhodla, že si budu ty čtyři Arony Franky pamatovat a modlit se za ně, dokud tady budu. (Možná že někteří lidé potřebují věřit ve skutečného a všemohoucího Boha, aby se mohli modlit, ale já ne.) Když jsme došli na konec místnosti, Gus se zastavil a zeptal se: „Už je to dobrý?“ Kývla jsem. Ukázal k Anninu obrázku. „Nejhorší na tom je, že skoro přežila. Umřela, když do osvobození zbývalo pár týdnů.“ Lidewij udělala pár kroků stranou, aby se podívala na video, a když jsme šli za ní do vedlejší místnosti, vzala jsem Augusta za ruku. Byla to místnost se šikmými stěnami, kde byly dopisy, jež Otto Frank rozeslal různým lidem během několikaměsíčního pátrání po dcerách. Na obrazovce na zdi běželo video s Otto Frankem. Mluvil 131 \$

anglicky. „Zbyli ještě někde nacisti, který bych mohl najít a přivést před soud?“ zeptal se Augustus, když jsme se opírali o vitríny, četli si Ottovy dopisy a zdrcující odpovědi, že ne, že nikdo jeho děti po osvobození neviděl. „Myslím, že jsou všichni mrtví. Ale nacisti nemají monopol na zlo.“ „To je fakt,“ kývl. „Víš, co uděláme, Hazel Grace? Dáme se dohromady a budeme invalidní dvojka mstitelů, co se ženou světem, napravují křivdy, brání slabý a chrání ohrožený.“ Byl to jeho sen, a ne můj, ale hrála jsem tu hru s ním. Ostatně on zase hrál se mnou tu moji. „Naše odvaha bude naše tajná zbraň,“ dodala jsem. „Příběhy o našich činech se budou vyprávět tak dlouho dokud bude existovat lidský hlas,“ navázal. „A ještě i potom, až roboti budou vzpomínat na lidský absurdity, jako je soucit a oběti, vzpomenou si na nás.“ „Budou se roboticky smát nad naší statečnou pošetilostí,“ řekl. „Ale něco v jejich železných robotích srdcích bude toužit žít a umřít jako my – při hrdinských skutcích.“ „Auguste

Watersi,“ řekla jsem. Podívala jsem se na něj nahoru a myslela jsem na to, že člověk se přece nemůže líbat v domě Anne Frankové, ale pak jsem si zase vzpomněla, že i Anne se s někým líbala v domě Anne Frankové a že by se jí nejspíš líbilo, aby se z jejího domu stalo místo, kde mladí a nenapravitelně pochroumaní propadají lásce. „Musím říct,“ vyprávěl na videu Otto Frank anglicky s německým přízvukem, „že mě překvapilo, jak hluboké myšlenky Anne měla.“ A pak jsme se líbali. Pustila jsem vozík s kyslíkem a položila jsem mu ruku na krk, a on mě objal kolem pasu a nadzvedl na špičky. Když se jeho pootevřené rty dotkly mých, připadalo mi, že nemůžu dýchat, ale jiným, fascinujícím způsobem. Prostor kolem nás se vypařil a na krátký, zvláštní okamžik jsem byla ohromně spokojená se svým tělem; ta věc prožraná rakovinou, se kterou jsem se celá ta léta vláčela, najednou stála za to, stála za ty drény a kanyly a nekonečné zrady nádorů. 132 \$

„Anna, kterou jsem znal jako svou dceru, byla docela jiná. Podobné vnitřní pocity nikdy nedávala najevo,“ pokračoval Otto Frank. Polibek trval celou věčnost a za mnou pořád mluvil Otto Frank. „A protože jsem s Annou vycházel velice dobře, došel jsem k závěru, že většina lidí svoje děti doopravdy nezná.“ Uvědomila jsem si, že mám zavřené oči, a otevřela jsem je. Augustus se na mě díval, modré oči byly blíže než kdy předtím, a za ním jsem uviděla dav lidí, snad tři řady, které kolem nás tvořily něco jako kruh. Pomyslela jsem si, že mají asi vztek. Tihle teenageři a jejich hormony, nestydí se tady muchlovat pod videem, ze kterého se line hlas zdrceného otce. Odtáhla jsem se od Augusta. Dal mi ještě krátkou pusku na čelo a já jsem sklopila oči k teniskám. A pak začali tleskat. Všichni ti lidé, všichni ti dospělí začali tleskat a jeden evropským přízvukem zvolal „Bravo!“ Augustus se usmál a uklonil se. Já jsem se smíchem udělala malinké pukrle a tím jsem si vysloužila další potlesk. Než jsme sešli po schodech dolů, pustili jsme všechny ty dospělé před sebe. Těsně předtím, než jsme došli do kavárny (odkud už naštěstí jezdil výtah dolů do obchodu se suvenýry), viděli jsme stránky z Annina deníku a také její nepublikovanou knihu citátů. Ta byla náhodou otevřená na citátech ze Shakespeara. Kdo je tak pevný, aby nepodlehli? napsala tam. Lidewij nás odvezla zpátky do

Filosoofu. Když jsme vystoupili, mžilo a my s Augustem jsme stáli před hotelem a pomalu promokali. Augustus: „Asi by sis měla odpočinout.“ Já: „Nic mi není.“ Augustus: „No dobře. (pauza) Na co myslíš?“ Já: „Na tebe.“ Augustus: „A co?“ Já: „Nevím, čemu dát přednost, *zda kráse modulací* či *kráse narážek, kosovi, když hvízdá,* nebo jakmile zmlkne.“ Augustus: „Proboha, ty jsi sexy.“ Já: „Můžeme jít k tobě do pokoje.“ Augustus: „Už jsem slyšel horší nápady.“ 133 \$

Vmáčkli jsme se spolu do malinkého výtahu. Každá plocha včetně podlahy byla pokrytá zrcadlem. Museli jsme za sebou přitáhnout dveře a ta malá vrzavá věc se pomalu dala do pohybu do patra. Byla jsem unavená, zpocená a měla jsem strach, že vůbec vypadám hrozně a že smrdím, ale i tak jsem ho v tom výtahu políbila, on se pak odtáhl, ukázal na zrcadla a řekl: „Koukej, nekonečná Hazel.“ „Některá nekonečna jsou větší než jiná nekonečna,“ protáhla jsem jako Van Houten. „To byl šašek,“ kývl Augustus. Tohle všechno a ještě víc se odehrálo během té doby, než jsme se dokodrcali do patra. Konečně se výtah se škubnutím zastavil a Augustus otevřel zrcadlové dveře. Když byly napůl otevřené, sykl bolestí a dveře mu vyklouzly. „Není ti nic?“ zeptala jsem se. Po vteřině odpověděl: „Ne, ne. Ty dveře jsou jenom moc těžké.“ Znova do nich strčil a otevřel je. Samozřejmě mě nechal vystoupit první, ale pak jsem nevěděla, na kterou stranu chodby mám vykročit, takže jsem se zastavila hned před výtahem, a on stál také a tvář měl zkřivenou bolestí. „Vážně jsi v pořádku?“ zeptala jsem se znova. „Jen nejsem v kondici, Hazel Grace. Nic se neděje.“ Stáli jsme tam na chodbě a on nevykročil ke svému pokoji ani nikam jinam, a já jsem nevěděla, kde ten pokoj je, a jak tahle patová situace pokračovala, začala jsem si myslet, že přemýšlí, jak se z toho vyvléknout, že jsem to celé vůbec neměla navrhopat, že to se pro dámu nehodí, a tak to Augusta Waterse znechutilo. Stál tam, díval se na mě, ani nemrkal, a nejspíš přemýšlel, jak se z té situace zdvořile vyvléknout. A pak, po hrozně dlouhé době, řekl: „Je to hned nad kolenem a jenom se trochu zúží a pak už je kůže. Je tam ošklivá jizva, ale vypadá to jenom jako –“ „Co?“ nechápala jsem. „Moje noha,“ vysvětlil. „Chci tě jenom připravit, kdyby – kdybys ji třeba viděla nebo –“ „Prosím tě, neblázni,“ řekla jsem, udělala jsem ty dva kroky, které mě od něj

dělily, a políbila jsem ho. Políbila jsem ho pevně, přitiskla jsem ho ke zdi a pořád jsem ho líbala, zatímco hledal v kapse klíč. 134 \$

Vlezli jsme do postele. Mě trochu omezoval můj kyslík, ale i tak jsem dokázala vylézt na něj, svléknout mu tričko a ochutnat pot na kůži pod klíční kostí, když jsem mu šeptala: „Miluju tě, Auguste Watersi.“ Když jsem to řekla, cítila jsem, jak se jeho tělo pod mým uvolnilo. Natáhl ruku a pokusil se mi sundat tričko, ale zapletlo se do kanyly. Zasmála jsem se. „Jak tohle děláš každý den?“ zeptal se, když jsem vymotávala tričko z trubiček. Napadla mě pitomá myšlenka, že moje růžové kalhotky se nehodí k fialové podprsence – jako kdyby si kluci něčeho takového všímali. Vlezla jsem pod deku, shodila jsem džíny a ponožky a pak jsem se dívala, jak se deka vlní, když si pod ní Augustus sundával nejdřív kalhoty a pak protězu. Leželi jsme na zádech vedle sebe, všechno schované pod přikrývkami, a po chvíli jsem natáhla ruku a sjela jsem po jeho stehně až k pahýlu, k silné jizevnaté kůži. Chvilku jsem pahýl držela. Cukl sebou. „Bolí to?“ zeptala jsem se. „Ne,“ odpověděl. Překulil se na bok a políbil mě. „Jsi strašně sexy,“ řekla jsem, ruku ještě pořád na jeho noze. „Začínám si myslet, že jsi fetišista na invalidy,“ odpověděl a zase mě políbil. Zasmála jsem se. „Já jsem fetišista na Augusta Waterse,“ vysvětlila jsem. Celé to bylo pravý opak toho, jak jsem si to představovala: pomalé, trpělivé, tiché, žádná zvláštní bolest ani velká extáze. Jednu chvíli nastaly nějaké problémy s kondomem, na které jsem nijak dobře neviděla. Pelesti nepraskaly. Nikdo nekřičel. Nejspíš to byla nejdelší doba, kterou jsme spolu kdy strávili bez mluvení. Jenom jedna věc vyšla podle očekávání – potom, když jsem ležela s hlavou opřenou o Augustovu hrud' a poslouchala, jak mu buší srdce, Augustus řekl: „Hazel Grace, já doslovně nedokážu udržet oči otevřené.“ „Doslovně je špatné slovo,“ podotkla jsem. „Ne,“ zavrtěl hlavou. „Jsem. Strašně. Unavený.“ Jeho tvář se odvrátila a já jsem s uchem přitisknutým na jeho hrud' 135 \$

poslouchala, jak jeho plíce zpomalují na rytmus spánku. Po nějaké době jsem vstala, oblékla se, našla hotelový dopisní papír a napsala mu milostný dopis: Nejdražší Auguste, Sedmnáctiletí kluci s jednou nohou Tvoje Hazel Grace 136 \$

TŘINÁCTÁ KAPITOLA

Příští den ráno, náš poslední celý den v Amsterdamu, jsme máma, Augustus a já šli z hotelu do Vondelparku a tam jsme si našli kavárnu hned vedle holandského národního filmového muzea. Objednali jsme si latté – číšník nám vysvětlil, že Holanďani mu říkají „špatné kafe“, protože je v něm víc mléka než kávy – a seděli jsme v krajkovém stínu mohutného kaštanu. Přitom jsme mámě vypravovali o našem sekání s velkým Peterem Van Houtenem. Vypravovali jsme to jako legrační historku. Jsem přesvědčená, že člověk má víc možností jak vyprávět smutné příběhy, a my jsme si vybrali tu veselou. Augustus, rozvalený v kavárenském křesílku, hrál Van Houtena. Mluvil nezřetelně, pletl jazykem a dělal, že ani není schopen vstát ze židle. Já jsem si stoupla a hrála jsem samu sebe, ale pořádně našťavanou a bojovnou. Hulákala jsem: „Vstávejte, vy tluste! Hnusnej dědku!“ „Tys mu řekla hnusnej dědku?“ zeptal se Augustus. „Dělej, že jo,“ mávla jsem rukou. „Já nej-shem h-h-hnusnej. To ty seš hnuuuusná, s tou tu – trubu – truvišou v nose!“ „Jste zbabělec!“ zahulákala jsem a Augustus to nevydržel a zasmál se. Sedla jsem si. Ještě jsme mámě vyprávěli o domě Anne Frankové, ale to líbání jsme vynechali. „A pak jste se vrátili k Van Houtenovi?“ zeptala se máma. Augustus mi ani nedal čas se začervenat. „Ne, sedli jsme si na chvíli do kavárny. Hazel mi tam vysvětlovala množiny.“ Podíval se po mně. Panebože, ten byl sexy. „To zní dobře,“ kývla. „Poslyšte, já se teď půjdu projít. Vy dva budete mít aspoň čas si popovídat,“ prohlásila. Říkala to Gusovi a znělo to významně. „A potom bychom si třeba mohli udělat vyhlídkovou plavbu po kanálech.“ „Ehm, tak jo,“ souhlasila jsem. Máma nechala pod talířkem pětieurovku, pak mi dala pusku do vlasů a zašeptala: „Mám tě moc moc moc ráda,“ což bylo o dvě „moc“ víc než jindy. Gus ukázal na stíny větví, které se křížily a zase rozcházely na 137 \$

betonovém chodníku. „Krása, co?“ „Jo,“ kývla jsem. „Dobrá metafora,“ dodal. „Čeho?“ zeptala jsem se. „Negativní obrazy věcí, které vítr sfoukne dohromady a zase pryč,“ řekl. Míjely nás stovky lidí – běhali, jezdili na kolech a na kolečkových bruslích.

Amsterdam je město stvořené pro pohyb a kreativitu, město, které dává přednost jiným způsobům dopravy, než je auto, a já jsem si tedy nevyhnutelně připadala trochu jako vyděděnc. Ale byla to krása – potok obtékající mohutný strom, volavka, která nehybně stála na břehu a hledala si snídani mezi miliony jilmových plátků plujících na hladině. Augustus si toho ale nevšiml. Byl příliš zaujatý pohybujícími se stíny. Nakonec řekl: „Dokázal bych se na to dívat celý den, ale měli bychom jít do hotelu.“ „Máme čas?“ zeptala jsem se. Smutně se usmál. „Kéž by,“ řekl. „Co se stalo?“ zeptala jsem se. Pokývl hlavou směrem k hotelu. Šli jsme mlčky, Augustus o půl kroku přede mnou. Příliš jsem se bála, než abych se zeptala, jestli mám důvod se bát. Existuje taková věc, která se jmenuje Maslowova pyramida potřeb. Jistý Abraham Maslow se proslavil teorií, že je nejdřív potřeba uspokojit určitý typ potřeb, než člověk vůbec může mít potřeby jiného druhu. Vypadá to takhle: 138 \$

MASLOWOVA PYRAMIDA POTŘEB Když člověk uspokojí potřebu jídla a vody, přejde v hierarchii o stupeň výš, k další sadě potřeb – k bezpečí, a pak k další a další. Podstatné na tom ale je, že podle Maslowa si člověk do té doby ani nemůže dělat starosti s bezpečím nebo společenskými potřebami, tím méně „seberealizací“, což je ta úroveň, na které člověk začne, řekněme, vytvářet umění a přemýšlet o morálce a kvantové fyzice a tak. Podle Maslowa jsem já uvízla na druhé úrovni té pyramidy – nemohla jsem si být jistá svým zdravím, a proto jsem nemohla toužit po lásce a úctě a umění a takových věcech, což samozřejmě je totální blbost: Touha vytvářet umění nebo filozofovat nezmizí, když je člověk nemocný. Tyhle popudy nemoc jen promění. Maslowova pyramida jako by naznačovala, že jsem míň člověk než jiní, a většina lidí s ním zřejmě souhlasí. Augustus ne. Vždycky jsem myslela, že mě dokáže milovat proto, že sám byl taky kdysi nemocný. Teď mi teprve došlo, že možná ještě je. Přišli jsme do mého pokoje, do Kirkegaardu. Sedla jsem si na postel a čekala jsem, že si přisedne, ale on zamířil do toho zaprášeného gobelínového křesla. Do toho křesla. Jak bylo staré? Padesát let? 139 \$

Dívala jsem se, jak vytahuje cigaretu z balíčku a strká si ji do pusy, a cítila jsem, jak se chuchvalec v mém krku zvětšuje a tvrdne. Opřel se a povzdechl si „Těsně předtím, než tě odvezli na tu jipku, mě začala bolet kyčel.“ „Ne.“ Zvedla se ve mně vlna paniky, celou mě zachvátila. Kývl. „Tak jsem šel na PET.“ Zarazil se. Vytáhl cigaretu a zaťal zuby. Velkou část života jsem strávila snahou nebrečet před lidmi, kteří mě milují, a tak jsem věděla, co Augustus dělá. To zatnete zuby. Podíváte se nahoru. Říkáte si, že když vás ten druhý uvidí plakat, bude ho to bolet a vy budete v jeho životě představovat jen smutek, ale nechcete být jen smutkem, a tak nechcete brečet. Tohle všechno si říkáte a koukáte přitom na strop, a pak polknete, i když krk se vůbec nechce zavřít, a podíváte se na člověka, který vás miluje, a usmějete se. Blýskl svým pokřiveným úsměvem a pokračoval: „Rozsvítil jsem se jako vánoční stromeček, Hazel Grace. Pohrudnice, levá kyčel, játra, prostě všude.“ Všude. To slovo jako by chvíli zůstalo viset ve vzduchu. Oba jsme věděli, co to znamená. Vstala jsem, vlekla jsem tělo a svůj vozík po koberci, který byl starší, než kdy bude Augustus. Klekla jsem si k jeho židli, položila jsem mu hlavu do klína a objala ho v pase. Hladil mě po vlasech. „To je mi tak strašně líto,“ vydechla jsem. „Mně je líto, že jsem ti to neřekl,“ odpověděl vyrovnaně. „Tvoje maminka to asi ví. Podle toho, jak se na mě dívala. Asi jí to řekla moje máma nebo tak. Měl jsem ti to říct. Byl jsem hloupý. Sobecký.“ Samozřejmě že jsem věděla, proč mi nic neřekl: ze stejného důvodu, proč já jsem nechtěla, aby mě viděl na jipce. Nemohla jsem se na něj zlobit ani na vteřinu, a teprve teď, když jsem milovala granát, pochopila jsem, jak pošetilé bylo snažit se zachránit ostatní před svým vlastním nevyhnutelným rozpadem. Nemohla jsem se odmilovat. A ani jsem nechtěla. „To není fér,“ řekla jsem. „To přece sakra hrozně není fér.“ „Svět není továrna na splněná přání,“ řekl a pak se rozsypl, jen na chvíli, jeho vzlyk byl jako bezmocný řev, jako hřmění bez 140 \$

blesku; byla v něm ta strašlivá zuřivost, kterou si amatéři v tomto oboru mohou splést se slabostí. Pak si mě přitáhl k sobě a s obličejem jen pár centimetrů od mého prohlásil: „Budu s tím bojovat. Budu s tím bojovat kvůli tobě. Nedělej si o mě starost, Hazel Grace. Bude to dobrý. Já si najdu nějaký způsob, jak tě tady ještě dlouho

otravovat.“ Brečela jsem. Ale i tak byl silný, pevně mě objímal, takže jsem cítila kolem sebe ty jeho svalnaté, šlachovité paže, a řekl: „Mrzí mě to. Bude to dobrý. Bude to dobrý, slibuju.“ A usmál se tím pokřiveným úsměvem. Políbil mě na čelo a pak jsem cítila, jak jeho mohutná hrud' trochu splaskla. „Asi jsem přece jenom měl hamarcii.“ Po nějaké chvíli jsem ho odtáhla k posteli. Lehli jsme si vedle sebe a on mi vypravoval, že mu nasadili paliativní chemo, ale že ji vzdal, aby mohl odjet do Amsterdamu, i když jeho rodiče zuřili. Pokoušeli se ho zarazit až do toho rána, kdy jsem ho zaslechla křičet, že jeho život patří jemu. „Mohli jsme to přeplánovat,“ namítla jsem. „Ne, to jsme nemohli,“ zavrtěl hlavou. „A kromě toho to nezabíralo. Já jsem poznal, že to nezabírá, víš?“ Kývla jsem. „Stejně je to všechno blbost.“ „Oni zkusí něco jiného, až se vrátím. Vždycky je zase něco napadne.“ „Jo,“ souhlasila jsem. Sama jsem taky byla experimentální jehelníček. „Dá se říct, že jsem tě podvedl. Nechal jsem tě věřit, že se zamilováváš do zdravýho člověka.“ Pokrčila jsem rameny. „Já bych udělala totéž tobě.“ „Ne, ty bys to neudělala, ale nemůžeme všichni být tak skvělí jako ty.“ Políbil mě, pak zkřivil obličej. „Bolí to?“ zeptala jsem se. „Ne. Jenom...“ Dlouho hleděl na strop, než pokračoval: „Líbí se mi tenhle svět. Líbí se mi pít šampaňský. Líbí se mi nekouřit. Líbí se mi, jak to zní, když Holanďani mluví holandsky. A teď... ani se nedostanu do bitvy. Ani nedostanu šanci se porvat.“ „Porveš se s rakovinou,“ řekla jsem. „To je tvoje bitva. A budeš se 141 \$

rvát pořád,“ řekla jsem. Sama jsem to nenáviděla, když mi lidi vykládali, jak mám bojovat, ale stejně jsem mu udělala totéž. „Budeš... budeš... žít dnešek, jak nejlíp to půjde. Tohle je teď tvoje válka.“ Pohrdala jsem sama sebou pro tu nechutnou sentimentalitu, ale co jiného mi zbývalo? „Pěkná válka,“ ušklíbl se znechuceně. „Proti čemu bojuju? Proti svojí rakovině. A co je moje rakovina? Moje rakovina jsem já. Ty nádory vznikly ze mě. Vznikly ze mě úplně stejně jako můj mozek a moje srdce. Je to občanská válka, Hazel Grace, a vítěz je jasný předem.“ „Gusi,“ šeptla jsem. Nic jiného jsem říct nedokázala. Byl příliš chytrý na jakékoli utěšování, které by mě napadlo. „Dobrý,“ řekl. Ale nebyla to pravda. Po chvíli dodal: „Když půjdeš do Rijksmusea... Což jsem fakt chtěl udělat, ale co si

budeme namlouvat, ani jeden z nás není schopný chodit po muzeu. Ale chci říct tohle. Než jsme odjížděli, díval jsem se na tu sbírku na internetu. Kdyby ses tam dostala, a já doufám, že jednou to uděláš, tak uvidíš spoustu obrazů mrtvých lidí. Uvidíš Ježíše na kříži, pak někoho, koho zrovna bodají do krku, lidi, co umírají na moři a v bitvě a celou sbírku mučedníků. Ale ani. Jedno. Jediné. Dítě. S rakovinou. Nikoho, kdo to zabalil na mor nebo neštovice nebo žlutou zimnici nebo tak něco, protože není žádná sláva být nemocný. Nemá to žádný význam. Umřít na něco není čestná smrt.“ Abrahame Maslowe, představuji vám Augusta Waterse, který svou existenciální zvědavostí překonává všechny své najedené, milované, zdravé vrstevníky. Zatímco většina lidí žije naprosto neprozkoumané životy příšerného konzumu, Augustus Waters si na dálku prohlížel sbírky Rijksmusea. „Co je?“ zeptal se po chvíli Augustus. „Nic,“ odpověděla jsem. „Já jen...“ Nedokázala jsem dokončit větu, nevěděla jsem, jak. „Já tě mám strašně, strašně ráda.“ Usmál se půlkou úst, nos jen pár centimetrů od mého. „Tak to je vzájemné. Asi na to nedokážeš zapomenout a jednat se mnou, jako bych neumíral, vid’?“ „Já si nemyslím, že umíráš,“ prohlásila jsem. „Jenom máš prostě trošku rakovinu.“ 142 \$

Usmál se. Šibeniční humor. „Jsem na horský dráze, co jede jenom nahoru,“ řekl. „A pro mě je čest a taky zodpovědnost jet celou tu cestu s tebou.“ „Bylo by teď úplně absurdní zkusit se pomilovat?“ „Žádné zkusit neplatí,“ řekla jsem. „Platí jen udělat to.“ 143 \$

ČTRNÁCTÁ KAPITOLA

Při zpátečním letu, šest kilometrů nad mraky, které samy byly tři kilometry nad zemí, Gus řekl: „Kdysi jsem si myslel, že by to byla zábava, žít na mraku.“ „No jo,“ kývla jsem. „Jako na takový tý nafukovací trampolíně, ale napořád.“ „Ale pak se jednou ve škole při fyzice pan Martinez zeptal, kdo z nás někdy snil o tom, že by žil v mracích, a všichni zvedli ruku. A pan Martinez řekl, že nahoře v mracích fouká vítr rychlostí dvě stě padesát kilometrů za hodinu a teplota je třicet pět stupňů pod nulou a není tam kyslík a za několik vteřin bychom umřeli.“ „To je miláček.“ „On se specializoval na

vraždění snů, Hazel Grace, to ti povím. Myslíš, že sopky jsou ohromný? Tak to povídej těm deseti tisícům mrtvých v Pompejích. Pořád ještě tajně věříš, že svět, má v sobě něco kouzelného? Jsou to jen bezduché molekuly, který do sebe náhodně narážejí. Máš strach, kdo by se o tebe postaral, kdyby tvoji rodiče umřeli? A právem, protože až se čas naplní, stane se z nich potrava pro červy.“ „Štěstí spočívá v nevědomosti,“ podotkla jsem. Uličkou procházela letuška s vozíkem a pološeptem se ptala: „Něco k pití? Něco k pití?“ Gus se naklonil přese mě a zeptal se: „Můžeme dostat trochu šampaňského, prosím?“ „Je vám jednadvacet?“ zeptala se pochybovačně. Nápadně jsem si upravila trubičky v nose. Letuška se usmála, pak se podívala na mou matku, která spala. „Nevadilo by jí to?“ zeptala se. „Ne,“ řekla jsem. Nalila tedy šampaňské do dvou plastových kelímků. Úlitba rakovině. Připili jsme si. „Na tebe,“ řekl Gus. „Na tebe,“ dodala jsem já a dotkla jsem se jeho kelímku tím svým. Usrkli jsme. Tyhle hvězdy nebyly tak jasné jako ty v Oranje, ale pořád to bylo příjemné pití. „Víš,“ začal pak Gus, „všechno to, co Van Houten říkal, je 144 \$

pravda.“ „Možná, ale nemusel se kvůli tomu chovat jako blbec. Nevěřím mu, že si vymyslel, co bude dál s křečkem Sisyfem, ale ne s Anninou mámou.“ Augustus pokrčil rameny. Připadalo mi, jako by byl najednou duchem nepřítomný. „Dobry?“ zeptala jsem se. Mikroskopicky zavrtěl hlavou. „Bolí,“ řekl. „Na prsou?“ Kývl. Pěsti měl zaťaté. Později mi ten pocit popsal jako jednonohého tlust'ocha na jehlovém podpatku, který mu stojí uprostřed hrudi. Zvedla jsem stolek před sebou a sklonila jsem se, abych z jeho batohu vylovila tablety. Jednu zapil šampaňským. „Dobry?“ zeptala jsem se znovu. Gus seděl, zatínal pěsti, čekal, až lék zabere – lék, který nezažene bolest, spíš ho od ní odsune (a ode mě také). „Připadalo mi, jako by v tom bylo něco osobního,“ řekl tiše. „Jako kdyby na nás měl kvůli něčemu vztek. Myslím Van Houten.“ Několika rychlými doušky dopil šampaňské a vzápětí usnul. Táta na nás čekal u výdeje zavazadel. Stál mezi řidiči limuzín v oblecích, kteří drželi tabulky s příjmeními svých pasažérů: JOHNSON, BARRINGTON, CARMICHAEL. Táta měl taky tabulku. MOJE SKVĚLÁ RODINA, stálo na ní, a pod tím (A GUS). Objala jsem ho a on se samozřejmě rozplakal. Cestou domů

jsme s Gusem vypravovali tátovi o Amsterdamu. Ale teprve až doma, když jsem byla připojená k Filipovi, koukala s tátou na starou dobrou americkou telku a jedla americkou pizzu z ubrousku na klíně, řekla jsem mu to o Gusovi. „Gusovi se vrátila rakovina,“ řekla jsem. „Já vím,“ kývl. Přisedl si ke mně a pak dodal: „Jeho maminka nám to řekla před tou cestou. Mrzí mě, že ti to tajil. Já... Je mi to líto, Hazel.“ Dlouho jsem neříkala nic. Dívali jsme se na pořad o lidech, kteří se pokoušejí rozhodnout, jaký dům si koupit. „Co jste byli pryč, přečetl jsem si Císařský neduh,“ podotkl táta. Podívala jsem se na něj. „Prima. Co si o tom myslíš?“ „Bylo to dobré. Ale na mě trochu moc těžké. Já jsem studoval 145 \$

biochemii, nezapomeň, ne literaturu. A byl bych mnohem radši, kdyby to nějak skončilo.“ „Jo,“ kývla jsem. „To nejsi sám.“ „A taky mi to přišlo trochu beznadějně,“ pokračoval táta. „Trochu poráženecké.“ „Jestli tím poráženecké myslíš upřímné, tak máš pravdu.“ „Nemyslím, že poráženecké znamená upřímnost,“ namítl táta. „To odmítám přijmout.“ „Takže nic se neděje bez důvodu a všichni se nakonec sejdem v nadoblačných sídlech a budeme tam hrát na harfy?“ Táta se usmál. Objal mě svou velkou tlapou a přitáhl si mě k sobě. Dal mi pusku do vlasů. „Já nevím, v co věřím, Hazel. Myslel jsem, že být dospělý znamená vědět, v co věříš, ale v mém případě to tak není.“ „Hm,“ řekla jsem. „No jo.“ Zase mi řekl, jak ho mrzí to s Gusem, a pak jsme se dál koukali na telku, táta mě pořád objímal kolem ramen a já jsem začala skoro usínat, ale nechtělo se mi do postele, a v tu chvíli táta řekl: „Víš, v co věřím? Vzpomínám si, že když jsem byl na vysoké, chodil jsem na přednášky z matiky, učila nás taková drobounká stará paní. Mluvila o rychlých Fourierových transformacích, najednou se zarazila uprostřed věty a řekla: ‚Občas to vypadá, jako by se vesmír dožadoval pozornosti.‘ A tomu věřím. Věřím, že vesmír se dožaduje pozornosti. Myslím, že vesmír proti vší pravděpodobnosti tíhne ke vzniku vědomí a že zvýhodňuje inteligenci zčásti proto, že je rád, když si někdo všimne jeho elegance. A kdo jsem já, který tady žiju uprostřed historie, abych vesmíru vykládal, že on, anebo fakt, že ho pozoruju, jsou dočasné?“ „Ty jsi fakt docela chytrý,“ řekla jsem po chvíli. „A ty jsi fakt docela dobrá lichotnice,“ odpověděl. Druhý den odpoledne jsem jela ke

Gusovi, jedla jsme s jeho rodiči sendviče s burákovým máslem a džemem a vypravovala jim o Amsterdamu. Gus zatím klimbal na pohovce v obýváku, tam, kde jsme koukali na V jako vendeta. Z kuchyně jsem na něj částečně 146 \$

viděla: ležel na zádech, hlavu odvrácenou ode mě, v ruce už měl kanylu. Útočili na rakovinu novým koktejlem – dva chemoterapeutické léky a proteinový receptor, který vyřadí, jak doufali, mutovaný gen způsobující Gusův nádor. Prý měl štěstí, že ho zařadili do té klinické studie. Štěstí. Jeden z těch léků jsem znala a chtělo se mi zvracet, jen jsem zaslechla jeho jméno. Po nějaké době se objevil Izák, přivedla ho jeho maminka. „Izáku, ahoj, já jsem Hazel z podpurný skupiny, ne tvoje příšerná expřítelkyně.“ Jeho máma ho dovedla ke mně, já jsem se zvedla od jídelního stolu a objala jsem ho. Jeho tělu chvílku trvalo, než mě našlo, a pak mi objetí pevně oplatil. „Jak bylo v Amsterdamu?“ zeptal se. „Skvěle.“ „Watersi,“ řekl pak. „Kde jsi, kámo?“ „Dává si dvacet,“ odpověděla jsem, ale přeskočil mi hlas. Izák zavrtěl hlavou, všichni mlčeli. „Je to hnus,“ podotkl po vteřince Izák. Jeho maminka ho dovedla k židli, kterou mu odtáhla. Sedl si. „Pořád ještě ti v Povstalcích natrhnu ten tvůj slepý zadek,“ prohlásil Augustus, aniž se k nám otočil. Po lécích mluvil trochu pomaleji, což ale v jeho případě znamenalo, že zvolnil na tempo normálního člověka. „No, pokud já vím, tak všechny zadky jsou slepý,“ podotkl Izák. Zvedl neurčitě ruce do výšky, hledal svou matku. Uchopila ho, zvedla a společně došli k pohovce. Tam se Gus a Izák neobratně objali. „Jak je ti?“ zeptal se Izák. „Všechno chutná jako drobný z peněženky. Až na to jsem ale na horský dráze, co jede jen nahoru, kámo,“ odpověděl Gus. Izák se zasmál. „Co oči?“ „Jo, skvělý,“ řekl Izák. „Jediný problém je, že je nemám v hlavě.“ „No tak to je bezva,“ řekl Gus. „Ne že bych se na tebe chtěl vytahovat, ale mám tělo už v podstatě jen z nádorů.“ „Slyšel jsem,“ odpověděl Izák a snažil se, aby to znělo normálně. Sáh po Gusově ruce, ale nahmátl jen jeho stehno. „Jsem zadaný,“ podotkl Gus. 147 \$

Izákova maminka nám donesla z jídelny dvě židle a my s Izákem jsme si ke Gusovi sedli. Vzala jsem ho za ruku a prstem jsem kroužila v těch místech mezi palcem a ukazováčkem. Dospělí sešli

dolů do suterénu, nejspíš aby se politovali nebo něco, a my tři jsme zůstali sami v obýváku. Po nějaké době se k nám Augustus obrátil; probouzení mu trvalo dlouho. „Co Monika?“ zeptal se. „Ani jednou se neozvala,“ odpověděl Izák. „Nenapsala mi ani dopis, ani e-mail. Mimochodem, mám takovou mašinku, co mi čte e-maily. Je skvělá. Můžu si vybrat, jestli chci mužský nebo ženský hlas, jaký má mít přízvuk a tak různě.“ „Takže kdybych ti třeba poslal pornopovídku, tak si ji můžeš nechat přečíst od starýho Němce nebo tak?“ „Přesně,“ kývl Izák. „I když pořád mi s tím ještě musí pomáhat máma, takže to německý porno ještě tak o čtrnáct dní odlož, jo?“ „Ona ti ani neposlala esemesku, vůbec se nezajímala, jak ti je?“ To mi přišlo jako neuvěřitelná křivda. „Totální radiový klid,“ potvrdil Izák. „To je děs,“ řekla jsem. „Už jsem na to přestal myslet. Nemám čas mít holku. Musím se na plný úvazek učit, jak být slepý.“ Gus zase odvrátil hlavu a zadíval se oknem na terasu a do zahrady. Oči se mu zavřely. Izák se zeptal, jak je mně, já jsem řekla, že dobře, a on mi vyprávěl, že v podpůrné skupině je nějaká nová holka, že má strašně sexy hlas a že on potřebuje, abych tam šla a řekla mu, jestli je tak sexy i na pohled. Pak Augustus zničehonic řekl: „To se přece nedělá, vůbec se neozvat klukovi, se kterým člověk chodil, když mu vyříznou obě oči.“ „Ale to je –“ začal Izák. „Hazel Grace, máš čtyři dolary?“ zeptal se Gus. „Co? No, mám.“ „Skvěle. Prosím tě, nohu mám tamhle pod stolkem,“ ukázal Gus. Zvedl se a poposedl až ke kraji pohovky. Podala jsem mu protězu; zpomaleně si ji připnul. Pomohla jsem mu vstát a pak jsem nabídla rámě Izákovi. Vedla 148 \$

jsem ho kolem nábytku, který najednou jako by se nám stavěl do cesty, a uvědomila jsem si, že poprvé za mnoho let jsem já ta nejzdravější osoba v místnosti. Řídila jsem. Augustus seděl vedle mě. Zastavili jsme u obchodu s potravinami, abych podle Augustových pokynů koupila tucet vajíček. On a Izák zatím čekali v autě. Pak nás Izák vedl po paměti k Moničinu domu, sterilnímu patrovému domku poblíž Židovského centra. Moničin jasně zelený pontiac Firebird z devadesátých let stál na příjezdové cestě. „Je tam?“ zeptal se Izák, když cítil, že brzdím. „Jo, je,“ řekl Augustus. „A víš, jak vypadá, Izáku? Jako všechny pošetilé naděje.“ „Takže ona je

vevnitř?“ Gus pomalu otočil hlavu a podíval se na Izáka. „To je snad jedno, kde je. O ni nejde. Jde o tebe.“ Sevřel karton s vajíčky, který držel na klíně, otevřel dveře a vystrčil nohy na ulici. Otevřel dveře Izákovi a já jsem se v zrcátku dívala, jak mu pomáhá ven; opírali se o sebe rameny, ale ničím jiným, jako modlíci se ruce, které se nedotýkají dlaněmi. Stáhla jsem okénka a dívala se z auta, protože z vandalismu jsem byla nervózní. Udělali pár kroků k zelenému autu, pak Gus otevřel krabičku a podal jedno vejce Izákovi. Izák ho hodil, ale minul auto o dobrých deset metrů. „Trochu doleva,“ radil Gus. „Já jsem hodil moc doleva, nebo mám mířit víc doleva?“ „Mířit doleva.“ Izák pootočil rameny. „Jo. To je ono. A pořádnou pecku.“ Gus mu podal další vejce a Izák jím mrštil. Vejce přeletělo auto a rozpláclo se na šikmé střeše domu. „Trefa!“ prohlásil Gus. „Vážně?“ radoval se Izák. „Ne, hodil jsi asi pět metrů za auto. Házej pořádně, ale nízko. A trochu víc doprava než posledně.“ Izák natáhl ruku a sám si vzal vejce z kartonu, který Gus držel. Hodil ho a zasáhl zadní světlo. „Jo!“ prohlásil Gus. „Jo! ZADNÍ SVĚTLO!“ Izák sáhl po dalším vejci, to hodil pěkný kus víc vpravo, než měl, pak další, to dopadlo moc blízko, a třetím trefil zadní okno. Potom se mu povedlo třikrát za sebou zasáhnout kufr. 149 \$

„Hazel Grace!“ zavolal na mě Gus. „Vyfoť to, aby se na to Izák mohl podívat, až někdo vymyslí robotický oči.“ Zvedla jsem se až jsem seděla v otevřeném okénku, lokty opřená o střechu, a vyfotila jsem tu scénu mobilem: Augustus s nezapálenou cigaretou v ústech a krásně křivým úsměvem drží nad hlavou skoro prázdný karton od vajec. Druhou rukou objímá kolem ramen Izáka, obráceného slunečními brýlemi mírně od objektivu. A mezi nimi stékají žloutky po zadním okně a nárazníku zeleného firebirdu. A dál vzadu se otevírají dveře. „Co to proboha má –“ začala žena středních let krátce po tom, co jsem udělala tu fotku. Pak zmlkla. „Madam,“ kývl směrem k ní Augustus, „auto vaší dcery právě dostalo zaslouženou dávku vajíček od slepého člověka. Zavřete prosím dveře a vraťte se dovnitř, nebo budeme muset zavolat policii.“ Moničina máma chvíli váhala, pak ale zavřela dveře a zmizela. Izák v rychlém sledu hodil poslední tři vajíčka a Gus ho pak odvedl k autu. „Víš, Izáku, když jim člověk – pozor, už jsme u obrubníku – vezme ten pocit, že jsou v právu, když

to obrátí tak, aby měli pocit, že oni dělají něco nezákonného, když se dívají – ještě pár kroků – jak se jim o auto rozbíjejí vajíčka, tak je to zmate, vyleká a vyvede z míry a prostě se vrátí – klika je přímo před tebou – ke svému tiše beznadějnýmu životu.“ Gus obešel auto zepředu a nasoukal se na sedadlo vedle mě. Dveře se zavřely a já jsem vyrazila. Ujela jsem několik desítek metrů, než jsem si uvědomila, že ulice je slepá. Otočila jsem auto a projela znova kolem Moničina domu. Byla to poslední jeho fotka, kterou jsem udělala. 150 \$

PATNÁCTÁ KAPITOLA

O pár dnů později jsme se moji rodiče, Gusovi rodiče, Gus a já mačkali u nich doma kolem stolu v jídelně a jedli plněné papriky na ubrusu, který se používal, jak podotkl Gusův táta, naposledy v minulém století. Můj táta: „Emily, to rizoto...“ Moje máma: „...je fantastické.“ Gusova máma: „Díky. Jestli chcete, dám vám recept.“ Gus (polkne sousto): „Víš, ale mně to hlavně chutná jako ne-Oranjee.“ Já: „Dobrý postřeh, Gusi. Tohle jídlo je sice výborné, ale nechutná jako Oranjee.“ Moje máma: „Hazel.“ Gus: „Chutná jako...“ Já: „Jídlo.“ Gus: „Jo, přesně. Chutná jako jídlo, jako výborně udělané jídlo. Ale nechutná... Jak bych to nějak taktně vyjádřil...?“ Já: „Nechutná, jako by Bůh osobně uvařil z nebe pět chodů a pak je naservíroval s několika zářivýma koulema fermentovaný perlivý plazmy, zatímco opravdový a doslovný okvětní plátky se snášejí k zemi všude kolem tvýho stolku nad kanálem.“ Gus: „Dobrá formulace.“ Gusův táta: „Naše děti jsou divné.“ Můj táta: „Dobrá formulace.“ Týden po téhle večeři skončil Gus na pohotovosti kvůli bolesti na hrudníku a nechali si ho tam přes noc. Ráno jsem tedy jela do Memorial a šla za ním do čtvrtého patra. Nevstoupila jsem tam od té doby, co jsem byla navštívit Izáka. Neměli tady ty nechutně zářivě barevné zdi a na nich obrázky psů v autíčkách jako v Dětské, jenže tady zase bylo všechno tak absolutně sterilní, že se mi po tom kýči na téma „šťastné dítě“ skoro stýskalo. Memorial byla strašně funkční. Bylo to skladiště. Prematorium. Když se otevřely dveře výtahu ve čtvrtém patře, uviděla jsem 151 \$

Gusovu maminku, jak chodí v čekárně sem a tam a mluví do mobilu. Rychle hovor ukončila, pak mě objala a nabídla se, že mi vezme vozík. „To je dobrý,“ řekla jsem. „Jak je Gusovi?“ „Měl těžkou noc, Hazel,“ povzdechla. „Jeho srdce se moc namáhá. Bude muset ubrat. Odted' jen na vozíku. Dali mu nějaký nový lék, který by měl líp tlumit bolest. Zrovna přijely jeho sestry.“ „Hm,“ kývla jsem. „Můžu ho vidět?“ Objala mě kolem ramen a stiskla. Byl to divný pocit. „Ty víš, Hazel, že tě máme moc rádi, ale teď zrovna potřebujeme být sami, jako rodina. Gus s tím souhlasí. Ano?“ „Dobře,“ kývla jsem. „Vyřídím mu, že jsi tady byla.“ „Díky,“ řekla jsem. „Já si tady asi budu ještě chvíli číst.“ Odešla chodbou směrem k jeho pokoji. Chápala jsem to, ale i tak mi chyběl, i tak jsem si myslela, že možná právě přicházím o poslední šanci ho vidět, rozloučit se nebo tak. V čekárně byl hnědý koberec a hnědé, trochu moc přecpané polstrované pohovky. Chvíli jsem na jedné z nich seděla s kyslíkovou bombou zastrčenou pod sebou. Vzala jsem si conversky a to tričko Ceci n'est pas une pipe, přesně stejné oblečení, jaké jsem na sobě měla před dvěma týdny, v Podvečeru množin, a on to neuvidí. Začala jsem prohlížet fotky v telefonu, jako kdybych odzadu prohlížela album posledních několika měsíců – začala jsem tím obrázkem Guse a Izáka před Moničiným domem a skončila první jeho fotkou, kterou jsem udělala, když jsme jeli k Funky Bones. Přišlo mi to jako celá věčnost; jako bychom spolu měli krátkou, ale přesto nekonečnou věčnost. Některá nekonečna jsou větší než jiná nekonečna. Dva týdny nato jsem vezla Guse na vozíku uměleckým parkem k Funky Bones. Na klíně měl celou láhev velice drahého šampaňského a mou kyslíkovou láhev. Šampaňské byl dárek od jednoho z Gusových doktorů – Gus byl ten typ, který inspiruje lékaře, aby věnovali své nejlepší šampaňské dítěti. Seděli jsme, Gus na vozíku, já ve vlhké trávě, tak blízko u Funky Bones, jak jsem ho dokázala 152 \$

dostat. Ukázala jsem na malé děti, které se navzájem hecovaly ke skoku z hrudního koše na rameno, a Gus odpověděl jenom tak nahlas, abych ho v tom rámusu slyšela: „Minule jsem se viděl v těch dětech. Dneska v tý kostře.“ Pili jsme z papírových kelímků s medvídkem Pú. 153 \$

ŠESTNÁCTÁ KAPITOLA

Typický den s Gusem v posledním stadiu: Jela jsem k němu domů kolem poledne, když se najedl a vyzvrátil snídani. Přijel mi ke dveřím naproti na vozíku. Už to nebyl ten svalnatý krásný kluk, který na mě tak koukal na podpůrné skupině, ale pořád ještě se napůl usmíval, pořád žmoulal svou nezapálenou cigaretu, oči měl modré a živé. Obědváli jsme s jeho rodiči v jídelně. Sendviče s burákovým máslem a marmeládou, chřest od večeře. Gus nejedl. Zeptala jsem se, jak mu je. „Skvěle,“ odpověděl. „A tobě?“ „Dobře. Co jsi dělal včera večer?“ „Hodně jsem spal. Chci ti napsat to pokračování, Hazel Grace, ale jsem pořád příšerně unavený.“ „Můžeš mi to prostě vyprávět,“ navrhla jsem. „No, já se držím toho, co jsem si o Fanfánu Tulipánovi myslel už před Van Houtenem. Není to podvodník, ale taky není tak bohatý, jak se tváří.“ „A co Annina máma?“ „Tam jsem se ještě nerozhodl. Trpělivost, Kobytko.“ Augustus se usmál. Jeho rodiče mlčeli a dívali se na něj, nespouštěli z něj oči, jako by si chtěli užít Show Augusta Waterse, dokud se ještě hraje. „Někdy sním o tom, že píšu paměti. Paměti, to by bylo přesně to pravý, abych svým zbožňujícím fanouškům utkvěl v paměti.“ „Na co potřebuješ zbožňující fanoušky, když máš mě?“ namítla jsem. „Hazel Grace, když je někdo tak okouzlující a fyzicky přitažlivý jako já, není celkem nic těžkého získat si lidi, co zná osobně. Ale aby tě milovali i ti, co tě vůbec neznají..., to je teprve něco.“ Obrátila jsem oči v sloup. Po obědě jsme šli ven do zahrady. Ještě pořád na tom byl tak dobře, že mohl vozík strkat sám, a dokonce s ním dokázal i malinko nadskočit, aby dostal přední kolečka přes práh. Přes to všechno byl 154 \$

ještě sportovec, měl takovou rovnováhu a tak rychlé reflexy, že ho o ně nedokázala tak docela připravit ani všechna ta narkotika. Jeho rodiče zůstali vevnitř, ale když jsem se ohlédla po jídelně, vždycky na nás koukali. Chvilku jsme tam mlčky seděli a pak Gus řekl: „Občas si přeju mít tu houpačku.“ „Tu od nás ze zahrady?“ „Jo. Lomcuje mnou taková nostalgie, že se mi stýská dokonce i po houpačce, který se můj zadek nikdy doopravdy nedotkl.“ „Nostalgie je vedlejší účinek rakoviny,“ řekla jsem. „Ne, nostalgie je vedlejší účinek umírání,“ odpověděl. Foukal vítr a po kůži nám tancovaly

stíny větví. Gus mi stiskl ruky. „Je to hezký život, Hazel Grace.“
Vrátili jsme se dovnitř, když potřeboval léky. Ty mu dávali gastrostomickou trubicí, to byla taková hadička, která mu mizela v žaludku, společně s tekutou výživou. Chvíli mlčel a vypadalo to, že nevnímá. Jeho maminka chtěla, aby si pospal, ale když to navrhla, pořád vrtěl hlavou, a tak jsme ho tam prostě nechali v polospánku sedět na vozíku. Jeho rodiče pustili staré video, na kterém byl Gus a jeho sestry – ony byly přibližně v mém nynějším věku a Gusovi bylo asi pět. Hráli spolu basket před jiným domem, a i když byl Gus malinký, dokázal driblovat, jako by se pro to narodil, obíhal své sestry v kruzích a ty se smály. Bylo to poprvé, co jsem ho viděla hrát basket. „Byl dobrý,“ podotkla jsem. „Tos ho měla vidět na střední,“ podotkl jeho táta. „Už v prváku ho nominovali do školního týmu.“ Gus zamumlal: „Můžu dolů?“ Jeho rodiče svezli vozík i s Gusem dolů. Poskakoval bláznivě, způsobem, který by byl nebezpečný, kdyby nebezpečí ještě něco znamenalo, a nechali nás tam o samotě. Gus vlezl do postele a leželi jsme tam pod dekou, já na boku, Gus na zádech, moje hlava na jeho kostnatém rameni. I přes tričko jsem cítila na kůži teplo, které z něj vyzařovalo, nohy jsem měla propletené s jeho opravdovou nohou, dlaň položenou na jeho tváři.
155 \$

Když jsem k němu přiblížila tvář skoro na dotek, když jsem viděla jen jeho oči, nepoznala bych, že je nemocný. Chvíli jsme se líbali a pak jsme spolu jen leželi a poslouchali stejnojmenné album Hectic Glow, a nakonec jsme tak usnuli, kvantová změň trubiček a těl. Za nějakou dobu jsme se probudili a naskládali jsme si hromady polštářů tak, abychom mohli pohodlně sedět opření o postel a hrát Povstalec 2: Cenu úsvitu. Mně to samozřejmě vůbec nešlo, ale jemu to bylo užitečné: bylo pro něj jednodušší hrdinsky umírat, skákat do rány odstřelovači a obětovat se pro mě, nebo třeba zabít strážného, který se právě chystal zastřelit mě. Strašně rád mě zachraňoval. Křičel: „Moji holku nezabijete, mezinárodní teroristi pochybný národnosti!“ Napadlo mě, jestli nemám předstírat, že se něčím dusím, aby na mě mohl použít Heimlichův manévr. Třeba by se pak zbavil těch svých obav, že život žil a ztratil, aniž tím prospěl nějakému vyššímu dobru. Pak jsem si ale představila situaci, kdy on toho fyzicky nebude

schopen, já budu muset přiznat, že jsem to hrála, a oběma nám bude trapně. Je pekelně těžké zachovat si důstojnost, když vycházející slunce je příliš prudké pro tvé prohrávající oči. Na to jsem myslela, když jsme pronásledovali lumpy rozvalinami města, které neexistovalo. Nakonec přišel dolů jeho táta a vytáhl Guse zpátky nahoru, do předsíně, pod Povzbuzení hlásající, že přátelé jsou navždy. Klekla jsem si a políbila ho na dobrou noc. Jela jsem domů, večeřela jsem s rodiči a nechala jsem Guse, aby snědl (a vyzvrátil) svou večeři sám. Chvilí jsem koukala na telku a šla spát. Vzbudila jsem se. Kolem poledne jsem tam jela znova. 156 \$

SEDMNÁCTÁ KAPITOLA

Jednou ráno, měsíc po tom, co jsme se vrátili z Amsterdamu, jsem jela k němu domů. Rodiče mi řekli, že dole spí, tak jsem zaklepala na dveře, než jsem vešla, a zavolala jsem: „Gusi?“ Našla jsem ho, jak si mumlá nějakým svým vlastním jazykem. Počural se do postele. Bylo to odporné. Ani jsem se na to nedokázala koukat. Jen jsem zavolala jeho rodiče, ti přišli dolů a já jsem počkala nahoře, než ho očistili. Když jsem se vrátila dolů, pomalu se probouzel z narkotického spánku do mučivého dne. Přerovnála jsem mu polštáře tak, abychom mohli hrát Povstalce na holé matraci bez prostěradla, ale byl tak unavený a mimo, že hrál skoro stejně mizerně jako já a neuplynulo ani pět minut, aby nás oba nezabili. A nebyly to ani žádné slavné hrdinské smrti, byly spíš z neopatrnosti. Nic jsem mu vlastně neřekla. Spíš jsem chtěla, aby zapomněl, že tam jsem; kéž by si nepamatoval, že jsem našla kluka, kterého miluju, jak blouzní ve veliké louži vlastní moči. Doufala jsem, že se třeba na mě najednou podívá a řekne: „Hazel Grace, kde ty se tady bereš?“ Ale bohužel si pamatoval dost. „Každou minutou víc a víc chápu slovo zahanbení,“ řekl nakonec. „Já jsem se taky párkrát počurala, Gusi. O nic nejde.“ „Dřív,“ začal, pak bolestně sykl, „jsi mi říkala Auguste.“ „Víš,“ začal zase po chvíli, „je to naivní, ale vždycky jsem si myslel, že můj nekrolog bude ve všech novinách, že můj životní příběh bude stát za vyprávění. Vždycky jsem měl potajmu ten dojem, že jsem výjimečný.“ „Vždyť jsi,“ namítla jsem. „Ale víš, jak to myslím,“ pokrčil rameny. Věděla jsem, jak to myslí. Jen jsem s tím nesouhlasila.

„Mně je celkem jedno, jestli New York Times otisknou nekrolog o mně,“ řekla jsem mu. „Ty tvrdíš, že nejsi výjimečný, protože o tobě svět neví, ale tím urážíš mě. Já o tobě vím.“ 157 \$

„Myslím, že tvůj nekrolog napsat nestihnu,“ řekl místo omluvy. Nevěděla jsem, co s ním. „Já chci jenom jedno, chci ti stačit, jenže to nejde. Tobě prostě nestačím, tohle tady ti nestačí. Jenže víc mít nebudeš... Máš mě, máš svou rodinu a tenhle svět. Tohle je tvůj život. Je mi líto, jestli za nic nestojí. Ale nebudeš první člověk na Marsu, nebudeš hvězda NBA, nebudeš pronásledovat nacisty. Prosím tě, podívej se na sebe, Gusi.“ Neodpověděl. „Nemyslela jsem –“ Zarazila jsem se. „Ale myslela,“ přerušil mě. Začala jsem se omlouvat a on řekl: „Ne, já se omlouvám. Pojď hrát.“ Tak jsme hráli. 158 \$

OSMNÁCTÁ KAPITOLA

Vzbudila jsem se, protože můj telefon zpíval písničku od Hectic Glow, Gusovu oblíbenou. To znamenalo, že volá on, nebo někdo z jeho telefonu. Podívala jsem se na budík. 2.35 ráno. Umřel, pomyslela jsem si a měla jsem dojem, že se mi celé nitro zhroutilo v černou díru. Sotva jsem dokázala zachraptět: „Haló?“ Čekala jsem hlas zničeného rodiče. „Hazel Grace,“ řekl slabě Augustus. „Zaplaťpánbůh, že jsi to ty. Ahoj. Ahoj, miluju tě.“ „Hazel Grace, jsem u benzínky. Mám problém. Musíš mi pomoci.“ „Co je? Kde jsi?“ „U Speedway, roh Osmdesáté šesté a Ditch. Něco jsem si provedl se sondou a nevím, co s tím, a –“ „Volám záchranku.“ Nenechala jsem ho domluvit. „Ne ne ne ne ne, odvezli by mě do špitálu. Hazel, poslouvej mě. Nevolej záchranku ani moje rodiče nebo ti to nikdy neodpustím nedělej to prosím tě jenom přijed' prosím jenom přijed' a udělej něco s tou zatracenou sondou. Já jenom, proboha, to je taková pitomost. Nechci, aby naši věděli, že jsem pryč. Lék mám s sebou, jen ho tam nemůžu dostat. Prosím.“ Plakal. Nikdy jsem ho neslyšela takhle vzlykat, jen tenkrát jednou, přes dveře domu, tehdy před Amsterodamem. „Tak jo,“ řekla jsem. „Jedu.“ Sundala jsem BiPAP, připojila jsem si kyslíkovou láhev. Naložila jsem ji na vozík, obula si tenisky, které se ladily k růžovým pyžamovým kalhotám a

velikému basketbalovému tričku, které bylo původně Gusovo. Vzala jsem klíčky ze zásuvky v kuchyni, kam je máma ukládala, a napsala jsem lístek pro případ, že by se někdo vzbudil, co budu pryč. Jela jsem za Gusem. Je to důležité. Omlouvám se. Ahoj, H. 159 \$

Cestou k benzínce, vzdálené několik kilometrů, jsem se probrala natolik, abych začala uvažovat, proč Gus odešel uprostřed noci z domu. Možná měl halucinace nebo se v něm zase probudily ty mučednické fantazie. Řítila jsem se po Ditch Road, kolem blikajících žlutých světel, zčásti proto, abych už byla u něj, a zčásti v naději, že mě zastaví policajt a dá mi tak záminku někomu říct, že můj umírající kluk uvázl před benzínkou se selhávající gastrosondou. Ale neobjevil se žádný policajt a nezbavil mě břemena odpovědnosti. Na parkovišti stála jen dvě auta. Zastavila jsem vedle toho jeho. Otevřela jsem dveře. Světlo uvnitř se rozsvítilo. Augustus seděl za volantem, pokrytý vlastními zvratky, a tiskl si ruce k břichu, kam ústila sonda. „Ahoj,“ šeptl. „Proboha, Auguste, ty musíš do nemocnice.“ „Prosím tě, jen se na to podívej.“ Zvedal se mi žaludek z toho pachu, ale předklonila jsem se a podívala se zblízka na místo nad pupkem, kam mu voperovali kanylu. Kůži na břicho měl horkou a červenou. „Gusi, podle mě je tam infekce. Tohle sama nezvládnou. Proč jsi tady? Proč nejsi doma?“ Pozvracel se a neměl ani dost energie odvrátit hlavu, aby minul svůj klín. „Miláčku,“ řekla jsem. „Chtěl jsem si koupit cigarety,“ vysvětloval nezřetelně. „Ty svoje jsem ztratil. Nebo mi je vzali. Nevím. Říkali, že mi koupí jiné, ale já jsem... chtěl jsem sám. Jednu malou věc jsem chtěl udělat sám.“ Díval se přímo před sebe. Tiše jsem vytáhla telefon a podívala jsem se na něj, abych vyťukala číslo tísňové linky. „Promiň, jinak to nejde,“ řekla jsem mu. Devět jedna jedna, jaký máte problém? „Dobrý den, jsem u Speedway na rohu Osmdesáté šesté a Ditch a potřebuju sanitku. Mojí životní lásce selhala žaludeční sonda.“ Podíval se na mě. Bylo to příšerné. Skoro jsem se na něj nedokázala koukat. Augustus Waters s křivými úsměvy a nevykouřenými cigaretami byl pryč a nahradilo ho tohle zoufale ponížené stvoření, 160 \$

které tu sedělo přede mnou. „To je konec. Už nemůžu ani nekouřit.“ „Gusi, miluju tě.“ „Kde je moje šance být pro někoho Peter Van

Houten?“ Ochable uhodil do volantu, auto houklo a on se rozplakal. Pak se zase opřel a vzhlédl. „Já se nenávidím nenávidím se nenávidím tohle všechno nenávidím nenávidím je mi ze mě zle nenávidím to nenávidím to doprdele já chci umřít.“ Podle zavedených konvencí žánru by si Augustus Waters měl až do samého konce zachovat smysl pro humor, ani na okamžik neztratit odvalu a jeho duch by měl stoupat k výšinám jako nepokořitelný orel, až by celý svět byl jeho radostné duši malý. Jenže pravda byla takováhle, pravda byl ten ubohý chlapec, který zoufale chtěl nebýt ubohý, který tady plakal a křičel, otrávený gastrostomickou sondou, která ho udržovala naživu, ale ne dost naživu. Otřela jsem mu bradu, sevřela jsem mu tvář do dlaní a klekla jsem si k němu, abych viděla jeho oči, které ještě žily. „Je mi to líto. Přála bych si, aby to bylo jako v tom filmu, s těmi Spartany a Peršany.“ „Já taky,“ kývl. „Ale není,“ pokračovala jsem. „Já vím.“ „Nejsou žádní zlodušci.“ „Jo.“ „Dokonce ani rakovina není zlá. Rakovina chce prostě žít.“ „Jo.“ „To bude dobrý,“ chlácholila jsem ho. Už jsem slyšela sirénu. „Dobrý,“ opakoval. Ztrácel vědomí. „Gusi, musíš mi slíbit, že něco takového už nikdy neprovedeš. Já ti ty cigarety koupím, jo?“ Podíval se na mě. Oči mu plavaly. „Musíš mi to slíbit.“ Trošičku kývl a pak se mu oči zavřely, hlava mu klesla ke straně. „Gusi, zůstaň se mnou,“ burcovala jsem ho. „Čti mi něco,“ požádal. Ta zatracená záchranka prosvištěla kolem. Zatímco jsem čekala, až se obrátí a najde nás, recitovala jsem jedinou báseň, na kterou jsem si v té chvíli dokázala vzpomenout, „Červenou 161 \$

káru“ od Williama Carlosa Williamse. tolik závisí na červené káře lesklé dešťovou vodou vedle bílých slepic Williams byl lékař. Tohle mi připadalo jako lékařská báseň. Báseň skončila, ale sanitka se pořád vzdalovala, a tak jsem ji psala dál. A tolik závisí, řekla jsem Augustovi, na modrém nebi rozřezaném větvemi stromů. Tolik závisí na průhledné žaludeční sondě, která se chce vyrvat z břicha chlapce se zamodralými rty. Tolik závisí na tomto pozorovateli vesmíru. V polovědomí na mě pohlédl a zamumlal: „A pak že nepíšeš básně.“
162 \$

DEVATENÁCTÁ KAPITOLA

Vrátil se z nemocnice za několik dní, definitivně a nezvratně zbavený svých ambicí. Potřeboval víc léků, aby ho vzdálily od bolesti. Přestěhoval se trvale nahoru, do nemocniční postele u okna obýváku. \$

Byly to dny pyžama a strniště na bradě, mumlavých žádostí a jeho věčného děkování za všechno, co pro něj kdo udělal. Jedno odpoledne neurčitě zvedl ruku směrem ke koši na špinavé prádlo v rohu místnosti a zeptal se mě: „Co je to?“ „Myslíš ten koš na prádlo?“ „Ne, vedle něj.“ „Já tam nic nevidím.“ „To je můj poslední kousek důstojnosti. Je hodně malý.“ Druhý den jsem si otevřela hlavní dveře. Nechtěli už, abych zvonila, kdyby zrovna spal. Byly tam jeho sestry se svými manželi bankéři a se třemi dětmi – všechno to byli kluci. Ti se ke mně rozběhli, volali kdo jsi kdo jsi kdo jsi kdo jsi a kroužili v hale dokola, jako by kapacita plic byla trvale obnovitelný zdroj. S těmi sestrami jsem se už setkala, ale s jejich manželi a dětmi ne. „Já jsem Hazel,“ řekla jsem. „Gus má holku,“ hlásil jeden z chlapců. „Já vím, že Gus má holku,“ kývla jsem. „A ta má prsa!“ „Vážně?“ „Proč máš tohle?“ zeptal se ten první a ukázal na můj vozík s kyslíkem. „Pomáhá mi to dýchat,“ vysvětlila jsem. „Je Gus vzhůru?“ „Ne, spí.“ „Umírá,“ řekl jiný. „Umírá,“ potvrdil třetí a náhle zvažněl. Chvilku bylo ticho a já jsem přemýšlela, co na to říct, ale pak jeden z nich kopl druhého a začali se znova honit, padali jeden přes druhého a celé klubko se postupně přesunulo do kuchyně. 163 \$

Našla jsem v obýváku Gusovy rodiče a s nimi jejich zetě Chrise a Davea. Ty nevlastní sestry jsem nijak dobře neznala, ale stejně mě obě objaly. Julie seděla na kraji postele a mluvila na spícího Guse přesně stejným hlasem, jakým člověk tvrdí batoleti, že je rozkošné. „Gussy-Gussy,“ říkala, „náš malý Gussy-Gussy.“ „Náš Gussy? Koupily si ho?“ „Jak je, Auguste?“ zeptala jsem se, abych jí předvedla, jak by se měla chovat. „Náš krásný Gussy,“ řekla Marta a naklonila se nad ním. Docela by mě zajímalo, jestli spí doopravdy, nebo jestli jen důkladně zmáčkl dávkovač léků, aby unikl útoku Sester, co to myslí dobře. Za chvíli se vzbudil a to první, co řekl, bylo „Hazel“ – musím přiznat, že mě to docela potěšilo, jako bych i já tak

trochu patřila k jeho rodině. „Ven,“ šeptl. „Můžeme tam?“ Šli jsme ven, jeho maminka ho vezla na vozíku, sestry, švagři, táta, synovci a já jsme šli za nimi. Bylo zataženo, horko a dusno – už přišlo léto. Gus měl na sobě tmavomodré tričko s dlouhým rukávem a flísové tepláky. Kdovíproč mu bylo pořád zima. Chtěl vodu, tak mu ji táta donesl. Marta se pokoušela zapříst s Gusem nějaký rozhovor; klekla si vedle něj a řekla: „Ty jsi vždycky měl hrozně krásné oči.“ Malinko kývl. Jeden z manželů položil Gusovi ruku na rameno a zeptal se: „Co čerstvý vzduch, dobrý?“ Gus pokrčil rameny. „Chceš léky?“ zeptala se maminka a i ona si k němu klekla. Já jsem o krok couvla a dívala se, jak se synovci řítí přes záhonky na malý trávníček. Tam se okamžitě pustili do hry, jejímž hlavním cílem zřejmě bylo shodit jeden druhého na zem. „Kluci!“ křikla neurčitě Julie. „Jen doufám,“ obrátila se pak zase ke Gusovi, „že z nich vyrostou tak přemýšliví a inteligentní mladíci jako z tebe.“ Měla jsem co dělat, abych se nepozvracela nahlas. „Tak chytrý zas není,“ řekla jsem Julii. „Má pravdu. Jenomže když je někdo krásný, tak se od něj čeká, že bude hloupý, takže já překonávám očekávání.“ 164 \$

„Jasně, je to hlavně tím, jak je sexy,“ potvrdila jsem. „Může to ostatní oslepot,“ přidal se on. „Třeba našeho kamaráda Izáka to oslepilo určitě,“ zase já. „Jo, to byla hrozná tragédie. Ale copak já můžu za svou smrtící krásu?“ „Nemůžeš.“ „Je to moje břímě, ta krásná tvář.“ „Nemluvě už o těle.“ „No, o mém sexy těle snad radši ani nebudeme mluvit. Nechtěj mě vidět nahého, Dave. Když mě Hazel Grace viděla nahého, doslova jí to vzalo dech,“ kývl směrem ke kyslíkové lahvi. „No dobře, tak dost,“ napomenul nás Gusův táta, a pak mě zničehonic objal kolem ramen, dal mi pusku do vlasů a zašeptal: „Za tebe každý den děkuju Bohu, holka.“ Ale to byl poslední dobrý den, který jsem s Gusem zažila, až do Posledního dobrého dne. 165 \$

DVACÁTÁ KAPITOLA

Jedna z méně pitomých konvencí literatury o lidech s rakovinou je konvence Posledního dobrého dne, kdy oběť náhle má pár nečekaných hodin, kdy se zdá, jako by se nezadržitelný pád zastavil, a bolest je na chvíli snesitelná. Problém je samozřejmě v tom, že

člověk nemůže vědět, že to je jeho Poslední dobrý den. V té chvíli je to prostě normální dobrý den. Jeden den jsem za Augustem nešla, protože mně samotné nebylo dobře; nic konkrétního, jen jsem byla unavená. Většinou jsem ho prolenošila, a když Augustus po páté hodině volal, byla jsem už připojená na BiPAP, který jsme dotáhli do obýváku, abych mohla s mámou a tátou koukat na telku. „Ahoj, Auguste,“ řekla jsem. Odpověděl tím hlasem, do kterého jsem se zamilovala. „Dobrý večer, Hazel Grace. Myslíš, že by ses kolem osmé večer mohla dostat do Doslovného srdce Ježíšova?“ „Ehm, jo.“ „Skvěle. A taky, kdyby tě to moc neobtěžovalo, připrav si pohřební řeč, prosím.“ „Hm,“ řekla jsem. „Miluju tě,“ dodal. „A já tebe,“ odpověděla jsem. Telefon cvakl. „Ehm,“ řekla jsem. „Musím dneska večer na podpůrnou skupinu. Mimořádný setkání.“ Máma ztlumila televizi. „Je všechno v pořádku?“ Chvíli jsem se na ni dívala se zvednutým obočím. „To je, předpokládám, řečnická otázka.“ „Ale proč by –“ „Protože Gus mě kvůli něčemu potřebuje. To je dobrý. Můžu řídit.“ Začala jsem popotahovat za BiPAP, aby mi ho máma pomohla sundat, ale neudělala to. „Hazel,“ řekla, „já a táta máme pocit, že už tě vůbec nevidíme.“ „Zvlášť my, co celý týden pracujeme,“ dodal táta. „On mě potřebuje,“ namítla jsem a konečně se mi povedlo BiPAP 166 \$

odpojit. „My tě taky potřebujeme, holka,“ řekl táta. Popadl mě za zápěstí, jako bych byla batole, co chce utéct na ulici. „Tak si poříd' smrtelnou nemoc, tati, a já tady budu víc.“ „Hazel,“ varovně pronesla máma. „To ty jsi nechtěla, abych seděla doma,“ řekla jsem jí. Táta mě ještě nepustil. „A teď by se ti líbilo, aby už umřel, abych byla zase tady, pěkně přivázaná doma, a aby ses o mě mohla starat jako vždycky. Ale já to nepotřebuju, mami. Nepotřebuju tě jako dřív. To ty bys měla mít taky nějaké vlastní zájmy.“ „Hazel!“ Táta mě víc stiskl. „Omluv se své matce!“ Snažila jsem se vyšknout, ale nepustil mě, a jednou rukou jsem si kanylu nasadit nedokázala. Bylo to k vzteku. V té chvíli jsem chtěla jedině, urazit se jako správný teenager, vyběhnout z obýváku, zabouchnout za sebou dveře svého pokoje, na plné pecky pustit Hectic Glow a vztekle začít psát nekrolog. Ale nemohla jsem to udělat, protože jsem nemohla dýchat. „Kanyla,“ zafňukala jsem. „Potřebuju ji.“ Táta mě okamžitě pustil a honem mě

napojoval na kyslík. Díval se provinile, ale bylo mi jasné, že pořád zuří. „Hazel, omluv se své matce.“ „No jo, omlouvám se, ale hlavně mě to, prosím vás, nechte udělat, jo?“ Neřekli nic. Máma tam seděla se založenýma rukama, dokonce se na mě ani nepodívala. Po chvíli jsem se zvedla a šla jsem do svého pokoje psát o Augustovi. Máma i táta se několikrát pokusili klepat na dveře nebo tak něco, ale řekla jsem jim, že mám důležitou práci. Trvalo mi celou věčnost vymyslet, co chci říct, a ani tak jsem z toho nebyla moc nadšená. Dřív než jsem to stačila dodělat, všimla jsem si, že je za pět minut tři čtvrtě na osm a že už přijdu pozdě, i když se nebudu převlékat. Nakonec jsem tedy jela v pyžamových kalhotách, žabkách a Gusovu basketbalovém tričku. Vyšla jsem z pokoje a chtěla jsem kolem rodičů jen projít, ale táta mě zarazil: „Nemůžeš odejít z domu bez dovolení.“ „Ale proboha, tati. Chtěl, abych mu napsala pohřební řeč, víš? Už 167 \$

to nebude dlouho trvat a budu. Doma. Každý. Večer. Jasný?“ To je konečně uzemnilo. Celou cestu mi trvalo, než jsem se z té hádky trochu uklidnila. Zajela jsem za kostel a zaparkovala vedle Augustova auta na obloukové cestě. Zadní dveře do kostela byly pootevřené a zapřené kamenem velkým asi jako pěst. Když jsem vešla, nejdřív jsem uvažovala o schodech, pak jsem se ale rozhodla počkat, až přijede prastarý rozvrzaný výtah. Když se dveře výtahu otevřely, ocitla jsem se v místnosti, kde se scházela podpůrná skupina, židle byly seřazené ve stejném kruhu. Teď jsem tu ale viděla jen Guse na vozíku, přízračně vyhublého. Byl uprostřed kruhu, obrácený tváří ke mně. Čekal, až se dveře výtahu otevrou. „Hazel Grace,“ řekl, „vypadáš úžasně.“ „Vid’?“ V temném koutě místnosti jsem zaslechla šouravé kroky. Izák stál za dřevěným pultíkem a oběma rukama se ho držel. „Chceš si sednout?“ zeptala jsem se ho. „Ne, chystám se pronést pohřební řeč. Jdeš pozdě.“ „Ty... já... cože?“ Gus mi pokynul, ať si sednu. Přitáhla jsem si židli doprostřed kruhu, k němu, a on obrátil vozík čelem k Izákovi. „Chci se účastnit vlastního pohřbu,“ vysvětlil. „Mimochodem, promluvíš na mém pohřbu?“ „Ehm, jo, jasně,“ odpověděla jsem a položila jsem si hlavu na jeho rameno. Objala jsem ho kolem ramen a stiskla zároveň jeho a vozík. Sykl bolestí. Pustila jsem ho. „Fajn,“ řekl. „Doufám, že se

tam dostanu jako duch, ale napadlo mě, že jenom pro jistotu – ne že bych tě chtěl nějak převézt nebo něco, ale teprve dneska odpoledne mě napadlo, že bych si mohl zorganizovat předpohřeb, a říkal jsem si, protože je mi dneska celkem slušně, že nejlepší bude udělat to hned.“ „Jak ses sem vůbec dostal?“ zeptala jsem se. „Věřila bys tomu, že ty dveře nechávají celou noc otevřené?“ zeptal se on. 168 \$

„To tedy nevěřila,“ odpověděla jsem. „Celkem správně,“ kývl Gus. „No nic, já vím, že to je trošku velikášství.“ „Hele, ty mi kradeš mou pohřební řeč,“ ohradil se Izák. „Hned první věta je o tom, jaký jsi byl velikášský hajzl.“ Zasmála jsem se. „No dobře, dobře,“ řekl Gus. „Začni, jestli chceš.“ Izák si odkašlal. „Augustus Waters byl velikášský hajzl. Ale odpouštíme mu to. Odpouštíme mu ne proto, že měl srdce, právě tak dobré obrazně jako mizerné doslova, nebo proto, že uměl držet cigaretu líp než jakýkoli jiný nekuřák v historii, nebo proto, že dostal čas jen osmnáct let, i když měl dostat víc.“ „Sedmnáct,“ opravil ho Gus. „Předpokládám, že ti ještě nějaký čas zbývá, ty lumpe. A nepřerušuj. Říkám vám,“ pokračoval Izák, „Augustus Waters mluvil tak moc, že člověku skákal do řeči i na svém vlastním pohřbu. A taky byl hrozný pozér – Ježíši Kriste, ten kluk se nešel ani vyčurat, aby přitom neuvažoval o rozsáhlých metaforických rezonancích lidského odpadu. A byl ješitný! Myslím, že jsem nepotkal nikoho tak fyzicky atraktivního, kdo by si svou přitažlivost víc uvědomoval. Povím vám ale jedno: Až se někdy v budoucnosti objeví v mém domě vědci s robotickýma očima a nabídnou mi, ať si je zkusím, řeknu jim, ať si je strčí někam, protože nechci vidět svět bez Augusta Waterse.“ To už jsem skoro brečela. „A pak, po tomhle velkém rétorickém gestu, si ty robotické oči stejně nasadím, protože předpokládám, že robotickýma očima člověk uvidí holkám pod trička a tak. Auguste, kamaráde, sbohem.“ Augustus chvíli pokyvoval, rty stisknuté, a pak zvedl palec. Když se zase vzpamatoval, prohlásil: „Dobrý, ale vynechal bych ten kousek o koukání holkám pod trička.“ Izák se ještě držel pultíku. Začal brečet. Přitiskl čelo ke stolku a viděla jsem, jak se mu třesou ramena. Nakonec řekl: „Sakra, Auguste, ty budeš opravovat ještě i svůj

vlastní nekrolog!“ „Neklej v Doslovném srdci Ježíšově,“ napomenul ho Gus. 169 \$

„Sakra,“ zopakoval Izák. Zvedl hlavu a polkl. „Hazel, můžeš mi pomoci?“ Zapomněla jsem, že se sám nedokáže vrátit do kruhu. Vstala jsem, položila jsem jeho dlaň na svou paži a pomalu jsem ho dovedla k židli vedle Guse, kde jsem předtím seděla já. Pak jsem vystoupala na pódium a rozložila jsem papír, na který jsem si vytiskla svou řeč. „Jmenuji se Hazel. Augustus Waters byl velká láska mého života, i když nám hvězdy nepřály. Náš příběh byl jako milostný epos a já bych o něm nedokázala říct víc než jednu větu, protože pak bych se utopila v louži slz. Gus to věděl. Gus to ví. Nebudu vám vypravovat náš milostný příběh, protože – jako všechny skutečné milostné příběhy – zemře s námi, a je to tak správně. Doufala jsem, že on bude jednou mluvit na mém pohřbu, protože není nikdo, koho bych tam radši...“ Rozplakala jsem se. „Dobře, neměla bych brečet, ale nejde to. Dobře. Tak dobře...“ Párkrát jsem se zhluboka nadechla a vrátila jsem se ke svému papíru. „Nemůžu mluvit o naší lásce, a tak budu mluvit o matematice. Nejsem matematik, ale vím jedno: Mezi nulou a jedničkou je nekonečná množina čísel. Je 0,1 a 0,12 a 0,112 a nekonečná sbírka dalších. Samozřejmě že je větší nekonečný soubor čísel mezi nulou a dvojkou nebo mezi nulou a milionem. Některá nekonečna jsou větší než jiná nekonečna. To nás naučil jeden spisovatel, kterého jsme oba mívali rádi. Jsou dny, a je jich hodně, kdy mi hrozně vadí, jak malé je to moje nekonečno. Chci víc čísel, než kolik jich patrně dostanu, a rozhodně chci víc čísel pro Augusta Waterse, než kolik jich měl. Jenže Gusi, lásko moje, nedokážu ti ani říct, jak jsem vděčná za to naše malé nekonečno. Nevyměnila bych ho za nic na světě. Dal jsi mi v těch vyměřených dnech celou věčnost a já jsem ti za to vděčná.“ 170 \$

DVACÁTÁ PRVNÍ KAPITOLA

Augustus Waters zemřel osm dní po té zkoušce na pohřeb, v Memorial, na jipce, když rakovina, která vznikla z něj, konečně zastavila srdce, které taky vzniklo z něj. Byla s ním jeho máma, táta a sestry. Jeho maminka mi volala ve tři třicet ráno. Samozřejmě jsem

věděla, že umírá. Než jsem si šla večer lehnout, mluvila jsem s jeho tátou a ten řekl: „Může to být už dneska v noci.“ Ale stejně, když jsem popadla telefon a uviděla na displeji Gusova máma, všechno se ve mně zhroutilo. Chvíli na tom druhém konci jen plakala, řekla, že je jí to hrozně líto, a já jsem taky řekla, že je mi to hrozně líto, a ona ještě dodala, že než umřel, byl několik hodin v bezvědomí. Do pokoje přišli moji rodiče a tázavě se na mě podívali, a když jsem kývla, objali se a nepochybně cítili ozvěnu té hrůzy, která časem čeká i je samé. Zavolala jsem Izákovi, který proklínal život a vesmír a Boha a prohlásil, kde prý jsou ty zatracené trofeje, když je člověk potřebuje roztřískat. Pak jsem si uvědomila, že už není komu dalšímu zavolat, což bylo hrozně smutné. Jediný člověk, s kterým jsem opravdu chtěla mluvit o smrti Augusta Waterse, byl Augustus Waters. Rodiče zůstali u mě v pokoji celou věčnost, až bylo ráno a táta se konečně zeptal: „Chceš být sama?“ Kývla jsem. Máma dodala: „Budeme hned za dveřmi,“ a já jsem si myslela o tom nepochybuju. Bylo to nesnesitelné. To všechno. Každá vteřina byla horší než ta před ní. Pořád jsem měla chuť mu zavolat a přemýšlela jsem, co by se asi stalo, jestli by to někdo vzal. V posledních týdnech jsme museli trávit čas jenom vzpomínáním, ale to nebylo tak málo; teď jsem přišla i o radost ze vzpomínání, protože nebylo s kým vzpomínat. Měla jsem dojem, jako by ztratit spoluvzpomínatele znamenalo ztratit samotné vzpomínky, jako by všechny ty věci, které jsme dělali, byly méně skutečné a méně významné než před několika hodinami. 171 \$

Když člověka přivezou na pohotovost, jedna z prvních věcí, které po něm chtějí, je, aby ohodnotil svou bolest na stupnici od jedné do deseti, a podle toho rozhodují, jaké léky použít a jak rychle. Za ty roky se mě na to ptali stokrát, a vzpomínám na jeden případ: Hned zpočátku, když jsem nemohla popadnout dech a měla jsem pocit, že mi celá prsa hoří, že mi hrudník zevnitř olizují plameny a pokoušejí se najít způsob, jak se propálit ven, mě rodiče odvezli na pohotovost. Sestra se mě zeptala na bolest a já jsem nemohla ani mluvit, tak jsem ukázala devět prstů. Později, když mi na to něco dali, přišla ta sestra za mnou, trochu mě hladila po ruce, když mi měřila tlak, a řekla: „Víš, jak vím, že jsi bojovník? Označila jsi desítku devítkou.“

Jenže to nebyla tak docela pravda. Řekla jsem devět, protože desítku jsem si schovávala. A teď tu byla, obrovská, strašlivá desítka, útočila na mě znova a znova, jak jsem sama a bez hnutí ležela v posteli a dívala se do stropu, vlny mě vrhaly na kamení a pak zase strhávaly na moře, aby mnou mohly znova mrštit na skálu, až jsem jen bezvládně plula na hladině, neutopená. Nakonec jsem mu přece jen zavolala. Telefon pětkrát zazvonil a potom se ozvala schránka: „Dovolali jste se do hlasové schránky Augusta Waterse,“ řekl tím jasným hlasem, do kterého jsem se zamilovala. „Nechte mi vzkaz.“ Píplo to. Mrtvé ticho na lince bylo strašidelné. Toužila jsem se vrátit do toho tajného nezemského třetího prostoru, který jsme spolu navštěvovali, když jsme si povídali po telefonu. Čekala jsem na ten pocit, ale nepřišel; mrtvé ticho linky mi neposkytlo žádnou útěchu a nakonec jsem zavěsila. Vytáhla jsem zpod postele laptop, zapnula jsem ho a otevřela si jeho facebookovou stránku, kterou už zaplavovaly kondolence. Ta nejnovější zněla: Mám tě rád, kámo. Ahoj na druhé straně. Napsal to někdo, o kom jsem nikdy neslyšela. Vlastně skoro všechny ty zprávy, které přibývaly skoro tak rychle, jak jsem je stačila číst, napsali lidé, se kterými jsem se nikdy nesetkala a o kterých nikdy nemluvil, od lidí, kteří teď, když byl mrtvý, 172 \$

vychvalovali nejrůznější jeho přednosti, i když jsem bezpečně věděla, že ho celé měsíce neviděli a ani se nepokusili ho navštívit. Napadlo mě, jestli by moje zeď vypadala taky takhle, kdybych umřela, nebo jestli už jsem tak dlouho ze školy a ze života, že bych tomuhle všeobecnému pomníkování unikla. Četla jsem dál. Už teď mi chybíš, kámo. Mám tě ráda, Auguste. Kéž tě Bůh opatruje. Budeš věčně žít v našich srdcích, chlape. (Tohle mě obzvlášť naštvalo, protože to naznačovalo nesmrtelnost těch, kdo tu zůstali: Budeš věčně žít v mých vzpomínkách, protože já budu žít věčně! JSEM TEĎ TVŮJ BŮH, TY MRTVÝ! VLASTNÍM TĚ! Myslet si, že člověk neumře, je jen další vedlejší účinek umírání.) Byl jsi vždycky fajn kámoš a mrzí mě, že jsme se víc neviděli, když jsi odešel ze školy. Určitě už teď hraješ basket v nebi. Uměla jsem si představit, jak by Augustus Waters rozebral tenhle komentář: Jestli hraju basket v nebi, znamená to, že nebe je nějaký fyzicky existující místo s fyzicky existujícím basketbalovým míčem? A kdo ty míče vyrábí? Jsou v

nebi míň šťastný duše, co pracují v továrně na míče, abych já mohl hrát? Nebo ty míče stvořil Bůh z vesmírnýho vakua? Je to nebe nějaký vesmír, který ze země nemůžeme vidět a kde neplatí zákony fyziky, a pokud jo, proč bych sakra měl zrovna hrát basket, když bych mohl lítat nebo číst nebo koukat na krásný lidi nebo vůbec dělat něco, co by mě vážně bavilo? Skoro mi připadá, že to, jak si představuješ moje mrtvý já, říká mnohem víc o tobě než o tom, kým jsem byl nebo kým jsem teď. Kolem poledne zavolali jeho rodiče, že pohřeb bude za pět dní, v sobotu. Představila jsem si kostel plný lidí, co si myslí, že měl rád 173 \$

basketbal, a chtělo se mi zvracet, ale věděla jsem, že tam musím, protože jsem měla mluvit a tak. Když jsem zavěsila, zase jsem se vrátila na jeho zed'. Zrovna jsem se dozvěděl, že Gus Waters umřel po dlouhém boji s rakovinou. Odpočívej v pokoji, kamaráde. Věděla jsem, že ti lidé jsou opravdu smutní a že se vlastně nezlobím na ně. Zlobila jsem se na vesmír. Ale i tak mě to přivádělo k šílenství: takovou spoustu kamarádů má člověk přesně ve chvíli, kdy je už nepotřebuje. Napsala jsem odpověď na tenhle komentář: Žijeme ve vesmíru věnovaném tvoření a vyhlazování vědomí. Augustus Waters neumřel po dlouhém boji s rakovinou. Umřel po dlouhém boji s lidským vědomím, jako oběť – stejně jako jí budeš ty – potřeby vesmíru tvořit a ničit všechno, co může. Odeslala jsem to a čekala jsem, že někdo zareaguje, znova a znova jsem obnovovala stránku. Nic. Moje poznámka se ztratila v záplavě nových příspěvků. Všem bude strašně chybět. Všichni se modlí za jeho rodinu. Vzpomněla jsem si na Van Houtenův dopis: Jazyk pohřbívá, ale nekřísí z mrtvých. Po nějaké době jsem se přesunula do obýváku za rodiči, koukat na televizi. Nemám tušení, co dávali, ale během té doby se máma zeptala: „Hazel, co pro tebe můžeme udělat?“ A já jsem jen zavrtěla hlavou a znova jsem se rozbřečela. „Co můžeme udělat?“ zeptala se znova máma. Pokrčila jsem rameny. Ale pořád se ptala, jako by skutečně existovalo něco, co by mohla udělat, až jsem nakonec přelezla přes gauč a položila jí hlavu do klína a táta přišel a pevně mi objal nohy a já jsem popadla mámu kolem pasu a oni mě drželi a drželi celé hodiny, zatímco vlny bolesti se řítily jedna za druhou. 174 \$

DVACÁTÁ DRUHÁ KAPITOLA

Rakev stála v kapli, malé místnosti s kamennými stěnami vedle hlavní lodi kostela Doslovného srdce Ježíšova. Bylo tam nějakých osmdesát židlí a ty byly ze dvou třetin plné, mně ale spíš připadalo, že jsou ze třetiny prázdné. Sedla jsem si dozadu a chvíli jsem se jen dívala, jak lidé chodí k rakvi, která stála na nějakém vozíčku přikrytém fialovým ubrusem. Spousta lidí, které jsem nikdy neviděla, buď vedle něj poklekla, nebo se nad ním zastavila a chvíli se na něj dívala; možná plakali, možná mu něco říkali, ale všichni se pak dotkli rakve, ne jeho, protože nikdo se nechce dotýkat mrtvých. Gusovi rodiče stáli vedle rakve, objímali se se všemi, co procházeli kolem, ale když si mě všimli, usmáli se a zamířili ke mně. Vstala jsem a objala jsem nejdřív jeho tátu a potom jeho mámu, která mě stiskla až příliš pevně, jak to dělával Gus, a zmáčkla mi lopatky. Oba vypadali strašně staře – oči měli vpadlé, kůže na vyčerpaných tvářích povislou. I oni doběhli na konec překážkového běhu. „Moc tě miloval,“ řekla Gusova máma. „Opravdu. To nebyla – nebyla to žádná dětská láska nebo tak,“ dodala, jako kdybych to nevěděla. „Vás měl taky hrozně rád,“ řekla jsem tiše. Těžko se to vysvětluje, ale když jsem s nimi mluvila, bylo to, jako kdybych je bodala a oni bodali mě. „Je mi to strašně líto,“ dodala jsem. A pak si jeho rodiče povídali s mými rodiči, všichni pokyvovali a tiskli rty. Podívala jsem se k rakvi a viděla, že u ní nikdo není, a tak jsem se rozhodla tam jít. Vyndala jsem si kyslíkové trubičky z nosu, stáhla je přes hlavu a podala je tátovi. Chtěla jsem, abychom tam spolu byli sami, já a on. Vzala jsem maličkou kabelku a vykročila jsem improvizovanou uličkou mezi židlemi. Připadalo mi to strašně daleko, ale pořád jsem okřikovala své plíce, ať dají pokoj, že jsou silné, že to dokážou. Jak jsem se blížila, uviděla jsem ho; vlasy měl úhledně učesané na pěšinku – ten účes by jemu samotnému připadal příšerný – a tvář měl jako z plastu. Ale pořád to byl Gus. Můj vytáhlý, krásný Gus. 175 \$

Chtěla jsem si vzít své malé černé, ty, co jsem si koupila na oslavu patnáctých narozenin, moje šaty do rakve, ale už mi nepadly, a tak jsem na sobě měla prosté černé šaty ke kolenům. Augustus měl na

sobě stejný oblek s úzkými klopami, který měl tenkrát v Oranje. Když jsem poklekala, uvědomila jsem si, že mu zavřeli víčka – samozřejmě – a že už nikdy neuvidím jeho modré oči. „Miluju tě, v přítomném čase,“ zašeptala jsem. Potom jsem položila dlaň doprostřed jeho hrudi a řekla jsem: „To je dobrý, Gusi. Je to dobrý. Je. Je to dobrý, slyšíš mě?“ Neměla jsem – a nemám – naprosto žádnou víru v to, že mě slyšel. Naklonila jsem se a políbila jsem ho na tvář. „Dobry,“ řekla jsem. „Dobry.“ Najednou jsem si uvědomila, že na nás všichni ti lidé koukají a že naposled nás tolik lidí vidělo líbat se tehdy v domě Anne Frankové. Ale technicky vzato už nebylo žádné my. Byla jsem už jen já. Otevřela jsem kabelku, sáhla do ní a vytáhla tvrdou krabičku lehkých camelek. Doufala jsem, že si nikdo nevšiml, jak jsem je rychlým pohybem zastrčila mezi jeho bok a měkkou stříbřitou výstelku rakve. „Tyhle si můžeš zapálit,“ zašeptala jsem mu. „Nebude mi to vadit.“ Co jsem s ním mluvila, táta a máma se přesunuli i s mým vozíkem do druhé řady, abych se nemusela vracet tak daleko. Když jsem si sedla, podal mi táta papírový kapesník. Vysmrkala jsem se, zavěsila si trubičky za uši a zase si je nasadila. Myslela jsem, že na obřad se přesuneme do kostela, ale všechno se to odehrálo v postranní kapli – nejspíš v Doslovné dlani Ježíšově, tam, kde ho přibili hřebem. Kněz přišel a postavil se k rakvi, skoro jako by to byla kazatelna nebo tak něco, a chvíli mluvil o tom, jak Augustus statečně bojoval s nemocí a jak je jeho odvaha příkladem pro nás všechny., a já už jsem na něj začínala mít vztek. Pak prohlásil: „V nebi bude Augustus konečně zdravý a úplný,“ čímž jasně naznačoval, že byl méně úplný než ostatní lidé, když neměl nohu, a to už jsem nedokázala znechuceně nepovzdechnout. Táta mi stiskl nohu těsně nad kolenem a střelil po mně káravým pohledem, ale v řadě za mnou někdo skoro neslyšně řekl: „To jsou ale kecy, co, holka?“ 176 \$

Prudce jsem se otočila. Peter Van Houten měl na sobě bílý plátěný oblek, střižený tak, aby se do něj vešlo jeho obsáhlé břicho, pudrově modrou košili a zelenou kravatu. Vypadal oblečený spíš na koloniální výboje v Panamě než na pohřeb. Kněz řekl: „Modleme se,“ ale zatímco všichni ostatní sklonili hlavu, já jsem nedokázala nic než zírat s otevřenou pusou na zjevení Petera Van Houtena. Po chvílce

zašeptal: „Musíme dělat, že se modlíme,“ a sklonil hlavu. Snažila jsem se na něj zapomenout a modlit se za Augusta. Dávala jsem si záležet, abych poslouchala kněze a neohlížela se. Kněz vyvolal Izáka, který mluvil mnohem vážněji než na té pohřební generálce. „Augustus Waters byl starostou tajného města Rakovinova a je nenahraditelný,“ začal Izák. „Ostatní vám budou o Gusovi vypravovat veselé historiky, protože s ním byla legrace, ale já vám povím jednu vážnou. Den po tom, co mi vyoperovali druhé oko, objevil se Gus v nemocnici. Byl jsem zničený a nechtěl jsem dělat ani slyšet vůbec nic. Gus vtrhl do pokoje a volal: ‚Mám skvělé zprávy!‘ Odbyl jsem ho: ‚Teď zrovna o žádné skvělé zprávy nestojím,‘ a Gus na to: ‚Tuhle skvělou zprávu určitě budeš chtít slyšet.‘ Tak jsem se ho zeptal: ‚No dobře, co to je?‘ a on odpověděl: ‚Budeš žít dlouhý a hezký život plný skvělých a hrozných věcí, které si ještě neumíš ani představit!‘“ Izák nebyl schopen pokračovat, nebo si toho možná víc nenapsal. Následoval kamarád ze střední školy, který mluvil o Gusových basketbalových schopnostech a o tom, jak výborný byl spoluhráč, a pak kněz řekl: „A nyní si vyslechneme několik slov od Augustovy velmi dobré přítelkyně Hazel.“ Velmi dobré přítelkyně? V publiku to zašumělo, takže jsem usoudila, že můžu na úvod klidně knězi říct: „Byla jsem jeho holka.“ To vyvolalo smích. Pak jsem začala číst řeč, kterou jsem si napsala. „V Gusově domě visí krásný citát a on i já jsme v něm nacházeli velkou útěchu: Bez bolesti by člověk nepoznal radost.“ A sypala jsem ze sebe další pitomá Povzbuzení, zatímco Gusovi rodiče se objímali a přikyvovali při každém slově. Usoudila jsem totiž, že pohřby jsou pro živé. 177 \$

Po mně mluvila jeho sestra Julie a obřad skončil společnou modlitbou za Gusovo splynutí s Bohem, a já jsem si vzpomněla, co mi říkal tenkrát v Oranjee – že nevěří na harfy a nadoblačná sídla, ale že věří na Něco s velkým N, a tak jsem se ho snažila představit si Někde s velkým N, když jsem se modlila, ale ani tak jsem se nedokázala docela přesvědčit, že se spolu zase sejdem. Zнала jsem už příliš mnoho mrtvých lidí. Věděla jsem, že čas mi teď bude ubíhat jinak než jemu – že já, stejně jako všichni, co jsou v téhle místnosti, budeme dál sbírat lásky a ztráty, kdežto on ne. A tohle byla pro mě ta poslední a opravdu nesnesitelná tragédie: že i on,

jako všichni ti nespočetní mrtví, byl definitivně degradován ze strašeného na strašidlo. A pak jeden z Gusových švagrů přinesl přehrávač a pustil písničku, kterou si Gus vybral – smutnou a tichou píseň od Hectic Glow, která se jmenovala „Nový partner“. Chtěla jsem jen jedno – jet domů. Skoro nikoho z těch lidí jsem neznala a cítila jsem, jak se mi do zad zarývá pohled malých očiček Petera Van Houtena, ale když píseň skončila, všichni se ke mně nahrnuli a říkali mi, že jsem mluvila krásně a že to byl moc hezký obřad, což byla lež. Byl to pohřeb. Vypadal jako každý jiný pohřeb. K rakvi přistoupili nosiči – bratřenci, jeho táta, nějaký strýc, kamarádi, které jsem nikdy neviděla; zvedli ho a všichni vykročili k pohřebnímu vozu. Když jsme máma, táta a já nasedli do auta, řekla jsem: „Já tam nechci. Jsem unavená.“ „Hazel,“ řekla máma. „Mami, nebude si tam kam sednout a bude to trvat celou věčnost a já toho mám plné zuby.“ „Hazel, musíme tam jít. Kvůli Watersovým.“ „Jenom...“ řekla jsem. Z nějakého důvodu jsem si na tom zadním sedadle připadala strašně malá. A skoro jsem i chtěla být malá. Chtěla jsem být tak šestiletá. „No dobře.“ Chvíli jsem jen koukala z okna. Vážně jsem tam nechtěla jet. Nechtěla jsem se dívat, jak ho spouštějí do země na místě, které si vybral se svým otcem, a nechtěla jsem vidět jeho rodiče, jak padají 178 \$

na kolena do trávy zavlhle rosou a bolestně sténají, a nechtěla jsem vidět alkoholický pupek Petera Van Houtena, jak napíná plátěné sako, a nechtěla jsem brečet před spoustou lidí, a nechtěla jsem do jeho hrobu hodit hrst hlíny, a nechtěla jsem, aby tam moji rodiče museli stát, dívat se na modré nebe a odpolední slunce a myslet na svůj den a své dítě a můj hrob a mou rakev a mou hlínu. Ale udělala jsem to. Udělala jsem tohle všechno a ještě horší věci, protože naši se domnívali, že bychom měli. Když to skončilo, van Houten ke mně došel a položil mi tučnou ruku na rameno. „Můžu se svézt? Mám pronajaté auto, ale nechal jsem ho pod kopcem.“ Pokrčila jsem rameny a on otevřel zadní dveře, hned jak táta odemkl auto. Uvnitř se naklonil mezi přední sedadla a řekl: „Peter Van Houten, emeritní romanopisec a poloprofesionální zklamávač.“ Rodiče se představili. Potřásl si s nimi rukou. Dost mě překvapilo, že Peter Van Houten letěl přes půl světa, aby se zúčastnil pohřbu. „Jak jste vůbec –“

začala jsem, ale nenechal mě dopovědět. „Použil jsem ten váš pekelný internet a sledoval jsem úmrtní oznámení v Indianapolisu.“ Sáhł do kapsy obleku a vytáhl placatku whisky. „A to jste si prostě koupil letenku a –“ Znova mi skočil do řeči a odšroubovával přitom uzávěr: „Patnáct tisíc za první třídu, ale já mám dostatečný kapitál, abych si takovéhle rozmary mohl dovolit. A pití je při letu zadarmo. Když se člověk snaží, může být skoro na svém.“ Van Houten se napil whisky, pak se předklonil a nabídl tátovi, ale ten zavrtěl hlavou: „Ne, díky.“ Pak pozvedl láhev ke mně. Popadla jsem ji. „Hazel,“ řekla varovně máma, ale já jsem odšroubovala uzávěr a trochu se napila. V žaludku jsem pak měla stejný pocit jako v plících. Vrátila jsem láhev Van Houtenovi, který se dlouze napil a pak řekl: „Tak. Omnis cellula e cellula?“ „He?“ „Váš chlapec Waters a já jsme si trochu dopisovali, a v posledním –“ 179 \$

„Vy teď čtete poštu od fanoušků?“ „Ne, poslal mi to domů, ne přes nakladatele. Ostatně taky bych ho nenazval fanouškem. Nesnášel mě. Ale tak nebo tak, vytrvale opakoval, že mi moje špatné chování bude odpuštěno, pokud se objevím na jeho pohřbu a řeknu vám, co se stalo s Anninou matkou. Tak jsem tady a tohle je vaše odpověď: Omnis cellula e cellula.“ „Cože?“ zeptala jsem se znova „Omnis cellula e cellula,“ zopakoval. „Všechny buňky pocházejí z buněk. Každá buňka vznikne z buňky, která zase vznikla z jiné buňky. Život pochází ze života. Život plodí život plodí život plodí život.“ Dojeli jsme pod kopec. „Jo, dobře,“ řekla jsem. Neměla jsem na to náladu. Peter Van Houten nesmí těžit z Gusova pohřbu. To nedovolím. „Díky,“ řekla jsem. „No, už jsme pod kopcem.“ „Nechcete slyšet vysvětlení?“ podivil se. „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. „Nepotřebuju to. Myslím, že jste trapný alkoholik, který vede hlubokomyslné řeči, aby upoutal pozornost, jako rozmazlený jedenáctiletý kluk, a je mi vás hodně líto. Ale vy už nejste ten člověk, co napsal Císařský neduh, takže nemůžete napsat ani pokračování, i kdybyste chtěl. Ale i tak díky. Přeju vám skvělý život.“ „Ale –“ „Díky za to pití,“ řekla jsem. „A teď si vystupte.“ Vypadal zkršleně. Táta zastavil a chvíli jsme s motorem běžícím naprázdno čekali pod Gusovým hrobem, než Van Houten otevře dveře a vystoupí, konečně mlčky. Když jsme odjížděli, dívala jsem se zadním okénkem, jak se napil a pozvedl láhev

směrem ke mně, jako by mi připíjel. V očích měl hrozně smutný výraz. Upřímně řečeno, bylo mi ho skoro líto. Kolem šesté jsme se konečně dostali domů a já jsem byla úplně vyčerpaná. Chtěla jsem jenom spát, ale máma mě přinutila sníst trochu těstovin se sýrem, i když mi aspoň dovolila jíst v posteli. Pár hodin jsem spala s BiPAPem. Probuzení bylo strašné, protože jsem byla chvilku zmatená a myslela jsem si, že je všechno v pořádku, a pak mě to znova zdrtilo. Máma mi odepnula BiPAP, já jsem se 180 \$

napojila na přenosnou láhev a odpotácela jsem se do koupelny vyčistit si zuby. Když jsem se přitom dívala na sebe do zrcadla, musela jsem pořád myslet na to, že jsou dva druhy dospělých. Jsou Peterové Van Houtenové, příšery, které jen hledají něco nebo někoho, komu by mohly ublížit. A pak jsou lidi jako moji rodiče, co chodí po světě jako zombíci a dělají, co je potřeba dělat, aby po něm mohli chodit dál. Ani jedna z těch dvou možných budoucností se mi nezdála nijak zvlášť lákavá. Připadalo mi, že všechno čisté a dobré na světě jsem už viděla a začínala jsem mít podezření, že i kdyby se nám do cesty nepostavila smrt, taková láska, jakou jsme měli já a Augustus, by stejně nemohla vydržet. Tak úsvit v bílý den se mění, napsal básník, a co je zlaté, stálé není. Někdo zaklepal na koupelnu. „Obsazeno,“ řekla jsem. „Hazel,“ ozval se táta. „Můžu dovnitř?“ Neodpověděla jsem, ale po chvíli jsem odemkla. Sedla jsem si na zavřený záchod. Proč musí být dýchání taková dřina? Táta si klekl vedle mě. Přitáhl si mou hlavu na rameno a řekl: „Je mi strašně líto, že Gus umřel.“ Měla jsem pocit, že mě to jeho tričko udusí, ale na druhou stranu to byl příjemný pocit, že mě někdo takhle pevně objímá, že se tisknu do tátovy příjemně známé vůně. Bylo to skoro, jako by měl vztek nebo tak, a to se mi líbilo, protože já jsem měla vztek taky. „Je to sprostárna,“ prohlásil. „Celá ta věc je sprostá nespravedlnost. Osmdesátiprocentní pravděpodobnost přežití, a on musí být v těch dvaceti procentech. Hnus. Takový chytrý kluk to byl. Hnus, hnus. Strašně mě to štvě. Ale i tak to byla výsada, milovat ho, vid’?“ Kývla jsem do trička. „Aspoň máš představu, co cítím já k tobě,“ řekl. Starý dobrý táta. Vždycky ví přesně, co říct. 181 \$

DVACÁTÁ TŘETÍ KAPITOLA

O pár dnů později jsem vylezla z postele kolem poledne a jela jsem k Izákovi. Dveře mi otevřel sám. „Máma vzala Grahama do kina,“ vysvětlil. „Měli bychom něco podniknout,“ řekla jsem. „Může to něco být třeba hrát videohry pro slepý a sedět přitom na kanapi?“ „Jo, přesně takovýho něco jsem měla na mysli.“ Tak jsme tam pár hodin seděli, mluvili spolu na obrazovku, proplétali se neviditelným jeskynním bludištěm bez jediného lumenu světla. Zdaleka nejzábavnější bylo snažit se počítač přinutit k nějakým vtipným rozhovorům: Já: „Dotkni se stěny jeskyně.“ Počítač: „Dotkneš se stěny jeskyně. Je vlhká.“ Izák: „Lízej stěnu.“ Počítač: „Nerozumím. Opakuj.“ Já: „Tři se o vlhkou stěnu jeskyně.“ Počítač: „Opřeš se o stěnu.“ Já: „Ne opři. Tři se.“ Počítač: „Nerozumím.“ Izák: „Člověče, už jsem celé týdny potmě v jeskyni a potřebuju si ulevit. Obskoč tu zeď.“ Počítač: „Pokusíš se přeskočit zeď. Uhodíš se do hlavy.“ Já: „Přimáčkni se pánví na stěnu jeskyně.“ Počítač: „Nero-“ Izák: „Udělej si to o stěnu jeskyně.“ Počítač: „Nerozu-“ Já: „TAK NIC. Jdi levou chodbou.“ Počítač: „Jdeš levou chodbou. Zužuje se.“ Já: „Pokračuj po kolenou.“ Počítač: „Pokračuješ po kolenou sto metrů. Zužuje se.“ Já: „Plížit.“ Počítač: „Plížíš se třicet metrů. Po těle ti stéká pramínek vody. Dostaneš se k hromadě kamenů, které blokují cestu.“ 182 \$

Já: „Už si to můžu udělat?“ Počítač: „Nezadal jsi pokyn, co chceš udělat.“ Izák: „Mně se nelíbí žít ve světě bez Augusta Waterse.“ Počítač: „Nerozumím –“ Izák: „Já taky ne. Pauza.“ Odhodil dálkové ovládání na pohovku mezi nás a zeptal se: „Víš, jestli to bolelo nebo co?“ „Asi měl hodně potíže s dechem,“ řekla jsem. „Nakonec byl v bezvědomí, ale, no, nic příjemného to asi nebylo. Smrt je nechutná.“ „Jo,“ řekl Izák. A po hodně dlouhé době dodal: „Mně jenom pořád připadá, že to není možný.“ „Stává se to každou chvíli,“ řekla jsem. „Mluvíš, jako bys měla vztek.“ „Taky že mám,“ potvrdila jsem. Dlouho jsme tam pak jenom seděli a mlčeli, což mi vyhovovalo, a já jsem myslela na to, jak tenkrát, úplně na samém začátku, v Doslovném srdci Ježíšově, nám Gus řekl, že má strach ze zapomnění. Tenkrát jsem mu na to odpověděla, že se bojí něčeho univerzálního a nevyhnutelného a že problém není samotné utrpení ani samotné zapomnění, ale zvrácená nesmyslnost těch věcí, ten nelidský nihilismus trápení. Myslela jsem na to, jak mi táta říkal, že si vesmír

přeje, aby si ho někdo všiml. Jenže my chceme, aby si vesmír všiml nás, aby vesmíru nebylo úplně jedno, co se s námi stane – ne s kolektivní myšlenkou rozumného života, ale s každým z nás jako jedincem. „Gus tě fakt miloval,“ podotkl Izák. „Já vím.“ „Nemluvil o ničem jiném.“ „Já vím.“ „Až to šlo na nervy.“ „Mně ne,“ pokrčila jsem rameny. „Dal ti tu věc, co psal?“ zeptal se Izák. „Jakou věc?“ „No, to pokračování nějaký knížky, co se ti líbí, nebo takovýho něco.“ Otočila jsem se k Izákovi. „Cože?“ 183 \$

„Říkal, že pracuje na něčem, co ti chce dát, ale že není tak dobrý spisovatel.“ „Kdy to říkal?“ „Já nevím. Někdy po tom, co se vrátil z Amsterdamu.“ „Kdy někdy?“ naléhala jsem. Neměl šanci to dokončit? Nebo to dopsal a nechal ve svém počítači nebo někde? „No,“ povzdechl Izák, „já fakt už nevím. Jednou jsme tady o tom mluvili. Přijel sem, hráli jsme si s tenkrát s tou mojí e-mailovou mašinkou, zrovna mi přišel e-mail od babičky. Můžu to projít, jestli –“ „Jo, jo, najdi to.“ Zmínil se o tom před měsícem. Před měsícem. Jo, dobrý měsíc to zrovna nebyl, ale stejně – měsíc. To je dost času, aby napsal aspoň něco. Ještě pořád tu někde je něco z něj, nebo aspoň od něj. Potřebovala jsem to. „Zajedu k němu domů,“ řekla jsem Izákovi. Vyšla jsem k autu, jak nejrychleji jsem dokázala, naložila jsem kyslíkovou bombu na sedadlo spolujezdce a nastartovala jsem. Ze sterea začal řvát nějaký hiphop, a když jsem se natáhla, abych přeladila rádio, někdo začal rapovat. Švédsky. Otočila jsem se a zaječela jsem, když jsem na zadním sedadle uviděla Petera Van Houtena. „Omlouvám se, že jsem vás polekal,“ prohlásil do toho kraválu. Ještě pořád měl na sobě stejný oblek jako na pohřbu, skoro po týdně. Byl cítit, jako by alkohol i potil. „To cédéčko si můžete nechat,“ pokračoval, „je to Snook, jeden z nejlepších švédských –“ „Áááááá VYPADNĚTE Z MÝHO AUTA!“ Vypnula jsem stereo. „Pokud já vím, je to auto vaší matky,“ opravil mě. „A nebylo zamčené.“ „Proboha! Vypadněte z toho auta, nebo volám policajty! O co vám sakra jde? Zmizte, nebo máte problém!“ „Těch už mám dost i tak,“ pokrčil rameny „Chci se prostě omluvit. Měla jste pravdu, když jste říkala, že jsem trapný ubožák závislý na alkoholu. Měl jsem jednu známou, která se mnou trávila čas jen proto, že jsem jí platil – a teď je to ještě horší, protože odešla, 184 \$

což znamená, že teď patřím k těm několika málo živým duším, které si nemůžou společnost ani koupit. Všechno je to pravda, Hazel, je to pravda.“ „No jo,“ řekla jsem. Možná by to bylo i dojemné, kdyby se mu míň pletl jazyk. „Připomínáte mi Annu.“ „Spoustě lidí připomínám spoustu věcí,“ odsekla jsem. „Fakt už musím jet.“ „Tak jedte,“ řekl. „Vystupte.“ „Ne. Připomínáte mi Annu,“ zopakoval. Po chvilce jsem zařadila zpátečku a vycouvala. Nedokázala jsem ho dostat z auta, ale ani jsem nemusela. Pojedu ke Gusovi domů a jeho rodiče Van Houtena z auta vyhodí. „Předpokládám, že asi znáte Antoniettu Meo,“ začal Van Houten. „Neznám,“ odsekla jsem. Pustila jsem stereo, aby se rozeřval švédský hiphop, ale Van Houten ho překřičel. „Je možné, že to brzo bude nejmladší nemučednická světice, kterou kanonizuje katolická církev. Měla stejnou rakovinu jako pan Waters. Osteosarkom. Amputovali jí pravou nohu. Bolest byla nesnesitelná. Když Antonietta Meo ležela na smrtelné posteli ve zralém věku šesti let, řekla svému otci: ‚Bolest je jako látka. Čím je silnější, tím větší má cenu.‘ Je to pravda, Hazel?“ Nedívala jsem se přímo na něj, ale na jeho odraz v zrcátku. „Ne!“ překřikla jsem hudbu. „To jsou kecy.“ „Ale nepřejete si, aby to byla pravda?“ namítl stejně. Vypnula jsem hudbu. „Je mi líto, že jsem vám zkazil výlet. Byla jste moc mladá. Byla jste –“ Nedořekl. Jako by měl právo plakat nad Gusem. Van Houten byl jen další z toho zástupu plaček, které ho neznaly, další příliš pozdní nářek na jeho zdi. „Nic jste nám nezkazil, vy nafoukaný sobče. Ohromně jsme si to užili.“ „Já se snažím,“ řekl lítostivě. „Přísahám, že se snažím.“ Někdy v té chvíli jsem si uvědomila, že i Peteru Van Houtenovi někdo umřel. Ta upřímnost, s jakou psal o dětech s rakovinou; to, že se mnou v Amsterdamu nedokázal mluvit, až na tu otázku, jestli jsem se 185 \$

schválně oblékla jako ona; to, jak příšerně jednal se mnou a Augustem; ta naléhavá otázka po vztahu mezi silou bolesti a její hodnotou. Seděl tam vzadu a pil; starý muž, který je už roky soustavně opilý. Myslela jsem na statistiku, kterou bych raději neznala: polovička manželství se rozpadne do roka po smrti dítěte. Ohlédla jsem se na Van Houtena. Jela jsem zrovna po College; zaparkovala jsem v řadě aut a zeptala jsem se: „Vy jste měl dítě a to umřelo?“ „Dceru,“ kývl. „Bylo jí osm. Trpěla statečně. Nikdy nebude

svatořečená.“ „Měla leukemii?“ zeptala jsem se. Kývl. „Jako Anna,“ pochopila jsem. „Víceméně, ano.“ „Byl jste ženatý?“ „Ne. Nebo aspoň v době, kdy umřela, ne. Byl jsem nesnesitelný dávno předtím, než jsme ji ztratili. Bolest vás nezmění, Hazel. Odhalí vás.“ „Žil jste s ní?“ „Ne, ne pořád, i když ke konci jsme ji vzali do New Yorku, kde jsem bydlel, na sérii experimentálních mučení, které zvýšily utrpení jejích dní, ale ne jejich počet.“ Po vteřině jsem podotkla: „Tak jste jí vymyslel druhý život, ve kterém z ní byla aspoň teenagerka.“ „Tak nějak by se to dalo říct,“ kývl a pak rychle dodal: „Znáte myšlenkový experiment Philippy Footové s vozíkem?“ „A já se pak objevím u vás doma a jsem oblečená jako dívka, kterou by se byla stala, kdyby se toho dožila, a vás to vyvede z míry.“ „Po kolejích se řítí ničím neřízený vozík,“ pokračoval, jako by mě neslyšel. „Já vám na váš pitomý myšlenkový experiment kašlu.“ „Není můj, je Philippa Footové.“ „Tak jí na něj kašlu taky.“ „Nechápala, proč se to děje,“ řekl. „Musel jsem jí říct, že umře. Její sociální pracovnice tvrdila, že jí to musím říct. Musel jsem jí říct, že umře, tak jsem jí tvrdil, že půjde do nebe. Zeptala se, jestli tam 186 \$

budu, a já jsem odpověděl, že ne, aspoň ne hned. Ale jednou ano, ujišťovala se, tak jsem jí slíbil, že ano, samozřejmě, brzo. A zatím že tam máme spoustu příbuzných a ti se o ni postarají. Ptala se, kdy tam přijdu, a já jí řekl, že brzo. To bylo před dvaadvaceti lety.“ „To je mi líto.“ „Mně taky.“ Po chvíli jsem se zeptala: „Co se stalo s její maminkou?“ Zasmál se: „Vy se pořád ještě pokoušíte vymámit ze mě to pokračování, co, vy potvoro malá.“ Usmála jsem se taky. „Měl byste jet domů,“ řekla jsem mu. „Přestat pít. Napsat další knížku. Dělat to, v čem jste dobrý. Není moc lidí, co mají to štěstí, že jsou v něčem dobří.“ Dlouho se na mě díval přes zrcátko. „Tak jo,“ kývl. „No jo. Máte pravdu.“ Ale už když to říkal, vytáhl skoro prázdnou placatíci whisky. Napil se, zašrouboval ji a otevřel dveře. „Na shledanou, Hazel.“ „Mějte se, Van Houtene.“ Sedl si na obrubník za autem. Když jsem se dívala, jak se ve zpětném zrcátku zmenšuje, vytáhl láhev a na vteřinku to vypadalo, že ji hodlá nechat stát na obrubníku. A pak se napil. V Indianapolisu bylo horké odpoledne, vzduch byl nehybný a dusný, jako kdybychom byli uvnitř mraku. Tohle byl pro mě ten nejhorší vzduch vůbec, a když mi cesta od branky ke dveřím domu

připadala nekonečná, říkala jsem si, že to je jen tím počasím. Zazvonila jsem a otevřela mi Gusova maminka. „Hazel,“ řekla. Objala mě tak, že jsem se jí skoro ztratila v náručí, a rozplakala se. Přiměla mě sníst s ní a Gusovým tátou trochu lasagní s lilkem – nejspíš jim lidi nanosili jídlo, jak se to v těchhle případech dělá. „Jak je ti?“ „Chybí mi.“ „No jo.“ Nevěděla jsem, co mám říct. Chtěla jsem jen jedno, jít dolů a najít to, co pro mě napsal. Navíc ticho, které v místnosti vládlo, mě hodně vyvádělo z míry. Chtěla jsem, aby spolu mluvili, aby se utěšovali 187 \$

nebo se drželi za ruce nebo něco. Ale oni tam seděli, jedli malinká sousta lasagní a ani se na sebe nedívali. „Nebe potřebovalo anděla,“ řekl po chvilce Gusův táta. „Já vím,“ kývla jsem. Pak se objevily jeho sestry a klubko dětí a všichni se nahrnuli do kuchyně. Vstala jsem, objala jsem obě sestry a pak jsem se dívala, jak se děti honí po kuchyni, jak vytvářejí tolik potřebný rámus a pohyb, jako rozčilené molekuly, které do sebe narážely a křičely: „Máš ji ne ty ji máš ne já jsem ji měl předtím ale pak jsem ji dal tobě netrefil jsi mě no tak ji máš teď to nemám ty blbče já nehraju DANIELI NEŘÍKEJ SVÉMU BRATROVI BLBČE mami a jak to že ty to můžeš říkat a já ne zrovna teď jsi to řekla řekla jsi blbče blbče,“ a pak jako jeden začali prozpěvovat: blbče blbče blbče blbče, a Gusovi rodiče se teď u stolu drželi za ruce, což mě trochu uklidnilo. „Izák mi říkal, že Gus něco psal, něco pro mě,“ začala jsem. Kluci pořád ještě vyzpěvovali svoje blbče. „Můžeme se podívat do jeho počítače,“ navrhl maminka. „V posledních týdnech u něj moc nebýval,“ připomněla jsem. „To je pravda. Ani nevím, jestli jsme ho vynesli nahoru. Je ještě dole, Marku?“ „Nemám tušení.“ „No,“ ukázala jsem hlavou k suterénu. „Můžu...“ „My to ještě nedokážeme,“ řekl jeho táta. „Ale samozřejmě, Hazel. Samozřejmě že můžeš.“ Šla jsem dolů, kolem neustlané postele, kolem hracích židlí pod televizí. Počítač byl pořád zapnutý. Klepla jsem myší, abych ho probudila, a pak jsem našla poslední upravené soubory. Za poslední měsíc nic. Nejnovější věc byl rozbor knihy Toni Morrisonové Velmi modré oči. Možná napsal něco rukou. Prohlédla jsem jeho knihovničku, hledala jsem blok nebo notes. Nic. Prolistovala jsem jeho výtisk Císařského neduhu. Neudělal do něj ani jedinou poznámku. Pak jsem to zkusila na nočním stolku. Vedle

lampy na čtení ležel Nesmrtelný Mayhem, deváté pokračování Ceny úsvitu, se založenou stránkou 138. Nedokázal to už dočíst.

„Prozradím ti pointu: Mayhem 188 \$

to přežije,“ řekla jsem mu nahlas pro případ, že by mě slyšel. Pak jsem vlezla do jeho neustlané postele, zabalila jsem se do jeho deky jako do kukly, obklopila jsem se jeho vůní. Vytáhla jsem kanylu, abych ho líp cítila, vdechovala jsem ho a vydechovala, ale ta vůně mizela, už jak jsem tam ležela, a v hrudi mě pálilo, až jsem nedokázala rozeznat jednu bolest od druhé. Pak jsem chvíli seděla v posteli, vrátila jsem si kanylu do nosu a chvíli jsem dýchala, než jsem zase vyšla po schodech. Na tázavé pohledy jeho rodičů jsem jen zavrtěla hlavou. Děti se kolem mě prořítily. Jedna z Gusových sester – nerozlišovala jsem je – se zeptala: „Mami, nemám je vzít do parku nebo tak něco?“ „Ne, ne, to je v pořádku.“ „Nemohl někam schovat nějaký sešit? Zápisník? Třeba do té nemocniční postele nebo tak?“ Lůžko už bylo pryč, z hospicu si ho odvezli. „Hazel,“ řekl Gusův táta, „byla jsi tady s námi každý den. Byla jsi – on nebyl moc sám, holčičko. Neměl by čas nic psát. Já vím, že by sis přála – taky bych si to přál. Ale zprávy, které nám teď posílá, už přicházejí shora, Hazel.“ Ukázal na strop, jako kdyby se Gus vznášel nad domem. Možná se vznášel. Nevím. Ale jeho přítomnost jsem necítila. „No jo,“ kývla jsem. Slíbila jsem, že se za pár dní zastavím. Tu jeho vůni už jsem nikdy tak docela nezachytila. 189 \$

DVACÁTÁ ČTVRTÁ KAPITOLA

O tři dny později, jedenáctého dne po G., mi dopoledne zavolal Gusův otec. Ještě jsem byla napojená na BiPAP, takže jsem to nevzala, ale poslechla jsem si jeho vzkaz, hned jak mi pípl na telefonu: „Hazel, ahoj, tady Gusův táta. Našel jsem takový černý zápisník ve stojanu na časopisy, který stál u jeho nemocniční postele, myslím, že tak blízko, aby na něj dosáhl. Bohužel v něm není nic napsané. Všechny stánky jsou prázdné. Ale ty první – myslím tři nebo čtyři – prostě prvních pár stránek je vytržených. Hledali jsme po domě, ale nenašli jsme je. Tak nevím, jak si to přebrat. Možná ale tohle byly ty stránky, o kterých mluvil Izák. No

nic. Doufám, že jsi v pořádku. Každý den se za tebe modlíme, Hazel. Tak ahoj.“ Tři nebo čtyři stránky vytržené ze zápisníku, které už nejsou u Augusta Waterse doma. Kde by mi je nechal? Nalepené na Funky Bones? Ne, nebylo mu už tak dobře, aby se tam dostal. Doslovné srdce Ježíšovo. Možná je tam nechal ten Poslední dobrý den. Následující den jsem tedy vyrazila na podpůrnou skupinu o dvacet minut dřív. Nejdřív jsem zamířila k Izákovi, vyzvedla jsem ho a pak jsme jeli do Doslovného srdce Ježíšova. Okénka jsme měli stažená a poslouchali jsme nejnovější album Hectic Glow, které předčasně uniklo na internet a které už Augustus neuslyší. Jeli jsme výtahem. Doprovodila jsem Izáka k židli v Kruhu důvěry a pak jsem začala Doslovné srdce pomalu obcházet. Dívala jsem se všude: pod židlemi, kolem pultíku, kde jsem stála, když jsem pronášela svou pohřební řeč, pod stolkem se sušenkami, na nástěnce plné dětských kreseb Boží lásky. Nic. Tohle bylo jediné místo, kde jsme v těch posledních dnech byli spolu mimo jeho domov, a buď to tady nebylo, nebo mi něco unikalo. Možná mi to nechal v nemocnici, ale v tom případě by to prakticky jistě vyhodili po jeho smrti. Když jsem si konečně sedla vedle Izáka, už jsem vůbec nemohla popadnout dech a celé Patrikovo bezkulkové vyprávění jsem strávila přesvědčováním svých plic, že jsou v pořádku, že můžou dýchat, že 190 \$

kyslíku je dost. Tekutinu mi z nich odčerpali jen týden předtím, než Gus umřel – dívala jsem se, jak ze mě trubičkou odkapává jantarová rakovinová tekutina – a přesto mi už zase připadaly plné. Tak moc jsem se soustřeďovala na tu dřinu s dýcháním, že jsem si nejdřív neuvědomila, když Patrik vyslovil moje jméno. Trhla jsem sebou. „Jo?“ zeptala jsem se. „Jak je ti?“ „Dobře, Patriku. Trochu špatně se mi dýchá.“ „Přeješ si podělit se s námi o vzpomínku na Augusta?“ „Já si přeju jen umřít, Patriku. Přeješ si taky někdy umřít?“ „Ano,“ odpověděl Patrik bez své obvyklé odmlky. „Ano, samozřejmě. Tak proč to neuděláš?“ Uvažovala jsem o tom. Dřív jsem na podobné otázky standardně odpovídala, že chci zůstat naživu kvůli rodičům, protože až umřu, budou zničeni a bezdětní, a to byla pořád pravda, nebo aspoň víceméně, jenže to nebylo tak docela přesné. „Nevím.“ „Doufáš, že se uzdravíš?“ „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. „Ne, v tom to není. Já to vážně nevím. Izáku?“ Už mě unavovalo mluvit. Izák začal

hovořit o pravé lásce. Já jsem jim nemohla říct, o čem přemýšlím, protože mi to připadalo jako příšerný kýč, ale myslela jsem na to, jak vesmír chce, abychom si ho všimli, a jak si ho tedy musím všímat, jak nejlépe dokážu. Měla jsem pocit, že jsem vesmíru něco dlužná a že to můžu splatit svou pozorností, a taky že jsem něco dlužná každému, kdo už není osoba, a taky všem, co osobami ještě nejsou. V podstatě to, co mi říkal táta. Celý zbytek podpůrné skupiny jsem mlčela a Patrik se pak zvláště za mě modlil a pak přidal Gusovo jméno na konec dlouhého seznamu mrtvých – čtrnáct na každého z nás – a my jsme slíbili, že prožijeme dnešek, jak nejlépe dokážeme, a pak jsem odvedla Izáka k autu. Když jsem přijela domů, táta a máma seděli v jídelně, každý se svým laptopem. Jen jsem vešla do dveří, máma ten svůj sklapla. „Co máš na tom počítači?“ „Jen antioxidantní recepty. Tak co, BiPAP a Americkou supermodelku?“ zeptala se. 191 \$

„Půjdu si na chvilku lehnout.“ „Děje se něco?“ „Ne, jen jsem unavená.“ „Ale musíš něco jíst, než –“ „Mami, já přímo agresivně nemám hlad.“ Udělala jsem krok ke dveřím, ale zarazila mě. „Hazel, musíš jíst. Jen kousek –“ „Ne. Jdu do postele.“ „Ne,“ prohlásila máma, „nejdeš.“ Podívala jsem se na tátu, který pokrčil rameny. „Je to můj život,“ ohradila jsem se. „Nenechám tě umřít se hlady jen proto, že Augustus umřel. Budeš večeřet.“ Nevím proč, ale měla jsem už strašný vztek. „Já nemůžu jíst, mami. Nemůžu. Chápeš?“ Pokusila jsem se projít kolem ní, ale popadla mě za obě ramena a řekla: „Hazel, nejdřív sníš večeři. Musíš zůstat zdravá.“ „NE!“ rozkřikla jsem se. „Nebudu večeřet, a nemůžu zůstat zdravá, protože zdravá nejsem. Umírám, mami. Umřu a vás tady nechám samotný a ty už nebudeš mít okolo koho kroužit a už nebudeš matka, a je mi líto, ale nemůžu s tím nic dělat, jasný?“ Litovala jsem toho, ještě jsem to ani nedořekla. „Ty jsi mě slyšela.“ „Co?“ „Slyšela jsi, jak jsem tohle říkala tátovi?“ Oči se jí zalily slzami. „Slyšela?“ Kývla jsem. „Panebože, Hazel, to mě mrzí. Pletla jsem se, holčičko. Nebyla to pravda. Řekla jsem to, protože jsem byla zoufalá. Ale nevěřím tomu.“ Sedla si a já jsem si sedla k ní. Říkala jsem si, že jsem kvůli ní měla radši vyzvrátit pár špaget než se naštvat. „Tak čemu věříš?“ zeptala jsem se. „Dokud bude jedna z nás naživu, budu tvoje

matka,“ řekla. „I jestli umřeš –“ „Až,“ opravila jsem ji. Kývla. „I až umřeš, pořád budu tvoje máma, Hazel. Nepřestanu být tvoje máma. Přestala jsi milovat Guse?“ Zavrtěla jsem hlavou. 192 \$

„No, tak jak bych já mohla přestat milovat tebe?“ „No jo,“ řekla jsem. Táta brečel. „Chci, abyste vy dva dělali něco pro sebe,“ pokračovala jsem. „Mám strach, že když nebudete mít vlastní život, tak tady budete celý dny sedět a já tady nebudu, abyste se o mě starali, a budete koukat do zdi a budete si chtít něco udělat.“ Po minutce máma řekla: „Dělám si kurz. Online, přes univerzitu. Až budu hotová, budu mít kvalifikaci jako sociální pracovnice. Když jsi přišla, nehledala jsem recepty, psala jsem práci.“ „Vážně?“ „Nechci, aby sis myslela, že si zařizuju život bez tebe. Ale když budu mít titul, tak budu moct pomáhat rodinám v krizi nebo vést skupiny, které pomáhají lidem vyrovnat se s nemocí v rodině, nebo –“ „Moment, z tebe bude Patrik?“ „No, ne úplně. Sociální práce je spousta druhů.“ Vložil se do toho táta. „Oba jsme měli strach, abys neměla dojem, že tě opouštíme. Je důležité, abys věděla, že tu pro tebe vždycky budeme, Hazel. Tvoje máma nikam neodejde.“ „Ale ne, to je skvělý! To je fantazie!“ Upřímně jsem se usmívala. „Z mámy bude Patrik! A báječný Patrik! Bude to dělat mnohem líp než on.“ „Díky, Hazel. To je pro mě hrozně důležité.“ Kývla jsem. Brečela jsem. Pořád jsem nemohla pobrat, jak jsem strašně šťastná, že opravdu a upřímně brečím štěstím, když si představím mámu jako Patrika, poprvé za – za celou věčnost. Zase jsem si vzpomněla na Anninu mámu. I ona by byla dobrá sociální pracovnice. Po nějaké době jsme zapnuli telku a pustili Americkou supermodelku. Ale asi po pěti vteřinách jsem to stopla, protože jsem se potřebovala mámy na spoustu věcí vyptat. „Kolik ti ještě zbývá do konce?“ „Když teď v létě pojedu na týden do Bloomingtonu, tak bych mohla být v prosinci hotová.“ „Jak dlouho už mi to tajíš?“ „Rok.“ 193 \$

„Mami.“ „Nechtěla jsem se tě dotknout, Hazel.“ Neuvěřitelné. „Takže když jsi na mě čekala před školou nebo před podpůrnou skupinou nebo tak, to jsi vždycky...“ „Ano, pracovala nebo četla.“ „To je fantazie. Ale varuju tě, až budu mrtvá, tak na tebe budu z nebe vždycky vzdychat, když někomu řekneš, aby vyjádřil svoje pocity.“

Táta se zasmál. „Tak do toho jdu s tebou, holka,“ ujistil mě. Nakonec jsme koukali na Americkou supermodelku a táta se hodně snažil neumřít nudou a pořád pletl, která holka je která. Každou chvíli se zeptal: „Tahle se nám líbí?“ „Ne, ne, Anastasii nesnášíme. Líbí se nám Antonia, to je ta druhá blondýnka,“ vysvětlila máma. „Všechny jsou dlouhé a hrozné,“ prohlásil táta. „Omlouvám se, ale já je fakt od sebe nerozeznám.“ Táta se natáhl přese mě a vzal mámu za ruku. „Myslíte, že vy dva zůstanete spolu, jestli umřu?“ zeptala jsem se. „Cože, Hazel? Miláčku.“ Nahmátla dálkové ovládání a znovu stopla televizi. „Co se děje?“ „Odpověz mi. Myslíš, že jo?“ „Ale samozřejmě. Určitě,“ ujistil mě táta. „Tvoje máma a já se máme rádi, a jestli tě ztratíme, projdeme tím spolu.“ „Přísahajte,“ řekla jsem. „Přísahám,“ řekl táta. Otočila jsem se k mámě. „Přísahám,“ slíbila také. „Co tě to vůbec napadlo?“ „Já vám nechci zničit život nebo tak.“ Máma se naklonila, přitiskla mi obličej do rozčuchaných vlasů a dala mi pusku úplně na vršek hlavy. Řekla jsem tátovi: „Já nechci, aby se z tebe stal nešťastný nezaměstnaný alkoholik nebo tak něco.“ Máma se usmála. „Tvůj táta není Peter Van Houten, Hazel. Ty bys ze všech lidí nejlíp měla vědět, že to jde, žít s bolestí.“ „No jo, no,“ přiznala jsem. Máma mě objala a já jsem ji nechala, i když jsem vůbec neměla chuť nechat se objímat. „Tak už to zas můžeš pustit.“ Anastasii vyrazili. Dostala hysterák. Bylo to skvělé. 194 \$

Snědla jsem pár soust večeře – byly farfale s pestem – a povedlo se mi to v sobě udržet. 195 \$

DVACÁTÁ PÁTÁ KAPITOLA

Příští ráno jsme se vzbudila v panice, protože se mi zdálo, že jsem sama a bez člunu uprostřed jezera. Vyletěla jsem, až mě zarazil BiPAP, a ucítila jsem na sobě máminu ruku. „Ahoj, dobrý?“ Srdce mi bušilo, ale kývla jsem. Máma řekla: „Volá tě Kaitlin.“ Ukázala jsem na BiPAP. Pomohla mi ho sundat a připojila mě na Filipa a pak jsem si konečně vzala od mámy mobil a řekla: „Ahoj, Kaitlin.“ „Ahoj, volám jen tak,“ začala. „Jak se máš a vůbec.“ „Jo, dík,“ odpověděla jsem. „Dobrý.“ „Měla jsi hroznou smůlu, miláčku. Je to urážka svědomí.“ „Asi jo,“ řekla jsem. O tom, jestli mám štěstí nebo smůlu, jsem už

moc neuvažovala. Upřímně řečeno se mi ani nechtělo si s Kaitlin o něčem povídat, ale ona hovor pořád protahovala. „Tak jaké to bylo?“ zeptala se. „Když člověku umře kluk? No, hnus.“ „Ne,“ řekla. „Být zamilovaná.“ „Aha,“ pochopila jsem. „No, bylo to... bylo to fajn, trávit čas s někým tak zajímavým. Každý jsme byli úplně jiný a ve spoustě věcí jsme se neshodli, ale vždycky byl strašně zajímavý, víš?“ „To bohužel nevím. Kluci, který znám já, jsou strašně nezajímaví.“ „Nebyl dokonalý nebo tak. Žádný princ na bílém koni. Občas se o to snažil, ale já ho měla nejradši, když na tohle všechno zapomněl.“ „Máš něco – nějaký památník? Fotky, dopisy, co ti psal, a tak?“ „Pár fotek mám, ale dopisy mi nikdy nepsal. Leda snad, no, z jeho zápisníku chybí pár stránek a možná byly pro mě, ale buď je zahodil, nebo se ztratily.“ „Třeba ti je poslal poštou,“ napadlo Kaitlin. „To ne, to už by tu byly.“ „Tak je třeba nepsal pro tebe,“ přemýšlela nahlas. „Třeba... Já tě nechci nějak deprimovat nebo tak, ale třeba je napsal pro někoho jinýho a poslal je –“ 196 \$

„VAN HOUTEN!“ vykřikla jsem. „Jsi v pořádku? To jsi kašlala?“ „Kaitlin, já tě miluju. Jsi geniální. Hele, já už musím.“ Zavěsila jsem, převalila jsem se, sáhla jsem po laptopu, zapnula ho a poslala e-mail lidewij.vliegenthart. Lidewij, myslím, že Augustus Waters poslal pár stránek ze svého zápisníku Peteru Van Houtenovi krátce předtím, než umřel (Augustus). Je pro mě strašně důležité, aby ty stránky někdo četl. Já je samozřejmě chci číst sama, ale možná nebyly určené mně. Tak nebo tak, někdo je musí číst. Musí. Můžete mi pomoci? Vaše přítelkyně Hazel Grace Lancasterová Odpověděla pozdě odpoledne. Milá Hazel, nevěděla jsem, že Augustus umřel. Jsem z té zprávy moc smutná. Byl to charismatický mladý muž. Je mi to strašně líto. S Peterem jsem nemluvila od toho dne, co jsme se setkaly a co jsem dala výpověď. Tady je hodně pozdě večer, ale hned ráno dojedu k němu domů, najdu dopis a přinutím ho, aby si ho přečetl. Ráno je na tom obvykle nejlíp. Vaše přítelkyně Lidewij Vliegenthartová P. S. Vezmu s sebou svého přítele pro případ, že by bylo třeba Petera fyzicky uklidnit. Přemýšlela jsem, proč v těch posledních dnech psal Van Houtenovi, a ne mně, proč mu říkal, že může všechno odčinit, jen 197 \$

když mi poskytne to pokračování. Možná na těch stránkách ze zápisníku jen Van Houtenovi tu žádost opakoval. Dávalo by to smysl, aby Gus využil toho, že umírá, a pokusil se mi splnit sen. Umřít pro pokračování knížky není nic velikého, ale v tu chvíli už mu nic většího nezbývalo. Celý večer jsem soustavně kontrolovala e-maily, pak jsem pár hodin spala a v pět ráno jsem začala nanovo. Nic ale nepřišlo. Pokoušela jsem se koukat na telku, abych myslela na něco jiného, ale myšlenkami jsem pořád byla v Amsterdamu, představovala jsem si Lidewij Vliegthartovou a jejího přítele, jak jednou městem na kolech s bláznivým posláním nalézt poslední dopis od mrtvého kluka. Byla by to zábava, poskakovat na nosiči kola Lidewij Vliegthartové po dlážděných ulicích, kudrnaté rezavé vlasy by mi větrem létaly do tváře, vzduch by byl cítit kanály a cigaretovým kouřem, a ta spousta lidí venku v kavárničkách by pila pivo a vyslovovala g a r tak, jak já se to nikdy nenaučím. Bylo mi smutno po budoucnosti. Už před tou Augustovou recidivou jsem samozřejmě věděla, že vedle něj nikdy nezestárnu. Ale když jsem myslela na Lidewij a jejího přítele, připadala jsem si okradená. Nejspíš už nikdy neuvidím oceán z výšky deseti kilometrů, z takové výšky, že už člověk nerozezná vlny ani lodi, takže oceán je jen veliký, nekonečný monolit. Uměla jsem si to představit. Uměla jsem si na to vzpomenout. Ale už jsem to nemohla znova vidět a připadalo mi, že hltavou lidskou ctižádost nikdy nemohou uspokojit splněné sny, protože člověk se nikdy nezavíjí myšlenky, že by se to všechno dalo udělat znova a lépe. Nejspíš to tak je, i když se člověk dožije devadesátky i když žálím na lidi, kteří to jednou budou vědět jistě. Na druhou stranu už teď jsem žila dvojnásob dlouho než Van Houtenova dcera. Co by on nejspíš dal za to, kdyby mu dítě umřelo až v šestnácti. Najednou mezi televizí a mnou stála mamka, ruce založené za zády. „Hazel,“ řekla. Mluvila tak vážným hlasem, že mě napadlo, jestli se něco nestalo. „Ano?“ „Víš, co je dneska za den?“

198 \$

„Nejsou moje narozeniny, že ne?“ Zasmála se. „Ne, ještě ne. Je čtrnáctého července, Hazel.“ „Tak tvoje narozeniny?“ „Ne...“ „Tak narozeniny Harryho Houdiniho?“ „Ne...“ „Mě už to hádání unavuje.“ „JE DEN BASTILY!“ Vytáhla ruce, dosud schované za zády, a v nich

držela dvě plastové francouzské vlaječky. Nadšeně jimi zamávala. „To mi zní vymyšleně. Jako Den proti choleře.“ „Ujišťuju tě, Hazel, že Den Bastily vymyšlený není. Víš, že je to dneska přesně dvě stě dvacet tři let, co francouzský lid zaútočil na vězení Bastilu, ozbrojil se a pustil se do boje za svou svobodu?“ „Týjo,“ řekla jsem. „Tak takový významný výročí bychom měli určitě oslavit.“ „Čirou náhodou jsem naplánovala piknik v Holiday Parku.“ Máma se nikdy nepřestane snažit. Opřela jsem se o pohovku a zvedla se. Společně jsme daly dohromady nějakou oblohu na sendviče a v hale ve skříni našly piknikový koš. Byl docela hezký den, v Indianapolisu bylo konečně opravdové léto, teplé a vlhké – bylo to počasí, jaké člověku po dlouhé zimě připomene, že svět sice nebyl stvořený pro lidi, ale člověk rozhodně byl stvořený pro svět. Táta na nás čekal na místě pro invalidy, na sobě měl pískový oblek a tlučal do mobilu. Zamával, když jsme zaparkovaly, a pak mě objal. „To je den,“ prohlásil. „Žít v Kalifornii, vypadají takhle všechny.“ „Jo, jenže to by sis je pak neužíval.“ Pletla se, ale neopravila jsem ji. Nakonec jsme si rozložili deku u Zřícenin, což je takový divný obdélník antických rozvalin uprostřed indianapoliského pole. Opravdové rozvaliny to sice nejsou – je to něco jako sochařské napodobení originálu, vybudované před osmdesáti lety – ale nikdo se o ně nestará, takže se z nich celkem neplánovaně staly zříceniny opravdové. Van Houtenovi by se Zříceniny líbily. A Gusovi taky. 199 \$

Sedli jsme si ve stínu Zřícenin a něco málo poobědvali. „Potřebuješ opalovací krém?“ zeptala se máma. „To je dobrý,“ zavrtěla jsem hlavou. Bylo slyšet vítr v listí a s tím větrem k nám z dálky od hřiště doléhaly výkřiky dětí, malých dětí, které se učí být naživu a pohybovat se ve světě, který není postavený pro ně, tím, že se pohybují po hřišti, které pro ně postavené je. Táta si všiml, kam se dívám, a zeptal se: „Mrzí tě, že nemůžeš takhle utíkat?“ „Jo, občas.“ Ale na to jsem nemyslela. Jen jsem se pokoušela všeho si všimnout: světla na zřícených Zříceninách, malého kluka, který sotva chodil, jak v rohu hřiště objevuje nějaký klacík, své neúnavné matky, která si stříkala hořčici na sendvič s krutím masem, táty, jak ohmatává v kapse mobil a bojuje s touhou ho zkontrolovat, kluka, co vytrvale házel létací talíř, a jeho psa, který vždycky talíř podběhl, chytil a

donesl mu ho zpátky. Kdo jsem já, abych tvrdila, že tyhle věci nejsou věčné? Kdo je Peter Van Houten, aby s určitostí hlásal domněnku, že všechno naše snažení je dočasné? Všechno, co vím o nebi, a všechno, co vím o smrti, je tenhle park: elegantní vesmír, nepřetržitě v pohybu, přetékaný zříceninami a křičícími dětmi. Táta mi zamával rukou před obličejem. „Haló, Hazel! Jsi tam?“ „Promiň, jo, co je?“ „Máma navrhovala zajet za Gusem.“ „Aha. Jo,“ souhlasila jsem. Po obědě jsme tedy jeli na hřbitov Crown Hill, místo posledního a věčného odpočinku tří viceprezidentů, jednoho prezidenta a Augusta Waterse. Vyjeli jsme do kopce a zaparkovali. Za námi po Osmatřicáté se řítily auta. Najít jeho hrob bylo snadné: byl nejnovější. Nad rakví se pořád vršila hlína. Náhrobek ještě neměl. Neměla jsem pocit, jako by tam uvnitř byl, ale i tak jsem vzala jednu máminu pitomou francouzskou vlaječku a zapíchla jsem ji do hlíny před jeho hrobem. Třeba si některý kolemjdoucí bude myslet, že to byl člen francouzské cizinecké legie nebo nějaký hrdinný žoldnér. 200 \$

Těsně po šesté večer se konečně ozvala Lidewij. Seděla jsem na pohovce a koukala zároveň na telku a na videa na počítači. Okamžitě jsem viděla, že e-mail má čtyři přílohy, a měla jsem chuť otevřít je první, ale odolala jsem a přečetla si e-mail. Milá Hazel, když jsme ráno dorazili k Peterovi domů, byl hodně opilý, ale to nám trochu usnadnilo práci. Bas (můj přítel) odvedl jeho pozornost a já jsem prohledala ty pytle na odpadky, do kterých si strká poštu od fanoušků. Pak jsem si ale uvědomila, že Augustus znal Peterovu adresu. Na stole v jídelně ležela hromada pošty a dopis jsem v ní velice rychle našla. Otevřela jsem ho a viděla jsem, že je adresovaný Peterovi, tak jsem ho požádala, aby si ho přečetl. Odmítl. To už mě opravdu rozzlobilo, Hazel, ale nekřičela jsem na něj. Řekla jsem mu, že je své mrtvé dceři povinován tím, aby si přečetl ten dopis od mrtvého chlapce. Dala jsem mu dopis, celý si ho přečetl a dodal – a teď ho budu přímo citovat: „Pošli to tomu děvčeti. Řekni, že nemám, co bych dodal.“ Nečetla jsem ten dopis, ačkoli jsem samozřejmě zahlédla některé věty, když jsem ty stránky skenovala. Příkládám je a originály vám pošlu domů; máte pořád stejnou adresu? Kéž vám Bůh žehná a ochraňuje vás, Hazel. Vaše přítelkyně Lidewij

Vliegenthartová Otevřela jsem čtyři přílohy. Jeho rukopis byl nečitelný, řádky našikmené, velikost písmen se lišila, i barva pera se měnila. Musel to psát mnoho dní, občas méně, občas více při vědomí. Van Houtene, já jsem slušný člověk, ale mizerný spisovatel. Vy jste mizerný člověk, ale slušný spisovatel. Byl by z nás dobrý tým. Nežádám vás o žádné 201 \$

milosti, ale jestli máte čas – a podle toho, co jsem viděl, ho máte spoustu –, napadlo mě, že byste mohl napsat pohřební řeč pro Hazel. Mám poznámky a všechno, ale kdybyste z toho mohl udělat nějaký souvislý celek nebo tak něco? Nebo mi aspoň poradit, co bych měl říct jinak. S Hazel je to takhle: Skoro každý je posedlý tím, aby na světě zanechal nějakou stopu. Odkaz. Přetrval svou smrt. Všichni chceme, aby si nás pamatovali. I já. Nejvíc mi vadí, že budu další zapomenutou obětí prastaré a neslavné války s nemocí. Chci zanechat stopu. Ale, Van Houtene: Stopy, které po sobě zanecháváme, jsou příliš často jizvy. Člověk postaví příšerné nákupní středisko nebo rozpoutá převrat nebo se pokusí stát se rockovou hvězdou a myslí si: „Teď si mě budou pamatovat.“ jenže za a) si vás stejně nezapamatují a za b) za sebou zanecháte jen další jizvy. Z vašeho převratu se stane diktatura. Z vašeho nákupního střediska vřed. (No, možná přece jen nejsem tak mizerný spisovatel. Ale nedokážu dát myšlenky dohromady, Van Houtene. Moje myšlenky jsou hvězdy a já v nich nedokážu rozpoznat souhvězdí.) Jsme jako smečka psů, co čurají na požární hydrant. Otravujeme podzemní vodu svými jedovatými čurankami, všechno označujeme MOJE ve směšném pokusu přežít svou smrt. Já nedokážu přestat očurávat hydranty. Víím, že to je dost hloupé a marné – v mém současném stavu kolosálně marné – ale jsem zvíře jako každý. Hazel je jiná. Ta našlapuje jemně. Kráčí po zemi zlehka. Hazel zná pravdu: Je stejně pravděpodobné, že vesmíru ublížíme, jako že mu pomůžeme, a je dost nepravděpodobné, že vůbec jedno nebo druhé uděláme. Lidé budou tvrdit, že to je smutné, protože zanechá menší jizvu a 202 \$

méně lidí si ji bude pamatovat. Ale ono to není smutné, Van Houtene. Je to triumf. Je to hrdinství. Není snad tohle právě

hrdinství? Jak to říkají lékaři: Především neublížit. Skuteční hrdinové stejně nejsou lidé, kteří něco dělají; opravdoví hrdinové jsou ti, kdo si věci VŠÍMAJÍ, kdo jim věnují pozornost. Ten, kdo vymyslel vakcínu proti neštovicím, v podstatě nevynalezl vůbec nic. Jen si všiml, že lidé, co měli plané neštovice, ty pravé nedostanou. Když se můj PET tak rozsvítil, vplížil jsem se na jipku a viděl jsem ji, když byla bez sebe. Prostě jsem napochodoval dovnitř za sestrou v uniformě a mohl jsem vedle ní sedět asi deset minut, než mě přistihli. Vážně jsem tenkrát myslel, že umře dřív, než jí stačím říct, že i já umřu. Bylo to brutální, to neustálé mechanizované naléhání jednotky intenzivní péče. Z hrudi jí odkapávala tmavá rakovinová voda. Oči měla zavřené. Byla intubovaná. Ale její ruka byla pořád její ruka, byla ještě teplá a nehty měla nalakované tmavomodře, skoro načerno. Držel jsem ji za ruku, pokoušel si představit svět bez nás a asi vteřinu jsem byl tak slušný člověk, abych doufal, že umře a nikdy se nedozví, že já půjdu za ní. Pak jsem si ale přál víc času, abychom se mohli zamilovat. To přání se mi v podstatě splnilo. Zanechal jsem svou jizvu. Přišel ošetřovatel a řekl mi, že musím odejít, že tam návštěvy nesmějí, a já jsem se zeptal, jak jí je, a ten chlapík řekl: „Pořád ještě přijímá vodu.“ Na poušti požehnání, na moři prokletí. Co víc? Je strašně krásná. Člověka nikdy neunaví se na ni dívat. Nikdy si neděláte starosti, jestli není chytřejší než vy – víte, že je. Je vtipná a přitom nikdy není zlá. Miluju ji. Mám obrovské štěstí, že ji miluju, Van Houtene. Člověk si nemůže vybírat, jestli ho svět zraní nebo ne, ale může aspoň mluvit do toho, kdo ho zraní. Já jsem se svou volbou spokojený. Doufám, že ona s tou svojí taky. Jsem, Auguste.
203 \$

Jsem. 204 \$

PODĚKOVÁNÍ Autor by rád dodal několik věcí: Nemoc a její léčba tak, jak jsou v knize popsány, jsou fiktivní. Například neexistuje nic takového jako phalanxifor. Vymyslel jsem si ho, protože bych rád, aby existoval. Každý, kdo se zajímá o skutečnou historii léčby rakoviny, by si měl přečíst knihu The Emperor of All Maladies (Císař všech nemocí) od Siddharthy Mukherjeeho. Jsem také zavázán Robertu A. Weinbergovi za knihu The Biology of Cancer (Biologie

rakoviny) a Joshi Sundquistovi, Marshallu Uristovi a Jonneke Hollandersové, kteří se se mnou podělili o svůj čas a znalosti v lékařských otázkách, jež jsem já vesele ignoroval, když se mi to hodilo. Děkuji Esther Earlové, jejíž život byl darem pro mě a pro mnoho jiných. Jsem také vděčný rodině Earlových – Lori, Waynovi, Abby, Angii, Grantovi a Abemu – za jejich velkorysost a přátelství. Earlovi založili na památku Esther neziskovou organizaci This Star Won't Go Out (Tato hvězda nezhasne). Více se můžete dozvědět na tswgo.org Holandská literární nadace mi poskytla možnost dva měsíce psát v Amsterdamu. Zvlášť zavázaný jsem Fleur van Koppenové, Jeanu Cristophu Boelovi van Hensbroek, Janettě de Withové, Carlijn van Ravensteinové, Margji Scheepsmaové a holandským nerdfighterům. Děkuji své redaktorce a vydavatelce Julii Straussově-Gabelové, která při tomhle příběhu stála po mnoho let a přes různé peripetie, stejně jako celý úžasný tým z Penguinu. Obzvlášť děkuji Rosanně Lauerové, Deborah Kaplanové, Lize Kaplanové, Stevu Meltzerovi, Nově Ren Sumaové a Ireně Vandervoortové. Děkuji Ileně Cooperové, své rádce a kmotřičce víle. Děkuji své agentce Jodi Reamerové, jejíž moudré rady mě zachránily před nesčetnými průšvihy. 205 \$

Děkuji nerdfighterům, protože jsou úžasní. Děkuji Catitude za to, že nechce nic víc, než aby svět byl míň otravný. Děkuji svému bratru Hankovi, který je taky můj nejlepší kamarád a nejbližší spolupracovník. Děkuji své ženě Sarah, která je nejen moje životní láska, ale i moje první a nejspolehlivější čtenářka. A taky malému Henrymu, kterého porodila. Svým rodičům Mikovi a Sydney Greenovým a tchyni a tchánovi Connii a Marshallu Uristovým. Děkuji kamarádům Chrisovi a Marině Watersovým, kteří mi s tímhle příběhem pomáhali v kritických chvílích, stejně jako Joellen Hoslerová, Shannon Jamesová, Vi Hartová, graficky-množinově úžasná Karen Kavettová, Valerie Barrová, Rosianna Halse Rojasová a John Darnielle. 206 \$

Prožijme dnešek, jak nejlépe můžeme. Láska dodrží slib. I za pár měsíců se dá prožít malá věčnost a některá nekonečna jsou větší než jiná. Hvězdy nám nepřály – tak se jmenuje dojemné, čtenáři

milované dílo neobyčejně oceňovaného autora Johna Greena (míř osv1). Je to kniha chytrá, odvážná, neuctivá a drsná, která se zabývá vzrušujícím, tragickým a vlastně i zábavným tématem – totiž tím, jaké to je, když je člověk naživu a zamiluje se.